

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการจัดการน้ำท่วม: กรณีศึกษาเปรียบเทียบชุมชนตลิ่งชัน กรุงเทพฯ
และชุมชนคลองโยง นครปฐมในเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ปีพ.ศ. 2554

นายสุรชัย ผืนแก้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

The Political Economy of Flood Management: A Comparative Case Study of
Suanpak Community in Bangkok and Klongyong Community in Nakhon Pathom
during 2011 Flood in Thailand.

The emblem of Chulalongkorn University, featuring a central sunburst with a crown-like top, surrounded by a circular arrangement of rays, all resting on a tiered base.

Mr. Surachai Fankaew

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Political Economy

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการจัดการน้ำท่วม:
กรณีศึกษาเปรียบเทียบชุมชนตลิ่งชัน กรุงเทพฯและชุมชน
คลองโยง นครปฐมในเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ปีพ.ศ. 2554
นายสุรชัย ผืนแก้ว

โดย

เศรษฐศาสตร์การเมือง

สาขาวิชา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ทับจุมพล

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชโยดม สรรพศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นवलน้อย ตริรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ทับจุมพล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กุลิณี มุทากลิน)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์)

สุรัชย์ ผื่นแก้ว : เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการจัดการน้ำท่วม: กรณีศึกษาเปรียบเทียบชุมชนตลิ่งชัน กรุงเทพฯและชุมชนคลองโยง นครปฐมในเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ปีพ.ศ. 2554. (The Political Economy of Flood Management: A Comparative Case Study of Suanpak Community in Bangkok and Klongyong Community in Nakhon Pathom during 2011 Flood in Thailand.) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.นฤมล ทับจุมพล, 213 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการดังนี้คือ 1.ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการน้ำท่วมในปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้ง ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมือง ในกรณีศึกษา ชุมชนสวนผัก ใน จ.กรุงเทพฯ และชุมชนคลองโยง ใน จ.นครปฐม 2.ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ๆ ได้รับการจัดการน้ำท่วม ในปี พ.ศ.2554 ทั้งในช่วงก่อนภาวะน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังจากภาวะน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้ว

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วมนั้น เป็นการบังคับให้เงินในทางเศรษฐกิจ ในมุมมองตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมือง ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจาก ประสิทธิภาพ และ ความสามารถ ในการทำงานทำงานแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันของผู้ว่าราชการจังหวัดในแต่ละแบบ ซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างทางกฎหมาย ที่ให้อำนาจที่แตกต่างกัน ซึ่งผลจากอำนาจที่แตกต่างกันดังกล่าว ได้ทำให้ ประสิทธิภาพ และ ความสามารถในการทำงานของ ผู้ว่าฯ ที่มาจากการเลือกตั้งนั้น สามารถทำงานแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งหมายรวมถึงการป้องกันปัญหาในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแล้ว การมีงบประมาณเป็นของตนเองก็เป็นปัจจัยที่ช่วยเสริม ในการทำงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งตรงกันข้ามกับ ผู้ว่าฯ ที่มาจากการแต่งตั้ง ที่ ประสิทธิภาพ และ ความสามารถ ในการทำงานแก้ไขปัญหา น้ำท่วมที่เกิดขึ้นนั้น มีปัญหาทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งหมายรวมถึงการป้องกันปัญหาในอนาคตที่จะเกิดขึ้น นอกจากนั้นแล้ว ยังมีปัญหาอุปสรรคในด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ในการทำโครงการในระยะยาวประกอบด้วย อย่างไรก็ตามปัญหาในด้านงบประมาณดังกล่าวนี้ สามารถแก้ได้ด้วยการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางได้อีกทางหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดีก็พบว่าโครงการดังกล่าวนี้ ถูกใช้ไปกับโครงการที่ตอบสนองต่ออำนาจของ ผู้ว่าฯ ที่เหลือที่จะต้องประจำอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก

จากสิ่งที่เกิดขึ้นจึงทำให้ความจน ถูกทำให้กลายเป็นมรดก ในพื้นที่ๆ เกิดความเสียหายซ้ำซาก จากการที่ไม่ได้รับการวางแผนพัฒนา ป้องกันอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

5385352629 : MAJOR POLITICAL ECONOMY

KEYWORDS: POLITICAL ECONOMY / WATER MANAGEMENT

SURACHAI FANKAEW: THE POLITICAL ECONOMY OF FLOOD MANAGEMENT: A COMPARATIVE CASE STUDY OF SUANPAK COMMUNITY IN BANGKOK AND KLONGYONG COMMUNITY IN NAKHON PATHOM DURING 2011 FLOOD IN THAILAND.. ADVISOR: ASST. PROF.NARUEMON THABCHUMPON, Ph.D., 213 pp.

This thesis has two major objectives. First, it is to comparative study between elected and appointed governor in managing the flood in 2011. It is conducted from a view point of political economy by applying case studies of Sunpak Community in Bangkok province and Klong Yong Community in Nakornpathom province. Second, it is to study the effect of the flood in term of its economy and the expectation of people in communities since the beginning to the end of the flood.

The study found that the flood leads people to poverty. One of the reasons is because the law structure in Thailand, which give unequal powers to the governors. The power is given to the elected governor more than the appointed governor in term of efficiency and ability of flood management. This includes the solving at the time and after the flood, and the planning project to prevent the flood to occur again. Nonetheless, there is a problem that the governors do not have sufficient budgets for the long term project. In fact, the budgets can be requested from the center government. However, but almost the projects are used to propose in short term project because they mainly consider concerned in their ages of government service in this area only. Finally, the poverty is caused by the flood because it does not have the proper planning and preventing.

Field of Study: Political Economy

Student's Signature

Academic Year: 2013

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

สำหรับงานวิจัยนี้ ต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นท่านแรกที่มีความอดทนอย่างเหลือเชื่อ กับลูกศิษย์คนนี้เป็นอย่างมาก เพราะทั้งเขียนช้า และไม่เคยมีประสบการณ์ในงานวิจัยด้านสังคมมาก่อน แต่อาจารย์ที่ปรึกษาก็ใช้ความอดทนโดยการปรับวิธีการในการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับลูกศิษย์ที่เขียนงานช้านี้มาโดยตลอด จนทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี อีกทั้งยังได้แนะนำพื้นที่เก็บข้อมูลในสถานที่จริง ที่ได้ทั้งข้อมูลในการทำวิจัย และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในอนาคต ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ที่มีการเคลื่อนไหวทางสังคมของประชาชนในพื้นที่ อย่างเข้มแข็งและมีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่ต้องใช้กำลังและความรุนแรงในการเคลื่อนไหวทางสังคมเหมือนในอดีตที่เคยเกิดขึ้น

ส่วนที่สองต้องขอขอบคุณหลักสูตรนี้ที่ ทำให้ความรู้ ในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเศรษฐกิจ และสังคมในภาพรวม ซึ่งก่อนหน้าที่จะเข้ามาเรียนหลักสูตรนี้ มีหลายปัญหา และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ที่ไม่เข้าใจ อีกทั้งไม่สามารถวิเคราะห์ และตอบได้ด้วยตัวเอง ว่าเหตุใดสิ่งต่างๆ จึงเป็นเช่นนั้น จึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการวางแผนธุรกิจในระยะยาวส่วนหนึ่ง ซึ่งก็ได้ทำการปรับเปลี่ยนไปแล้วหลังจากที่เข้าเรียนหลักสูตรนี้ รวมถึงทำให้มีโอกาสในการได้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อที่สนใจนี้ ซึ่งทำให้เข้าใจว่าประชาชนที่ไม่มีสิทธิทางการเมืองในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของตนเองนั้น นำไปสู่ความเสียหายเปรียบในทางเศรษฐกิจในท้ายที่สุด ซึ่งความเสียหายนั้น มีมากน้อยเพียงใดโดยประมาณ ซึ่งเป็นคำถามที่อยู่ในใจของผู้วิจัยซึ่งเป็นคนต่างจังหวัดมาตั้งแต่กำเนิดมาโดยตลอด โดยคำถามนี้มีมาตั้งแต่ตอนเป็นเด็กอนุบาล ที่ต้องกลับมาช่วยพ่อ และแม่ทำนา ทุกวันหลังเลิกเรียนแล้ว ว่าเหตุใดประชาชนในต่างจังหวัดส่วนใหญ่ถึงได้มีความยากจนมากมาย แตกต่างจากประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นอย่างมากเช่นนั้น

และสุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้เอียนามในเล่มวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงผู้ที่ไม่ได้เอียนามที่มีส่วนในการสนับสนุนในการทำวิจัยนี้ในรูปแบบต่างๆ ด้วยเช่นกัน และหวังว่าข้อมูลที่ได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมีส่วนในการผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงบ้างไม่มากก็น้อย ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตวันข้างหน้า

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.3 วัตถุประสงค์.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
1.6 ระเบียบวิธีวิจัย.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.8 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย(Bank., 1983).....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในการศึกษา และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎี.....	7
2.1.1 ความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2555) และแนวคิด ประชาธิปไตยเพื่อสังคม(Social Democracy)(ไมเออร์ โทมัส, 2550).....	7
2.1.2 แนวคิดเรื่องที่มาของอำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย 15 (Source of Power and Political Legitimacy in democratic society).....	15
2.1.3 แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบ (Good Governance and Accountability).....	17
2.1.4 แนวคิดเรื่องการเมืองและโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น (Local Politics and Structure of Local Power).....	21
2.2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	26
2.6 สรุป.....	31
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	142

5.1 วิเคราะห์ผลการวิจัย	142
5.2 สรุปผลการศึกษา.....	169
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาเพิ่มเติม	182
รายการอ้างอิง	183
ภาคผนวก.....	188
ภาคผนวก ก สรุปผลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย เงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	189
ภาคผนวก ข คำถามสัมภาษณ์.....	211
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	213

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 เปรียบเทียบรายได้จริง-รายจ่ายของกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2541-2555 98

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญญภาพ

หน้า

รูปที่ 1	สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	35
รูปที่ 2	แผนที่ตั้งชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม	36
รูปที่ 3	แสดงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของชุมชนคลองโยงต.ลานตากฟ้า อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม	41
รูปที่ 4	สภาพน้ำท่วมที่ทำการ สหกรณ์คลองโยง ณ ชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม	46
รูปที่ 5	สภาพน้ำท่วมภายในพื้นที่นา ภายในชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม	46
รูปที่ 6	สภาพน้ำท่วมภายในพื้นที่นา	47
รูปที่ 7	สภาพน้ำท่วมภายในพื้นที่สวน	47
รูปที่ 8	สภาพน้ำท่วมถนน ที่ใช้สัญจรภายในชุมชนคลองโยง	48
รูปที่ 9	สภาพน้ำท่วมภายในทุ่งนาผืนใหญ่ ในชุมชนคลองโยง	48
รูปที่ 10	แผนที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2554	77
รูปที่ 11	แผนที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2554	78
รูปที่ 12	แผนที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ 4 ธันวาคม 2554	80
รูปที่ 13	แผนที่ตั้งชุมชนสวนผัก จ.กรุงเทพฯ	96
รูปที่ 14	แสดงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของชุมชนสวนผักแขวง/เขต ตลิ่งชัน จ.กรุงเทพมหานคร	99
รูปที่ 15	ภาพการประกอบอาชีพค้าขายตามปกติบนถนนสวนผัก	103
รูปที่ 16	ภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนบนถนนสวนผัก	103
รูปที่ 17	บริเวณตลาดเย็น บนถนนสวนผัก	104
รูปที่ 18	บริเวณปากซอยสวนผัก 19 (ตามภาพป้ายปากซอยปรากฏ)	104
รูปที่ 19	บางช่วงบนถนนสวนผัก	105
รูปที่ 20	บริเวณปากซอยสวนผัก 11 (ติดกับสะพานลอยรถข้าม ถ.นครอินทร์)	105
รูปที่ 21	ภาพประชาสัมพันธ์โครงการอุโมงค์ยักษ์ของกรุงเทพมหานคร	107
รูปที่ 22	แผนที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร	112
รูปที่ 23	จำนวนเขตของจังหวัดกรุงเทพมหานคร	113
รูปที่ 24	ระดับความสูงของคั่นกันน้ำที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดกรุงเทพมหานคร	125
รูปที่ 25	ระดับความสูงของคั่นกันน้ำที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดกรุงเทพมหานคร	126
รูปที่ 26	โครงการทำความสะอาดใหญ่เขตจตุจักร ภายหลังจากปัญหาภาวะน้ำท่วมใหญ่ 2554	131
รูปที่ 27	โครงการทำความสะอาดใหญ่เขตจตุจักร ภายหลังจากปัญหาภาวะน้ำท่วมใหญ่ 2554	132
รูปที่ 28	ภาพเปรียบเทียบปริมาณคลองมหาสวัสดิ์ระหว่างพื้นที่จังหวัดกรุงเทพฯ	155

รูปที่ 29 แผนผังวิเคราะห์สรุปลักษณะของประสิทธิภาพ ในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการ
จังหวัดที่แตกต่างกัน

167

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาอุทกภัยในประเทศไทยปี พ.ศ.2554 กินพื้นที่ความเสียหายมากถึง 65 จังหวัด มีครัวเรือนที่ได้รับความเดือดร้อนมากถึง 4,086,138 ครอบครัวและมีประชาชนที่ต้องประสบเหตุน้ำท่วมมากถึง 13,595,192 คน(วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี, 2554)แต่พื้นที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงเนื่องจากน้ำท่วมในระดับสูงและยาวนาน คือ พื้นที่ภาคเหนือและภาคกลาง โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ครั้งนี้ได้มีการประเมินความเสียหายต่อเศรษฐกิจไทยมากถึง 1.4 ล้านล้านบาท (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2554)และมีผลกระทบต่อการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) จากเดิมที่ธนาคารโลกคาดการณ์ไว้ 5-6 %เหลือเพียง1.2%อย่างไรก็ดี เฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ที่ได้ขอเรียกปรับค่าสินไหมทดแทนไปแล้วก็สูงมากถึง 2.62 แสนล้านบาท(ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2554b) ความเสียหายด้านเศรษฐกิจดังกล่าวก็มิได้จำกัดอยู่เฉพาะในประเทศไทยอย่างเดียวนั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตในระดับโลก เพราะไทยเป็นฐานการผลิตชิ้นส่วนของสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญ ซึ่งส่งต่อไปประกอบยังโรงงานต่างๆ ทั่วโลก มหาอุทกภัยจึงเป็นเหตุให้โรงงานหลายแห่งในต่างประเทศต้องหยุดหรือลดกำลังการผลิต (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2554a) เช่น บริษัท แอปเปิล ชาติแคลน Hard dish ขนาด 2TB(ASTVผู้จัดการออนไลน์, 2554) จนต้องเลื่อนการส่งมอบสินค้า เป็นต้น

นอกเหนือจากความเสียหายทางเศรษฐกิจที่ปรากฏชัดในเชิงตัวเลขแล้ว ในด้านสังคมและการเมือง เหตุการณ์น้ำท่วมได้สร้างปัญหาความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนระหว่างพื้นที่ที่ประสบภัยน้ำท่วมและพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วม ดังปรากฏเป็นข่าวการประท้วงตามสถานที่ต่างๆ ผ่านทางสื่อทุกสาขา เช่น เว็บไซต์มติชนออนไลน์ได้รายงานเหตุการณ์ปิดถนนประท้วงของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเรียกร้องให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเปิดประตูระบายน้ำให้สูงขึ้นเพื่อเพิ่มการระบายน้ำออกจากจังหวัดปทุมธานี (มติชนออนไลน์, 2554a) หรือเหตุการณ์การเปิด-ปิดประตูระบายน้ำคลองสามวา ที่กั้นระหว่างเขตคลองสามวากับเขตมีนบุรี ความขัดแย้งถึงขั้นชาวบ้านฮือปิดถนน บังคับให้เปิดประตูน้ำมากขึ้น ขณะที่ชาวบ้านอีกฝั่งก็ไม่ยอมจนเกือบปะทะกันจึงต้องใช้กำลังทหารและตำรวจเข้าไปควบคุมประตูน้ำหรือกรณีชาวบ้านย่านวัดนาวง ต.หลักหก อ.เมืองปทุมธานี เข้าไปรื้อกระสอบทราย คันกั้นน้ำริมคลองประปาเป็นต้น(ไทยรัฐออนไลน์, 4 พฤศจิกายน 2554)

ในการจัดการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมครั้งนี้ สื่อมวลชนต่างๆ ได้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดการปัญหาน้ำท่วม ผ่านการให้สัมภาษณ์ การแถลงข่าว ภาพข่าวของผู้ว่า

ราชการหลายจังหวัดที่กำลังลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์น้ำท่วมอย่างใกล้ชิด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีบทบาทโดดเด่นในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเมื่อปี 2554 ก็คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในการทำหน้าที่ช่วยเหลือดูแลและบรรเทาภัยให้แก่ชาวกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รับผิดชอบไม่ให้อุทกภัยน้ำท่วม เริ่มตั้งแต่การปิด-เปิด หรือลดประตูระบายน้ำที่จะไหลเข้าพื้นที่กรุงเทพมหานคร การแจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ การออกนโยบาย และมาตรการต่างๆในการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่น้ำท่วม การตัดสินใจแจ้งให้ประชาชนอพยพออกจากพื้นที่ รวมถึงการเป็นตัวแทนเข้าทำหน้าที่เจรจาเพื่อลดข้อขัดแย้งในการเปิดประตูระบายน้ำ ภายหลังจากเหตุการณ์น้ำท่วม พ.ศ. 2554 ได้ผ่านพ้นไปแล้ว จังหวัดกรุงเทพมหานครมีเขตที่ถูกน้ำท่วมเพียง 28 เขต จากจำนวนทั้งหมด 50 เขต หรือ คิดเป็นพื้นที่ๆ ถูกน้ำท่วมร้อยละ 56 ของพื้นที่ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร (ดูรูปภาพประกอบ ที่ 1.1 ถึง 1.3) ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดที่อยู่รอบข้างกรุงเทพมหานคร เช่น จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ถูกน้ำท่วมถึง 5 อำเภอจากทั้งหมด 7 อำเภอ หรือคิดเป็นพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมถึงร้อยละ 71 ของพื้นที่ทั้งหมดความแตกต่างของจำนวนพื้นที่ที่ปลอดภัยจากเหตุน้ำท่วม เป็นตัวสะท้อนชนิดหนึ่งถึงศักยภาพของผู้ปกครอง/ผู้บริหารรัฐในการใช้อำนาจเพื่อช่วยเหลือประชาชน และอีกด้านหนึ่งยังสะท้อนถึงภาวะการตัดสินใจของผู้บริหารรัฐในการใช้นโยบายเพื่อกระทำการและไม่กระทำการบางประการจนก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชนกลุ่มหนึ่ง ขณะที่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งเสียผลประโยชน์ผู้ปกครองรัฐในฐานะผู้มีอำนาจจัดสรร ก็ควรจะต้องทำหน้าที่จัดสรรความช่วยเหลือและบริการขั้นพื้นฐานแก่พลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน หรืออย่างน้อยก็ควรบรรเทาความเดือดร้อนหรือชดเชยความเสียหายให้แก่กลุ่มผู้เสียประโยชน์ เพราะพลเมืองเหล่านั้น ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดๆ ของประเทศล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษีที่เท่าเทียมกัน ยิ่งไปกว่านั้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ก็ยังเป็นภาษีที่สำคัญอันดับแรกๆ ที่เป็นรายได้หลักของประเทศอีกด้วย

จากบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ปกครองจังหวัดและเป็นกลไกของรัฐในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมปี 2554 ที่ผ่านมา ในการศึกษาครั้งนี้จึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพ และอำนาจและบทบาทหน้าที่ที่ตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง(ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร) และผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้ง(ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม) ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมอย่างไร โดยทำการศึกษาในพื้นที่ชุมชนสวนผัก ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับพื้นที่ชุมชนคลองโยง ที่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม

1.2 คำถามการวิจัย

1) ในการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง การจัดการน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร(มาจากการเลือกตั้ง)ในกรณีชุมชนสวนผัก แตกต่างจากผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง)กรณีชุมชนคลองโยงอย่างไร

2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ที่ได้รับทั้งในช่วงก่อนน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้วเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1) ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการน้ำท่วมในปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร(มาจากการเลือกตั้ง) กรณีชุมชนสวนผักกับผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง)กรณีชุมชนคลองโยง

2) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผักกับชุมชนคลองโยงที่ได้รับจากการจัดการน้ำท่วมใหญ่ ในปี พ.ศ.2554 ทั้งในช่วงก่อนน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และภายหลังจากน้ำท่วม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

พื้นที่การศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาใน 2 พื้นที่คือ ชุมชนสวนผัก ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร และ ชุมชนคลองโยง ของจังหวัดนครปฐม ตามเงื่อนไขด้านพื้นที่ดังนี้ 1. ทั้งสองพื้นที่ได้รับผลกระทบน้ำท่วมเหมือนกัน 2. ทั้งสองจังหวัดมีพื้นที่ๆ รอดพ้นจากน้ำท่วมได้บางส่วน 3.ทั้งสองพื้นที่อยู่ติดคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งถูกใช้เป็นเส้นทางในการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปลงแม่น้ำท่าจีนเหมือนกัน

ขอบเขตด้านเวลา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษา โดยเริ่มศึกษาการจัดการน้ำท่วม ในปี พ.ศ.2554 ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2554 ถึง กันยายน พ.ศ.2556 ซึ่งเป็นช่วงตั้งแต่การเตรียมการก่อนน้ำท่วม การบรรเทาความเดือดร้อนในช่วงขณะน้ำท่วม และการเยียวยาประชาชนภายหลังจากน้ำท่วม ตลอดจนการป้องกันปัญหาน้ำท่วมในอนาคต

1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมุ่งเน้นเจาะลึกลงไปในกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างสองพื้นที่คือ ชุมชนสวนผักจังหวัดกรุงเทพมหานคร และชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม ซึ่งพื้นที่ทั้งสองชุมชนอาจมีความแตกต่างกันทั้งในลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางภูมิประเทศที่ส่งผลต่อการทำให้เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก และความสำคัญของพื้นที่ระหว่างพื้นที่เมือง และพื้นที่ชนบท ซึ่งปัจจัยทางการเมืองระดับชาติจะมุ่งเน้นการปกป้องพื้นที่เมืองมากกว่าพื้นที่ชนบท ความแตกต่างดังกล่าวเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อภาวะน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 และยังเป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และเป็นข้อจำกัดประการหนึ่งของการวิจัย อย่างไรก็ตามเพื่อให้สามารถศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพ และการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการทั้งสองจังหวัดครั้งนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงถือให้ปัจจัยความแตกต่างข้างต้นนี้เป็นปัจจัยคงที่และสนใจศึกษาเป็นด้านรอง แต่ด้านหลักให้ความสนใจศึกษาวิจัยในประเด็นด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีปฏิริยาตอบสนองต่อปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้นที่แตกต่างกัน และการศึกษาวิจัยนี้มองว่าการมีปฏิริยาตอบสนองต่อปัญหาที่แตกต่างกัน ได้ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประชาชนแตกต่างกัน

1.6 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการปัญหาน้ำท่วมใหญ่ พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร(มาจากการเลือกตั้ง) กรณีชุมชนสวนผัก กับผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง) กรณีชุมชนคลองโยง และผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นด้านหลัก เพื่อเน้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามสภาพการณ์ที่เป็นธรรมชาติ และใช้วิธีการพรรณนาเปรียบเทียบเป็นสำคัญ ทั้งนี้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่

1) ศึกษาวเคราะห์จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) เป็นหลักจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการ หรือมีส่วนในการผลักดันการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของทั้งสองจังหวัดทั้งในทางตรง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดและทีมงาน หน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เช่น อบจ. อบต. เป็นต้น และในทางอ้อม เช่น เครือข่ายภาคประชาสังคมต่างๆ ภายในแต่ละจังหวัด เช่น ชมรมรักษ์แม่น้ำท่าจีน สภาลุ่มน้ำท่าจีน (จังหวัดนครปฐม) และขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) หรือ P move และเครือข่ายสลัม 4 ภาค (จังหวัดกรุงเทพฯ) เป็นต้น และสัมภาษณ์ประชาชนผู้ที่ได้รับผลจากการแก้ปัญหาของหน่วยงานรัฐในระดับจังหวัด โดยจังหวัดกรุงเทพฯ ได้เลือกพื้นที่ที่จะสัมภาษณ์ประชาชน คือ ชุมชนสวนผัก แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน และในจังหวัดนครปฐม ได้เลือกพื้นที่ชุมชนคลองโยง ตำบลลานตากฟ้า

อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 20 คน

2) ศึกษาวิเคราะห์ด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวแทนประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาน้ำท่วมของทั้งสองชุมชน ในด้านความพอใจ ทักษะคติ และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด ในจัดการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยแบ่งแยกตามกลุ่มอาชีพต่างๆ รวมทั้งหมดจำนวน 20 คน

3) ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารชั้นต้น (primary source) และ ชั้นรอง (secondary source) ซึ่งได้แก่ รัฐธรรมนูญหมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น กฎหมายกรุงเทพมหานคร กฎหมายระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายที่เกี่ยวกับการการปกครองท้องถิ่น และกฎหมายเกี่ยวกับกระจายอำนาจในด้านต่างๆทั้งในแง่การเมือง การคลัง และอื่นๆ ตลอดจนกฎหมายกระทรวง และระเบียบปฏิบัติต่างๆ เป็นต้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้เข้าใจกฎ กติกา และกฎหมายที่กำหนดกรอบการทำงาน อำนาจ งบประมาณ และความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้ง

2) ทำให้ได้ข้อมูลผลการดำเนินงานการแก้ปัญหา และความพึงพอใจของประชาชน ต่อการแก้ปัญหาวิกฤตการณ์น้ำท่วม ปี พ.ศ.2554 ทั้งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร(ที่ผู้ว่าราชการมาจากการเลือกตั้ง (กรุงเทพมหานคร) และจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการแต่งตั้ง (นครปฐม)

3) ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบาย ในการเลือกใช้เครื่องมือเชิงสถาบันของรัฐในการแก้ปัญหาวิกฤตรุนแรง และเร่งด่วนของประเทศ

1.8 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย(Bank., 1983)

การพร้อมรับผิด (Accountability) หมายถึงการรู้ หรือตระหนักรู้ถึงการรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ตนเอง ในฐานะผู้ปกครองสูงสุดในระดับจังหวัด ซึ่งรวมถึงการกระทำใดๆ หรือมาตรการใดๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้ใช้เพื่อปกป้อง หรือแก้ไขพื้นที่ของตนเองให้รอดพ้นจากปัญหาน้ำท่วม รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ว่าราชการจังหวัดจากการกระทำนั้น ทั้งด้านผิดและด้านชอบ

ความชอบธรรมทางการเมือง(Political Legitimacy) หมายถึง การที่ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ ซึ่งสิทธิของความเป็นพลเมืองย่อมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่พลเมืองทุกคนต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อแม้ใดๆ

ศักยภาพในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด และทีมงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยเป็นไปได้ทั้งความสามารถอย่างเป็นทางการ ที่มีอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรกำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่น กฎหมายต่างๆ บุคคลากรภายใต้อำนาจสั่งการ และความสามารถอย่างไม่เป็นทางการเช่น การขอร้องในเชิงบังคับ เป็นต้น

ผลกระทบในทางเศรษฐกิจ หมายถึง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้กับเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่จะเกิดขึ้น ซึ่งหมายรวมถึง ความเสี่ยงที่อาจจะทำให้เกิดความเสียหายกับเศรษฐกิจได้ด้วยเช่นกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในการศึกษา และวรรณกรรมเกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร(มาจากการเลือกตั้ง) และผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง) ในช่วงน้ำท่วมใหญ่ของประเทศไทยปี พ.ศ.2554 มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบการศึกษาและปัจจัยในการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 ความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2555) และแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม(Social Democracy)(ไมเออร์ โทมัส, 2550)

Amartya Sen ใน The Idea of Justice (2009) ได้อธิบายว่า อำนาจเป็นตัวกำหนดสำคัญที่ปิดกั้นไม่ให้นักวิชาการทำอะไรตามที่ตัวเองต้องการได้ โครงสร้างอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันเป็นต้นตอของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสังคม ถ้าจะให้เกิดความยุติธรรมในสังคมแล้ว ต้องมีการต่อสู้หลายรูปแบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านอำนาจ ความยุติธรรมทางสังคม คือ การมอบสมรรถนะ (Capabilities) และอำนาจให้แก่คนทุกคน นอกจากนั้นแล้วแนวคิดด้านความยุติธรรมนี้ยังได้รับการอธิบายขยายความให้ละเอียดชัดเจนขึ้น จากการอธิบายของ IRIS M. YOUNG ซึ่งมองว่าความยุติธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการอภิปรายปรัชญาทางการเมือง แต่ส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงภาพรวมของสังคม แทนที่จะวิเคราะห์กลุ่มคนในสังคมซึ่งมีอยู่มากมายหลายกลุ่ม และมีความแตกต่างกัน บางกลุ่มมีอภิสิทธิ์ บางกลุ่มก็ถูกกดขี่ขูดรีดในหลายรูปแบบ ดังนั้นเราจึงต้องเน้นเรื่อง “การเมืองของความแตกต่าง” (Politics of Difference) นอกจากนั้นแล้วแนวคิดเรื่อง ความยุติธรรมไม่ควรไปติดอยู่กับเรื่อง “การแบ่ง” (distribution) หากแต่ควรเริ่มต้นจากเรื่องของ การครอบงำ (domination) และการกดขี่ (oppression) ซึ่งกลุ่มสังคมต่างๆ ต้องพบอยู่ตลอดเวลาในรูปแบบที่ต่างกัน ซึ่งตามแนวคิดของ IRIS M. YOUNG แล้วการวิเคราะห์ความยุติธรรมควรจะเน้นไปที่ปรากฏการณ์ “การกดขี่” (oppression) ซึ่งในที่การกดขี่ หมายถึง การทำให้ผู้อื่นต้องตกอยู่ภายใต้ภาวะที่ไร้สุขภาพและเสรีภาพ ไม่สามารถที่จะกำหนดวิถีชีวิตตนเองได้ จนเข้าไม่อาจจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนั้นแล้ว YOUNG ยังได้จำแนกการกดขี่ ออกเป็น 5 รูปแบบอีกด้วย คือ

1. การขูดรีด
2. การแปรสภาพให้กลายเป็นคนชายขอบ หรือ มีสถานภาพต่ำ
3. ภาวะของความไร้อำนาจ

4. การครอบงำทางวัฒนธรรม

5. ความรุนแรง

ซึ่งในความหมายดังกล่าวของ IRIS M. YOUNG การกดขี่ทั้ง 5 รูปแบบของการกดขี่นั้นก็คือ กลไกสำคัญ ซึ่งเป็นการปฏิบัติของคนกลุ่มหนึ่ง ที่กระทำต่อคนอีกกลุ่มหนึ่ง จนทำให้เกิดสถานะของความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน และความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม รวมไปถึงเรื่องของความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ประเด็นความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) ก็เป็นเรื่องหนึ่งที่แนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม (Social Democracy) ให้ความสำคัญ แนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมได้กลายเป็นคู่แข่งกับแนวคิดประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม (Libertarian Democracy) โดยเป็นแนวคิดที่วิเคราะห์ถึงกลยุทธ์การดำเนินการทางการเมืองที่เหมาะสม เพื่อความตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน (Basic Right) ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของพลเมืองทุกคน แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับการค้นหาทางออกในเชิงประจักษ์ต่อปัญหาที่เป็นหัวใจสำคัญทางการเมือง คือ ประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีสถาบัน วงสนทนา นโยบาย โอกาสในการมีส่วนร่วม และสิทธิอะไรบ้าง เพื่อที่จะคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน (The universal basic rights) สำหรับพลเมืองทุกคน จากความเสี่ยงทางโครงสร้างที่มาจากระบบเศรษฐกิจสังคมสมัยใหม่ ทั้งนี้ การได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน นับเป็นเป็นก้าวแรกของความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งมีรายละเอียดและประเด็นในด้านต่างๆ ดังนี้

1) เศรษฐศาสตร์การเมืองของแนวคิดสังคมเศรษฐกิจ และ โลกาภิวัตน์

ในช่วงเริ่มต้นแห่งทศวรรษที่ 90 การรวมตัวกันของระบบตลาดในระดับข้ามชาติ ซึ่งได้เริ่มก่อตัวในทศวรรษที่ 70 ได้เพิ่มขึ้นอย่างมากเกินจุดที่จะหยุดได้ ปรากฏการณ์นี้ได้รับการยืนยันโดยหลักฐานเชิงประจักษ์ นับตั้งแต่การรวมตัวกันของกลุ่มยุโรปกลาง และยุโรปตะวันออก เข้าสู่ตลาดแห่งโลกทุนนิยม หลังการล่มสลายของระบบคอมมิวนิสต์ของโซเวียตในปี ค.ศ.1989 จนถึงคลื่นการเปิดเสรีนโยบายเศรษฐกิจ และการค้าระหว่างคู่ค้าที่สำคัญของโลกในปัจจุบัน เงื่อนไขของกรอบทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ถูกเน้นย้ำโดยการเปลี่ยนแปลง 4 ประการ คือ

- การแข่งขันข้ามตลาดสินค้าที่ถูกทำให้เข้มข้นขึ้นจากการเข้าถึงตลาดได้ง่ายขึ้นของระบบเศรษฐกิจที่มีค่าแรงต่ำ
- การเพิ่มขึ้นอย่างมากของการเคลื่อนที่ของกระแสทุนข้ามชาติ อันเนื่องมาจากความยืดหยุ่นของตลาดการเงิน

- ความยืดหยุ่นของตลาดการเงินโลกกำลังกดดันการทำงานงบประมาณระดับชาติ เนื่องจากการเป็นหนี้ของประเทศต่างๆ มีผลให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลงได้

- การลงทุนข้ามชาติขนาดใหญ่สร้างแรงกดดันให้นโยบายขององค์กรธุรกิจโน้มไปสู่การให้ความสำคัญกับการทำกำไรระยะสั้นให้สูงขึ้น โดยไม่สนใจกับข้อจำกัดภายในประเทศ

สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปดังกล่าวกระทบต่อความสามารถของระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในการจัดการกับวิกฤตการณ์ด้วยตัวเอง เนื่องจากโครงสร้างของรัฐสวัสดิการสังคมและระบบกำกับดูแลทางเศรษฐกิจได้ตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน ดังนั้นทั้งโครงสร้างเชิงสถาบันของระบบเศรษฐกิจการเมืองและองค์กรของรัฐสวัสดิการ รวมถึงนโยบายที่เป็นจริงของเศรษฐกิจการเมืองภายใต้แนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมใหม่ที่ค้ำจุนถึงเงื่อนไขของโลกาภิวัตน์กำลังถูกท้าทาย งานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์การเมือง แสดงให้เห็นว่าไม่มีรูปแบบที่ตายตัวของระบบเศรษฐกิจ แม้ในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมตะวันตกที่เป็นเศรษฐกิจแบบตลาด การศึกษาเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจนั้นมีความจำเป็นต้องจัดระบบเศรษฐกิจออกเป็นกลุ่มต่างๆ ซึ่งมีในงานวิจัยต่างๆ ก็ได้ออกแบบการจัดกลุ่มไว้หลายแบบด้วยกัน อย่างไรก็ตาม ในวิทยานิพนธ์นี้ จะแบ่งกลุ่มตามแบบของ Peter Hall และ David Soskice ซึ่งแบ่งประเทศทุนนิยมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เศรษฐกิจตลาดเสรีแบบไม่ร่วมมือกัน (liberal uncoordinated market economy) ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย เป็นต้น และเศรษฐกิจที่ร่วมมือกันเพื่อสังคม (social coordinated market economy) ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจของประเทศเยอรมนี ญี่ปุ่น สวิสเซอร์แลนด์ เดนมาร์ก เป็นต้น โดยที่ความแตกต่างระหว่างระบบเศรษฐกิจทั้งสองนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประเด็นทางเศรษฐศาสตร์การเมืองต่อไปนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมผู้จ้างงานและสหภาพแรงงาน (Industrial relations)
- ระบบการศึกษาระดับผู้เชี่ยวชาญ (Professional Education) และการฝึกอบรมในทางอาชีพเพิ่มเติม (Vocational training)
- การกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance)
- ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร
- ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการและลูกจ้าง
- การกำหนดนโยบายร่วมกันในระดับโรงงาน
- ลัทธิองค์กรภายใต้การขับเคลื่อนร่วมกันของเศรษฐกิจและการเมือง (Corporate in the convergence of economics and politics)

จากการศึกษาอย่างละเอียดผ่านมุมมองของแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม ถึงความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจทั้งสอง ที่ปรากฏในงานดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงข้อดีของระบบเศรษฐกิจตลาดเสรีที่ไม่ร่วมมือกัน (Liberal uncoordinated market economy) ดังนี้

- ความมีบทบาทสำคัญของมูลค่าบริษัทและกำไรของผู้ถือหุ้น ทำให้บริษัทให้ความสำคัญแก่การสร้างผลกำไรระยะสั้นเท่านั้น แต่ไม่ให้ความใส่ใจต่อ ผลกระทบของการกระทำของตนต่อสังคมในระยะยาว
- อำนาจอันล้นมือของบริษัททำให้ผลประโยชน์ของแรงงานถูกละเลย และความเห็นของพวกเขาที่ไม่ได้รับการตอบสนองในกระบวนการตัดสินใจ
- ตลาดแรงงานในระบบเศรษฐกิจดังกล่าวมีความยืดหยุ่นสูงและปราศจากการกำกับดูแล ดังนั้นคุณสมบัติของแรงงานจึงไม่เฉพาะเจาะจง และไม่มี ความชำนาญเฉพาะอย่างที่จะตรงกับความต้องการของบริษัทหนึ่งๆ ประกอบกับสภาพแรงงานที่อ่อนแอ และไม่มีการเจรจาต่อรองในส่วนกลาง จึงทำให้อำนาจต่อรองของแรงงานอ่อนแอลง

การศึกษาาระบบเศรษฐกิจตามแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมในส่วนต่อไป จะวิเคราะห์ถึงประเด็นที่เกี่ยวกับการฝังตัวเชิงสังคมของตลาด สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิทางเศรษฐกิจ สินค้าสาธารณะ ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่าประเด็นเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับความเห็นที่แตกต่างในเรื่องการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจ ความเป็นเจ้าของในทรัพย์สิน และสถานภาพของตลาดในระบบเศรษฐกิจเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากในแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมนั้น ระบบเศรษฐกิจต้องตอบสนองต่อการปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองในลักษณะที่จับต้องได้ กล่าวคือ พวกเขาต้องได้รับการคุ้มครองให้ได้รับการยอมรับและความภาคภูมิใจในตัวเองอย่างเท่าเทียม แต่จากประสบการณ์ในหลายประเทศได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อที่ว่าระบบตลาดจะสามารถกำกับตัวเองเพื่อให้ทุกคนได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริงนั้นเป็นความเชื่อที่ผิด บทเรียนของประเทศยุโรปทั้งหลายในช่วงเริ่มแรกของทุนนิยมแสดงให้เห็นว่า ตลาดได้เปิดเป็นโอกาสสำหรับอิสรภาพของประชากรจำนวนมาก ในการใช้ขีดความสามารถในฐานะพลเมืองทางเศรษฐกิจ นอกจากนั้นระบบตลาดในลักษณะดังกล่าวยังทำลายตัวเองเนื่องจากผลของการกระจุกตัวของอำนาจ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีประชาธิปไตยเพื่อสังคมไม่ได้ปฏิเสธสถาบันทางเศรษฐกิจ ดังกล่าวอย่างสิ้นเชิง แต่กับพยายามทดสอบว่า การยอมรับในระดับไหนที่จะเข้ากันได้อย่างดีกับการส่งเสริมสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างถาวร เพราะเหตุนี้ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นที่สนใจของการวิเคราะห์ตามแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม

2) สิทธิในทรัพย์สิน (Right of Property)

ไม่มีสังคมใดๆ ที่ยินยอมให้เจ้าของทรัพย์สินใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวอย่างไร้ข้อจำกัด ข้อจำกัดในการกำกับการใช้ประโยชน์ก็คือ รัฐไม่ควรจะเวนคืนทรัพย์สินโดยไม่มีการชดเชยที่เหมาะสม นโยบายอื่นๆ ที่อยู่บนข้อจำกัดนี้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจและวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศนั้นๆ ตัวอย่างที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทบาทของรัฐต่อทรัพย์สินส่วนบุคคล คือ รัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมนี มาตรา 14 และ 15 ให้ความสำคัญต่อทั้งแง่มุมทางสังคมและแง่มุมทางเศรษฐกิจของทรัพย์สิน นั่นคือ ในขณะที่กฎหมายดังกล่าวรับรองสิทธิส่วนบุคคลในทรัพย์สินตามแง่มุมทางเศรษฐกิจ กฎหมายดังกล่าวให้อำนาจในการควบคุมสิทธินี้เพื่อให้ตอบสนองต่อสวัสดิการของสังคม

เช่น ในกรณีของทรัพย์สินของสถานประกอบการทางธุรกิจ ลูกจ้างที่มีชีวิตขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้อื่น จะต้องได้รับความคุ้มครองไม่ให้ถูกจำกัดการใช้สิทธิในการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ จากการใช้สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลดังกล่าว

3) การฝังตัวเชิงสังคมของตลาด (Social Embedding of the Market)

หลักฐานเชิงประจักษ์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ทั้งการกำกับดูแลโดยประชาสังคม ระบบตลาด หรือรัฐล้วนมีทั้งข้อดีและข้อด้อย จึงจำเป็นต้องรวมเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพราะการเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการทำลายสิทธิขั้นพื้นฐาน การศึกษาหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นถึงการเกิดขึ้นและข้อดีของการฝังตัวเชิงสังคมของตลาด ในการศึกษาของ Karl Polanyi เขาได้แสดงให้เห็นว่า ตลาดได้ฝังตัวลึกเข้าไปในบริบททางวัฒนธรรม สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ยกเว้นแต่ในช่วงสั้นๆ ในต้นศตวรรษที่ 20 เท่านั้น ในปัจจุบัน แม้แต่สังคมของยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกก็ยังได้ย้อนกลับมาสู่ตลาดที่มีการฝังตัวหลังจากที่ได้ทดลองระบบเสรีนิยมใหม่มาแล้ว ดังนั้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 20 สำนักแนวคิดทางการเมืองเกี่ยวกับประชาธิปไตยสมัยใหม่ได้มีความเห็นร่วมกันว่า คงไม่มีทางเลือกอื่นนอกเหนือไปจากการฝังตัวเชิงสังคมของตลาด

4) สิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Right)

ระบบตลาดเป็นระบบที่มีปัญหาอยู่ในตัวเอง จึงมีความจำเป็นต้องมีนโยบายกำกับดูแลที่จะใช้แก้ปัญหาดังกล่าว วิทยานิพนธ์ในส่วนนี้จะกล่าวถึงความสำคัญของสิทธิทางเศรษฐกิจ รูปแบบการกำกับดูแลตามแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม พร้อมทั้งสรุปกลยุทธ์การกำกับดูแลที่ได้รับการทดลองใช้ความเชื่อว่าจะระบบตลาดจะทำหน้าที่เป็นกลไกในการกำกับดูแลตนเอง และสร้างคุณค่าให้สังคมนั้น ได้รับการพิสูจน์ว่าไม่จริงโดยข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้งหมดเกี่ยวกับระบบตลาด เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องมีนโยบายกำกับดูแลทางเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยลดความความขัดแย้งระหว่างความเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคลกับคุณค่าทางสังคม ตลาดจะประสบกับความล้มเหลว (Market Failure) ได้หากไม่ให้ความสำคัญของการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจ โดยที่สาเหตุแห่งความล้มเหลวของตลาดถูกแบ่งออกเป็น 3 ประการคือ (1) การเกิดขึ้นของการผูกขาดตามธรรมชาติ (2) ผลกระทบภายนอกทางลบ และ (3) ความไม่สมมาตรของข้อมูล ยกตัวอย่างเช่น การเกิดขึ้นของการผูกขาดตามธรรมชาติสำหรับสินค้าบางชนิด เช่น ภาคพลังงาน ภาคการสื่อสาร เป็นต้น ถ้าปล่อยให้ระบบตลาดทำหน้าที่เองอาจส่งผลให้สินค้าเหล่านี้ ไม่ถูกผลิตออกมาเลย หรือมีฉะนั้นก็อาจขายในราคาที่สูงมาก เนื่องจากสินค้าเหล่านี้เป็นสาธารณูปโภคที่สำคัญ รัฐบาลจึงต้องเข้ามากำกับดูแลเพื่อให้ประชาชนได้ใช้สินค้าเหล่านี้ในราคาที่เข้าถึงได้ นอกจากนี้ความจำเป็นที่จะต้องมีการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจยิ่งเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษ 1990 เป็นต้นมาด้วยเหตุผลหลักๆ 3

ประการด้วยกัน คือ (1) การเพิ่มขึ้นของการแปรรูปบริการที่รัฐเคยเป็นผู้จัดทำไปเป็นของเอกชน (2) การรวมตลาดข้ามชาติทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผลกระทบภายนอกที่ถูกสร้างขึ้นกับทางเลือกในการเก็บค่าชดเชยผลกระทบดังกล่าว และ (3) การเพิ่มขึ้นของความเสี่ยงที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ทางอารยธรรมและสิ่งแวดล้อมจากกระบวนการเจริญเติบโตที่ไร้การกำกับดูแล

อย่างไรก็ตามความขัดแย้งระหว่างหลักเหตุผลทางการเมืองที่อยู่เบื้องหลังนโยบายกำกับดูแลทางเศรษฐกิจที่อยู่เบื้องหลังระบบตลาด ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการเอานโยบายทั้งสองไปรวมกันเท่านั้น ดังนั้นแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมจึงให้ความสำคัญกับรูปแบบการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจที่พยายามอย่างมากที่จะวางแนวทางที่เหมาะสมให้ระบบตลาดทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมือง นโยบายการกำกับดูแลจึงจะต้องเปิดกว้างและยืดหยุ่น เพื่อประสานความขัดแย้งระหว่างการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน และการทำหน้าที่ทางเศรษฐกิจของระบบตลาด นอกจากนี้ การสร้างสรรค์กรอบกฎหมายที่เหมาะสมในการเฝ้าระวังและบังคับใช้ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจภายใต้แนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม กลยุทธ์ทางเศรษฐกิจมหภาค 4 ประเภท ได้รับการพัฒนาและทดลองใช้ทางปฏิบัติ ทั้งสี่กลยุทธ์ยอมรับการกำกับดูแลระบบตลาดในระดับที่ไม่ล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน กลยุทธ์ดังกล่าวได้แก่

1. ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ (Economic Democracy) กลยุทธ์นี้อยู่บนความเชื่อว่าการกำกับดูแลระบบตลาดจะสำเร็จได้ต่อเมื่อมีเวทีในการร่วมคิดและตัดสินใจในทุกระดับของการตัดสินใจทางนโยบายเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงมีการเสนอโครงสร้างการตัดสินใจในลักษณะปิรามิดที่ในทุกระดับของปิรามิดจะมีกลุ่มคนหลากหลายเข้าร่วมด้วย กลยุทธ์นี้ถูกตั้งข้อกังขาหลายประการ เช่น ข้อจำกัดและความเป็นไปได้ของการบรรลุข้อตกลงระหว่างบุคคลหลากหลายกลุ่ม กลยุทธ์ดังกล่าวถูกนำไปใช้เป็นส่วนๆ เท่านั้นในประเทศแถบยุโรป

2. การทำให้เป็นประชาธิปไตยผ่านกองทุนของลูกจ้าง (Democratizing Through Employees Funds) ในเวลาที่ค่าจ้างค่อนข้างมีเสถียรภาพ ส่วนหนึ่งของค่าจ้างควรจ่ายในรูปของหุ้นของบริษัท และนำไปรวมในกองทุนซึ่งลงทุนกับบริษัทเอกชนในประเทศ อย่างไรก็ตาม แนวความคิดนี้มีปัญหาในแง่ที่ว่า ตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์มีสถานภาพที่ซ้ำซ้อน และขัดแย้งกัน คือ มีทั้งสถานภาพที่เป็นเจ้าของบริษัท และเป็นตัวแทนของแรงงาน กลยุทธ์ดังกล่าวถูกทดลองใช้ในประเทศสวีเดน แต่ก็ถูกแรงกดดันทางการเมืองจากผู้ประกอบการในสวีเดนจนต้องเลิกไป

3. การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจมหภาคแบบเคนส์ (Keynesian Macroeconomic Coordination) การกำกับดูแลนโยบายแบบเคนส์ใช้นโยบายการใช้จ่ายของรัฐเพื่อสร้างความสมดุลให้กับเศรษฐกิจระบบทุนนิยมแบบตลาด ผ่านการกระตุ้นอุปสงค์มวลรวม และสนับสนุนการผลิตสินค้าสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการจ้างงานเต็มที่ และความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม

นโยบายดังกล่าวได้สูญเสียประสิทธิผลไปเนื่องจากการรวมตัวกันอย่างรวดเร็วของตลาดระหว่างชาติต่างๆ ทำให้การไหลของกระแสทุนระหว่างประเทศเป็นไปอย่างไร้ขีดจำกัด

4. การกำกับดูแลร่วมกันของภาคีรัฐสังคมนิยม (Neo-corporatist Co-regulation) กลยุทธ์นี้เป็นการสร้างความมั่นใจว่า การพูดคุยระหว่างสหภาพแรงงาน สมาคมผู้ประกอบการ และฝ่ายรัฐ จะเจาะจงไปที่ประเด็นของข้อมูลพื้นฐานและเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และข้อตกลงจากการเจรจาจะถูกนำไปใช้จริงๆ มีการนำกลยุทธ์ดังกล่าวมาใช้เป็นกลยุทธ์เสริมให้กับนโยบายกำกับดูแลแบบเคนส์ในหลายๆ ประเทศในแถบยุโรปซึ่งถูกปกครองโดยพรรคแนวประชาธิปไตยเพื่อสังคม เช่น สวีเดน เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของกลยุทธ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับความไว้วางใจกันระหว่างกลุ่มต่างๆ อย่างมาก กลยุทธ์ดังกล่าวได้รับแรงกดดันจากการเปิดตลาดเสรี ส่วนหนึ่งเนื่องจากทางเลือกที่เพิ่มขึ้นจากตลาดเสรีทำให้การบรรลุข้อตกลงทำได้ยากขึ้น

สำหรับแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมนั้น การประกันการได้รับสินค้าสาธารณะมีความสำคัญมากต่อการส่งมอบสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมซึ่งก็ครอบคลุมไปถึงประเด็น เรื่องความเสมอภาค (Justice) ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปด้วย สินค้าต่อไปนี้ควรจะได้รับ การเข้าถึงอย่างเท่าเทียมสำหรับทุกคนโดยไม่ขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่เขามีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิทั้งหลาย สถาบันทั้งหลาย การประกันทางสังคม อากาศที่สะอาด สิ่งแวดล้อมที่ดี การดูแลสุขภาพ และการศึกษา ล้วนแต่เป็นสินค้าสาธารณะทั้งสิ้น สินค้าเหล่านี้ไม่สามารถมีให้สำหรับทุกคนได้โดยอาศัยระบบตลาดล้วนๆ หรือ โดยการซื้อขายตกลงระหว่างบุคคล แต่ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติทางการเมือง (Political Action) คำถามที่สำคัญ ก็คือ อะไรคือเงื่อนไขที่ใช้สำหรับกำหนดนโยบายการให้บริการสินค้าสาธารณะ กล่าวคือ เราควรให้บริการสินค้าอะไร เท่าไร และจะมีการคิดค่าบริการหรือไม่ อย่างไรตามแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมนั้น การให้บริการสินค้าสาธารณะเกี่ยวข้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยความยุติธรรม (Justice) ที่ได้รับการยอมรับในแต่ละสังคม เงื่อนไขที่ใช้กำหนดนโยบายด้านสินค้าสาธารณะจึงเกี่ยวข้องกับทฤษฎีว่าด้วยความยุติธรรม ซึ่งเสนอว่าการมีความเท่าเทียมกันตามโอกาสของชีวิตเป็นสิ่งที่จะต้องเป็น ถึงแม้ว่าจะมีทฤษฎีอันหลากหลายที่ใช้ตีความหรือให้คุณค่าแก่ความเท่าเทียมกันตามโอกาสของชีวิต แต่สิ่งที่เป็นแกนหลักของทฤษฎีเหล่านั้นก็คือ หลักการความเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และความเท่าเทียมกันในการมีเสรีภาพที่จับต้องได้ ดังนั้น แต่ละสังคมจึงต้องตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการสินค้าสาธารณะข้างบน โดยอาศัยการกำหนด ความเท่าเทียมกันตามโอกาสของชีวิตของสังคมนั้นๆ ร่วมกับหลักการความเท่าเทียมดังกล่าว ท่ามกลางข้อโต้แย้งว่าสถาบันใดบ้างระหว่างรัฐ ตลาด หรือประชาสังคม ที่ควรทำหน้าที่จัดหาหรือผลิตสินค้าสาธารณะ แนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมนั้นให้ความสำคัญกับคำถามที่ว่า ควรจะบริการสินค้าชนิดใด และควรทำอย่างไรให้พลเมืองสามารถเข้าถึงสินค้าเหล่านี้ได้ ซึ่งสถาบันต่างๆ ล้วนมีข้อได้เปรียบหรือเสียเปรียบแตกต่างกันไป ดังนั้นการทำงานร่วมกันของสถาบันทั้งสาม โดยที่รัฐเป็นแกนในการประกันการเข้าถึงสินค้าสาธารณะที่ผลิตได้ น่าจะ

เป็นทางออกที่ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพของภารกิจดังกล่าวได้ดีที่สุด นอกจากนั้นแนวความคิดเกี่ยวกับสินค้าสาธารณะ ไม่ได้ถูกจำกัดในระดับประเทศเท่านั้น ได้มีการเสนอแนวความคิดสินค้าสาธารณะของโลก (Global Public Goods) เกิดขึ้นภายใต้โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP (the United Nations Development Program) โดยสินค้าสาธารณะที่ถูกอ้างถึงนั้นมีทั้งสินค้าที่เป็นประโยชน์กับทุกคน เช่น ความยั่งยืนของระบบนิเวศน์ หรือ เสถียรภาพของตลาดการเงิน เป็นต้น และสินค้าที่เป็นเงื่อนไขขั้นต่ำที่จะประกันศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เช่น การศึกษา หรือ โอกาสในการจ้างงาน เป็นต้น นอกจากนั้น โครงการดังกล่าวยังมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับองค์กรสหประชาชาติ (The UN) และองค์การพัฒนาระหว่างประเทศ ในการให้ความสำคัญกับประเทศที่ด้อยพัฒนาทั้งหลาย อาจกล่าวได้ว่าโครงการนี้ ช่วยทำให้แนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมในระดับข้ามชาติมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

อังกะฟูคส์ ประธานมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท อังโนงานของโทมัส ไมเออร์ เรื่อง อนาคตของประชาธิปไตยเพื่อสังคม ถึงความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตยเพื่อสังคม” ไว้ดังนี้

“แนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม คือ การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของ
ความมั่นคงทางสังคม การมีส่วนร่วมในประชาสังคม ตลอดจน
การเปิดโอกาสในการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างเป็นธรรม สังคมประชา
ธรรม คือ สิ่งที่ทำให้คุณค่าแก่สิทธิขั้นพื้นฐานในการกำหนดได้ด้วย
ตัวเอง และทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมในประชาธิปไตยอย่างเท่า
เทียมกันในทุกภาคส่วน” มหาวิทยาลัย

สินค้าสาธารณะ (Public Goods) เป็นประเด็นพื้นฐานในทางเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยประชาธิปไตยเพื่อสังคม (Social Democracy) โดยในที่นี้จะเริ่มต้นด้วยการเสนอนิยามของสินค้าสาธารณะ และบทบาทของสินค้าสาธารณะตามมุมมองของแนวคิดของประชาธิปไตยเพื่อสังคมนั้น ทั้งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสินค้าสาธารณะกับความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ในที่นี้คือ สินค้าที่ทุกคนที่อยู่ในขอบเขตภูมิศาสตร์ประเทศหรือ การเมืองที่สินค้านั้น ถูกจัดไว้ให้สามารถบริโภคได้ โดยไม่มีใครถูกกีดกันจากการบริโภคสินค้านั้น โอกาสในการบริโภคดังกล่าวอาจมาจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านั้น หรืออาจเกิดจากสิทธิทางกฎหมายหรือ สิทธิอันชอบธรรมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น คุณภาพของอากาศก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงได้ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านี้ยากต่อการกีดกัน หรือ สิทธิในการได้

รายได้ขั้นต่ำเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะ ที่เกิดจากการคุ้มครองทางกฎหมาย สำหรับแนวคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมนั้น การประกันว่าประชาชนจะได้รับสินค้าสาธารณะมีความสำคัญมากต่อการส่งมอบสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม ซึ่งครอบคลุมไปถึงประเด็น เรื่องความเสมอภาค (Justice) ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปด้วย สินค้าต่อไปนี้ควรจะได้รับเข้าถึงอย่างเท่าเทียมสำหรับทุกคน โดยไม่ขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่เขามีอยู่ไม่ว่าจะเป็นสิทธิทั้งหลาย สถาบันทั้งหลาย การประกันทางสังคม อากาศที่สะอาด สิ่งแวดล้อมที่ดี การดูแลสุขภาพ และการศึกษา ล้วนแต่เป็นสินค้าสาธารณะทั้งสิ้น สินค้าเหล่านี้ไม่สามารถมีให้สำหรับทุกคนได้โดยอาศัยระบบตลาดล้วนๆ หรือ โดยการทำข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่ขึ้นอยู่กับปฏิบัติการทางการเมือง (Political Action) (Samuelson, 1954)

เศรษฐศาสตร์การเมืองจะสามารถเข้าไปศึกษาอะไรได้บ้าง เกี่ยวกับประเด็นของสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า อำนาจความขัดแย้งหลายประการ เป็นประเด็นศึกษาของเศรษฐศาสตร์การเมือง อาทิเช่น ความขัดแย้งระหว่างประเด็นผลิตภาพทาง เศรษฐกิจและการเจริญเติบโต ความขัดแย้งประเด็นด้านความปลอดภัยและความเป็นธรรมทางสังคม เป็นต้น จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สิทธิในการได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนั้น ก็เป็นสิทธิอันชอบธรรมอันหนึ่งของประชาชนที่ต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกัน อันเนื่องมาจากตามแนวคิดดังกล่าว สิทธิอันชอบธรรม หรือ สิทธิตามกฎหมาย เช่น สิทธิการได้รับการจัดการน้ำท่วมอย่างเท่าเทียมกันนั้น ก็ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในสินค้าสาธารณะ เพราะสินค้าสาธารณะเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อ โครงสร้าง และผลกระทบทางเศรษฐกิจ ดังนั้นเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy) จึงเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้น รัฐ ตลาด และประชาธิปไตย ระบบสวัสดิการต่างๆ เป็นตัวแปร ที่สำคัญในการศึกษาของเศรษฐศาสตร์การเมือง เพราะระบบเหล่านี้มีอิทธิพลต่อโครงสร้าง และผลกระทบทางสังคมของระบบเศรษฐกิจ ผ่านกระบวนการทางการเมือง เพราะฉะนั้น เศรษฐศาสตร์การเมืองของแนวคิดสังคมเศรษฐกิจ จึงต้องอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ และระบบสวัสดิการ

2.1.2 แนวคิดเรื่องที่มาของอำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย

(Source of Power and Political Legitimacy in democratic society)

รอสซิง เปรมทรัพย์ (รอสซิง เปรมทรัพย์, 2544) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดดังกล่าวของ David Beetham และ Nicolo Machiavelli นักคิดที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ในช่วงศตวรรษที่ 20 โดย David Beetham ได้อธิบายถึงลักษณะของอำนาจ คือ ความสามารถในการสร้างอิทธิพล หรือควบคุมการกระทำของบุคคลอื่นๆ เพื่อให้เขาทำหรือไม่ทำอะไรที่ผู้มีอำนาจต้องการ โดยอำนาจจะประกอบไปด้วยเงื่อนไขหลักๆ 3 ประการ ประการแรกคือ การมีอยู่ซึ่งความสามารถของบุคคล เช่น ความสามารถทางด้านรู้ พลังกำลัง เป็นต้น ประการที่สอง คือ การครอบครอง

ทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีความเหนือกว่า และประการที่สามต้องมีความเป็นอิสระปลอดจากการควบคุมเพื่อให้เกิดปฏิบัติการทางอำนาจได้ และนอกจากนี้ลักษณะของการใช้อำนาจก็ไม่จำเป็นต้องถูกแสดงออกมาในลักษณะที่เหนือกว่าเสมอไป เช่น การออกคำสั่ง การใช้กำลังบังคับ การลงโทษ เป็นต้น แต่อาจเป็นไปในลักษณะของการจูงใจการจำกัดทางเลือก การใช้ระบบพึ่งพาอาศัย หรือ การให้การอุปถัมภ์ก็ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งภายใต้ลักษณะของการพึ่งพาอาศัยนี้ จะทำให้เกิดภาวะของการ “ยอมจำนน” เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการถูกจำกัดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร หรือ การถูกแบ่งปันทรัพยากรทางสังคมอย่างไม่เท่าเทียมกันมาตั้งแต่ต้น ลักษณะที่หลากหลายของรูปแบบในการมีอำนาจที่เหนือกว่า เป็นผลมาจากการจัดการทางสังคม (Social Organization) ผ่านองค์กรต่างๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการทางอำนาจ โดยมีวิธีการที่จะทำให้คนกลุ่มหนึ่งมีอำนาจเหนือคนอีกกลุ่มหนึ่งได้โดย 1) คือการสร้างกฎเพื่อกีดกันการเข้าสู่ทรัพยากรในด้านต่างๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความแตกต่างในการถือครองทรัพยากรที่มีความจำเป็นต่อการผลิตและการดำรงชีพ เช่น ที่ดิน เครื่องมือทำกิน และทรัพยากรที่มีความจำเป็นต่อการบังคับทางร่างกายหรือการควบคุมอิสรภาพเช่น กองกำลังทางการทหารหรืออาวุธ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการก่อให้เกิดอำนาจในทางสังคม โดยอาศัยกระบวนการในการสร้างเงื่อนไขในการครอบครอง พร้อมทั้งกีดกันฝ่ายตรงข้ามให้ออกไปจากทรัพยากรที่มีความสำคัญทั้งสองด้านข้างต้น 2) คือการสร้างความแตกต่างและแตกแยกของแรงงาน โดยการแบ่งหน้าที่ หรือการแบ่งแยกความสามารถในทางทักษะทางแรงงานโดยอาศัยกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมเป็นเครื่องมือ ผ่านการแบ่งลำดับชั้นของความสำคัญของหน้าที่อันจะก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียม และนำไปสู่ความได้เปรียบหรือความเหนือกว่าทางด้านทักษะในที่สุด และ 3) คือการสร้างความถูกต้องชอบธรรมทางอำนาจที่เกิดจากความเคารพและการยอมรับ โดยสร้างความเชื่อให้แก่ผู้ที่ถูกปกครองว่า ความเหนือกว่าที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความจริง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ การอ้างโชคชะตาฟ้าลิขิต เพื่อให้สถานภาพอำนาจที่เหนือกว่านั้นได้รับการยอมรับจากผู้ที่ถูกปกครอง อันจะนำมาซึ่งการยอมรับในความถูกต้องและชอบธรรมของอำนาจทางสังคมที่เหนือกว่า ส่งผลทำให้ต้องยอมจำนนต่อกฎเกณฑ์และการบีบบังคับโดยผู้ปกครองหรือผู้ครอบครองอำนาจในท้ายที่สุด

อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นยังคงมีความไม่เพียงพอในตัวเองเสมอสำหรับการที่จะดำรงรักษาไว้ซึ่งความชอบธรรมในตัวเอง เนื่องจากจะมีคำถามเกิดขึ้นเสมอว่าเหตุใด คนในสังคมจึงต้องมีความเคารพต่อกฎเกณฑ์ และมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาเหล่านั้น ดังนั้นความชอบธรรมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอื่นๆ เพื่อเข้ามาช่วยในการรักษาอำนาจแห่งความชอบธรรมของกฎเกณฑ์ให้คงอยู่ได้ โดยวิธีการหนึ่งนั้นก็คือ การใช้การแสดงออกของการความยินยอมร่วมกันของคนในสังคม ซึ่งจะต้องเป็นการแสดงออกอย่างเป็นสาธารณะ อย่างเป็นอิสระ หรือเป็นการแสดงออกด้วยความสมัครใจ ซึ่งในสังคมปัจจุบันสามารถแสดงออกมาได้ในสองรูปแบบ คือ การแสดงออกผ่านความยินยอมจากการเลือกตั้ง หรือการแสดงออกผ่าน

ความยินยอมที่เกิดจากการระดมพลของมวลชนในสังคม เป็นต้นซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้ จะใช้คำว่า “ที่มาของอำนาจ และความชอบธรรมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย” โดยมุ่งเน้นในแง่มุมมองที่ว่า ที่มาของอำนาจที่ได้รับมอบหมาย (Mandate) มานั้นมาจากที่ใด โดยใคร หรือกลุ่มบุคคลใดเป็นผู้มอบหมายอำนาจนั้น ตลอดจนพิจารณาว่าอำนาจที่ได้รับมานั้นสร้างความได้เปรียบ หรือความเหนือกว่าในการครอบครองทรัพยากรที่มีความสำคัญทั้งสองด้านตามแนวคิดของ David Beetham ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นหรือไม่ และอำนาจนั้นมีองค์ประกอบในความชอบธรรมหรือไม่

2.1.3 แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบ (Good Governance and Accountability)

คำว่า good governance ("Good governance," มปป.) เพิ่งมีการใช้อย่างเป็นทางการครั้งแรกในปี 1989 ในรายงานเรื่อง Sub-Sahara Africa : From Crisis to Sustainable Growth ซึ่งเป็นรายงานที่ธนาคารโลกพยายามวิเคราะห์ถึงความล้มเหลวของรัฐในแอฟริกาในการพัฒนาประเทศ คำว่า ธรรมาภิบาล เริ่มมีบทบาทในแง่ของโลกาภิวัตน์เนื่องจากทั้งธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศต่างเชื่อว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะไม่สามารถทำได้ ถ้าประเทศนั้นๆ ปราศจาก ธรรมาภิบาล โดยมีการใช้คำว่า "การพัฒนา" ให้ควบคู่กับคำว่า ธรรมาภิบาล นั่นคือการกำหนดกลไกอำนาจของรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งแง่เศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยในตอนแรกเริ่มนั้น ธนาคารโลกได้เน้นถึงความหมายกว้างๆ 3 ลักษณะคือ (1) โครงสร้างและรูปแบบของระบอบทางการเมือง (Political regime) (2) กระบวนการและขั้นตอนที่ผู้มีอำนาจในทางการเมือง ใช้เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อพัฒนาประเทศ (3) ความสามารถของผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศในการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายและการแปลงแผนและนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศ โดยธนาคารโลกได้สร้างลักษณะของธรรมาภิบาลระดับโลกขึ้น เพื่อให้หน่วยงาน และเครือข่ายในองค์กรผลักดันให้ประเทศต่างๆ ดำเนินตามแนวทาง "ธรรมาภิบาล" ซึ่งลักษณะองค์ประกอบที่กว้างขวางนี้ มิได้ชี้ชัดว่าประเทศนั้นจะต้องอยู่ภายใต้ระบบการเมืองการปกครองแบบใดแบบหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง แต่เนื่องจากอิทธิพลของธนาคารโลกที่มีอยู่มาก ในไม่ช้า คำว่า "ธรรมาภิบาล" จึงเป็นคำที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะหลังวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี 1997 ในประเทศไทยและลุกลามไปสู่ประเทศต่างๆ อย่างรวดเร็ว

"ธรรมาภิบาล" ในความหมายของธนาคารโลก(ทิวากร แก้วมณี, 2554) จะประกอบไปด้วย

1. การบริการของรัฐที่มีประสิทธิภาพ (an efficient public service)
2. ระบบศาลที่เป็นอิสระ (an independent judicial system)

3. ระบบกฎหมายที่บังคับสัญญาต่างๆ (legal framework to enforce contracts)
4. การบริหารกองทุนสาธารณะที่มีลักษณะรับผิดชอบต่อประชาสังคม (the accountable administration of public funds)
5. การมีระบบตรวจสอบทางบัญชีที่เป็นอิสระ (an independent public auditor) ซึ่งรับผิดชอบต่อตัวแทนในรัฐสภา
6. การเคารพในกฎหมายและสิทธิมนุษยชนทุกระดับของรัฐบาล (respect for the law and human right at all levels of government)
7. โครงสร้างสถาบันที่มีลักษณะพหุนิยม (a pluralistic institutional structure)
8. การมีสื่อสารมวลชนที่เป็นอิสระ (a free press)

ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี(กระทรวงสาธารณสุข, 2552) ที่เป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (Service Delivery Unit - SDU) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีได้ให้ความหมายสำคัญและองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)มี 10 องค์ประกอบ ด้วยกันดังนี้

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) : ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) : การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) : การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

4. หลักการรับผิดชอบ (Accountability) : การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. หลักความโปร่งใส (Transparency) : กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) : กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหาหรือร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) : การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. หลักนิติธรรม (Rule of Law) : การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. หลักความเสมอภาค (Equality) : การได้รับการปฏิบัติและได้รับการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกรูปแบบและอื่น ๆ

10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) : การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

ส่วนในงานของ ปธาน สุวรรณมงคล ได้อธิบายถึงแนวคิดเรื่อง ธรรมภิบาล (Governance) โดยมุ่งเน้นไปที่กระบวนการบริหารจัดการเป็นหลัก ขณะที่เรื่องการปกครอง (Government) เป็นด้านรอง และยังมีการนำแนวคิดธรรมภิบาลมาใช้กับท้องถิ่น รวมเรียกว่า “ธรรมภิบาลท้องถิ่น” เพื่อใช้ควบคู่ไปกับการบริหารงานท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการผลประโยชน์ของสาธารณะซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการ และความคาดหวังต่างๆ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่มากมาย และหลากหลายยิ่งขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาพการเมืองที่มีความเปลี่ยนแปลงร่วมกันอยู่ตลอดเวลา จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ธรรมภิบาลท้องถิ่น มีความสำคัญต่อท้องถิ่นมาก โดยความสำคัญต่างๆ มีดังนี้คือ 1.การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นอย่างชอบธรรม และบริสุทธิ์เที่ยงธรรม 2.การยึดประโยชน์สุขของคนในท้องถิ่นเป็น

เป้าหมายประสงค์สำคัญในการบริหารท้องถิ่น 3.ความมีประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการบริหารงานท้องถิ่น 4.ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 5.การมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 6.การยึดหลักกฎหมายในการบริหารงานท้องถิ่น 7.การมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้อำนาจ

ความรับผิดชอบ (Accountability) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แปลคำ Accountability โดยใช้คำว่า ภาระรับผิดชอบ (2536:2) ในขณะที่ ทิวากร แก้วมณี(ทิวากร แก้วมณี, 2554) ได้ให้ความหมายของคำว่าหมายถึง “การพร้อมรับผิดชอบ” เป็นการรับถึงผลของการกระทำ การดำเนินการ และการรับผลที่จะตามมาที่เป็นได้ทั้งในทางบวกและทางลบของการตัดสินใจและการกระทำของตน รวมความหมายถึง การตอบสนองต่อสาธารณะ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ โดยความพร้อมรับผิดชอบดังกล่าวมีความสำคัญ คือ เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริการสาธารณะใช้ เพื่อเป็นการประกันผลการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับที่พอใจ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ (1)สาธารณชนและประชาชน ซึ่งเป็นผู้รับบริการจากระบบราชการ และมีความคาดหวังว่าจะได้รับสิ่งดีจากการจัดการของระบบราชการ (2) ผู้นำทางการเมือง และผู้บริหารองค์กร และ (3) ผู้ให้บริการ (ข้าราชการ)

ความรับผิดชอบ จึงเกี่ยวข้องกับแนวทางหรือวิธีการที่ข้าราชการและหน่วยงานของรัฐจัดการกับความคาดหวังที่หลากหลาย แบ่งได้เป็น 4รูปแบบ คือ (1) ตามสายการบังคับบัญชา (bureaucratic accountability) คือ การรับผิดชอบจากการดำเนินงานตามสายงานของตน (2) ตามกฎหมาย (legal accountability) คือการรับผิดชอบตามกฎหมาย ข้อบังคับ กฎระเบียบ (3) ตามวิชาชีพ (professional accountability) คือ การรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ จรรยาบรรณ และ (4) ตามการเมือง (Political accountability) คือ การรับผิดชอบจากประชาชนที่ทำการเลือกเขาเหล่านั้นขึ้นมาสู่อำนาจ (Romzekและ Dubnick (1987) และ Samuel Paul (1991) และ สถาบันพระปกเกล้า 2547: 101-3) หลักการธรรมาภิบาลต้องการระบบการเมือง การบริหาร และผู้นำองค์กร ผู้นำการเมือง ที่กล้ารับผิดชอบต่อการกระทำของตน โดยเฉพาะผู้นำที่ต้องการให้คนยอมรับก็ต้องเป็นผู้นำที่กล้าตัดสินใจและกล้าดำเนินการ ผู้นำที่ไม่ดีจะแสดงพฤติกรรมที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ ถ้าผลของการกระทำที่ไม่ดีส่งผลร้าย และล้มเหลว ผู้นำที่ไม่ดีจะแสดงการหลบหลีกความรับผิดชอบ ในทางตรงข้าม หากผลของงานออกมาดี ผู้นำที่ไม่ดีก็จะแสดงออกถึงการได้หน้า รับผลของความดีเหล่านั้น กล่าวอย่างเป็นสำนวนไทยๆ ผู้นำที่ไม่มีความรับผิดชอบตามหลักการธรรมาภิบาล จะ เป็นคนเอาดีแต่ตัว โยนข้าวให้คนอื่น ผู้นำที่มีความเป็นธรรมาภิบาลในหลักการนี้จะพร้อมให้สังคมตรวจสอบ หากสังคมสงสัยก็พร้อมจะแสดงความรับผิดชอบของตนออกมา โดยเสนอให้สังคมตรวจสอบโดยกระบวนการที่เหมาะสม พร้อมแสดงการตัดสินใจรับผิดชอบ เช่นการลาออกจากตำแหน่งในกรณีที่ต้องรับผิดชอบ เป็นต้น

2.1.4 แนวคิดเรื่องการเมืองและโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น (Local Politics and Structure of Local Power)

ปธาน สุวรรณมงคล(ปธาน สุวรรณมงคล, 2554) ได้อธิบายว่า การเมืองท้องถิ่นเป็นเรื่องของพลเมือง (Citizen) ซึ่งเป็นสมาชิกที่มีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนทางการเมืองนั้นทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเมืองท้องถิ่นในความหมายอย่างแคบอาจหมายถึงเฉพาะพลเมืองที่มีสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองในชุมชนนั้นๆ เพียงเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่สามารถสื่อถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพปัญหาและผลกระทบต่างๆ ในระหว่างท้องถิ่นอย่างง่ายดาย การเมืองท้องถิ่นจึงไม่สามารถจำกัดการรับรู้ของตนเอาไว้แต่เพียงภายในพลเมืองของท้องถิ่นนั้นๆ นอกจากนี้ ยังอาจมีประชาชนจากชุมชนท้องถิ่นอื่นๆ รวมถึงองค์กรเอกชนต่างๆ ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น ปัญหามลพิษของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งมีการขับเคลื่อนจากองค์กรภายนอก เป็นต้น สภาพดังกล่าวทำให้เกิดการเมืองท้องถิ่นในความหมายที่กว้างขึ้น กล่าวคือ การเมืองของทุกภาคส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งที่เป็นพลเมืองหรือไม่ก็ได้

นอกจากนี้ยังหมายถึงรวมถึงการขับเคลื่อนโดยทุกภาคส่วน ที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในด้านต่างๆ ทั้งด้านสนับสนุน หรือขัดแย้งในกระบวนการบริหารจัดการจัดสรรผลประโยชน์ของท้องถิ่น และการเข้ามาต่อสู้ช่วงชิงผลประโยชน์ของท้องถิ่นระหว่างภาคส่วนต่างๆ นี้สามารถเป็นไปได้ทั้งเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะส่วนรวม หรือเพื่อผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่มตนเองก็ได้ ซึ่งสามารถสังเกตได้โดยพิจารณาจากการลงทุนรูปแบบต่างๆ ในการต่อสู้แข่งขัน เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจรัฐในท้องถิ่นแล้ว ก็มีแนวโน้มที่เป็นไปได้อย่างมากที่บุคคลกลุ่มนั้น จะมีจุดมุ่งหมายที่แฝงเร้นที่จะเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือพวกพ้อง จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปความหมายของการเมืองท้องถิ่นในประโยคสั้นๆ คือ “การเมืองท้องถิ่นต้องเป็นการเมืองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน และเป็นการเมืองที่มีบริบทที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา แต่เป้าหมายหลักยังคงไม่เปลี่ยน นั่นคือ ยึดประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ” หรืออธิบายให้เข้าใจง่ายๆ ผ่านสมการ “การเมือง = อำนาจ + ผลประโยชน์” ซึ่งอำนาจดังกล่าว หมายถึงและมุ่งเน้นไปที่อำนาจรัฐ โดยคำว่า “อำนาจ” นั้นเป็นศักยภาพในการบังคับให้ผู้อื่นต้องปฏิบัติตามโดยที่ไม่จำเป็นต้องมีความชอบธรรมมารองรับ ซึ่งแตกต่างกับคำว่า “อำนาจหน้าที่” นั้นต้องมีความชอบธรรมทางกฎหมายมารองรับอำนาจ และการใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าว โดยในความคิดเห็นของนักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกา โรเบิร์ต เอ. ดาห์ล (Robert A. Dahl) มองว่า อำนาจคือหัวใจของการเมือง โดยได้กล่าวว่า “อำนาจทุกชนิดทำให้เกิด อิทธิพล ซึ่งเป็นศักยภาพ หรือสมรรถภาพที่บุคคลหนึ่ง หรือบุคคลกลุ่มหนึ่งมีต่อบุคคลอื่นในลักษณะต่างๆ”

ความสำคัญของอำนาจยังมีมากขึ้นไปอีก เมื่ออำนาจนั้นเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อผู้คนในวงกว้างในสังคมส่วนรวม หรือสาธารณะ ซึ่งสามารถเรียกอำนาจนั้นได้ว่า คือ อำนาจทางการเมือง และในความเป็นจริงกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมพยายามแข่งขันกันเพื่อเข้าไปมีอำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ที่มีค่าในสังคม โดยอาศัยอำนาจทางการเมืองที่ได้รับมอบจากกฎหมายต่างๆ ผ่านการแข่งขันในการเลือกตั้งในระดับต่างๆ ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองและสามารถใช้อำนาจทางการเมืองที่ได้รับมอบตามกฎหมายนั้น ชัยชนะจากการแข่งขันอาจทำให้กลุ่มของตนได้รับประโยชน์หรือสิ่งที่มีค่ามากกว่ากลุ่มบุคคลอื่นๆ ในสังคม ซึ่งสามารถเรียกโดยรวมสิ่งเหล่านั้นได้ว่าเป็น ทรัพยากรอำนาจ (political resources) อันประกอบด้วย (1) การเป็นเจ้าของปัจจัยอำนาจ (2) การดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กร (3) การมีเครือข่าย (4) การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย และ (5) พิสัยของอำนาจ โดยจะเห็นได้ว่าแต่ละข้อล้วนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการมีเครือข่าย ที่สามารถประสานงานขอความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือในด้านต่างๆ ได้ แม้ว่าอำนาจหรือพิสัยของอำนาจตามกฎหมายจะไม่ครอบคลุมหรือส่งไปถึง เช่น ข้ามเขตจังหวัด ข้ามหน่วยงาน หรือข้ามเขตประเทศ เป็นต้น แต่การช่วยเหลือต่างๆ ก็สามารถทำได้โดยการมีเครือข่าย เช่น การขอความช่วยเหลือในกรณีภัยพิบัติต่างๆ ระหว่างประเทศ ระหว่างจังหวัด ระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น

สนธิ บางยี่ขัน(สนธิ บางยี่ขัน, 2519)ได้กล่าวสรุปไว้ในเอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่อง “การเมืองท้องถิ่นไทย” ไว้โดยการรวบรวมทัศนะต่างๆ ของนักรัฐศาสตร์ไว้ตั้งแต่ Robert A. Dahl, Max Webber, Harold C. Lasswell และได้ให้ความหมายของการเมืองไว้ คือ พฤติกรรมของคนในสังคม หรือความสัมพันธ์ของกลุ่มคนในสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจ กฎข้อบังคับต่างๆ และการปกครอง โดยอาศัยการพิจารณาสังเกตได้จากอำนาจในการตัดสินใจ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นมากมาย โดยกล่าวว่าการเมืองท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในระดับย่อยของประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานกับทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมในส่วนรวมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการปกครองตนเองของท้องถิ่น นอกจากนี้ การเมืองท้องถิ่นยังเกี่ยวข้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย โดยสังเกตได้จากความเสมอภาคทางการเมืองของประชาชน การเลือกตั้งโดยเสรี การเลือกตั้งในระยะเวลาหนึ่งอยู่เป็นประจำ การเชื่อในหลักการปกครองของเสียงข้างมาก(Majority Rule) รวมถึงหลักสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority’s Right) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ในการเมือง ทางสังคม และทางเศรษฐกิจ โดยการเข้ามีส่วนร่วมสามารถทำได้ในหลายวิธี เช่น การเลือกตั้ง การเข้าร่วมในพรรคการเมือง และการรวมกลุ่มกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม เป็นต้น สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้ความหมายของ การเมืองท้องถิ่น ในความหมายอย่างกว้างที่หมายถึง ทุกภาคส่วน กลุ่มการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นนั้นๆ

ตลอดจนรวมถึงเครือข่ายที่ความสามารถประสานงานขอความช่วยเหลือหรือความร่วมมือในด้านต่างๆได้ แม้ว่าอำนาจหรือพิสัยของอำนาจตามกฎหมายจะไม่ครอบคลุมถึงก็ตาม

นพดล สุคนธวิท(2539) ได้ทำการศึกษาพรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่นในหัวข้อ ผลประโยชน์และฐานอำนาจ และได้อธิบายจากข้อค้นพบถึงความสำคัญของการเมืองท้องถิ่นเอาไว้ว่า การเมืองท้องถิ่นถือเป็นแหล่งทรัพยากรทางการเมืองที่สำคัญสำหรับพรรคการเมืองที่จะต้องแสวงหา และครอบครอง เพื่อใช้การเมืองท้องถิ่นเป็นฐานอำนาจในการก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจทางการเมืองได้อย่างไม่จำกัด รวมถึงการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ให้กับท้องถิ่นที่เป็นฐานเสียงของพรรค ซึ่งทำให้พรรคการเมือง และกลุ่มการเมืองต่างๆ หาวิธีการที่จะเข้าไปมีความสัมพันธ์ และบทบาทเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นด้วยวิธีต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ทางการเมืองโดยตรง โดยผ่านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค เป็นต้น ซึ่งความสัมพันธ์ของกลุ่มการเมืองดังกล่าวก็เป็นการรวมตัวกันที่มีในลักษณะชั่วคราวเพื่อเป้าหมายผลประโยชน์ร่วมกันในการชนะการเลือกตั้งเป็นหลัก และสลายตัวไปหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้นเป็นส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างไปจากการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองของไทยนั้น เป็นการรวมกันเพื่อผลประโยชน์ของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล มากกว่าเป็นการรวมตัวกันเพื่ออุดมการณ์ทางการเมือง จึงทำให้ระบบพรรคการเมืองไทยยังขาดฐานมวลชน และฐานอุดมการณ์ที่สนับสนุน จึงทำให้พรรคการเมืองของไทยมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ต่ำจึงยังไม่สามารถเป็นหลักให้กับระบบการเมืองได้ โดยสาเหตุหลักสำคัญประการหนึ่ง ที่ปิดกั้นการพัฒนาของพรรคการเมืองไทยก็คือ การทำรัฐประหารโดยคณะทหารเข้ามายึดอำนาจทางการเมืองจากรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง และอีกประการหนึ่งก็คือ ความบกพร่องของพรรคการเมืองไทยเอง ที่ไม่เคยทำหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องของระบอบการปกครอง สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่มีตามกฎหมาย รวมถึงความสัมพันธ์ในลักษณะระบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้มีทรัพยากร หรืออำนาจที่เหนือกว่าที่จะคอยจุนเจือช่วยเหลือผู้ที่มีอำนาจหรือทรัพยากรที่ด้อยกว่า และผู้ถูกช่วยเหลือจุนเจือก็จะตอบแทนด้วยการบริการ ด้วยความจงรักภักดีที่มีให้ ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป ในความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับนักการเมือง ระหว่างพรรคการเมืองกับประชาชน และระหว่างนักการเมืองกับประชาชน และความสัมพันธ์ในลักษณะของอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์โดยการจัดตั้งตัวแทนของพรรคการเมืองเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์กับประชาชนภายในท้องถิ่นอาศัยการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ให้กับท้องถิ่นนั้นซึ่งเป็นการทำเพื่อรักษา และสร้างฐานเสียงของพรรคไปพร้อมๆ กัน จากข้อค้นพบจะเห็นว่า การที่พรรคการเมือง หรือ กลุ่มการเมืองต่างพยายามเข้าไปมีบทบาทในการเมืองระดับต่างๆ นั้นเป็นเรื่องปกติในระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่แล้ว เพราะระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ยอมรับการรวมกลุ่มเพื่อรักษา และปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งทำให้เกิดอำนาจต่อรองต่างๆ ที่เกิดจากการรวมกลุ่มด้วยเช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ

เหล่านั้นไม่ได้เป็นปัญหา หรือเป็นสิ่งที่ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของการเมืองของประเทศแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการการทำให้รัฐประหาร ที่นอกจากจะเป็นตัวขัดขวางความเจริญทางการเมืองของประเทศแล้ว ยังเป็นตัวขัดขวางความเจริญในด้านสิทธิต่างๆของพลเมือง ที่ถูกไล่ออกไปจากกฎหมายที่ถูกเขียนใหม่อีกด้วย จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าการเมืองท้องถิ่นนั้นไม่สามารถแยกออกจากการเมืองระดับประเทศได้อย่างแน่นอน เมื่อใดก็ตามที่กลุ่มผลประโยชน์ของการเมืองท้องถิ่น และการเมืองระดับประเทศเป็นกลุ่มเดียวกันก็จะมีผลให้ท้องถิ่นนั้นๆ ได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ลงสู่ท้องถิ่นนั้นได้มากกว่า การที่กลุ่มผลประโยชน์เป็นคนละกลุ่มนั่นเอง

จารินี รุทธะกาญจน์(จารินี รุทธะกาญจน์, 2546) ได้ทำการศึกษาการเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนาการทางการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยได้เน้นในการศึกษาลักษณะของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในกรุงเทพมหานคร โดยได้ค้นพบจากการศึกษาที่เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับ นพดล สุคนธวิท(2539)ที่พบว่ากลุ่มการเมืองท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นการรวมตัวกันขึ้นเพื่อกิจกรรมในการเลือกตั้งเป็นสำคัญ ซึ่งมีลักษณะเป็นการชั่วคราว ระยะเวลาการดำเนินงานมีระยะเวลาสั้นๆ ไม่มีการจัดองค์กรอย่างเป็นทางการ และไม่มีความต่อเนื่องเพราะมีความเป็นสถาบันต่ำ การเกิดและการสลายของกลุ่มมีความเปลี่ยนแปลงได้ง่าย มีวัตถุประสงค์หลักเพียงเพื่อการเลือกตั้งเท่านั้น

ชาติชาย สุขัคคานนท์ (ชาติชาย สุขัคคานนท์, 2538) ได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างในแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และได้อธิบายไว้ว่าระหว่างบุคคลสองกลุ่มที่มีผลประโยชน์ได้เสียโดยตรงอันดับต้นคือ กลุ่มข้าราชการประจำฝ่ายปกครอง กับพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลผสม โดยได้ให้เหตุผลของการไม่สามารถเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด(ซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่น)โดยตรงได้ เนื่องจากไม่สามารถมีจุดสมดุลของผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มบุคคลสองกลุ่มนี้ได้ โดยข้าราชการประจำฝ่ายปกครองเกรงกลัวจะเสียอำนาจที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่นักการเมืองก็ต้องการที่จะใช้การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นวิธีการในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น โดยผู้ทำวิจัยได้เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาเรื่องนี้คือ การให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าที่มีหน้าที่เฉพาะการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และให้คงไว้ซึ่งระบบผู้ว่าแต่งตั้ง โดยให้ทำหน้าที่เฉพาะงานประจำติดต่อกับรัฐบาลเท่านั้น ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นว่า การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อรักษาผลประโยชน์ของบุคคลสองกลุ่มเท่านั้น และจากข้อเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าว จะพบว่าเป็นการรักษาผลประโยชน์ของบุคคลเพียงสองกลุ่มเท่านั้น โดยที่ประชาชนผู้ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ เลยแม้แต่น้อย

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต(2552) ได้อธิบายถึง โครงสร้างอำนาจของการเมืองท้องถิ่นไว้หนังสือ “โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ความขัดแย้ง และการเปลี่ยนแปลง” โดยได้ทำการศึกษา และ

เปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นในระดับเทศบาลสองแห่ง พบว่ามีลักษณะที่เหมือนกัน คือ เป็นการแข่งขันกันเพื่อเข้าสู่อำนาจของบุคคลสองกลุ่ม คือ กลุ่มทุนเดิมที่มีฐานเศรษฐกิจมาจากบรรพบุรุษซึ่งเป็นข้าราชการเจ้าภาษีนายอากร ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับอำนาจรัฐจึงสามารถทำให้เข้าสู่อำนาจได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน จนนำไปสู่การผูกขาดอำนาจในที่สุด และกลุ่มที่สองคือ กลุ่มทุนใหม่ที่มีฐานเศรษฐกิจมาจากการทำธุรกิจที่มาจากการแข่งขันในตลาดที่มีความเสรี และถูกกีดกันจากอำนาจผูกขาดของกลุ่มทุนเดิมในการทำธุรกิจในพื้นที่ จนนำไปสู่การร่วมตัวกันในการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจในที่สุด ซึ่งการแข่งขันดังกล่าวมีความรุนแรงขึ้นอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากงบประมาณจ่ายต่างๆ ที่มากขึ้นทุกปีของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับอุดหนุนพิเศษผ่านโครงการต่างๆ จากหน่วยงานส่วนกลางก็ยังเป็นตัวเร่งให้การแข่งขันดังกล่าวมีความเข้มข้นมากขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่ากลุ่มใดจะสามารถเข้าสู่อำนาจ การทำงานบริหารท้องถิ่นจะถูกแทรกแซงจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอยู่ตลอดเวลา โดยอาศัยการให้เงินสนับสนุนในโครงการต่างๆ อย่างมีเงื่อนไขในการใช้เงิน และเงื่อนไขดังกล่าวทำให้การบริหารงานในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างไม่มีอิสระ และไม่สอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่และความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น จนกลายเป็นปัญหาที่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ในที่สุด เช่น โครงการบ่อบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองอุบลราชธานี เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วงบประมาณอุดหนุนพิเศษดังกล่าว ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดูคับงบประมาณของท้องถิ่นไปในตัว โดยอาศัยการที่ท้องถิ่นต้องจัดงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนในโครงการพิเศษนั้นด้วย เพื่อแลกกับงบพิเศษที่จะได้รับ ทำให้ต้องนำงบประมาณจากโครงการอื่นๆ มาใช้ ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาโครงการอื่นๆ ที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง จากผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวทำให้ท้องถิ่นนั้นไม่พัฒนา หรือพัฒนาไปในทิศทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นนั่นเอง ปัญหาที่ได้พบในการศึกษาดังกล่าวแม้ว่าจะได้ทำการศึกษามานานแล้วตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2546 แต่ปัญหาลักษณะเดียวกับบ่อบำบัดน้ำเสียของเทศบาลอุบลราชธานีดังกล่าว ก็ยังคงเกิดขึ้นเหมือนเดิม เช่น ปัญหาบ่อฝังกลบขยะที่ไม่สามารถก่อสร้างได้ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง เป็นต้น แม้เวลาของการพัฒนาท้องถิ่นจะผ่านมากกว่า 10 ปี แล้วก็ตาม

จากงานวิจัยทั้งสองชิ้นของ ชาติชาย สุขัคคานนท์ และพิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต ทำให้ได้ข้อสรุปว่า การเมืองท้องถิ่นมีผลประโยชน์ หรือได้รับอิทธิพลและแทรกแซงจากการเมืองระดับชาติและราชการส่วนกลาง ทั้งในด้านผลประโยชน์ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ และการเป็นฐานเสียงของนักการเมืองระดับชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ จะต้องทำการศึกษาริบทแวดล้อมของการเมืองระดับชาติในขณะที่เกิดปัญหานี้ว่าท่วมประกอบด้วย ซึ่งจะทำให้การศึกษาวิจัยนี้ได้ข้อมูลครบถ้วนในทุกด้าน นอกจากนั้นแล้วการศึกษาวิจัยนี้ยังจะได้ทำการศึกษาถึงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นนี้ ในความหมายอย่างกว้างที่หมายถึง ทุกภาคส่วน กลุ่มการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นนั้นๆ ตลอดจนรวมถึงเครือข่ายที่ความสามารถประสานงานขอ

ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือในด้านต่างๆได้ แม้ว่าอำนาจหรือพิสัยของอำนาจตามกฎหมายจะไม่ครอบคลุมถึงก็ตาม ตามความหมายของงานของ สนธิ บางยี่ขัน ที่ได้อธิบายไว้

2.2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการปกครอง(2537) ได้ผลสรุปจากการระดมความคิดเห็นจากการสัมมนาเกี่ยวกับผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบ และได้ข้อสรุปว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งจะสามารถปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็วในการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นด้านความรวดเร็วในการให้บริการแก่ประชาชนของผู้ว่าราชการจังหวัดนี้ ก็ถือได้ว่าเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถใช้ชี้วัดถึงความพร้อมรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด เนื่องจากการให้บริการ หรือแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วจะช่วยลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากความล่าช้าในการเข้าช่วยเหลือประชาชน เช่น รถยนต์ที่ถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลาอันสั้น จะเสียค่าซ่อมน้อยกว่ารถยนต์ที่ถูกน้ำท่วมเป็นเวลานาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปความคิดเห็นของคณะกรรมการการปกครองดังกล่าว ก็เป็นข้อสรุปเพียงเสียงส่วนน้อยเพียง 400 คนเท่านั้น ถึงแม้จะอ้างว่ามาจากตัวแทนทั่วประเทศแล้วก็ตาม ซึ่งผลสรุปดังกล่าวอาจไม่ตรงกับความต้องการของภาคประชาชนที่ปรากฏเป็นข่าวผ่านสื่อต่างๆ เช่น ข้อเรียกร้องของภาคประชาชนของกลุ่มจังหวัดจัดการตนเองที่เกิดขึ้นในหลายๆ จังหวัด เป็นต้น ซึ่งการชุมนุมแต่ละครั้งมีประชาชนเข้าร่วมมากกว่า 400 คนอย่างแน่นอน และนอกจากนี้ประชาชนผู้เรียกร้องเหล่านั้นก็เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงอีกด้วย จากผลสรุปดังกล่าวทำให้เห็นภาพและเข้าใจถึงทัศนคติและบทบาทของผู้ที่อยู่ในฐานะชนชั้นปกครองที่มีต่อประชาชนว่า สามารถสรุปหรือตัดสินข้อโต้แย้งต่างๆ ที่เป็นผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ได้ โดยอาศัยการระดมความคิดเห็นต่างๆ จากคนส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของระดับธรรมาภิบาลของสังคม ในการบริหารบ้านเมืองที่แท้จริงได้เป็นอย่างดี

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2546) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบข้อดีและข้อด้อย รวมถึงอำนาจตามที่ได้รับจากกฎหมายต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้งไว้โดยอธิบายว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด (the province governor) หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด เป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นข้าราชการประจำที่มาจากการแต่งตั้ง และสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค (ผู้ว่าฯ ที่มาจากการแต่งตั้ง) และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (The Bangkok Metropolitan Authority Governor) หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และสังกัดราชการบริหารส่วนท้องถิ่น โดยกฎหมายหลักที่มอบอำนาจให้กับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้แก่ พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ พ.ศ. 2528, 2528)พร้อมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534, (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2539, (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542 โดยอำนาจของผู้ว่าราชการ

กรุงเทพมหานคร ถูกกำหนดไว้ในมาตราที่ 49 มีทั้งหมด 7 ประการหลัก ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายและบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย 2) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆ 4) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย 5) วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย 6) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 7) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

และมาตรา 50 ซึ่งให้อำนาจหน้าที่ในการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นด้านหลักได้ 12 ด้านดังนี้ 1) อำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย 2) อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานราชการ 3) อำนาจในการบังคับบัญชา 4) อำนาจในการเสนอร่างกฎหมาย 5) อำนาจในการยับยั้งร่างกฎหมาย 6) อำนาจในการลงนามร่างกฎหมาย 7) อำนาจในการเสนอชื่อบุคคลเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญ 8) อำนาจในการลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการร่วม 9) อำนาจในการเสนอให้ยุบสภา 10) อำนาจในการเข้าประชุม และแถลงข้อเท็จจริง 11) อำนาจในการร้องขอให้ประชุมลับ 12) อำนาจในการไม่ตอบกระทู้ถาม และตาม พรบ.ดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมาจากการออกเสียงเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนไว้ในส่วนที่ 2 ดังนี้

“ส่วนที่ ๒

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๔๔ ให้กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนหนึ่ง ซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นโดยวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะกระทำได้เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งแล้ว ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุวันเลือกตั้งและระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร”

นอกจากนั้นแล้ว พรบ.ดังกล่าวยังได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ต้องปฏิบัติตามภายใต้กฎหมายอื่นด้วย ในมาตรา 89-96 ซึ่งมีด้วยกันถึง 27 เรื่องด้วยกัน กฎหมายอื่นๆ ที่กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการปฏิบัติในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร รวม 27

ด้าน ดังต่อไปนี้ 1.การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามกฎหมายของกรุงเทพมหานคร และกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร 2.การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด 3. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 4.การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ บ้านเมือง 5.การผังเมือง 6.การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ 7.การ วิศวกรรมจราจร 8.การขนส่ง 9.การจัดให้มี และควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ 10.การดูแลที่สาธารณะ 11.การควบคุมอาคาร 12.การปรับปรุงแหล่งแออัด และจัดการเกี่ยวกับที่อยู่ อาศัย 13.การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 14.การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 15.การสาธารณสุข 16.การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว 17.การจัดให้มีและควบคุมสุสาน และฌาปนกิจสถาน 18.การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ 19.การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์ 20.การ ควบคุมความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยไนโตรเจนและสาธารณสุขสถาน อื่นๆ 21.การจัดการศึกษา 22.การสาธารณสุขการ 23.การสังคมสงเคราะห์ 24.การส่งเสริมการศึกษา 25.การส่งเสริมการประกอบอาชีพ 26.การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร 27.หน้าที่อื่นๆ ตามที่ กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาล หรือตามที่ คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุ เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือ ราชการส่วน ภูมิภาคจะมอบให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติก็ได้ โดยให้ทำเป็นพระราถฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศแล้วแต่กรณี ในกรณีทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศต้องได้รับความเห็นชอบจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และอำนาจตามพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ในมาตราที่ 18 และ 25 อีกด้วย

ในส่วนอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งนั้น มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หลัก คือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 โดยกำหนดไว้ในมาตรา 57 มีทั้งหมด ด้วยกัน 9 ประการด้วยกันดังนี้ 1.บริหารราชการตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการ 2.บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมาย หรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่ง การในฐานะหัวหน้ารัฐบาล 3.บริหารราชการตามคำแนะนำ และคำชี้แจงของผู้ตรวจการกระทรวงใน เมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติคณะรัฐมนตรี หรือ การสั่งการของนายกรัฐมนตรี 4.กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของ ข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการข้าราชการฝ่าย อัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการ ครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของ กระทรวง ทบวงกรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือยับยั้งการกระทำใดๆ ของ ข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง ของกระทรวง ทบวง กรม มติของ

คณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราว แล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง 5.ประสานงาน และร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการ และหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขต หรือภาค ในการพัฒนาจังหวัด หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ 6.เสนองบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้องตามโครงการหรือแผนพัฒนาจังหวัด และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ 7.ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามกฎหมาย 8.กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ ในการนี้ให้อำนาจทำรายงาน หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาล หรือ รัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดองค์การของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ 9.บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษ ข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตามกฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีมอบหมาย โดยที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และการแต่งตั้งดังกล่าวได้อาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ในมาตรา ที่ 43(ในกรณีการย้าย) และมาตรา 50 (ในการเลื่อนลำดับ) และเมื่อมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ข้าราชการแล้ว การแต่งตั้งนั้นจึงจะถือว่าสมบูรณ์ จากงานศึกษาดังกล่าวทำให้เข้าใจความแตกต่าง ในทางกฎหมายของผู้ว่าราชการทั้งสองแบบว่ามีอำนาจหน้าที่ และที่มาที่แตกต่างกันอย่างไรบ้าง รวมถึงข้อจำกัดในด้านกฎหมายที่มีของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบว่ามีอะไรบ้าง และยังทำให้เข้าใจถึงอำนาจที่ได้รับมาจากกฎหมายอื่นเพิ่มเติมของผู้ว่าราชการจังหวัดอีกประการหนึ่งด้วย

ปัญญา อุดชาชน(2539) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาท และอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบกฎหมายไทย โดยได้ให้ความสำคัญกับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเอาไว้ว่า เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาจังหวัดให้มีความรุ่งเรือง และพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งนี้เพราะมีอำนาจหน้าที่ๆ ได้รับจากกฎหมายหลายฉบับด้วยกัน เช่น พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534, มาตรา 57(1)พรบ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457,มาตรา 6 และพรบ.การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522, มาตรา 22 เป็นต้น และผลจากการที่มีอำนาจจากกฎหมายหลายฉบับนี้เอง ทำให้ต้องมีบทบาทหน้าที่ 2 ด้านด้วยกัน คือ 1) บทบาทหน้าที่ในการบริหารราชการตามกฎหมาย ซึ่งให้อำนาจในการควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการทุกฝ่าย เพื่อควบคุมดูแลและป้องกันไม่ให้อำนาจการปฏิบัติราชการต่างๆ ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย รวมถึงการตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวน และลงโทษในกรณีที่ทำการสอบสวนแล้วพบว่าทำผิดจริง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ข้าราชการในการปฏิบัติราชการ รวมถึงอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องที่ ในการแต่งตั้ง และสั่งให้ออกจากราชการของ ตำแหน่งกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในกรณีที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง หน้าที่ๆ ได้รับในกรณีต่างๆ นอกจากนั้นแล้วยัง

รวมถึงบทบาทเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน บทบาทเกี่ยวกับการเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด บทบาทเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และบทบาทเกี่ยวกับกฎหมายอื่นๆ เป็นต้น 2) บทบาทในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยในทางการเมืองมีหน้าที่อำนาจการเลือกตั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บริสุทธิ์ยุติธรรม เป็นไปตามระเบียบทั้งก่อนการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง ซึ่งครอบคลุมถึงบทบาทการรักษาความสงบเรียบร้อย และมั่นคงภายในเขตจังหวัดด้วยเช่นกัน ในด้านบทบาททางเศรษฐกิจ ต้องเป็นผู้ควบคุมดูแล หน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัดให้ปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาจังหวัด ให้กับประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ด้าน ทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการพาณิชย์ ยกตัวอย่าง เช่น พรบ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ.2518 ได้มีการแต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด โดยมีบทบาทอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดมาตรการและวิธีปฏิบัติงานของสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด และ พรบ.โรงงาน พ.ศ.2535 โดยได้แต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการตรวจโรงงาน และจับกุมผู้กระทำผิด เป็นต้น และบทบาทในทางด้านสังคม เช่น พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535 ได้แต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นมีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาต หรือ หนังสือรับรองการแจ้งในการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร หรือ สดุดอาหาร นอกจากนั้นแล้วยังมี อำนาจหน้าที่ตาม พรบ.ยา พ.ศ.2510, พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ.2523, พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2523 และพรบ.การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2528 เป็นต้น

ผลจากการศึกษาค้นพบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ๆ ที่ได้รับจากกฎหมายหลายฉบับที่ไม่ได้สัดส่วนกัน ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และไม่มีหน่วยงานในการตรวจสอบการใช้ อำนาจดังกล่าว ประกอบกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบก็มีขอบเขตกว้างขวางมาก หากเกิดปัญหาใดๆ ขึ้นในจังหวัดไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานใดก็ตาม ผู้ว่าราชการจะต้องรับผิดชอบร่วมกันกับหน่วยงานนั้นๆ ด้วยเช่นกัน และนอกจากนั้นยังพบว่าหน่วยราชการบริหารงานส่วนกลางได้มอบอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนเฉพาะในบางเรื่องเท่านั้น โดยอำนาจส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในส่วนกลาง ทำให้การตัดสินใจสามารถทำได้เพียงอนุมัติเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดของโครงการได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยต้องขออนุมัติจากส่วนกลางหากมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่ ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าขึ้น และจากความล่าช้าดังกล่าวทำให้โครงการไม่แล้วเสร็จตามกำหนด ผู้ว่าราชการต้องรับผิดชอบด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นแล้วการใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในด้านเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และการคลังก็ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันอีกด้วย โดยในงานวิจัยนี้เห็นว่าควรจะมีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดให้มากขึ้น เพื่อความรวดเร็วในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงมหาดไทยควรกำหนด วิธีการและเงื่อนไขการมอบอำนาจเพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกันของทุกส่วนราชการ แต่ความเห็นดังกล่าวกลับไป

ขัดแย้งกับข้อค้นพบที่ระบุว่า สาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหามาจากการมีอำนาจและหน้าที่ ที่ไม่ได้สัดส่วนกันของผู้ว่าราชการฯ ดังนั้นการเพิ่มอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมากขึ้นย่อมเท่ากับทำให้ความไม่ได้สัดส่วนนั้นเพิ่มมากขึ้นไปอีก ซึ่งไม่น่าจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ แต่กลับจะเป็นการซ้ำเติมปัญหาให้มีความรุนแรงมากขึ้นมากกว่า

จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นภาพพร้อมทั้งเข้าใจถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสำคัญของตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้เป็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถกล่าวสรุปได้ว่า ผลจากการทำงาน หรือไม่ทำงาน ของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรง โดยเป็นไปได้ทั้งที่เป็นปัจจัยในการส่งเสริม และปัจจัยในการเหนี่ยวรั้งความเจริญก้าวหน้าของประชาชนในจังหวัดนั้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

2.6 สรุป

จากแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น วิเคราะห์ที่ได้ว่า การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของกลุ่มประชาชนในพื้นที่ๆ ไม่ว่าจะ เป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม และผลประโยชน์ที่เห็นชัดเจนจากปัญหาน้ำท่วมในปี.ศ.2554 ก็คือ ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของคนในพื้นที่ ซึ่งผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่ได้ความเสียหายที่เป็นตัวเงิน ที่ได้รับในขณะเวลาน้ำท่วมเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความถึงความเสียหายในด้านอื่นๆ ที่ไม่สามารถประเมินออกมาเป็นตัวเลขด้วยเช่นกัน เช่น ความสูญเสียโอกาสในการพัฒนาด้านอื่นๆของกลุ่มประชาชนในพื้นที่ที่จะเกิดขึ้น หรือได้เกิดขึ้นมาแล้ว ในการวิจัยนี้มองว่าคนในพื้นที่หนึ่ง มีความเกี่ยวข้องกันทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม รวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์หนึ่งซึ่งก็คือ กลุ่มผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม กับกลุ่มผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

จากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ ปี พ.ศ.2554 แสดงให้เห็นความสามารถและประสิทธิภาพในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดที่แตกต่างกัน ทั้งจากผลของความสามารถในการป้องกันพื้นที่ให้รอดพ้นจากน้ำท่วมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงการมีโครงการต่างๆ ในการป้องกันพื้นที่ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งก่อนและหลังน้ำท่วมที่มีความแตกต่างกันมาก อย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น การมีโครงการสร้างคันกันริมแม่น้ำรอบพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด ซึ่งตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิงกับจังหวัดที่มีพื้นที่ที่อยู่ติดกับจังหวัดกรุงเทพมหานคร เช่น จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่มีโครงการดังกล่าวเลย ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดริเริ่ม และการวางแผนโครงการระยะยาวของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลัก ซึ่งจากความสามารถในความรับผิดชอบที่มีแตกต่างกันนี้ ตามของแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบแล้ว(Good Governance and

Accountability) ในฐานะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นผู้ปกครองสูงสุดของจังหวัดจำเป็นต้องตระหนักถึง รวมถึงจำเป็นต้องนำไปใช้งานโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำว่า Accountability หรือ ภาระรับผิดชอบ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งถ้าหมายถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นก็คือการมีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรงของผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งถ้าพิจารณาจากโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างพื้นที่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจนนั่นย่อมสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบ จากภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้มีในระดับที่ไม่เหมือนกัน ตามแนวคิดในเรื่องของธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบ หรือทั้งสองพื้นที่ได้ ไม่มากก็น้อยตามไปด้วยเช่นกัน

จากฐานะผู้ปกครองสูงสุดของจังหวัด ทำให้ต้องมีหน่วยงานทางปกครองที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของทั้งจังหวัดแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องปกครองทางอ้อมผ่านกฎหมายหลายฉบับที่ให้อำนาจไว้ จึงทำให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนี้ เป็นที่ต้องการของการนักการเมืองในระดับต่างๆ ที่มีอำนาจอยู่ภายในพื้นที่ที่ต้องการที่จะส่งคนของตนเองเข้ามาอยู่ในตำแหน่ง หรือคนที่ตนเองสามารถขอความร่วมมือต่างๆ ได้ให้มาอยู่ภายในตำแหน่งดังกล่าว ซึ่งหมายถึงความสามารถในการควบคุมหน่วยงานต่างๆ เกือบทั้งจังหวัด ตามแนวคิดเรื่อง การเมืองและโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น (Local Politics and Structure of Local Power) มองว่าจะต้องมีการพิจารณาในปัจจุบันบริบทแวดล้อมของอำนาจของกลุ่มอื่นๆ ภายในพื้นที่ด้วยว่ากลุ่มใดมีความสำคัญ หรือกลุ่มใดมีอิทธิพลต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีผลต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดบ้าง และนอกจากนั้นแล้วในประเด็นเรื่องอำนาจนี้สอดคล้องกับแนวความคิดอื่นๆ คือ แนวคิดเรื่องที่มาของอำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองในประชาธิปไตยเพื่อสังคม ซึ่งแนวคิดทั้งหมดมุ่งเน้นไปที่อำนาจในรูปแบบต่างๆ ของประชาชน ในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันทั้งอำนาจทางตรงคือ ทรัพยากรหรือคะแนนเสียงในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงของประชาชนในทั้งสองพื้นที่ๆ มีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลไปยังอำนาจในทางอ้อมของประชาชนในการบังคับ การโน้มน้าว หรือการจูงใจ ในการทำงานหรือการออกนโยบายต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดของประชาชนในของทั้งสองพื้นที่ๆ ที่มีอยู่แตกต่างกันตามแนวคิดของ David Beetham ที่ได้อธิบายไว้ ซึ่งจากปัจจัยอำนาจที่มีอยู่อย่างแตกต่างกันดังกล่าวส่งผลไปถึง การพิจารณาลงโทษหรือ การมีอำนาจถ่วงดุลในทางการเมืองในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ไม่สามารถทำงานได้ตามความต้องการหรือความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่อีกด้วย

จากแนวคิดต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด มุ่งเน้นอธิบายเกี่ยวกับอำนาจในทางการเมืองการปกครองต่างๆ ของรัฐที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นแนวคิดที่ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นอยู่ในฐานะของผู้ปกครอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อยู่ในฐานะที่สูงกว่าประชาชนตามแนวคิดเหล่านั้น ซึ่งจะเห็นว่า

จากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ของอำนาจทางปกครองของแต่ละพื้นที่แต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นในช่วงก่อนน้ำท่วม หรือหลังน้ำท่วมไปแล้วก็ตาม อำนาจในทางปกครองยังคงเหมือนเดิม แต่มีสิ่งหนึ่งที่ไม่เหมือนเดิมนั้นคือ สภาพเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความรวย-จนของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแย่ หรือจนอยู่แล้ว เช่น ประชาชนในภาคเกษตรกรรมที่จนอยู่แล้วก็กลับต้องจนลงไปอีกจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญการดำเนินชีวิตของประชาชน ที่แนวคิดเหล่านั้นมิได้กล่าวถึงไว้ และสิ่งสำคัญเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่ได้รับผลกระทบมาจากอำนาจในทางปกครองโดยตรงนั่นเอง

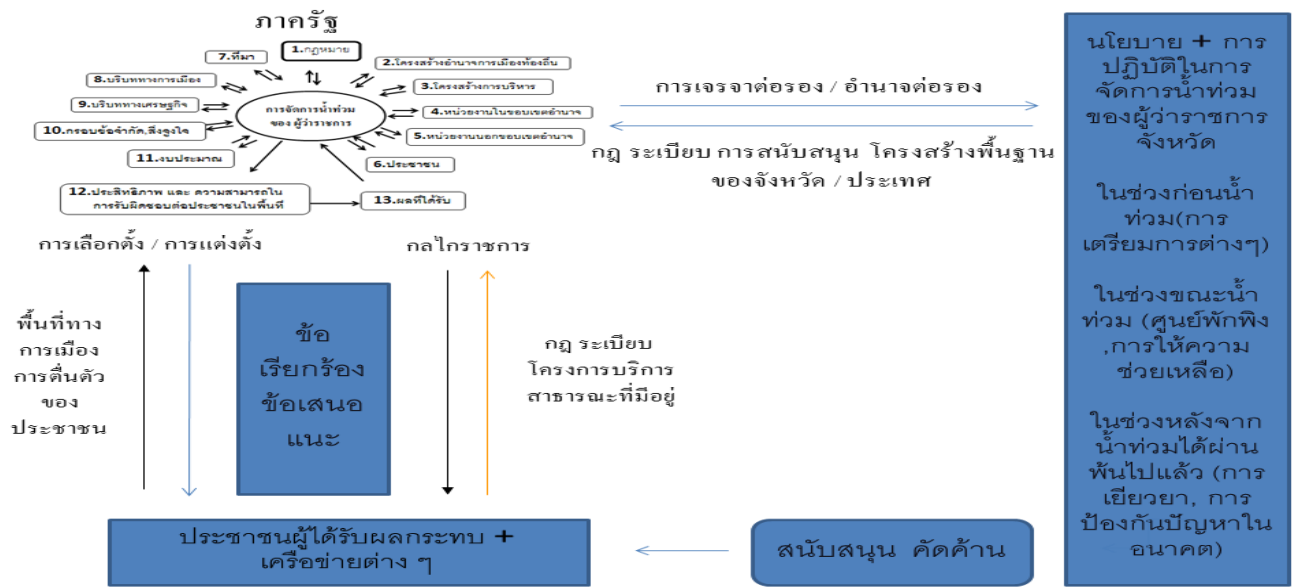
ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้แนวความคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคม(Social Democracy) ควบคู่กันไปด้วย โดยแนวความคิดประชาธิปไตยเพื่อสังคมนั้น ไม่ได้มองว่าประชาชนอยู่ในฐานะของผู้ถูกปกครองแต่อยู่ในฐานะของพลเมืองผู้เสียภาษีให้แก่รัฐ และรัฐเองก็มีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาสิ่งต่างๆ ตามสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองผู้เสียภาษีสมควรจะมีหรือสมควรจะได้รับ ให้พลเมืองอย่างเท่าเทียมกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ประชาชนจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ จากรัฐ เพราะฉะนั้นแล้วสิทธิตามเงินในจำนวนที่เท่ากันย่อมที่จะซื้อสิ่งต่างๆ ได้ในปริมาณและคุณภาพที่เท่ากัน ซึ่งสิทธิในการเลือกตั้งก็เป็นสิทธิหนึ่งที่ประชาชนในฐานะพลเมืองผู้เสียภาษีที่ต้องมีอย่างเท่าเทียมกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วสิทธินั้นหมายถึงอำนาจในรูปแบบต่างๆ ในทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ หรือความรวย-จนของตัวประชาชนเองก็ต้องมีอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจากกรณีน้ำท่วมในปี พ.ศ.2554 แนวคิดดังกล่าวได้มองว่าสิทธิของประชาชนที่เป็นพลเมืองของทั้งสองจังหวัดคือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐมนั้นมีความไม่เท่าเทียมกันในการที่จะมีอำนาจในการคัดเลือกตัวแทนของคนภายในพื้นที่ของจังหวัดของตนเอง เพื่อที่จะเข้าไปบริหารงานในระดับจังหวัดพัฒนาจังหวัดในด้านต่างๆ ให้เป็นไปตามที่คนภายในพื้นที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของคนในพื้นที่เอง รวมไปถึงการที่จะต้องปกป้องสภาพเศรษฐกิจเดิมของคนในพื้นที่ๆ มีอยู่แล้วไม่ให้เสียหายลงไป หรือให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งในประเด็นในด้านเศรษฐกิจนี้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากอำนาจต่างๆ ในทางการเมืองของพลเมืองด้วยเช่นกัน ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ที่เท่าเทียมกันตามแนวคิดดังกล่าว

นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้สามารถกำหนดกรอบการศึกษาบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและนครปฐม ในการแก้ไขและปกป้องพื้นที่จากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 รวมถึงศึกษาถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสอง ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน และทำให้ได้รับการปกป้องผลประโยชน์อย่างไม่เท่า

เทียบกัน โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพและการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น ได้แก่

- (1) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (2) ด้านบริบทโครงสร้างอำนาจทางการเมือง
- (3) ด้านการบริหารและสั่งการ
- (4) ด้านหน่วยงานภายในขอบเขตอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด
- (5) ด้านการประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานนอกขอบเขตอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด
- (6) ด้านความคาดหวังของประชาชนต่อการทำงาน
- (7) ด้านการมีที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดที่แตกต่างกัน
- (8) ด้านบริบทความสัมพันธ์ทางการเมืองในพื้นที่
- (9) ด้านบริบทสภาพทางเศรษฐกิจของในพื้นที่
- (10) ปัญหาในด้านกรอบข้อจำกัด และสิ่งจูงใจในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด
- และ (11) ปัญหาด้านงบประมาณ

เพื่อพิจารณาว่าจากปัจจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวมา ปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งก่อนและหลังจากภาวะน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้ว เช่น ปัญหาด้านการเยียวยา อาทิ การจ่ายเงินช่วยเหลือประชาชน ความรวดเร็วในการจ่ายเงินเยียวยา การทำความสะอาดพื้นที่ เป็นต้น

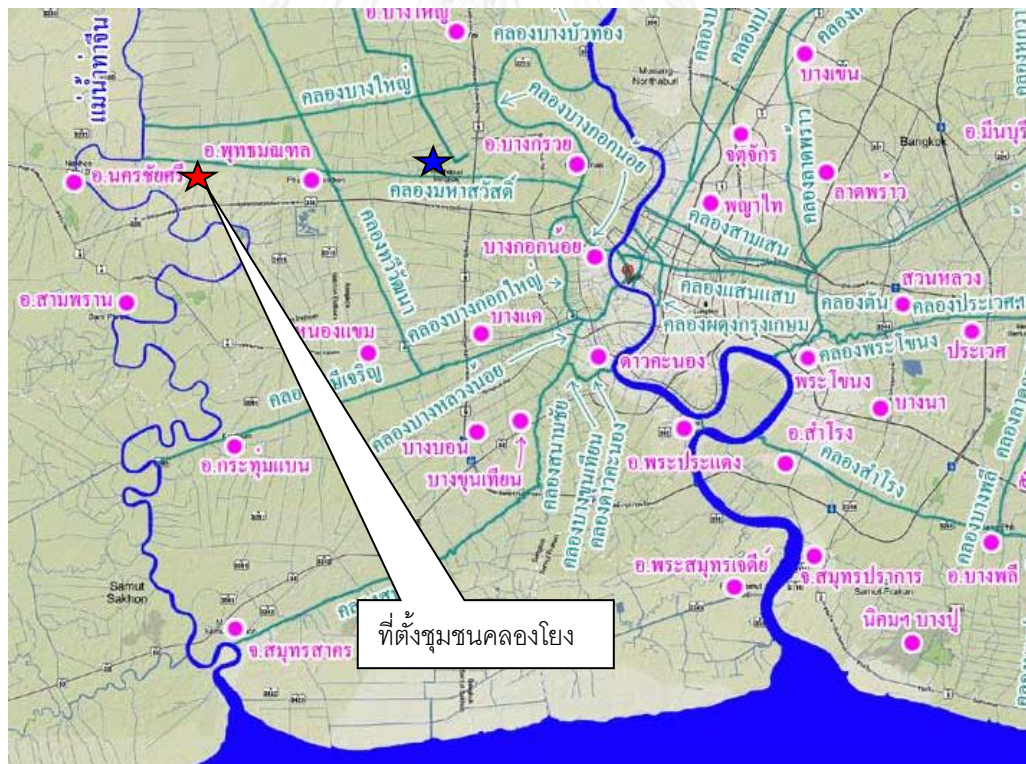

รูปที่ 1 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

บทที่ 3

ชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม

เนื้อหาวิทยานิพนธ์ในบทนี้ กล่าวถึงข้อมูลต่างๆ ของพื้นที่ชุมชนคลองโยง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบท และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ก่อนเป็นอันดับแรก โดยเริ่มจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองของจังหวัดนครปฐม และชุมชนคลองโยง รวมถึงข้อค้นพบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนคลองโยงในช่วงน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ.2554 เพื่อศึกษาสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงภาวะน้ำท่วมดังกล่าว ในการใช้เป็นข้อสนับสนุนในการตอบคำถามการวิจัย ตามที่ได้กำหนดไว้คือ 1) ในการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง การจัดการน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร(มาจากการเลือกตั้ง)ในกรณีชุมชนสวนผัก แตกต่างจากผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง)กรณีชุมชนคลองโยงอย่างไร และ 2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประชาชนในพื้นที่ศึกษา ที่ได้รับในช่วงก่อนน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้ว ได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง

รูปที่ 2 แผนที่ตั้งชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม

3.1 สภาพแวดล้อมของชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม

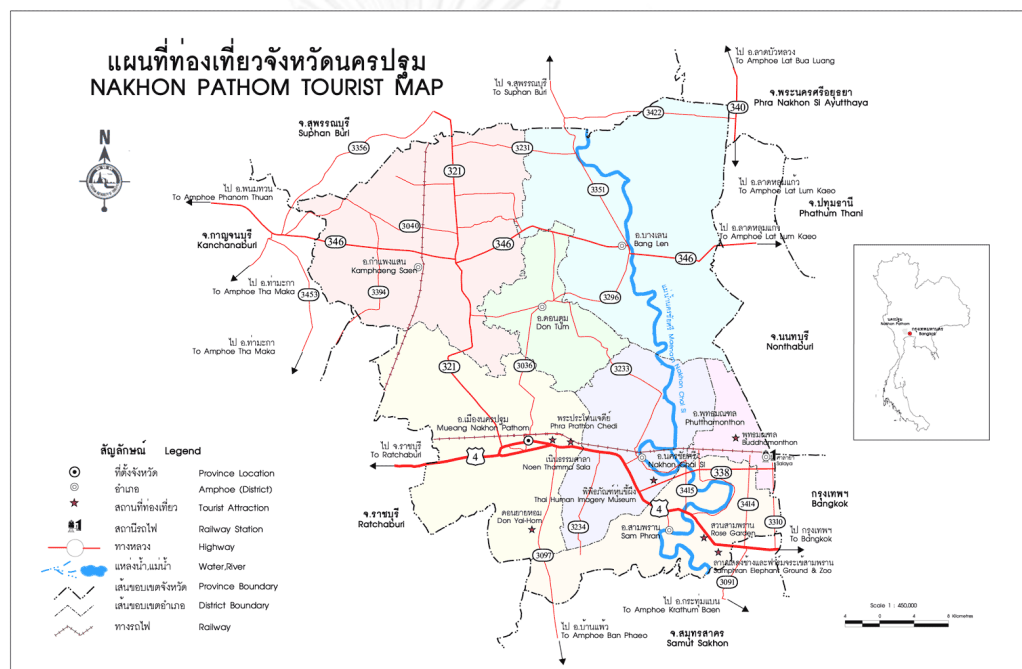
3.1.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม จังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นจังหวัดในลำดับที่ 62 ของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,355,204 ไร่ มีจำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 ทั้งสิ้น 843,599 คน แบ่งเป็นชาย 406,431 คน หญิง 437,168 คน รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในปี พ.ศ.2553 เท่ากับ 528,899 บาท/คน¹ มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านตลอดความยาวของจังหวัดนครปฐม คือ แม่น้ำท่าจีน ถือได้ว่าเป็นเส้นเลือดใหญ่ของจังหวัด ทำหน้าที่หล่อเลี้ยงภาคการเกษตรทั้งหมดภายในจังหวัด โดยแม่น้ำท่าจีนเป็นแม่น้ำที่แยกตัวออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลท่าซุง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี ไปทางฝั่งตะวันตกที่อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ไหลผ่านจังหวัดชัยนาท จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร ก่อนจะไหลออกสู่อ่าวไทยที่ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 325 กิโลเมตร โดยทิศทางการไหลจะขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยา และในแต่ละช่วงที่แม่น้ำทั้งสองไหลผ่านแต่ละจังหวัด ก็จะมีคลองที่เชื่อมแม่น้ำทั้งสองเข้าถึงกัน ซึ่งมีทั้งคลองธรรมชาติ และคลองที่เกิดขึ้นจากการขุดของมนุษย์ เช่น คลองมหาสวัสดิ์ เป็นต้น โดยในภาวะปกติคลองเหล่านั้นจะทำหน้าที่ในการส่งน้ำเพื่อการเกษตร และในภาวะวิกฤตน้ำมาก ดังเช่น ในปี พ.ศ.2554 คลองเชื่อมต่างๆ เหล่านี้ก็ถูกใช้ให้ทำหน้าที่เป็นคลองผันน้ำจาก แม่น้ำเจ้าพระยาไปลงยังแม่น้ำท่าจีน เพื่อแบ่งปริมาณน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาที่จะไหลผ่านจังหวัดจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อลงไปสู่ทะเลให้มากที่สุด

3.1.2 โครงสร้างการเมืองการปกครองของจังหวัดนครปฐม ในด้านการเมืองการปกครองของจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐมมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้ง โดยอาศัยอำนาจในทางปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 55 จังหวัดนครปฐมมีผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสิ้น จำนวน 10 ท่าน โดยเฉลี่ยแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านที่มาประจำในพื้นที่ เฉลี่ย 1.5 ปี/ท่าน นับจากตั้งแต่ ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ของจังหวัดนครปฐมมีคนในตระกูลสะสมทรัพย์เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเลือกตั้งที่ 3,4,5 โดยอยู่ในสังกัดของพรรคการเมืองที่ได้เป็นฝ่ายที่จัดตั้งรัฐบาลมาโดยตลอด (2544 สังกัดไทยรักไทย, 2548 สังกัดพรรคไทยรักไทย, 2549 พรรคไทยรักไทย, 2550 พรรคพลังประชาชน, 2554 พรรคเพื่อไทย) ยกเว้นเพียงระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 2 ปี 8 เดือน เท่านั้นที่เป็นฝ่ายค้าน ในช่วงที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะเห็นว่าเป็นพรรคที่มีการครองพื้นที่นี้มาเป็นระยะเวลานานอย่างต่อเนื่อง จึงทำ

¹รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2543 – 2553,ที่มา:สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ให้พื้นที่จังหวัดนครปฐมมีความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชาติค่อนข้างน้อยมาก อันเนื่องมาจากพรรคเพื่อไทย(พรรครัฐบาลในขณะนั้น) ครอบครองฐานเสียงระดับชาติในพื้นที่มาเป็นระยะเวลาาน จากปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้การเมืองในระดับท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กลงไปจำเป็นที่จะต้องมีความโน้มไปในแนวทางทิศทางเดียวกับการเมืองในระดับชาติที่ครอบครองพื้นที่นี้มาเป็นระยะเวลาานตามไปด้วย จากการศึกษายังพบอีกว่า ถึงแม้การเมืองในระดับท้องถิ่นที่เล็กลงมาอย่าง อบต. เทศบาล จะมีผู้สมัครหน้าใหม่ทางการเมืองเขามาลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งก็ตาม แต่ภายหลังจากได้รับการเลือกตั้งแล้ว ก็มีแนวโน้มที่จะต้องเอนเอียงไปในทิศทางเดียวกับการเมืองในระดับชาติไปในที่สุด

รูปภาพ 1 แผนที่จังหวัดนครปฐม

ความโน้มเอียงไปตามการเมืองระดับชาติ เกิดขึ้นผ่านวิธีการบีบบังคับด้วยงบประมาณ หรือการจัดสรรงบประมาณในระดับจังหวัด หรือ อบจ. ที่จะลงไปในแต่ละพื้นที่ๆ มีความแตกต่างกัน ไม่เท่ากัน โดยเหตุผลประการแรกก็คือ รายได้งบประมาณที่จัดเก็บได้จากภายในท้องถิ่น อบต. เทศบาลตำบล มีความไม่เพียงพอ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และเกษตรกรเองก็มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างต่ำ ท้องถิ่นจึงมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ภาษีดังกล่าวก็ถูกจัดเก็บอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก และทาง อบต. เองก็ไม่สามารถเพิ่มอัตราที่จัดเก็บได้ ถึงแม้จะมีอำนาจในการเพิ่มอัตราจัดเก็บได้ก็ตาม (โดยสามารถออกเป็นข้อบัญญัติของตำบล ผ่านสภาของตำบล) เนื่องจากภาษีที่ดินดังกล่าวจะกระทบกับคะแนนเสียงของสมาชิกสภาตำบลในพื้นที่เหล่านั้นโดยตรง ซึ่งมีผลอย่างมีนัยยะสำคัญโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็ก เช่น อบต. ซึ่ง

ส่งผลต่อการได้รับการเลือกตั้ง หรือไม่ได้รับการเลือกตั้ง เข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเลือกตั้งสมัยต่อไปที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นภาษีที่ดินส่วนใหญ่นี้ จึงมีแนวโน้มที่จะลดลงมากกว่าที่จะถูกปรับเพิ่มขึ้น ประการที่สอง ถึงแม้ว่าท้องถิ่นจะสามารถเก็บภาษีในส่วนอื่นๆ มาได้เพิ่มเติม เช่น ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือน และภาษีอื่นๆ แต่ภาษีที่เก็บมาได้ทั้งหมดเหล่านั้น ก็เพียงพอกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีของภายในองค์กรเท่านั้น เช่น เงินเดือนประจำของบุคคลกร ค่าใช้จ่ายต่างๆ ภายในองค์กร เป็นต้น ประการสุดท้ายที่ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่องบประมาณรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ลดลงมากอย่างเห็นได้ชัด ก็คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รายเดือน ที่จ่ายให้ผู้สูงอายุประจำทุกเดือน ที่ให้อำนาจท้องถิ่นเป็นผู้จ่ายให้กับผู้สูงอายุโดยตรง โดยในปีแรกของโครงการทางรัฐบาล ได้จัดงบประมาณสนับสนุนเป็นงบพิเศษก้อนใหม่ในส่วนนี้ทั้งหมดให้กับท้องถิ่นเป็นผู้แจกจ่ายให้กับผู้สูงอายุโดยตรง โดยไม่รวมกับงบประมาณที่อุดหนุนเดิมที่มีอยู่แล้ว จึงทำให้ท้องถิ่นต่างๆ ไม่มีผลกระทบใดๆ ในด้านงบประมาณจากโครงการดังกล่าว หรือกล่าวให้เข้าใจง่ายก็คือท้องถิ่นได้งบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษสำหรับจ่ายให้ผู้สูงอายุนั้นเอง แต่หลังจากนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายจากส่วนกลาง โดยให้งบประมาณสำหรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคิดรวมไปในงบประมาณอุดหนุนปกติที่รัฐต้องจัดสรรให้ท้องถิ่น ซึ่งหมายความว่างบประมาณอุดหนุนได้ประจำเท่ากันทุกปี แต่กลับมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง เงินมีเท่าเดิมแต่มีภาระที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้น ทำให้เงินที่มีน้อยอยู่แล้วก็น้อยลงไปอีก ประกอบรัฐบาลไม่ยอมจัดสรรเพิ่มงบประมาณอุดหนุนจากการจัดเก็บรายได้สุทธิของรัฐบาล ให้กับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ตามมติของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คม ชัด ลึก, 2556) ที่ให้จัดสรรร้อยละ 27.77 แต่รัฐบาลจัดสรรให้เพียง ร้อยละ 27.28 เท่านั้น (หรือเป็นไปตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. ๒๕๔๒ ในมาตรา 30(4) ("พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542," 2542) ที่กำหนดให้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนที่สูงถึงร้อยละ 35 ของรายได้สุทธิของรัฐบาล) จนทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 สมาคม ได้แก่ สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย รวมตัวกันชุมนุมประท้วงรัฐบาลเพื่อเรียกร้องให้มีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนที่เพิ่มขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาวะกดดันด้านงบประมาณค่อนข้างมาก ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก องค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดต่างๆ จึงต้องพึ่งพางบประมาณจากส่วนกลางในระดับจังหวัด และในระดับจังหวัดก็มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพางบประมาณในระดับประเทศต่ออีกทอดหนึ่ง จึงเป็นสาเหตุให้การเมืองระดับประเทศมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ โดยใช้เงื่อนไขใน

การจัดสรรงบประมาณมาเป็นข้อต่อหรือแทรกแซงการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เหล่านั้นในที่สุด นอกเหนือไปจากนั้นแล้วยังพบว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด ก็เป็นคนของ นักการเมืองระดับประเทศที่ถูกส่งลงมาคัดเลือกตั้งเพื่อคุ้มครองเสียงภายในจังหวัดไม่ให้ตกไปอยู่ในมือ ของนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม จึงทำให้นักการเมืองระดับประเทศ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ซึ่งแม้โดยตำแหน่งแล้ว สส. จะไม่มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย อีกทั้งไม่มีงบประมาณที่อยู่ภายใต้ การดูแลเลยก็ตาม แต่ก็สามารถขึ้นนำการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนจังหวัดได้ สภาพ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางการเมืองการปกครองที่อภิปรายข้างต้นเกิดขึ้นกับจังหวัดนครปฐมเช่นกัน ที่การเมืองท้องถิ่นต้องเอนเอียงไปในทิศทางเดียวกับการเมืองระดับประเทศ ประกอบกับการเมืองใน พื้นที่จังหวัดนครปฐมถูกผูกขาดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานหลายรอบของการเลือกตั้ง ส่งผลให้ความขัดแย้ง ค่อยๆ ลดลงไปเรื่อยๆ จนในที่สุด ความขัดแย้งทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดนครปฐมมีน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมใหญ่ พ.ศ.2554 ที่ผ่านมา เพราะทำให้ การประสานงานระหว่างการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับประเทศไม่มีความขัดแย้งใดๆ ที่ปรากฏ ออกมาอย่างชัดเจน หรือเป็นข่าวผ่านสื่อต่างๆ เหมือนในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการ แฉลงการณ์ ผ่านสื่อต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งหลายครั้งระหว่างการเมืองท้องถิ่น(ผู้ว่า กทม.) กับการเมืองระดับประเทศ (กบอ.) และจากการที่มีความขัดแย้งที่ค่อนข้างน้อยนี้เอง ก็ยังได้ ส่งผลไปยังการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัด ทำให้การทำงาน และการประสานงานต่างๆ ระหว่างหน่วยงานมีความราบรื่นขึ้นอีกด้วยจาก

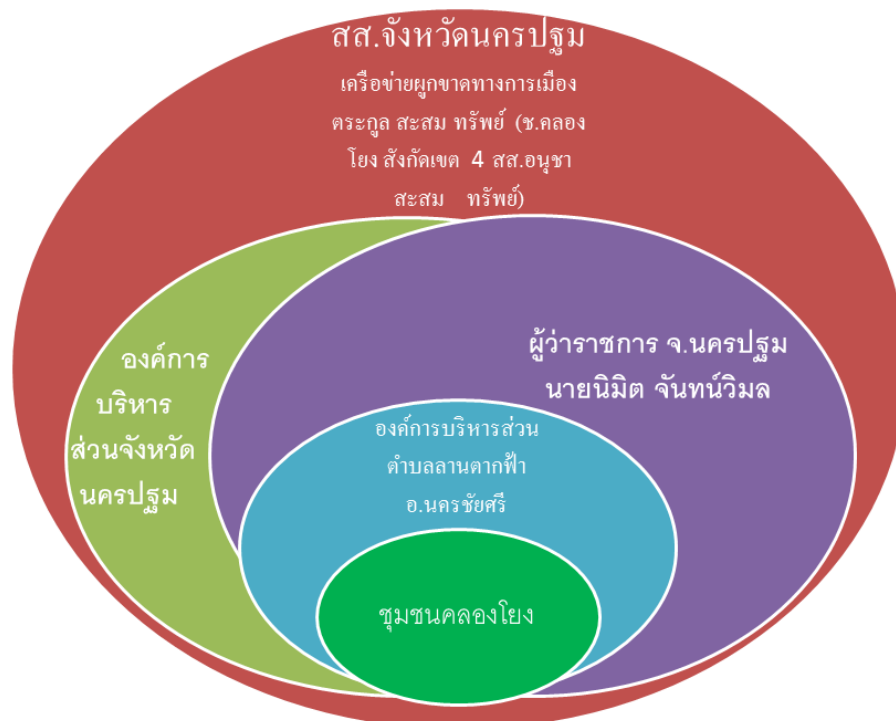
โดยสรุป สภาพแวดล้อมทางการเมืองของจังหวัดนครปฐม กล่าวได้ว่า ไม่ค่อยมีความขัดแย้ง กันในทางการเมืองระหว่างการเมืองระดับประเทศกับการเมืองท้องถิ่น อันเนื่องมาจากการเมือง ระดับชาติได้ผูกขาดการเป็น สส. ในพื้นที่ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้สามารถมีอิทธิพลต่อหน่วยงาน ส่วนท้องถิ่นต่างๆ ผ่านองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติ โดยผ่าน กระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด ที่จะจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กลงไป ที่มีความต้องการงบประมาณจำนวนมาก เกินกว่าความสามารถในการ จัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่ท้องถิ่น เหล่านั้นยังขาดแคลน เช่น สะพาน หรือ ถนนคอนกรีต ทางระบายน้ำต่างๆ ซึ่งโครงการก่อสร้าง เหล่านี้มีความจำเป็นทั้งในด้านการใช้งาน และในการเอาเป็นผลงาน ที่จะใช้หาเสียงในการเลือกตั้ง ครั้งต่อไป

3.1.3 บริบทสภาพแวดล้อมของชุมชนคลองโยง

ชาวชุมชนคลองโยงได้จัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ.2519 ในชื่อ สหกรณ์คลองโยง (ประชาไท, 2554)มีสมาชิกในการจัดตั้งเริ่มแรกจำนวน 67 ครอบครัว เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดิน

ทั้งหมดของสหกรณ์ที่มีอยู่ทั้งหมด ประมาณ 1,800 ไร่ จนกระทั่งปัจจุบันมีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 20 ไร่/ครอบครัว มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 250 คน โดยมากกว่า 50% ไม่มีพื้นที่ครอบครองเป็นของตนเอง มีประชากรแฝงรวม กว่า 2,000 คน โดยมากกว่า 95% เป็นคนเกิดในพื้นที่ และมีบรรพบุรุษที่เกิดในพื้นที่โดยตรง มีการแต่งตั้งประธานสหกรณ์อย่างเป็นทางการ เพื่อประสานความร่วมมือภายในองค์กรเอง และกับเครือข่ายองค์กรความร่วมมือภายนอกต่างๆ เช่น เครือข่ายขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) หรือ ฟีมูฟ ตำบลคลองโยงมีคลองขนาดใหญ่ที่สำคัญพาดผ่านตลอดพื้นที่ของชุมชนชื่อว่า คลองมหาสวัสดิ์ ("คลองมหาสวัสดิ์," มบป.) ถูกขุดในสมัยรัชการที่ 4 เป็นคลองที่มีขนาดใหญ่ ที่เกษตรกรอาศัยใช้น้ำในการทำเกษตร ในช่วงภาวะน้ำท่วมปี พ.ศ.2554 คลองดังกล่าวได้ถูกใช้ให้ทำหน้าที่ในการผัน/เปลี่ยนทิศทางการไหลของน้ำไปยังพื้นที่อื่นๆ ที่ล้อมรอบพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เพื่อปกป้องพื้นที่ของกรุงเทพมหานครจากการถูกน้ำท่วม โดยคลองมหาสวัสดิ์ในขณะนั้นได้ถูกใช้ในการแบ่งปันปริมาณน้ำที่มีมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ที่กำลังจะทะลักเข้าท่วมพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ให้ผ่านไปลงยังแม่น้ำท่าจีนในจังหวัดนครปฐม เพื่อระบายน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา ให้ลงสู่ทะเลให้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด

3.1.4 โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นชุมชนคลองโยง

รูปที่ 3 แสดงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของชุมชนคลองโยงต.ลานตากฟ้า อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

จากแผนภาพข้างต้นได้อธิบายถึงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่าในทางกฎหมายแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมจะไม่ได้มีสายบังคับบัญชาที่ต้องขึ้นตรงต่อนักการเมืองท้องถิ่นในระดับจังหวัดดังเช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตต่างๆ ของพื้นที่จังหวัดนครปฐมก็ตาม แต่ในความเป็นจริงจากการศึกษาข้อมูลภายในพื้นที่พบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองท้องถิ่นที่สามารถรักษาฐานเสียง โดยสามารถผ่านเข้ามาสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน ประกอบการได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นเสียงสนับสนุนในการจัดตั้งรัฐบาลด้วยแล้ว ยิ่งทำให้อำนาจในทางการเมืองที่ทำให้ข้าราชการต่างๆ ที่ต้องอยู่ภายใต้การบริหารงาน หรือการโยกย้ายตำแหน่งของข้าราชการในกระทรวงต่างๆ ยิ่งต้องเกรงใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งอำนาจดังกล่าวนี้แม้จะไม่มีกฎหมายรองรับอย่างเป็นทางการเป็นนิตินัยก็ตาม แต่ในทางพฤตินัยแล้วเป็นที่รับทราบกันดีในหมู่ประชาชนทั่วไป ดังปรากฏอยู่ในคำสัมภาษณ์เชิงลึกของประชาชนในภาคส่วนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ ได้สัมผัสกับการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมโดยตรง เช่น นักการเมืองท้องถิ่นในระดับตำบล ที่ได้กล่าวไว้ว่า

“ในช่วงน้ำท่วมนั้น ผู้ว่าเองก็ต้องคอยฟัง คอยรับการสั่งการจากส่วนกลาง จากทั้งรัฐบาล และ สส.ในพื้นที่ เพราะเขาเป็นฝ่ายรัฐบาลเขาแบ่งงานกันดูในแต่ละพื้นที่ของตัวเอง ซึ่งเขาจะอยู่ที่ศูนย์กลางที่จังหวัดเป็นหลัก ไม่เคยเห็นลงมาในพื้นที่ เขาจะคอยสั่งว่าให้เปิดเครื่องสูบน้ำตรงไหน ส่วนไหนมากกว่าเท่าที่ทราบมานะ เพราะเขาประสานได้ทุกฝ่ายตอนนั้นเขาเป็นฝ่ายรัฐบาลมันก็ค่อนข้างง่าย”

(นนทา ประสารวงษ์, 2556)

หรือ ตัวแทนภาคประชาสังคมในพื้นที่ชุมชนคลองโยง เช่นเครือข่ายพีมูฟ เป็นต้น ที่ได้กล่าวไว้ว่าในการสัมภาษณ์เชิงลึกว่า

“ผู้ว่าก็คนของเขา ในเขตนี้ใครกล้าสู้กับเข้าบ้างไม่มี สู้ไปก็แพ้ เขาเป็นมาไม่รู้กี่สมัยแล้ว เหมือนกับคุณเป็นเจ้าของบ้านนั้นแหละ ใครเข้ามาในบ้านคุณๆ ก็ต้องถามแล้วว่ามาทำอะไร มาทำอะไร เป็นใคร มาจากไหน เขาเป็น สส.เจ้าของพื้นที่เขาก็ต้องการคนที่เขาสามารถจะสั่งได้ หรือขอความร่วมมือได้มาอยู่ในพื้นที่ของเขา ผู้ว่าก็เหมือนกันแบบเดียวกัน กับคุณที่เป็นเจ้าของบ้านนั้นแหละ และยังเป็นตำแหน่งที่สูงสุดในจังหวัดด้วยแล้ว เขาก็ยังต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ”

(บุญลือ เจริญมี, 2556)

รวมไปถึงเป็นที่ทราบกันดีของนักการเมืองท้องถิ่นในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยเช่นเดียวกัน ว่า การย้ายเข้าหรือเลื่อนตำแหน่งขึ้นของผู้ปกครองสูงสุดของระดับจังหวัด จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับนักการเมืองท้องถิ่นภายในจังหวัดในระดับ สส. อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์อันดีนี้สามารถมีผลต่อการแต่งตั้งโยกย้ายประจำปี ที่ข้าราชการทุกกระทรวงต้องมีการเลื่อนขึ้นในตำแหน่งต่างๆ ทดแทนข้าราชการที่เกษียณอายุราชการออกไป ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมซึ่งสังกัดอยู่กับกระทรวงมหาดไทยก็เช่นเดียวกัน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้กล่าวไว้ว่า

“ตอนน้ำท่วมนั้นท่านผู้ว่าก็ได้ทำงานช่วยเหลือน้ำท่วม กับภาคการเมืองต่างๆ ภายในพื้นที่เป็นอย่างดี โดยการประสานงานจากรัฐบาลผ่านมายัง สส.เจ้าของพื้นที่ แต่ละจังหวัดในการประสานแจ้งขอความช่วยเหลือต่างๆ ไปยังรัฐบาลส่วนกลางให้ทราบและได้รับความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในสถานการณ์วิกฤตอย่างนี้ด้วยแล้ว ความรวดเร็วเป็นเรื่องสำคัญมาก ประกอบกับผู้ว่าในขณะนั้นก็ยังอยู่ในตำแหน่งรักษาการ ยังไม่ได้เป็นผู้ว่าเต็มตัว ยังต้องทำผลงานให้เข้าตาฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเจ้าของพื้นที่”

(สุรชัย อนุตธโต, 2556)

ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเดียวกันกับภาคประชาชน ส่วนอื่นๆ ภายในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมที่ได้ข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม โดยส่วนใหญ่เป็นที่รับรู้และทราบกันดีว่าตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับนักการเมืองในท้องถิ่น รวมถึงในบางครั้งก็เป็นคนของนักการเมืองท้องถิ่นที่ถูกผลักดันให้ขึ้นมาสู่ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดด้วยนั่นเอง แต่ก็มีบ้างบางกรณีเช่นกันดังที่เกิดขึ้นในช่วงเหตุการณ์น้ำท่วมปี พ.ศ.2554 ที่จังหวัดนครปฐมไม่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ มาประจำที่จังหวัดนครปฐม จึงทำให้รองผู้ว่าราชการในขณะนั้นคือต้องรักษาการในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นระยะเวลาอันยาวนานตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้น จนกระทั่งภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้วจนกระทั่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมในท้ายที่สุดก่อนที่จะเกษียณอายุราชการในไม่อีกกี่เดือนต่อมา ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดนครปฐมก็ทำให้ได้ทราบว่า เป็นเพราะกลุ่มเครือข่ายอำนาจเจ้าของพื้นที่ ยังไม่สามารถตกลงกันได้ว่าจะผลักดันคนภายใต้การสนับสนุนของตนเองขึ้นมาทดแทนในตำแหน่งดังกล่าวได้ ซึ่งจากโครงสร้างอำนาจดังกล่าวจะเห็นได้ว่าชุมชนคลองโยงเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกครอบงำ หรือถูกชี้นำโดยการเมืองในภาพใหญ่ในระดับจังหวัดด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งในทางตรงและทางอ้อมผ่านวิธีการต่อรอง และการของบสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกชั้นหนึ่ง ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในรายละเอียดก่อนหน้านี้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าโครงสร้างอำนาจภายในชุมชนคลองโยงเอง ไม่สามารถจำกัดการมีส่วนร่วมเอาไว้เพียงแต่เฉพาะภายในชุมชนคลองโยงเองได้ จากภาคส่วนอื่นที่ต้องการเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์เชิงอำนาจกับชุมชนคลองโยงโดยตรงและทางอ้อม ถึงแม้กลุ่มต่างๆ เหล่านั้นจะไม่ได้เป็นสมาชิกของชุมชนคลองโยงก็ตาม แต่ก็สามารถเข้ามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนผลประโยชน์ ในด้านต่างๆ ของชุมชนคลองโยง โดยการเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์เชิงอำนาจในด้านต่างๆ ทั้งในด้านที่ส่งเสริมให้เกิดผลประโยชน์กับชุมชน เช่น การอนุมัติงบประมาณช่วยเหลือในโครงการขนาดใหญ่ต่างๆ รวมถึงในด้านที่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของชุมชนด้วยเช่นเดียวกัน เช่น การที่จังหวัดนครปฐมไม่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ มีเพียงรักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ซึ่งสิ่งหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างแน่นอนคือ อำนาจของรักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ย่อมไม่สามารถมีได้เต็มที่เหมือนผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ซึ่งก็ส่งผลทำให้การตัดสินใจในการส่งการต่างๆ ในการช่วยเหลือประชาชนของรักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่งผลกระทบในทางอ้อมไปยังทุกพื้นที่ และชุมชนต่างๆ ในจังหวัดนครปฐมไม่เฉพาะแค่เพียงชุมชนคลองโยงเท่านั้น

อย่างไรก็ดีประเด็นผลกระทบจากโครงสร้างอำนาจนี้ประชาชนไม่สามารถรับรู้ได้ หรือไม่รู้สึกว่าได้รับผลกระทบแต่ประการใด จากการที่มีรักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดมารักษาราชการแทนในภาวะที่ต้องการอำนาจเต็มในการตัดสินใจต่างๆ ในขณะที่ภาวะน้ำท่วมนั้น ในประเด็นด้านอำนาจที่มีอยู่อย่างจำกัดของรักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าวนี้ สามารถส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชุมชนคลองโยงได้ในด้านปัจจัยที่เป็นตัวจำกัดความสามารถที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีหรือจะใช้ได้อย่างเต็มที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมทั้งหมด ถึงแม้ว่าผลกระทบนั้นจะไม่ได้กระทบเพียงชุมชนคลองโยงเพียงชุมชนเดียวก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าอำนาจที่มีอยู่อย่างไม่เต็มที่นั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการให้ความช่วยเหลือประชาชน

อีกทั้งตามแผนผังโครงสร้างอำนาจข้างต้น ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นตกอยู่ภายใต้การขอบเขตอำนาจของการเมืองท้องถิ่นในระดับจังหวัด ซึ่งสามารถครอบครองฐานเสียงในพื้นที่ได้มาเป็นระยะเวลานาน โดยไม่มีผู้แข่งขันรายใหม่ที่สามารถแทรกเข้ามาในสนามการเมืองระดับ สส. หรืออาจกล่าวได้ว่าพื้นที่นี้มีการผูกขาดอำนาจทางการเมืองไปโดยปริยาย ซึ่งการผูกขาดอำนาจทางการเมืองดังกล่าว นั้นสามารถให้ทั้งผลดีกับประชาชนภายในพื้นที่ ที่ สส. ผู้ นั้นเป็นผู้รับผิดชอบ แต่ในอีกทางหนึ่ง การผูกขาดทางการเมืองในพื้นที่ดังกล่าว ก็สามารถส่งผลเสียต่อพื้นที่ได้อย่างมากเช่นเดียวกัน อันเนื่องมากจากการปราศจากคู่แข่งทางการเมืองในระดับ สส. จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถทำได้ ซึ่งชุมชนคลองโยง อยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 4 ของจังหวัดนครปฐมก็เช่นเดียวกัน

การผูกขาดอำนาจทางการเมืองของ สส.ในพื้นที่ ทำให้เกิดภาวะขาดความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาประชาชนแพร่ขยายไปยังโครงสร้างอำนาจในทางการเมืองในระดับรอง อันเนื่องมาจากความเชื่อมั่นในการผูกขาดในการเมืองในระดับที่สูงกว่านั่นเอง ซึ่งในกรณีของชุมชนคลองโยงนั้นจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากแบบสอบถาม ก็พบว่าได้รับผลกระทบในกรณีหลังมาก คือโครงสร้างทางการเมืองแบบผูกขาดในพื้นที่ได้ส่งผลเสีย ต่อพื้นที่มากกว่าที่จะเป็นผลดีต่อพื้นที่อย่างค่อนข้างชัดเจน เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาต้วมดังกล่าว ประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยงได้พบเห็น หรือทราบข่าวการทำงานของนักการเมืองในระดับ สส. ดังกล่าวน้อยมาก และจากแบบสอบถามประชาชนในชุมชนพื้นที่คลองโยงก็ไม่พบเห็นการทำงานของ สส. และ รักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดมาในพื้นที่เลย แม้แต่ครั้งเดียว ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาต้วมเกือบสามเดือนดังกล่าวในพื้นที่ของชุมชนคลองโยง ดังภาพประกอบขณะน้ำท่วมชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 4 สภาพน้ำท่วมที่ทำการ สหกรณ์คลองโยง ณ ชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม

รูปที่ 5 สภาพน้ำท่วมภายในพื้นที่นา ภายในชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม

รูปที่ 6 สภาพน้ำท่วมภายในพื้นที่นา

รูปที่ 7 สภาพน้ำท่วมภายในพื้นที่สวน

รูปที่ 8 สภาพน้ำท่วมถนน ที่ใช้สัญจรภายในชุมชนคลองโยง

รูปที่ 9 สภาพน้ำท่วมภายในทุ่งนาผืนใหญ่ ในชุมชนคลองโยง

3.2 อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจาก การแต่งตั้งพบว่า อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดมีมากมายหลายด้าน อันเนื่องมาจากกฎหมายหลายฉบับได้เขียนมอบอำนาจไว้ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคให้ปฏิบัติหน้าที่ได้โดยตรง และในการใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดยังสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทนได้อีกด้วย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 38(9) มาตรา 54 และมาตรา 55 และนอกจากนั้นแล้วยังมีกฎหมายอื่นๆ(ปัญญา อุดชาชน, 2539) ที่ให้อำนาจไว้ในแต่ละด้านอีกมากมาย เช่น พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534, มาตรา 57(1)พรบ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 6 และพรบ.การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 มาตรา 22 เป็นต้น ดังจะเห็นได้ว่า โดยตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นตำแหน่งที่สูงสุดภายในจังหวัดในด้านการปกครอง ผนวกกับอำนาจอันมากมายของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมาจากกฎหมายนั่นเอง ที่ทำให้ประชาชนในจังหวัดมีความคาดหวังต่อตัวผู้ว่าฯค่อนข้างสูง ในการแก้ไขปัญหาและการบริหารงานจังหวัดในด้านต่างๆ อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์น้ำท่วมในปี พ.ศ.2554 ที่ผ่านมา พบว่า การทำงานของผู้ว่าฯ ไม่ได้เป็นอย่างที่ประชาชนส่วนใหญ่คาดหวังไว้ไปเสียทั้งหมดว่าจะได้รับความช่วยเหลืออย่างมากตามอำนาจที่มีอยู่ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมที่มาจาก การแต่งตั้ง เพราะในช่วงเวลาน้ำท่วมดังกล่าวผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนคลองโยง ได้ทราบข่าวการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดผ่านสื่อต่างๆ หรือกล่าวกันปากต่อปาก เพียงไม่ถึง 2 ครั้งเท่านั้น และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในชุมชนคลองโยงไม่สามารถบอกได้แม้แต่ชื่อของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในขณะนั้นได้อย่างถูกต้อง (ในทางกลับกันชาวกรุงเทพฯ 100% สามารถบอก ชื่อ และ นามสกุล ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งก็คือ ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ปี พ.ศ.2554 ได้อย่างถูกต้อง) ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความคาดหวังของประชาชนต่อตัวผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่สัมฤทธิ์ผล เกิดจากความไม่ศรัทธาในการกระจายอำนาจในด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของท้องถิ่นนั้น ถึงแม้ว่าจะถูกบัญญัติไว้แล้วในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2550 ก็ตาม ดังที่ท่านนายอำเภอบางเลน ได้กล่าวว่า

“บางทีชาวบ้านคาดหวังกับเรามากกว่าจะช่วยให้เยอะ แต่จริงๆ แล้วบางทีภาพเก่าเมื่อก่อน ความเป็นนายอำเภอนี้มันยิ่งใหญ่มาก แต่ตอนนี้มันถูกกระจายออกไปหมด กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงเดียวที่กระจายอำนาจมากที่สุด แต่ถามว่าตอนนี้ มีหน่วยงานไหนบ้างกระจายอำนาจใหม่ ไม่มีเลย ต้องถามว่าตำรวจกระจายอำนาจใหม่ ไม่ ถามว่าส่วนราชการอื่น กระจายอำนาจใหม่ ไม่ แต่เมื่อก่อน

เราถูกโจมตีว่าเราเป็นมาเฟีย (mafia) มีแต่หัวไม่มีอำนาจ ปก.(ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ก็ไม่ได้อยู่กับเราแล้ว คืออยู่กระทรวงมหาดไทยจริงแต่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของทางอำเภอ ทั้งหมดแล้ว ท้องถิ่นกระจายแล้ว”

(เรือโทเกษม จินตะเวช, 2556)

จากการได้รับมอบอำนาจทั้งโดยตรงและโดยอ้อมผ่านกฎหมายหลายฉบับ จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งมีความเป็นนักปกครองมากกว่าความเป็นนักการเมือง ซึ่งมีความถือตัวมากกว่าในการพบปะกับประชาชน และนอกจากนั้นการทำงานต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดจะไม่หวังผลทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และเมื่อถูกย้ายเข้ามาใหม่ในจังหวัด การรับรู้ข้อมูลต่างๆ ต้องรอรายงานผ่านมาจากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ในพื้นที่โดยตรง เช่น อบต. เทศบาล ส่งไปยัง อบจ. หรือ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ส่งผ่านไปยัง นายอำเภอ อีกขั้นตอนหนึ่งทำให้เกิดความล่าช้ามากจนกว่าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรับทราบข้อมูลในท้ายที่สุด เป็นต้น และสิ่งที่ผู้ว่าราชการจังหวัดถูกย้ายเข้ามาใหม่ต้องทำอีกประการหนึ่ง ก็คือการมองหาคนที่มีความสนิทสนมในพื้นที่ เพื่อใช้งานในการรายงานข้อมูลต่างๆ มายังจังหวัด เช่น ในจังหวัดนี้มีนายอำเภอท่านใดบ้างที่มีความสนิทสนมบ้างในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการทำงานของท่านผู้ว่าราชการจังหวัด

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ในการทำงานแก้ไขปัญหาน้ำท่วม คือ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 ที่ได้ถูกประกาศใช้ในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2554 โดยนายกรัฐมนตรีที่อาศัยอำนาจตามความในมาตราที่ 31 เพื่อรวบอำนาจในการบริหารจัดการและสั่งการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นทั้งหมดให้มาอยู่ที่ศูนย์กลาง โดยให้ขึ้นตรงต่อนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เป็นผลทำให้ทุกหน่วยงานจะต้องรายงานมายังนายกรัฐมนตรีโดยตรง

“นายกรัฐมนตรี กล่าวก่อนเข้าประชุมร่วมกับเหล่าทัพเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมว่า รัฐบาลได้ตัดสินใจออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีภายใต้ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 มาตรา 31 ในการเตือนภัยพิบัติร้ายแรง โดยให้ทุกหน่วยงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อการทำงานที่เป็นเอกภาพ”ที่เราต้องออกคำสั่งนายกฯ ภายใต้ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ก็เพื่อให้การบริหารภาวะวิกฤติเป็นไปด้วยความเป็นเอกภาพ ทุกหน่วยงานต้องรับคำสั่งและขึ้นตรงต่อนายกฯในการแก้ปัญหาอย่างเบ็ดเสร็จ โดยภารกิจเร่งด่วนคือการระบายน้ำของ กทม. ” นางสาวยิ่งลักษณ์ กล่าวในระหว่างการประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งกองทัพ ในการแก้ปัญหาน้ำท่วมขณะนี้ ได้สั่งให้ตั้งคณะทำงานร่วมกับ กทม. ดูแลภาพรวม

อย่างใกล้ชิด โดยให้ กทม. เปิดประตูระบายน้ำให้เต็มในทุกประตู และสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการระบายน้ำออกสู่ทะเลโดยเร็วที่สุด เพื่อรักษาจุดสำคัญไม่ให้น้ำท่วม กทม. ขึ้นในนอกจากนี้ได้สั่งการให้เหล่าทัพจัดกำลังเฝ้าระวัง บริเวณแนวคันกั้นน้ำตามโครงการพระราชดำริ และให้ตำรวจผลัดเปลี่ยนเวรเฝ้าประตูระบายน้ำทุก 2 ชั่วโมง"ให้ทุกหน่วยงานและ กทม. ดูแลจุดสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน ประกอบด้วย พระบรมมหาราชวัง โรงพยาบาลศิริราช สถานที่ผลิตไฟฟ้า น้ำประปา สนามบินสุวรรณภูมิ ดอนเมืองและให้ระวังใกล้ชิดแนวคันกั้นน้ำบริเวณเมืองเอก รวมทั้งดูแลทางยกระดับโทลเวย์ให้ใช้การได้ไม่ติดขัด เส้นทางหลักที่เข้าสู่เมืองและการขนส่งสินค้า พร้อมหาจุดรองรับจลรถเพิ่ม รวมทั้งดูแลรถไฟฟ้าวัด และที่สำคัญต้องดูแลประชาชนผู้อพยพ โดยแบ่งสายการดูแลอย่างทั่วถึง หากศูนย์อพยพโดยประสานกับเอกชนพร้อมกับแจ้งประชาชนทราบสถานการณ์ตลอดเวลา" นางสาวยิ่งลักษณ์ กล่าวว่า ปัญหาเฉพาะหน้าขณะนี้ต้องเร่งแก้ปัญหาที่คลองประปา ซึ่งมีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นสูงมาก และมีปริมาณน้ำบางส่วนทะลักเข้ากรุงเทพแล้ว ซึ่งได้สั่งให้การประปาเฝ้าระวังการผลิตน้ำประปาให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ" (มติชนออนไลน์, 2554b)

จากการประกาศใช้ พรบ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยดังกล่าว สำหรับจังหวัดนครปฐมกลับพบว่า ไม่ได้ส่งผลในทางปฏิบัติต่อความสามารถในการช่วยเหลือของหน่วยงานทางปกครองภายในจังหวัดนครปฐมให้ดีขึ้นหรือรวดเร็วขึ้นอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด เนื่องจากขั้นตอนการทำงานหรือขั้นตอนการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางปกครองในภาวะปกติก็ต้องขึ้นตรงและรอฟังคำสั่งจากส่วนกลางอยู่แล้ว ประกอบกับภายในพื้นที่จังหวัดนครปฐมเอง ก็มีคณะกรรมการภัยพิบัติของจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน สามารถประกาศให้บางพื้นที่ เช่น ตำบลหรืออำเภอภายในจังหวัดให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติได้ หากสถานการณ์ภัยพิบัติในพื้นที่ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น จำนวนวันที่เกิดน้ำท่วมขัง และความสูงของน้ำที่ท่วม หรือ กรณีเป็นภัยหนาว ก็คืออุณหภูมิจำนวนวันที่เกิดภัยหนาว เป็นต้น ประกอบกับก่อนหน้านี้นายกรัฐมนตรีจะประกาศใช้อำนาจ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัย ในบางอำเภอของจังหวัดนครปฐมถูกประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติน้ำท่วมอยู่แล้วก่อนหน้านี้ เช่น อำเภอบางเลน เป็นต้น ตามที่นายอำเภอได้กล่าวว่า

“ความหมายของการป้องกันภัยธรรมชาตินี้ จังหวัดจะต้องประกาศเป็นเขตภัยพิบัติก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ ภัยพิบัติภาวะฉุกเฉินนี้ประกาศโดยจังหวัดจะต้องมีการประชุมคณะกรรมการจังหวัดก่อน แล้วก็ประกาศเป็นภัยออกมา แต่ที่นี้ที่บางเลนมันท่วมมาเรื่อยๆ คือโดยธรรมชาติบางเลน อย่างที่เรียนตอนแรก ถึงน้ำไม่

มากบางเลนก็ท่วมอยู่แล้วเพราะเป็นที่ต่ำแ่งกระทะอยู่แล้ว ช่วงนั้นเราก็มีการป้องกันมาเรื่อยๆ ครับ คือความผิดปกติของน้ำที่บางเลน มีมาตั้งแต่ 10 สิงหาคม 56 แล้วนะครับ ไม่ใช่มาเริ่มตุลาคม คืออย่างนี้บางเลนอยู่ติดแม่น้ำท่าจีนไง สองฝั่งแม่น้ำเรามีคันเขื่อนอยู่แล้ว เป็นถนนสองฝากอยู่แล้วทั้งซีก ตะวันตก ตะวันออก ถนนเลียบบมีสองด้าน นอกคันเขื่อนก็คือริมแม่น้ำ ชาวบ้านก็อาศัยอยู่ แต่เดิมทั่วไปชาวบ้านไม่เดือดร้อน แต่เนื่องจากว่าน้ำท่วมปี 54 น้ำมันมามาก”

(เรือโทกฤษณ์ จินตะเวช, 2556)

การประกาศใช้ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ส่งผลที่เป็นรูปธรรมที่มีนัยสำคัญที่สุดก็คือ งบประมาณที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ โดยพบว่า จังหวัดนครปฐมใช้งบประมาณในสถานการณ์น้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 ไปทั้งสิ้น 112 ล้านบาท โดยทั้งหมดเป็นงบประมาณ ที่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง และถึงแม้ว่างบประมาณดังกล่าวจะเป็นงบประมาณทางตรงของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่อีกด้านหนึ่งงบประมาณดังกล่าวก็มีข้อจำกัดคือเป็นงบประมาณเฉพาะเหตุการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น ไม่สามารถใช้ในยามปกติได้ อีกทั้งยังมีกรอบเขตแดนที่จำกัดตามที่กฎระเบียบที่ถูกระบุไว้ ระเบียบขั้นตอนการเบิกจ่าย มีขั้นตอนการปฏิบัติในการเบิกจ่ายเหมือนเดิมในภาวะปกติ งบประมาณดังกล่าวเป็นงบประมาณที่ต้องใช้สำหรับปัญหาที่ต้องเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น ไม่สามารถใช้ในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ เช่น เมื่อรู้ว่าน้ำจะท่วมแน่แล้ว ก็ไม่สามารถนำเงินดังกล่าวมาซื้อกระสอบทรายเพื่อป้องกันก่อนได้ดัง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง ได้กล่าวว่า

“อำนาจทางกฎหมายของกรุงเทพฯ ก็ได้ดีกว่า คืออย่างน้อยๆ มันขึ้นตรงผู้ว่า พอผู้ว่าสั่งการโดยตรง พอผู้ว่าสั่งการโดยตรงแล้วก็คือ ผู้ปฏิบัติก็ปฏิบัติไปได้เร็ว แต่อย่างของเราเขาให้เราปฏิบัติก่อน แล้วค่อยรายงาน เราก็ไม่ได้อีกมันติดเรื่องกฎหมาย คือพอน้ำมา พี่ก็ไม่เข้าใจ แทนที่น้ำมาเราจะขอความช่วยเหลือไปก่อน ก่อนที่เหตุการณ์น้ำจะมา ตามที่เราดูข่าว คุณก็ต้องให้น้ำท่วมชาวบ้านก่อน เราถึงรายงานเข้าไปว่าเกิดภัยพิบัติน้ำท่วม แต่ทำไม คุณไม่มองว่าพื้นที่เสี่ยงตรงนี้เขาจะเกิดน้ำท่วม เรารายงานไปเลย เพื่อที่เราจะได้มาลงรับความช่วยเหลือ ข้อขัดแย้งคือว่า ชาวบ้านไปขอความช่วยเหลือ เพื่อป้องกันน้ำท่วมนะ ไปขอกระสอบทราย แต่ทำไม่ได้ จังหวัดยังไม่ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติจบ ชาวบ้านก็ต้องไปหาซื้อทรายซื้อกระสอบกันเองก่อนเพื่อป้องกันซึ่งมันก็ไม่ทัน แต่ถ้าเกิดว่าการป้องกันนี้ ไม่ต้องไปรอคำสั่งภัยพิบัติอะไรตรงนั้นหรอก เพราะว่ามันเป็นการป้องกัน เหตุมันยังไม่เกิด แต่คือเราก็ไม่ค่อยเก่งเรื่องกฎหมาย มันกลายเป็นความขัดแย้ง ต้องให้จังหวัดประกาศเป็น

พื้นที่ภัยพิบัติ แล้วถึงจะให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน ในเรื่องทราย เรื่องกระสอบได้ น้ำก็เข้าชาวบ้านไม่ทันกับความช่วยเหลือ”

(นันทา ประสารวงษ์, 2556)

จะเห็นได้ว่าการใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. ป้องกันบรรเทาสาธารณภัย จะทำได้ภายหลังจากปัญหาภัยพิบัติได้เกิดขึ้นแล้ว และต้องควบคู่กับการได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติแล้วเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีการระวางภัยอยู่ด้วยก็ตาม เช่น ปัญหาน้ำท่วม ในปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา แม้ว่าจจะทราบแล้วว่าน้ำได้เข้าท่วม หมู่บ้านหรืออำเภอที่ติดกันและกำลังจะเข้าพื้นที่ดูแลอย่างแน่นอนแล้วก็ตาม ตามที่สมาชิก อบต. คลองโยง ได้กล่าวว่

“เพราะเราวิ่งไปดูน้ำที่ลพบุรี เราไปดูมาแล้ว มันไม่ไปไหนหรือวะ ใช้น้ำมันไป บ้านเราหมดแหละ คือเราก็มองแล้วว่า สุวรรณภูมิเขาคงไม่ปล่อยไป ถึงเขาจะมี อุโมงค์สูบน้ำ มีอะไรอื่นๆ เขาก็คงไม่เสี่ยงที่จะปล่อยให้น้ำ เข้าไปท่วมเขตเศรษฐกิจ ของเขาตรงนั้น กรุงเทพฯ เขาก็ไม่ปล่อย ที่น้ำมันเหลือทางเดียว ทางรอดทางเดียวคือ บ้านเรา ระหว่างเราเป็นเขตเกษตรกรรม กับเขตอุตสาหกรรม เขาคงเลือกรักษาเขต เศรษฐกิจอุตสาหกรรมมากกว่า เขาไม่ปล่อยให้ไปท่วมเมืองแน่ๆ ต่อให้มีอุโมงค์อะไร ก็ตาม ก็ไม่มีประโยชน์ เพราะอย่างทางน้ำที่จะไปลงฉะเชิงเทรานั้นนะ มันยังไม่ปล่อย น้ำไปเลยเห็นหรือเปล่า”

(นันทา ประสารวงษ์, 2556)

ประเด็นเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อรับมือกับภัยน้ำท่วมก็มีข้อจำกัดเช่นกัน โดยสามัญสำนึกของคนทั่วไป เมื่อทราบว่าจะเกิดภัยพิบัติก็ย่อมจะต้องทำการป้องกันพื้นที่ หรือทรัพย์สินของตนเอง หรือกลุ่มของตนเองด้วยวิธีต่างๆ เช่น การทำคันกระสอบทราย/ดิน ป้องกันน้ำ ซึ่งหมายถึงงบประมาณที่ต้องใช้ในการซื้อสิ่งต่างๆ อย่างไรก็ตาม การขอความช่วยเหลือในด้านงบประมาณ ในการหาซื้อวัสดุ กระสอบทราย/ดิน เพื่อทำคันในการป้องกันปัญหานี้ไม่สามารถเบิกได้ ตาม พ.ร.บ.ดังกล่าว เพราะน้ำยังไม่ได้ท่วมจริง และยังไม่ได้มีการประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติตนเอง และนอกจากนั้นแล้วในมุมมองอีกด้านหนึ่งของประเด็นในด้านอำนาจการประกาศให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ แล้วจะมีงบประมาณฉุกเฉินที่สามารถนำมาเบิกใช้จ่ายในการเยียวยานั้น ก็เป็นผลเสียต่อในพื้นที่ด้วยเช่นกัน อันเนื่องมาจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะไม่พยายามป้องกันพื้นที่อย่างเต็มที่ เพราะทราบว่าพื้นที่ๆ ประสบภัยพิบัตินั้นจะนำมาซึ่งงบประมาณ และอำนาจในการเบิกจ่ายงบประมาณตามกฎหมายนั่นเอง

นอกจากนั้นเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดต้องการใช้งบประมาณหรือเครื่องจักรต่างๆ ที่เป็นของหน่วยงานอื่นภายในจังหวัด จำเป็นจะต้องใช้การประสานขอความร่วมมือ ผ่านหน่วยงานต้นสังกัดของหน่วยงานต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการดำเนินเอกสารอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นลักษณะอักษร ซึ่งในสถานะฉุกเฉินวิกฤตน้ำท่วมเช่นนั้น ย่อมเป็นเรื่องที่ลำบากมากในระดับหนึ่ง และอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานที่ได้รับร้องขอความช่วยเหลือ จะมีตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มาตามโครงการที่ได้มีการเสนอไปแล้วล่วงหน้า จึงทำให้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะยากลำบากที่จะได้รับความร่วมมือด้านงบประมาณ ประกอบกับผู้ว่าราชการจังหวัดเองก็ไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการสั่งการที่จะเป็นการให้คุณหรือให้โทษกับหน่วยราชการอื่นๆ ที่มาสังกัดอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมด้วย จึงทำให้เป็นอุปสรรคหรือแทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะได้รับความร่วมมือทางงบประมาณ ในที่สุดแล้วจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล(Connection) ในการขอความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานมากกว่า หรือกลับกลายเป็นวิธีแรกที่จะถูกเลือกใช้ก่อนในการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก โดยใช้วิธีติดต่อไปยังบุคคลที่รู้จักในหน่วยงานที่จะขอความช่วยเหลือในหน่วยงานนั้นๆ ก่อน

ถึงแม้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นตำแหน่งที่สูงที่สุดภายในจังหวัด มีอำนาจตามกฎหมายต่างๆ มากมายหลายฉบับ อีกทั้งมีงบประมาณมากที่สุดในจังหวัด จากการประกาศใช้ พ.ร.บ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแต่จากเหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้น กลับพบว่า ความคาดหวัง ของประชาชนในพื้นที่กลับส่งไปยังหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดตัวของประชาชนก่อนมากกว่า แทนที่จะส่งถึงผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้ใกล้ชิดในพื้นที่ และต้องติดต่อผ่านหน่วยงานท้องถิ่นอื่นๆ อีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้ ประชาชนก็ยังไม่สามารถคาดหวังความช่วยเหลือจากผู้ว่าราชการจังหวัดได้อย่างเต็มที่เนื่องจากต้องอาศัยหน่วยงานท้องถิ่นทำหน้าที่ในการประสานงานขอความช่วยเหลือจากผู้ว่าราชการจังหวัดอีกทอดหนึ่งด้วยเช่นกัน จากประวัติที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่ทำงานได้ดี หรือ ดีมาก จนเป็นที่ประทับใจและจดจำของประชาชนในพื้นที่ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายประสาธ พงษ์ศิวกภัย (ปี 2547) หรือ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล (ปี 2552) และมีความต้องการที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ทำงานดีเข้าตาประชาชนสามารถอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมต่อได้อีก แต่แรงผลักดันจากการเมืองท้องถิ่นกลับส่งไปไม่ถึงการเมืองระดับประเทศเพียงพอที่จะกำหนดการเปลี่ยนแปลงการโยกย้ายประจำปีของผู้ว่าราชการจังหวัดได้เลย แต่หากพิจารณาในอีกแง่หนึ่งประชาชนในพื้นที่เองก็ทราบดีว่า ต้องมีการโยกย้ายประจำปี และตัวผู้ว่าราชการจังหวัดเองก็ต้องการความเจริญเติบโตในทางอาชีพราชการ ด้วยการโยกย้ายไปยังจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ขึ้นด้วย อีกประการหนึ่งวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จะนำเสนอข้อค้นพบเพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ว่า ภายใต้เงื่อนไขปัจจัยทางการเมือง บริบททางเศรษฐกิจ ตลอดจนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่น ที่มีผลต่อการทำงานของผู้ว่าอย่างไร และส่งผลต่อความสามารถในการรับผิดชอบและผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่อย่างไร จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่ส่งผล

กระทบต่อความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมากที่สุดก็คือ อายุราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านที่มาประจำในพื้นที่ มีระยะเวลาสั้น เฉลี่ย 1.5 ปี/ท่าน เท่านั้น (ปี 2540-55, มีทั้งหมด 10 ท่าน) ส่งผลต่อการทำงานทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างชัดเจน ผลกระทบทางตรง ได้แก่

- 1) การทำงานหรือโครงการต่างๆ จะคำนึงถึงอายุราชการที่อยู่ในพื้นที่เป็นหลัก
- 2) โครงการเหล่านั้นไม่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่ รวมถึงไม่สามารถใช้ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ กล่าวคือ แม้จะทราบดีว่าปัญหาอะไรที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถแก้ไข หรือบรรเทาความรุนแรงของปัญหาได้ แต่ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะการวางแผน หรือการดำเนินการต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลานานเกินกว่าอายุราชการในพื้นที่ของผู้ว่า
- 3) การคิดหรือเสนอโครงการใหม่ๆ จะมุ่งเน้นเป็นโครงการระยะสั้นเพื่อให้เสร็จทันก่อนการเกษียณอายุราชการ หรือ ก่อนการถูกโยกย้ายเป็นหลักเท่านั้น
- 4) โครงการต่างๆที่คิด หรือเสนอไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากยึดอายุราชการที่เหลืออยู่ในพื้นที่เป็นหลัก เช่น โครงการปลูกป่าภายใน 1 ปี ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม เป็นต้น
- 5) การตัดสินใจต่างๆ ทำได้ช้า เพราะต้องรอการรายงานข้อมูลตามลำดับชั้นจากตำบล ผ่านอำเภอ จนมาถึงผู้ว่า กล่าวคือ การตัดสินใจเป็นไปในลักษณะของหมู่คณะ เนื่องจากไม่ได้เป็นคนในพื้นที่โดยตรง และย้ายเข้ามาใหม่ในพื้นที่ การตัดสินใจของผู้ว่าต้องรอฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนถึงจะสามารถตัดสินใจได้
- 6) การทำงานต้องใช้เวลานาน เพราะต้องตรวจอย่างละเอียดมากขึ้น เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดจากกฎระเบียบ และขั้นตอนต่างๆ ตามกฎหมาย ซึ่งอาจทำให้ถูกฟ้องร้องได้ในภายหลัง
- 7) การทำงานไม่เป็นไปในเชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่เป็นการทำงานในลักษณะของการตรวจสอบติดตามซึ่งในประเด็นด้านการทำงานไม่เป็นไปในลักษณะเชิงรุกนี้ เห็นได้ชัดเจนในช่วงขงระยะเวลาที่ครือข่ายภาคประชาชน และภาคเอกชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนครปฐม ได้มีการระดมเงินผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ของ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS) เพื่อระดมเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการทำโครงการ ติดตั้งเรือผลักดันน้ำในแม่น้ำท่าจีน เพื่อเพิ่มความเร็วของน้ำให้สามารถไหลผ่านแม่น้ำท่าจีนเพื่อไปลงทะเล ให้รวดเร็วมากขึ้นกว่าปกติที่น้ำมีความเร็วในการไหลตามธรรมชาติ ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้ต้องอาศัยการติดตั้งเรือผลักดันน้ำเป็นช่วงๆ ตลอดความยาวของปากแม่น้ำ ซึ่งในแต่ละ

ช่วงที่มีการติดตั้งเรื่อนั้นต้องมีการใช้เรือขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก และในบางจุดต้องใช้เป็นจำนวนมากกว่า 10 ลำ เพื่อให้เพียงพอกับความกว้างของแม่น้ำ และปริมาณน้ำที่มีจำนวนมากในขณะนั้น และสิ่งที่ตามมาจากการใช้เรือที่มีจำนวนมากนั้นก็คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งจากค่าเช่าเรือส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ค่าเชื้อเพลิง จึงทำให้เครือข่ายภาคประชาสังคมภายในจังหวัดนครปฐม เช่น ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีนนครปฐม จำเป็นต้องมีการระดมทุนผ่านสื่อต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในโครงการติดตั้งเรือผลักดันน้ำดังกล่าว ซึ่งสามารถระดมเงินเพื่อมาใช้ในโครงการได้ถึง 1.6 ล้านบาทภายในระยะเวลา 1 เดือนกว่าๆ ตามคำกล่าวของ ผศ.เด่นศิริ ทองนพคุณ ผู้ร่วมก่อตั้งและ ผู้ประสานงาน ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีนนครปฐม ในขณะนั้นได้กล่าวไว้ คือ

“ในช่วงที่น้ำท่วมหนักๆ น้ำมันถาโถมเข้ามามากๆ ช่วงนั้นพี่ได้ออกสื่อของรายการเวทีประชาชน ของช่อง Thai PBS ตั้งแต่ช่วงอาทิตย์แรกๆ พี่ก็ยกป้ายนี้ขึ้นมา พี่ก็พูดเกี่ยวข้องไปยั้ง คุณปลอดประสพ ว่าไม่เห็นคุณค่าของแม่น้ำท่าจีนเลย มองแต่เจ้าพระยา แต่ชาวท่าจีน เรากำลังจะผลักดันน้ำออกสู่ทะเล ต้องการเชิญพี่น้องชาวท่าจีน เชิญนะคะ ใครคิดว่าอยากให้แม่น้ำท่าจีนน้ำไหลลงเร็ว โอนเงินเข้าบัญชีนี้เลย เราเพิ่งเปิดบัญชีนี้ เรารับเฉพาะกิจเท่านั้น เหมือนรายการช่อง 3 พี่ยกป้ายตรงนี้ขึ้นปี TV เขาก็จับภาพป้ายแค่แป๊บเดียว คนก็โทรมาถามว่าบัญชีเลขอะไรจดไม่ทัน คนก็โอนเงินเข้ามา ในช่วงระยะเวลาเดือนกว่าๆ คนโอนเข้ามาล้นกว่าบาท ประมาณ 1.6 ล้าน พี่ก็เอาเงินนี้มาเช่าเรือ ชื้อน้ำมันใส่เรือ แล้วช่วยกันผลักดันน้ำออกสู่ทะเล หรือที่เรียกว่าพร่องน้ำ ซึ่งการพร่องน้ำนี้ ลุงวิธีเป็นคนคิด ทฤษฎีนี้ออกมาก็คือ ผลักดันน้ำ ให้น้ำเกิดพื้นที่ว่าง แล้วน้ำก็จะไหลเข้ามาแทน แล้วก็ผลักดันใหม่ ให้น้ำมันไหลลงเร็ว โดยใช้เรือผูกตามคอสะพาน แล้วก็ใช้เรือหลายๆ ลำ ผูกติดกัน แล้วเดินเครื่องพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นบริบทหนึ่งที่เราช่วยผลักดันน้ำออกสู่ทะเล”

(ผศ.เด่นศิริ ทองนพคุณ, 2556)

และหลังจากนั้นในปี พ.ศ.2555 ภาคประชาสังคมดังกล่าวก็ได้ดำเนินการโครงการดังกล่าวต่อเนื่องมีอีกเป็นเวลาหนึ่งปี โดยได้ทำการวางแผนล่วงหน้า และทำการประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานของทหารเรือภายในพื้นที่จังหวัดนครปฐม เพื่อทำการเตรียมติดตั้งเรือผลักดันน้ำ ไว้ตามจุดต่างของแม่น้ำท่าจีนดังกล่าว เพื่อเป็นการรองรับ และป้องกันปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่อาจจะเกิดขึ้นได้เหมือนในปี พ.ศ.2554 ที่แล้วมา ซึ่งหลังจากที่ได้ดำเนินการผลักดันน้ำไปแล้วเป็นระยะมากกว่า 10 วัน และเป็นข่าวผ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆ ผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นถึงได้ทราบเรื่อง ว่ามีการทำโครงการดังกล่าวในพื้นที่ และรีบเดินทางมายังสถานที่ติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำทันทีที่ทราบว่า รองผู้บัญชาการ

ทหารเรือ ในขณะนั้นเดินทางเข้ามาในพื้นที่ๆ เพื่อมาตรวจราชการในโครงการผลักดันน้ำดังกล่าว ตาม คำสัมภาษณ์ของประธานสภาลุ่มน้ำท่าจีนได้กล่าวไว้ คือ

“เราเอาโครงการจากปี54มาทำต่อปี 55 เราวางแผนกันไว้เลย เราเสนอ แผนไปยังเจ้ากรมอุทกทหารเรือ เขาก็โอเคเพราะมันเป็นผลงานที่ทำร่วมกัน สำเร็จ มาแล้วในปีที่แล้ว เขาก็รายงานต่อไปยังรองผู้บัญชาการทหารเรือ ท่านก็เห็นด้วย พอถึงเวลานัดหมาย ก็เอาเรือมาลงยังจุดต่างๆ ที่คาดว่าน้ำจะมารวมกันที่แม่น้ำท่าจีน เอามาลงทั้งหมดเกือบ 10 ลำ บังเอิญหนังสือพิมพ์ก็ไปสัมภาษณ์ อ.ไหม ผู้เชี่ยวชาญของกองทัพเรือ พอหนังสือพิมพ์ออก วันนั้นรองเจ้ากรมอุทกทหารเรือก็มา ตรวจงานในพื้นที่ ทหารเรือก็มาชุดใหญ่เลยท่าน รอง ผบ.ทหารเรือ ก็มาด้วย เราก็ ไปชี้จุดอธิบายให้ท่านทราบ พอไปถึงจุดที่สามเรากำลังยืนซื้ออะไรกันอยู่ก็มีรถตู้เข้ามา 3 คัน มีบริวารที่เดินตามมามีทั้ง ปภ.จังหวัด รอง ผู้ว่าฯ ตอนนั้นผู้ว่าเพิ่งย้าย เข้ามาอยู่ได้ประมาณ 2-3 อาทิตย์ แล้วละ แล้วผู้ว่าก็เดินเข้ามาหาท่าน รอง ผบ.ทหารเรือ แล้วก็ถามว่าท่านมาเรื่องนี้หรือเปล่าครับ รอง ผบ.ทร. ก็ตอบว่าครับมา ตรวจงาน ผู้ว่าก็พูดว่าอ้าวท่านเอาเรือมาลงในพื้นที่ตั้งแต่เมื่อไหร่ ท่านรอง ผบ.ทร. ก็ให้ น.อ.ประเสริฐ เป็นคนรายงาน น.อ.ประเสริฐ ก็รายงานว่ามีเรือได้อาทิตย์กว่า เกือบ 10 วันแล้วครับ เราผลักดันน้ำได้ เท่านั้น Q เท่านั้น Q แล้วครับ ผู้ว่าก็กล่าว : เหรอ เอ๊ะผมไม่ทราบเรื่องเลย”

(กมล เปี่ยมสมบูรณ์, 2556)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า การทำงานในการขับเคลื่อน และการปฏิบัติงานในการ แก้ปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในเชิงรุกในขณะเกิดน้ำท่วม และการป้องกันปัญหาน้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นซ้ำ อีกในปีถัดมานั้น ล้วนเป็นการคิดริเริ่ม และผลักดันให้เกิดการนำมาสู่การปฏิบัติจริงนั้นจากภาคส่วน ประชาสังคมภายในจังหวัดนครปฐมที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น โดยผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เข้ามามีส่วนร่วมเลย แม้แต่น้อย ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามของภาคประชาชน ที่ถามถึงความทุ่มเทของผู้ว่า ราชการจังหวัดในการทำงานในการแก้ไขปัญหาว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ใน จังหวัดนครปฐมก็ตอบว่าไม่ทราบ หรือไม่สามารถตอบได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดของเขานั้นทุ่มเท ทำงานแก้ไขปัญหาใน ระดับใด รวมถึงไม่สามารถตอบได้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดของเขานั้น มี ปฏิกริยารวดเร็วในระดับในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทันที ในแต่ละจุดที่เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งก็ทำ ให้นำไปสู่ความไม่พึงพอใจกับการทำงานโดยรวมของผู้ว่าราชการจังหวัดไปด้วยในท้ายที่สุดเช่นกัน จากแบบสอบถามและนอกจากนั้นก็พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจะมีหนี้สินที่เกิดขึ้น ใหม่ จากทั้งรายจ่ายในระหว่างช่วงเวลาน้ำท่วม และหลังน้ำภาวน้ำท่วมที่เกิดขึ้นจากการกักเก็บ เพื่อ

ชำระหนี้เดิมที่ไม่สามารถชำระได้ในระหว่างระยะเวลาน้ำท่วม รวมถึงเพื่อการซ่อมแซม และลงทุนใหม่ หลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว

ผลกระทบทางอ้อมจากประเด็นเรื่องอายุราชการของผู้ว่าราชการนครปฐม คือ

1) ทำให้ความสามารถหรือข้อได้เปรียบด้านอื่นๆ ที่มีอยู่ไม่ถูกนำมาใช้ไปโดยอัตโนมัติ กล่าวคือ แม้ในภาพรวมอาจดูเหมือนว่าผู้ว่าฯ ที่มาจากการแต่งตั้ง (นครปฐม) จะมีข้อจำกัดหลักๆ มากมาย ทั้งในด้านกฎหมายและงบประมาณ ที่ด้อยกว่าผู้ว่าฯ ที่มาจากการเลือกตั้ง (กทม.) ก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ปัญหาหลักๆ เหล่านี้สามารถแก้ไขหรือหาทางออกได้ เช่น ปัญหาด้านงบประมาณ ที่มีความต้องการใช้จำนวนมาก แต่ไม่สามารถกู้ได้ (เหมือนผู้ว่า กทม.) ก็มีทางออกโดยการเขียนโครงการขอการสนับสนุน เพื่อนำเสนอเป็นแผนงานล่วงหน้าในระยะยาวได้ แต่วิธีการดังกล่าว กลับไม่ถูกใช้เลย เพราะการดำเนินการวิธีนี้ ใช้ระยะเวลานานเกินกว่าอายุราชการของผู้ว่าฯ นั้นเอง

2) ทำให้ความได้เปรียบจากเงินได้เปล่าหายไป กล่าวคือ เงินที่ได้รับจากการขอการสนับสนุนจากส่วนกลาง เป็นเงินที่ไม่มีดอกเบี้ย และไม่ต้องใช้คืนในอนาคต (เหมือนเงินกู้ของ กทม.) ทำให้ไม่เป็นการผูกพันกับงบประมาณในอนาคต ซึ่งถือว่าข้อได้เปรียบกว่าการกู้เงินหรือการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณข้ามปีเป็นอย่างมาก

3) เสียโอกาสโดยตรงในการมีโครงการที่มีขนาดใหญ่ในพื้นที่ เพราะถึงแม้ว่าผู้ว่าฯ ที่มาจากการแต่งตั้งจะมีกรอบข้อจำกัดด้านงบประมาณ คือ ไม่สามารถกู้เงินมาใช้ในโครงการขนาดใหญ่ที่มีการผูกพันข้ามปีได้เหมือนผู้ว่าฯ กรุงเทพฯ ก็ตาม แต่ในอีกทางหนึ่ง ก็สามารถเขียนเสนอ โครงการที่มีขนาดใหญ่ ที่ต้องการใช้งบประมาณจำนวนมากได้ แล้วนำเสนอไปยังส่วนกลางเพื่อขอรับการสนับสนุนได้ แต่โอกาสดังกล่าว ก็ถูกนำไปทำโครงการเล็กๆ หมดแล้ว

4) ประสบการณ์และองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากบริหารราชการจังหวัดหายไปพร้อมกับการโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อเปลี่ยนผู้ว่าฯ ครั้งใด ก็ต้องเรียนรู้งานในพื้นที่ใหม่ทุกครั้ง ผู้ว่าฯ คนใหม่ อาจแก้ไขปัญหาหนึ่งๆ ด้วยวิธีการเดิมๆ ที่เคยใช้ไม่ได้ผลมาก่อนแล้วในอดีต ทำให้เสียเวลา และงบประมาณไปโดยใช่เหตุ

5) โครงการต่างๆ มีความไม่ต่อเนื่อง เมื่อมีการโยกย้ายของผู้ว่าราชการจังหวัดไปจังหวัดอื่นๆ ตามวงรอบของการโยกย้ายข้าราชการประจำปีของแต่ละจังหวัด

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม รองลงมา ก็คือ ความแตกต่างของทัศนคติหรือแนวคิดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านมีต่อบทบาทและการทำงานรับผิดชอบต่อประชาชน ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ลักษณะอุปนิสัยและความขยันเฉพาะตัวบุคคล

และความตั้งใจทุ่มเทในการทำงานที่แตกต่างกัน โดยจากที่ผ่านมามีประชาชนสามารถจดจำชื่อผู้ว่าที่ผ่านมาได้เพียง 2 ท่าน จากทั้งหมด 10 ท่าน ซึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่า มีผู้ว่าราชการจังหวัดเพียงส่วนน้อยที่สามารถทำงานได้เข้าตาประชาชนในพื้นที่จริงๆ ลักษณะอีกประการคือ Connections และการมีพวกพ้องของผู้ว่าแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกขอบเขตอำนาจตามไปด้วย

ปัจจัยข้อต่อมา คือความไม่คล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณ จากการศึกษาพบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมสามารถใช้งบประมาณที่มีเพียง 1 ก้อนเท่านั้นคือ งบฉุกเฉินจาก พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่ไม่สามารถใช้หรือเข้าถึงงบประมาณที่แฝงอยู่ในหน่วยงานอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมได้ เช่น กรมชลประทาน หรือ กรมทางหลวง เป็นต้นยิ่งไปกว่านั้น งบประมาณที่จัดสรรได้ก็มักมีกรอบเงินที่จำกัดตามที่ พ.ร.บ. ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยได้กำหนดเพดานไว้ที่ 50 ล้านบาท และสามารถขยายเพิ่มเติมได้อีก 50 ล้านบาท นอกจากนี้ ที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดก็ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานด้วยเช่นกัน กล่าวคือ การมีที่มาจากแต่งตั้งจึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเองมองว่าตนอยู่ในฐานะของผู้ปกครอง จึงทำให้ต้องมีความเป็นนักปกครอง มากกว่านักการเมือง ทำให้มีความถือตัวมากกว่าในการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่จังหวัดนั้นๆ และด้วยความที่มาจากแต่งตั้งจึงทำให้การทำงานต่างๆ ไม่คาดหวังผลทางเมืองหรือคะแนนนิยมทางการเมืองจากประชาชนในพื้นที่ นอกจากนั้น เมื่อผู้ว่าได้รับแต่งตั้งเข้ามาอยู่ในจังหวัดใหม่ เริ่มแรกจะประสบกับปัญหาการขาดข้อมูลที่เจาะลึกจากในพื้นที่ เนื่องจากไม่มีเครือข่ายหัวคะแนนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยตรง เพราะฉะนั้นการรับรู้ข้อมูลต่างๆ ของผู้ว่าที่ย้ายมาใหม่ต้อง ผ่านหน่วยงานต่างๆ รายงานมาเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ในพื้นที่ คือ อบต. อบจ. เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งผ่านนายอำเภอไปอีกในขั้นตอนสุดท้าย เป็นต้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้ว่าคนใหม่ต้องมองหาคนที่มีความสนิทสนมในพื้นที่ เพื่อใช้งาน ในการรายงานข้อมูลต่างๆ มายังหน่วยงานระดับจังหวัดอีกครั้ง จากการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้งพบว่า อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดมีมากมายหลายด้าน อันเนื่องมาจากกฎหมายหลายฉบับได้เขียนมอบอำนาจไว้ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคให้ปฏิบัติหน้าที่ได้โดยตรง และในการใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดยังสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทนได้อีกด้วย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 38(9) มาตรา 54 และมาตรา 55 และนอกจากนั้นแล้วยังมีกฎหมายอื่นๆ ให้อำนาจไว้ในแต่ละด้านอีกมากมาย เช่น พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534, มาตรา 57(1)พรบ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 6 และพรบ.การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 มาตรา 22 เป็นต้น

ดังจะเห็นได้ว่า โดยตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นตำแหน่งที่สูงสุดภายในจังหวัดในด้าน การปกครอง ผนวกกับอำนาจอันมากมายของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมาจากกฎหมายนั่นเอง ที่ทำให้ประชาชนในจังหวัดมีความคาดหวังต่อตัวผู้ว่าฯค่อนข้างสูง ในการแก้ไขปัญหาและการบริหารงาน จังหวัดในด้านต่างๆ อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์น้ำท่วมในปี พ.ศ.2554 ที่ผ่านมากลับพบว่า การทำงานของผู้ว่าฯมิได้เป็นอย่างที่ประชาชนส่วนใหญ่คาดหวังไว้ไปเสียทั้งหมดว่าจะได้รับความช่วยเหลืออย่างมากมายตามอำนาจที่มีอยู่ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมที่มาจากกรแต่งตั้ง เพราะในช่วงเวลาน้ำท่วมดังกล่าวประชาชนในพื้นที่ทราบข่าวการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดผ่านสื่อต่างๆ หรือ กล่าวกันปากต่อปาก เพียงไม่ถึง 2 ครั้งเท่านั้น และนอกจากนั้นแล้ว 100 % ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ก็ยังไม่สามารถบอกได้แม้แต่เพียงชื่อของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในขณะ ปี พ.ศ.2554 ได้อย่างถูกต้อง (ในทางกลับกันซึ่งตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิง ชาวกรุงเทพฯ 100% สามารถบอก ชื่อ และ นามสกุล ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ปี พ.ศ.2554 ได้อย่างถูกต้อง)ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความคาดหวังของประชาชนต่อตัวผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่สัมฤทธิ์ผล เกิดจากความไม่คืบหน้าในการกระจายอำนาจในด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของท้องถิ่นนั้น ถึงแม้ว่าจะถูกบัญญัติไว้แล้วในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2550 ก็ตาม ดังที่ท่านนายอำเภอบางเลน ได้กล่าวว่า

“บางที่ชาวบ้านคาดหวังกับเรามากกว่าจะช่วยให้เยอะ แต่จริงๆ แล้วบางที่ภาพเก่าเมื่อก่อน ความเป็นนายอำเภอนี้มันยิ่งใหญ่มาก แต่ตอนนี้มันถูกกระจายออกไปหมด กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงเดียวที่กระจายอำนาจมากที่สุด แต่ถามว่าตอนนี้ มีหน่วยงานไหนบ้างกระจายอำนาจใหม่ ไม่มีเลย ต้องถามว่าตำรวจกระจายอำนาจใหม่ ไม่ ถามว่าส่วนราชการอื่น กระจายอำนาจใหม่ ไม่ แต่เมื่อก่อนเราถูกโจมตีว่าเราเป็นมาเฟีย (mafia) มีแต่หัวไม่มีอำนาจ ปก.(ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ก็ไม่ได้อยู่กับเราแล้ว คืออยู่กระทรวงมหาดไทยจริงแต่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของทางอำเภอ ทั้งหมดแล้ว ท้องถิ่นกระจายแล้ว”

(เรือโทเกษณจินตะเวช,2556)

จากการได้รับมอบอำนาจทั้งโดยตรงและโดยอ้อมผ่านกฎหมายหลายฉบับ จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งมีความเป็นนักปกครองมากกว่าความเป็นนักการเมือง ซึ่งมีความถือตัวมากกว่าในการพบปะกับประชาชน และนอกจากนั้นการทำงานต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดจะไม่หวังผลทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และเมื่อถูกย้ายเข้ามาใหม่ในจังหวัด การรับรู้ข้อมูลต่างๆ ต้องรอรายงานผ่านมาจากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่อย่างเป็นทางการเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ในพื้นที่โดยตรง เช่น

อบต. เทศบาล ส่งไปยัง อบจ. หรือ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ส่งผ่านไปยัง นายอำเภอ อีกขั้นตอนหนึ่ง ทำให้เกิดความล่าช้ามากจนกว่าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรับทราบข้อมูลในท้ายที่สุด เป็นต้น และสิ่งผู้ว่าราชการจังหวัดถูกย้ายเข้ามาใหม่ต้องทำอีกประการหนึ่ง ก็คือการมองหาคนที่มีความสนิทสนมในพื้นที่เพื่อใช้งานในการรายงานข้อมูลต่างๆ มายังจังหวัด เช่น ในจังหวัดนี้มีนายอำเภอท่านใดบ้างที่มีความสนิทสนมบ้างในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงาน ในการช่วยเหลือต่างๆ ทั้งด้านงบประมาณ และความรวดเร็วของคนสนิทสนมมากกว่า ก็จะได้รวดเร็วกว่าคนอื่นๆ โดยปริยาย

3.3 อำนาจตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมต่อการทำงานการแก้ไขปัญหาหน้าท่วม คือ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 ที่ได้ถูกประกาศใช้ในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2554 โดยนายกรัฐมนตรีที่อาศัยอำนาจตามความในมาตราที่ 31 เพื่อรวบอำนาจในการบริหารจัดการและสั่งการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นทั้งหมดให้มาอยู่ที่ศูนย์กลาง โดยให้ขึ้นตรงต่อนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เป็นผลทำให้ทุกหน่วยงานจะต้องรายงานมายังนายกรัฐมนตรีโดยตรง

“นายกรัฐมนตรี กล่าวก่อนเข้าประชุมร่วมกับเหล่าทัพเพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วมว่า รัฐบาลได้ตัดสินใจออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีภายใต้ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 มาตรา 31 ในการเตือนภัยพิบัติร้ายแรง โดยให้ทุกหน่วยงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อการทำงานที่เป็นเอกภาพ"ที่เราต้องออกคำสั่งนายกาภายใต้ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ก็เพื่อให้การบริหารภาวะวิกฤติเป็นไปด้วยความเป็นเอกภาพ ทุกหน่วยงานต้องรับคำสั่งและขึ้นตรงต่อนายกฯในการแก้ปัญหาอย่างเบ็ดเสร็จ โดยภารกิจเร่งด่วนคือการระบายน้ำของ กทม. " นางสาวยิ่งลักษณ์ กล่าวในระหว่างการประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งกองทัพในการแก้ปัญหาหน้าท่วมในการแก้ปัญหาหน้าท่วมขณะนี้ ได้สั่งให้ตั้งคณะทำงานร่วมกับ กทม. ดูแลภาพรวมอย่างใกล้ชิด โดยให้ กทม. เปิดประตูระบายน้ำให้เต็มที่ทุกประตู และสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการระบายน้ำออกสู่ทะเลโดยเร็วที่สุด เพื่อรักษาจุดสำคัญไม่ให้น้ำท่วม กทม. ขึ้นในนอกจากนี้ได้สั่งการให้เหล่าทัพจัดกำลังเฝ้าระวังบริเวณแนวคันกั้นน้ำตามโครงการพระราชดำริ และให้ตำรวจผลัดเปลี่ยนเวรเฝ้าประตูระบายน้ำทุก 2 ชั่วโมง"ให้ทุกหน่วยงานและ กทม. ดูแลจุดสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน ประกอบด้วย พระบรมมหาราชวัง โรงพยาบาลศิริราช สถานที่ผลิตไฟฟ้า น้ำประปา สนามบินสุวรรณภูมิ ดอนเมืองและให้ระวังใกล้ชิดแนวคันกั้นน้ำบริเวณเมืองเอก รวมทั้งดูแลทางยกระดับโทลเวย์ให้ใช้การได้ไม่ติดขัด เส้นทางหลักที่

เข้าสู่เมืองและการขนส่งสินค้า พร้อมหาจุดรองรับจอดรถเพิ่ม รวมทั้งดูแลรถไฟฟ้
 รถไฟและที่สำคัญต้องดูแลประชาชนผู้อพยพ โดยแบ่งสายการดูแลอย่างทั่วถึง หา
 ศูนย์อพยพโดยประสานกับเอกชนพร้อมกับแจ้งประชาชนทราบสถานการณ์
 ตลอดเวลา” นางสาวยิ่งลักษณ์ กล่าวว่า ปัญหาเฉพาะหน้าขณะนี้ต้องเร่งแก้ปัญหาที่
 คลองประปา ซึ่งมีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นสูงมาก และมีปริมาณน้ำบางส่วนทะลักเข้า
 กรุงเทพฯแล้ว ซึ่งได้สั่งให้การประปาเฝ้าระวังการผลิตน้ำประปาให้ประชาชนเกิดความ
 มั่นใจ”(มติชนออนไลน์,2554)

จากการประกาศใช้ พรบ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยดังกล่าว สำหรับจังหวัดนครปฐมกลับ
 พบว่า ไม่ได้ส่งผลในทางปฏิบัติต่อความสามารถในการช่วยเหลือของหน่วยงานทางปกครองภายใน
 จังหวัดนครปฐมให้ดีขึ้นหรือรวดเร็วขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเลย เนื่องจากการทำงานหรือการรายงานตาม
 ขั้นตอนการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางปกครองในภาวะปกติก็ต้องขึ้นตรงและรอฟังคำสั่งจาก
 ส่วนกลางอยู่แล้ว ประกอบกับภายในพื้นที่จังหวัดนครปฐมเอง ก็มีคณะกรรมการภัยพิบัติของจังหวัดที่
 มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน สามารถประกาศให้บางพื้นที่ เช่นตำบลหรืออำเภอภายในจังหวัดให้
 เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติได้ หากสถานการณ์ภัยพิบัติในพื้นที่ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น จำนวน
 วันที่เกิดน้ำท่วมขัง และความสูงของน้ำที่ท่วม หรือ กรณีเป็นภัยหนาว ก็คืออุณหภูมิและจำนวนวันที่
 เกิดภัยหนาว เป็นต้น ประกอบกับก่อนหน้าที่นายกรัฐมนตรีจะประกาศใช้อำนาจ ตาม พร.บ.ป้องกัน
 บรรเทาสาธารณภัย ในบางอำเภอของจังหวัดนครปฐมถูกประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติน้ำท่วมอยู่แล้ว
 ก่อนหน้า เช่น อำเภอบางเลน เป็นต้น ตามที่นายอำเภอได้กล่าวว่า

“ความหมายของการป้องกันภัยธรรมชาตินี้ จังหวัดจะต้องประกาศเป็นเขต
 ภัยพิบัติก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ ภัยพิบัติภาวะฉุกเฉินนี้ประกาศโดยจังหวัด
 จะต้องมีการประชุมคณะกรรมการจังหวัดก่อน แล้วก็ประกาศเป็นภัยออกมา แต่ที่นี้
 ที่บางเลนมันท่วมมาเรื่อยๆ คือโดยธรรมชาติบางเลน อย่างที่เรียนตอนแรก ถึงน้ำไม่
 มากบางเลนก็ท่วมอยู่แล้วเพราะเป็นที่ต่ำแอ่งกระทะอยู่แล้ว ช่วงนั้นเราก็มีการ
 ป้องกันมาเรื่อยๆ ครับ คือความผิดปกติของน้ำที่บางเลน มีมาตั้งแต่ 10 สิงหาคม 56
 แล้วนะครับ ไม่ใช่มาเริ่มตุลาคม คืออย่างนี้บางเลนอยู่ติดแม่น้ำท่าจีนไง สองฝั่งแม่น้ำ
 เรามีคันเขื่อนอยู่แล้ว เป็นถนนสองฝากอยู่แล้วทั้งซีก ตะวันตก ตะวันออก ถนนเลียบบ
 มีสองด้าน นอกคันเขื่อนก็คือริมแม่น้ำ ชาวบ้านก็อาศัยอยู่ แต่เดิมทั่วไปชาวบ้านไม่
 เตือดร้อน แต่เนื่องจากว่าน้ำท่วมปี 54 น้ำมันมามาก”

(เรือโทกฤษณ์จินตะเวช,2556)

การประกาศใช้ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ส่งผลที่เป็นรูปธรรมที่มีนัยสำคัญที่สุดก็คือ งบประมาณที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ โดยพบว่า จังหวัดนครปฐมใช้งบประมาณในสถานการณ์น้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 ไปทั้งสิ้น 112 ล้านบาท โดยทั้งหมดเป็นงบประมาณ ที่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง และถึงแม้ว่างบประมาณดังกล่าวจะเป็นงบประมาณทางตรงของผู้ว่าราชการจังหวัดก็จริงในด้านหนึ่ง แต่อีกด้านหนึ่งงบประมาณดังกล่าวก็มีข้อจำกัดคือ เป็นงบประมาณเฉพาะเหตุการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น ไม่สามารถใช้ในยามปกติได้ อีกทั้งยังมีกรอบเขตแดนที่จำกัดตามที่กฎระเบียบที่ถูกกำหนดไว้ ระเบียบขั้นตอนการเบิกจ่าย มีขั้นตอนการปฏิบัติในการเบิกจ่ายเหมือนเดิมในภาวะปกติ งบประมาณดังกล่าวเป็นงบประมาณที่ต้องใช้สำหรับปัญหาที่ต้องเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น ไม่สามารถใช้สำหรับการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ เช่น เมื่อรู้ว่าจะน้ำจะท่วมแน่แล้ว ก็ไม่สามารถนำเงินดังกล่าวมาซื้อกระสอบทรายเพื่อป้องกันก่อนได้ตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง ได้กล่าวว่า

“อำนาจทางกฎหมายของกรุงเทพฯ ก็ได้ดีกว่า คืออย่างน้อยๆ มันขึ้นตรงผู้ว่า พอผู้ว่าสั่งการโดยตรง พอผู้ว่าสั่งการโดยตรงแล้วก็คือ ผู้ปฏิบัติก็ปฏิบัติไปได้เร็ว อย่างพอของเราเขาให้เราปฏิบัติก่อน แล้วค่อยรายงาน เราก็ไม่ได้เอ็กมันติดเรื่องกฎหมาย คือพอน้ำมา พี่ก็ไม่เข้าใจ แทนที่น้ำมาเราจะขอความช่วยเหลือไปก่อน ก่อนที่เหตุการณ์น้ำจะมา ตามที่เราดูข่าว คุณก็ต้องให้น้ำท่วมชาวบ้านก่อน เราถึงรายงานเข้าไปว่าเกิดภัยพิบัติน้ำท่วม แต่ทำไม คุณไม่มองว่าพื้นที่เสี่ยงตรงนี้เขาจะเกิดน้ำท่วม เรายังไปเลย เพื่อที่เราจะได้มาลงรับความช่วยเหลือ ข้อขัดแย้งคือว่า ชาวบ้านไปขอความช่วยเหลือ เพื่อป้องกันน้ำท่วมนะ ไปขอกระสอบทราย แต่ทำไม่ได้ จังหวัดยังไม่ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติจบ ชาวบ้านก็ต้องไปหาซื้อทรายซื้อกระสอบกันเองก่อนเพื่อป้องกันซึ่งมันก็ไม่ทัน แต่ถ้าเกิดว่าการป้องกันนี้ ไม่ต้องไปรอคำสั่งภัยพิบัติอะไรตรงนั้นหรอก เพราะว่ามันเป็นการป้องกัน เหตุมันยังไม่เกิด แต่คือเราก็ไม่ค่อยเก่งเรื่องกฎหมาย มันกลายเป็นความขัดแย้ง ต้องให้จังหวัดประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ แล้วถึงจะให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน ในเรื่องทราย เรื่องกระสอบได้น้ำก็เข้าชาวบ้านไม่ทันกับความช่วยเหลือ”

(นันทา ประสารวงษ์, 2556)

จะเห็นได้ว่าการใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะทำได้ภายหลังจากปัญหาภัยพิบัติได้เกิดขึ้นแล้ว และต้องควบคู่กับการได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติแล้วเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีการระวังภัยอยู่ด้วยก็ตาม เช่น ปัญหาน้ำท่วม ในปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา แม้ว่าจะทราบ

แล้วว่าน้ำได้เข้าท่วม หมู่บ้านหรืออำเภอที่ติดกันและกำลังจะเข้าพื้นที่ดูแลอย่างแน่นอนแล้วก็ตาม ตามที่สมาชิก อบต. คลองโยง ได้กล่าวว่า

“เพราะเราวิ่งไปดูน้ำที่ลพบุรี เราไปดูมาแล้ว มันไม่ไปไหนหรอกวะ ใช้น้ำมันไป บ้านเราหมดแหละ คือเราก็มองแล้วว่า สุวรรณภูมิเขาคงไม่ปล่อยไป ถึงเขาจะมี อุโมงค์สูบน้ำ มีอะไรอื่นๆ เขาก็คงไม่เสี่ยงที่จะปล่อยให้น้ำ เข้าไปท่วมเขตเศรษฐกิจ ของเขาตรงนั้น กรุงเทพฯ เขาก็ไม่ปล่อย ที่น้ำมันเหลือทางเดียว ทางรอดทางเดียวคือ บ้านเรา ระหว่างเราเป็นเขตเกษตรกรรม กับเขตอุตสาหกรรม เขาคงเลือกรักษาเขต เศรษฐกิจอุตสาหกรรมมากกว่า เขาไม่ปล่อยให้ไปท่วมเมืองแน่ๆ ต่อให้มีอุโมงค์อะไร ก็ตาม ก็ไม่มีประโยชน์ เพราะอย่างทางน้ำที่จะไปลงฉะเชิงเทรานั้นนะ มันยังไม่ปล่อย น้ำไปเลยเห็นหรือเปล่า”

(นันทา ประสารวงษ์, 2556)

ประเด็นเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อรับมือกับภัยน้ำท่วมก็มีข้อจำกัดเช่นกัน โดยสามัญสำนึกของคนทั่วไป เมื่อทราบว่าจะเกิดภัยพิบัติก็ย่อมจะต้องทำการป้องกันพื้นที่ หรือทรัพย์สินของตนเอง หรือกลุ่มของตนเองด้วยวิธีต่างๆ เช่น การทำคันกระสอบทราย/ดิน ป้องกันน้ำ ซึ่งหมายถึง งบประมาณที่ต้องใช้ในการซื้อสิ่งต่างๆ อย่างไรก็ตาม การขอความช่วยเหลือในด้านงบประมาณ ในการหาซื้อวัสดุ กระสอบทราย/ดิน เพื่อทำคันในการป้องกันปัญหานี้ไม่สามารถเบิกได้ ตาม พ.ร.บ.ดังกล่าว เพราะน้ำยังไม่ได้ท่วมจริง และยังไม่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัตินั้นเอง และนอกจากนี้ แล้วในมุมมองอีกด้านหนึ่งของประเด็นด้านอำนาจการประกาศให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ แล้วจะมี งบประมาณฉุกเฉินที่สามารถนำมาเบิกใช้จ่ายในการเยียวยานั้น ก็เป็นผลเสียต่อในพื้นที่ อันเนื่องมาจากผู้มีอำนาจในท้องถิ่นบางราย หาประโยชน์จากงบประมาณฉุกเฉินดังกล่าว จึงไม่พยายาม ป้องกันพื้นที่อย่างเต็มที่ เพราะทราบว่าพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัตินั้น จะนำมาซึ่งงบประมาณ ยิ่งไปกว่า นั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดต้องการใช้งบประมาณหรือเครื่องจักรต่างๆ ที่เป็นของหน่วยงานอื่นภายใน จังหวัด ก็ต้องใช้การประสานขอความร่วมมือ ผ่านเจ้ากระทรวงต่างๆ ซึ่งเป็นต้นสังกัดของหน่วยงาน ต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการดำเนินเอกสารอย่างเป็นลักษณะอักษร ซึ่งในสถานะฉุกเฉิน วิกฤตน้ำท่วมเช่นครั้งนี้ ย่อมเป็นเรื่องที่ลำบากมาก และอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การจัดสรรงบประมาณ ช่วยเหลือฉุกเฉิน ก็ยังเป็นไปในลักษณะรายกระทรวง ซึ่งต้องใช้งบประมาณตามภารกิจที่ได้รับ มอบหมาย จึงทำให้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะยากลำบากที่จะได้รับความร่วมมือด้านงบประมาณ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาในเชิงพื้นที่

นอกจากนี้ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเองก็ไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการสั่งการ ที่จะเป็นการให้คุณ หรือให้โทษกับหน่วยราชการอื่นๆ ที่มีหน่วยงานระดับกรมมาสังกัดอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมด้วย จึงทำให้เป็นอุปสรรคหรือแทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะได้รับความร่วมมือทางงบประมาณในที่สุดแล้วจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล(Connection) ในการขอความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานมากกว่า หรือกลับกลายเป็นวิธีแรกที่จะถูกเลือกใช้ก่อนในการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก โดยใช้วิธีติดต่อไปยังบุคคลที่รู้จักในหน่วยงานที่จะขอความช่วยเหลือในหน่วยงานนั้นๆ ก่อน ซึ่งจะเห็นว่างบประมาณที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับตาม พ.ร.บ. ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยล้วนแต่เป็นงบประมาณทางตรงทั้งสิ้น แต่ในความเป็นจริงพบว่า ยังมีงบประมาณในทางอ้อม ที่อยู่ภายในหน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัดที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไข หรือ บรรเทาปัญหาวิกฤตอุทกภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งไม่สามารถเข้าถึงได้ถึงแม้ว่าจะมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้วก็ตาม งบประมาณเหล่านั้นอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานต่างๆ ที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐม เช่น กรมชลประทาน กรมทางหลวง อบจ. อบต. ต่างๆ เป็นต้นตามคำบอกเล่าของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ว่า

“อำนาจมันต่างกัน ผมว่าอำนาจของผู้ว่าสองส่วนนี้มันต่างกันอย่าง กทม. เนี่ยะ ท้องถิ่นมันต้องขึ้นอยู่กับผู้ว่า กทม. งบประมาณทั้งหลาย ผู้ว่าเป็นผู้ดูแลจัดสรร แต่ผู้ว่านครปฐมนี้มีเงินอยู่นิดเดียว แต่ส่วนใหญ่ท้องถิ่นมีเงินตัวเองอยู่ อบต. เทศบาลพวกนี้เขาจะมีเงินของเขา ที่บริหารจัดการของเขา เอ้อ บางครั้งผู้ว่าก็แทบจะขออะขอเป็นธรรมเนียม แต่มันก็ได้ยาก เพราะเนื่องจากพื้นที่มันเยอะมาก พื้นที่น้ำท่วม ฉะนั้นผู้ว่าเองบทบาทก็คงจะสู้ พวกผู้ว่าที่มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงไม่ได้ เพราะว่าเขาคอมงบประมาณ คือมันต่างกันแค่ว่า มีงบ หรือไม่มีงบ ผู้ว่า กทม. มีงบประมาณอยู่ในมือ ต้องส่งไปทางเขตแต่ละเขต ทางเขตต้องเป็นคนอนุมัติ ผู้ว่าเป็นคนสั่งให้อนุมัติถึงจะใช้ได้ เพราะฉะนั้นจึงมีบทบาทเยอะกว่า”

(ณัฐวัฒน์ ชื่นอินทร์งาม, 2556)

หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้มีทั้งงบประมาณและเครื่องมือจักร ที่มีความพร้อมมากกว่า หน่วยงานทางปกครอง เช่น เครื่องสูบน้ำ ยานพาหนะต่างๆ รวมถึงระบบอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือประชาชน ที่เป็นส่วนเสริมในการแก้ไขปัญหาที่ท่วม สามารถทำให้ระดับน้ำลดลงได้อย่างรวดเร็ว เช่น อำนาจในการสั่ง ปิด-เปิด ประตูระบายน้ำต่างๆ ของกรมชลประทานซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องใช้

ควบคู่กับการสูบน้ำออกจากพื้นที่ หรือ ควบคุมการสูบน้ำออกในพื้นที่ สำคัญๆ ก่อน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นใน พ.ศ. 2554 มีความรุนแรงและขยายวงกว้าง จนทำให้งบประมาณที่ถูกตั้งไว้นั้นไม่เพียงพอ หน่วยงานต่างๆ จึงต้องพึ่งงบประมาณส่วนกลางของแต่ละท้องถิ่นที่มีการตั้งงบกลางไว้ มาเป็นค่าใช้จ่ายในการป้องกันแต่ละพื้นที่ตำบลของตนเอง ตามคำบอกเล่าของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ว่า

“เงิน 50 ล้านบาท ทั้งจังหวัดมันไม่ค่อยพอ แม้บางพื้นที่จะไม่ท่วม มีหนักคือ อำเภอบางเลน ก็มีเข้าไป 15 กว่าตำบลแล้ว อำเภอนครชัยศรี 20 กว่าตำบล อำเภอสามพราน อำเภอยะรัง อำเภอยะมาตเงินที่มันมีอยู่ 50 ล้านบาท สมมุติส่งอำเภอบางเลนมา 10 ล้านบาท ทำโรงเรือ ทำโรงครัว แจกถุงยังชีพ อะไร ก็หมดแล้ว ก็คือสุดท้ายก็ท้องถิ่นนั้นแหละที่จะต้องช่วยเหลือตัวเองไปก่อน แต่ว่าภาคเอกชนนี่เขาจะกลายเป็นพระเอกมากกว่า เพราะว่าภาคเอกชนเขาหลายๆ ตรง ภาคเอกชนมันมีความหลากหลาย มันเยอะมาก ชาวบ้านก็เลยมองว่าภาคเอกชนช่วยเหลือได้ดีกว่าภาคเอกชน ภาคท้องถิ่นด้วยกัน องค์กรต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวกับภาครัฐ นี่ดีกว่า เร็วกว่า แล้วก็ไปทำตามวัตถุประสงค์มากกว่า ต้องใช้คำว่าตรงวัตถุประสงค์เป้าหมายมากกว่า”

(ณัฐวัฒน์ ชื่นอินทร์งาม, 2556)

จากการศึกษาพบว่า การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมนั้น ได้เข้ามาเกี่ยวข้องในด้านที่เป็นปัจจัยที่ขัดแย้งต่อการจัดสรรผลประโยชน์ของท้องถิ่นนั้น ซึ่งเป็นผลทำให้ท้องถิ่นไม่ได้รับผลประโยชน์เท่าที่สมควรได้รับอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ผลประโยชน์ในส่วนที่ขาดไปนี้อาจไปตกอยู่กับกลุ่มหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องหรือ มีปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจที่สามารถขับเคลื่อนการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดได้ หรืออีกนัยหนึ่ง ด้วยผลประโยชน์มีอยู่อย่างจำกัด กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจหรือความสามารถที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อมกับกระบวนการจัดสรรผลประโยชน์ ย่อมต้องการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันงบประมาณหรือทรัพยากรต่างๆ ด้วยการทำให้กระบวนการจัดสรรประโยชน์ (งบประมาณ) ของฝ่ายตรงข้ามเกิดความล่าช้า หรือการอุปสรรคในกระบวนการต่างๆ เป็นต้น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมรองลงมาก็คือ ทักษะหรือแนวคิดของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านเองที่มีต่อการทำงานส่งผลโดยตรงต่อภาพลักษณ์ที่มีต่อประชาชน หากผู้ว่ามีความทุ่มเทก็จะทำให้ประชาชนในพื้นที่นั้นเกิดความประทับใจในการทำงาน สามารถจดจำชื่อของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ทำงานทุ่มเทได้แม้ว่าท่านนั้นจะได้ถูกโยกย้ายไปนานแล้วก็ตาม จากศึกษาพบว่ามีเพียง 2 ท่านเท่านั้น ที่ประชาชนสามารถจดจำชื่อได้จากผู้ว่าราชการย่อนหลังทั้งหมด 10 ท่าน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ถ้าหากผู้ว่าราชการจังหวัด มี

เครือข่ายพวกพ้อง (Connections) เช่น นายอำเภอคนที่รู้จักสนิทสนมของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละคนที่ถูกย้ายเข้ามาใหม่ ก็จะส่งผลดีต่อความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกขอบเขตอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละคนตามไปด้วยในที่สุด แรงแบบดาลใจหรือแรงกระตุ้นที่จะได้รับหลังจากการทำงานที่ทຸ່มเทแล้วนั่นก็คือ การมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับในการทำงานให้ในกับจังหวัดนั้นๆซึ่งส่งผลให้การทำงานในเรื่องต่างๆ ขณะประจำราชการอยู่ภายในจังหวัดนั้นราบรื่นตามไปด้วย ส่งผลให้ไม่เกิดปัญหาต่างๆในทางปกครอง เช่น การประท้วงต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้ทำงานอย่างทຸ່มเทจนเป็นที่ยอมรับแล้ว ก็มิได้ทำให้การทำงานในด้านต่างๆ ราบรื่นไปหมดเสียทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงบประมาณ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมีงบประมาณพิเศษที่สามารถใช้ได้เฉพาะในภาวะฉุกเฉิน ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปี พ.ศ.2550 เพียง 1 ก้อน ซึ่งสามารถใช้ได้ในภาวะฉุกเฉินเท่านั้น โดยอาศัยการประกาศให้พื้นที่ๆ อยู่ภายใต้ความดูแลให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย หรือภัยหนาวแล้วเท่านั้น จึงจะมีอำนาจในการเบิกจ่ายงบประมาณฉุกเฉินกลางได้ ซึ่งงบประมาณดังกล่าวก็มีกรอบวงเงินที่จำกัด ที่รัฐบาลส่วนกลางได้กำหนดเพดานไว้ที่ 50 ล้านบาท และสามารถขยายเพิ่มเติมได้อีก 50 ล้านบาท ถ้าหากงบประมาณก้อนแรกดังกล่าว ไม่เพียงพอต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้นดังกล่าว ซึ่งจะเห็นว่างบประมาณดังกล่าวมีเงื่อนไขที่เป็นจุดอ่อนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก คือ มีเงื่อนไขเดียวเท่านั้นที่จะสามารถเบิกเงินมาใช้ได้ ก็คือต้องให้ประชาชนได้รับความเสียหายหรือความเดือดร้อนก่อนเท่านั้น จึงจะสามารถเบิกงบประมาณมาใช้ได้ ข้อจำกัดนี้ทำให้ความสามารถในการป้องกันตนเองหรือทรัพย์สินของของตนเองของประชาชนนั้นลดลงไป หรือหายไปโดยปริยาย ถึงแม้ว่าประชาชนจะติดตามสถานการณ์เหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้น และทราบว่าน้ำจะเข้ามาท่วมพื้นที่ของตนเอง เป็นพื้นที่ต่อไปก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ในการป้องกันได้อย่างเต็มที่เช่น มีความต้องการในการสร้างคันกระสอบทรายให้สูงขึ้น แต่ก็ไม่สามารถทำได้ อันเนื่องมาจากประชาชนเองมีงบประมาณส่วนตัวในการป้องกันภัยพิบัติที่มีอยู่อย่างจำกัด เพราะภัยพิบัติน้ำท่วมเกิดขึ้นใหญ่เกินความสามารถของประชาชนจะป้องกันได้ และเมื่อไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ นายอำเภอ เป็นต้น ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนอันเนื่องมาจากติดขัดในข้อกฎหมายในการเบิกจ่ายงบประมาณนั่นเอง

นอกจากนั้นยังพบอีกว่า มีงบประมาณอีกก้อนหนึ่งซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถเข้าถึง เพื่อนำมาใช้ในภาวะฉุกเฉินในการช่วยเหลือประชาชนในภาวะภัยพิบัติได้ ถึงแม้ว่างบประมาณเหล่านั้นจะอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจ หรือวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในจังหวัดนครปฐมก็ตาม ก็คือ งบประมาณของกระทรวงต่างๆ ที่มีสังกัดอยู่ในจังหวัดนครปฐม เช่น กรมชลประทานของจังหวัดนครปฐม กรม

ทางหลวงจังหวัดนครปฐม เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ มีทั้งงบประมาณ และเครื่องมือที่พร้อมใช้งานในการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่สามารถสั่งการหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ได้ จึงทำให้ไม่สามารถนำข้อได้เปรียบที่มีอยู่นั้นมาช่วยเหลือประชาชนได้ หรือถ้าได้ก็ต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน เพราะต้องอาศัยขอความร่วมมือและขออนุญาตจากหน่วยเหนือ หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานเหล่านั้นก่อน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นข้อจำกัดอันเป็นผลที่เกิดขึ้นมาจากข้อกำหนดของกฎหมาย ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเสียเปรียบหรือเสียประโยชน์ขึ้น นอกจากนี้ยังมีความเสียเปรียบอีกประการหนึ่งที่เกิดจากกฎหมาย ในทัศนะของประชาชนในพื้นที่ ก็คือ กฎหมายว่าด้วยการให้สิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงของคนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมเอง ซึ่งประชาชนมองว่าสิทธิดังกล่าวนี้มีความสำคัญอย่างมาก เพราะว่าสิทธิในการเลือกตั้งดังกล่าวนี้สามารถนำไปสู่ความได้เปรียบในด้านพลังอำนาจและงบประมาณของประชาชนในจังหวัดที่มีสิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับในปัจจุบันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีมาจากการแต่งตั้งโดยอัยการตามกฎหมาย พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ซึ่งประชาชนมองว่าเป็นกฎหมายที่ไม่มีงบประมาณเป็นของตนเอง และไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดที่ชัดเจน อีกทั้งกฎหมายดังกล่าวยังเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นในทางปกครองที่ให้ที่มาของผู้ว่าราชการที่มาจากแต่งตั้งเท่านั้น ประเด็นดังกล่าวนำมาสู่ปัจจัยอีกประการที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้ว่าฯ คือที่มาผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าฯ ที่มาจากแต่งตั้งจะมองว่าตนเองอยู่ในฐานะของผู้ปกครอง จึงทำให้ต้องมีความเป็นนักปกครอง มากกว่านักการเมือง ทำให้มีความถือตัวมากกว่าในการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่จังหวัดนั้นๆ การทำงานไม่คาดหวังผลทางเมืองหรือคะแนนนิยมจากประชาชนในพื้นที่

ในอีกด้านหนึ่ง เมื่อมีการย้ายเข้ามาอยู่ในจังหวัดใหม่ ก็ยังต้องประสบกับปัญหาในการขาดข้อมูลที่เจาะลึกจากในพื้นที่จะน้อยกว่าผู้ว่าฯ ที่มาจากการเลือกตั้ง เนื่องจากไม่มีเครือข่ายหัวคะแนนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยตรง ต้องอาศัยการขอข้อมูลตามลำดับขั้นตอนทางราชการ ทำให้เกิดความล่าช้าจนในที่สุดก็มักจะหาทางออกโดยใช้ระบบความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งในที่สุด ความสัมพันธ์ที่ว่าก็จะทำส่งผลให้การทำงานมีความโน้มเอียงไปในทางเครือข่ายที่มีความสนิทสนมกับผู้ว่าฯ มากกว่า ในประเด็นด้านความได้เปรียบและเสียเปรียบในทางกฎหมายที่เกี่ยวกับที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดของสังคมประชาธิปไตย (Social Democracy) ที่มองว่าสิทธิในทางกฎหมายนั้นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง ที่ต้องได้รับการคุ้มครองให้ได้รับอย่างเท่าเทียมและอย่างเสมอภาค โดยไม่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของทรัพยากรใดๆ ที่เขาเหล่านั้นมีอยู่ เช่น การมีภูมิฐานะที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นแล้วสิทธิขั้นพื้นฐานในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง จึงเป็นสิทธิหนึ่งที่ประชาชนซึ่ง มีความเป็นพลเมืองของประเทศนี้เหมือนกัน ไม่สมควรจะได้รับแตกต่างกันจากการมี

ภูมิลำเนาอยู่คนละจังหวัดกัน โดยแนวคิดดังกล่าวได้เรียกสิทธิในทางกฎหมายนั้นว่าเป็นหนึ่งใน “สินค้าสาธารณะ” (Public Goods) ซึ่งสินค้าสาธารณะนี้ประชาชนทุกคนต้องมีโอกาสในการบริโภค สินค้าดังกล่าวอย่างเท่าเทียม และเสมอภาคกัน นอกจากนั้นแล้วแนวคิดดังกล่าว ยังถือว่าการ รับประทานการได้รับสินค้าสาธารณะ มีความสำคัญมากต่อการได้รับการส่งมอบสิทธิขั้นพื้นฐานอย่าง เท่าเทียมกัน

เพราะสิทธิขั้นพื้นฐานในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงนั้นเป็นกระบวนการหนึ่งใน การการเมือง ที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้าง และมีผลกระทบทางสังคมของระบบเศรษฐกิจนั้น สิทธิใน การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงถือได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในทางการเมือง ที่ส่งผลกระทบ ทางสังคมของเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐม เห็นได้ชัดเจนจากกรณีปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้น จากปัญหาต่างๆ ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งต้องประสบในช่วงภาวะน้ำท่วม ดังกล่าวที่เกิดขึ้น จนนำมาสู่ความเสียหายทางเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมใน ท้ายที่สุดโอกาสความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ๆ เพิ่มขึ้น จากการทำงานของผู้ว่า ราชการจังหวัดจากที่ได้อภิปรายถึงผลกระทบในทางอ้อม ที่ส่งผลเสียหายต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัด นครปฐมมากที่สุด ทั้งผลประโยชน์ในมิติเวลา อดีต ปัจจุบัน และผลประโยชน์ในอนาคต ที่เกิดขึ้นจาก การสูญเสียโอกาส เช่น การของบประมาณเพื่อทำโครงการขนาดใหญ่เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในระยะ ยาว เป็นต้น ซึ่งในประเด็นของโอกาสที่จะได้รับในอนาคตนี้ และสามารถคิดคำนวณออกมาเป็นตัวเลข มูลค่าเบื้องต้นของจังหวัดนครปฐมได้ จากสมการเบื้องต้นดังต่อไปนี้คือ การเองงบประมาณที่ผู้ว่า ราชการจังหวัดนครปฐมได้ยื่นเสนอขอรับการสนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในระยะยาวจาก ส่วนกลาง หากด้วยตัวเลขของจำนวนประชากรของจังหวัดนครปฐม ก็จะได้จำนวนโอกาสของ งบประมาณที่จะได้ในอนาคตต่อจำนวนประชากรซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการ ได้ดังต่อไปนี้คือ

$$\begin{aligned} \text{มูลค่าการลงทุนเพื่อการป้องกันปัญหาในอนาคต} &= \text{งบประมาณที่ผู้ว่าฯ เสนอขอ/จำนวนประชากร} \\ &= 0 \text{ บาท} / 843,599 \text{ คน} \\ &= 0 \text{ บาท/คน} \end{aligned}$$

จากสมการดังกล่าวข้างต้น พบว่าหลังจากปัญหาน้ำท่วมที่ผ่านพ้นไป ผู้ว่าราชการจังหวัด นครปฐมไม่ได้มีการนำเสนอเพื่อของบประมาณจากส่วนกลางแต่อย่างใด จึงทำให้จำนวนงบประมาณ ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอนั้นมีค่าเท่ากับศูนย์นั่นเอง และเมื่อหารด้วยจำนวนประชากรแล้ว ผลที่ ออกมาจึงเท่ากับศูนย์ กล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมนั้นมีโอกาสที่จะได้รับจากการแก้ไข ปัญหาในระยะยาวเป็นจำนวนเงินงบประมาณเบื้องต้น/คน เท่ากับ ศูนย์บาท หรือ อีกนัยหนึ่ง ประชาชนในจังหวัดนครปฐมไม่มีโอกาสใดๆ ในการปกกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องการการ

วางแผน และดำเนินการในการแก้ไขปัญหาในระยะยาวจึงทำให้มีความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจเพิ่มสูงมากขึ้น เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในอนาคต

3.5 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

จากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามในพื้นที่ชุมชนคลองโยงของ นายทรัพย์ วัฒนโน อายุ 64 ปี ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 6-7 คน สถานะโสด จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา และมีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะทั้งหมด จำนวน 2 คน คือ แม่อายุ 90 น้องชาย 1 คน โดยตัวเขา บิดา และมารดา ของเขาทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดในพื้นที่ จึงทำให้มีความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด และเขามีอาชีพหลักคือการทำนา โดยทำนามาแล้วเป็นระยะเวลาถึง 50 ปีด้วยกัน มี ทรัพย์สินในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องจักรในการทำนา 4 เครื่อง แต่ถูกน้ำท่วมจำนวน 3 เครื่อง และเครื่องสูบน้ำอีก 3 เครื่องเป็นระยะเวลา 3 เดือนด้วยกัน มีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2 หลัง ซึ่งถูกน้ำท่วมทั้งสองหลัง มีที่ดินในการทำนาเป็นของเขาเองจำนวน 30 ไร่ โดยที่ดินทั้งหมด ของเขาปลอดภาระการจำนอง และในปี 54 ดังกล่าว เขาได้เช่าเพิ่มเติมเพื่อการทำนาอีก จำนวน 20 ไร่ด้วยกัน รวมทั้งหมดที่เขาทำนาในปีนั้นจำนวน 50 ไร่ และถูกน้ำท่วมพร้อมข้าวที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยว ทั้งหมด เป็นระยะเวลา 3 เดือน รวมถึงใช้ระยะเวลาเร่งสูบน้ำออกอีกประมาณ 1 เดือน รวม ระยะเวลาทั้งหมดกว่าน้ำจะแห้งคือ 4 เดือน มีพาหนะเป็นของตนเองคือ รถยนต์ จำนวน 2 คัน มอเตอร์ไซด์ 1 คัน ซึ่งทั้งหมดไม่ติดภาระหนี้สินทางการเงิน และไม่ได้รับความเสียหาย เนื่องจาก สามารถย้ายหนีน้ำท่วมได้ทัน ซึ่งเขาได้รับแจ้งเตือนปัญหาน้ำท่วมจากทางโทรทัศน์ โดยเขามีรายได้ เฉลี่ย 20,000 – 40,000 บาท/เดือน จากอาชีพหลัก และมีหนี้สินเฉลี่ย 10,000 – 20,000 บาท/เดือน จากอาชีพหลักด้วยเช่นเดียวกัน จากจำนวนหนี้ทั้งหมดที่มีเหล่านี้เกิดมาจากตัวเขาเอง และ บุคคลภายในครอบครัว แต่เขาก็ไม่ได้อาศัยการกู้เงินนอกระบบ โดยในช่วงเวลาก่อนน้ำท่วมเขามี รายจ่ายเพิ่มขึ้นหลักๆ จากความพยายามในการป้องกันน้ำท่วม ทั้งจากกระสอบทราย การสร้างคันดิน ค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าในการสูบน้ำ เป็นต้น อีกทั้งในระยะเวลาระหว่างน้ำท่วมนั้นเขาก็ไม่มีรายได้มาจาก แหล่งอื่นใดเลย แต่ก็มีค่าใช้จ่ายประการหนึ่งคือ เขาไม่มีหนี้สินที่ต้องชำระเป็นรายเดือน และไม่ พยายามก่อหนี้ใหม่เพื่อนำมาใช้จ่ายด้วยเช่นเดียวกัน และภายหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว เขามีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมขึ้นจากการซ่อมเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการทำนาทั้งหมด รวมเป็นเงินประมาณ 20,000 – 30,000 บาท ซึ่งจากภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเขาได้ใช้ เงินเก็บของครอบครัว เพื่อดำเนินชีวิตในช่วงระยะเวลาวิกฤตดังกล่าวนี้ และเขาก็ได้รับเงินเยียวยา จากภาครัฐ 5,000 บาทแรก และหลังจากนั้นอีกประมาณ 60 วัน ก็ได้รับค่าชดเชยความเสียหายทาง ทรัพย์สินต่างๆ ที่ถูกน้ำท่วม ซึ่งเขาคิดว่าเป็นเพียง 15-20% ของความเสียหายทั้งหมดเท่านั้น

และจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้นเขาคิดว่าที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดส่งผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ท่วมในพื้นที่ของเขา โดยเขาคิดว่าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่าแบบแต่งตั้ง เพราะถ้ามาจากการเลือกตั้งแล้ว ผู้ว่าฯ ก็จะลงพื้นที่มากกว่า บ่อยกว่า และจะมาดูแลมากกว่า แบบแต่งตั้ง ซึ่งในทัศนะส่วนตัวของเขาๆ คิดว่าถ้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมาจากการเลือกตั้งจะทำงานได้ดีกว่านี้ ซึ่งเขาคิดว่าการทำงานที่ดีของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเขา โดยเขาคิดว่ามันทำให้เขาจนลงอย่างน้อย 10-30% อันเนื่องมาจากการขาดรายได้เป็นระยะเวลาเวลานานกว่า 3 เดือน และนอกจากนั้นเขายังคิดว่าการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากส่วนกลาง โดยที่เขาไม่ทราบว่ ผู้ว่าฯ นั้นจะสามารถทำงานได้ดี หรือ ไม่ดี นั้นเป็นการบังคับเขาให้จนลงในทางอ้อมอีกด้วย โดยเขาให้เหตุผลว่า เป็นการเสี่ยงดวง คล้ายกับการซื้อหวย(สลากกินแบ่ง)แต่ซื้อหวยยังสามารถเลือกเลขที่ต้องการได้ แต่ส่วนใหญ่ก็จะถูกเจ้ามือกินหมด และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่เขาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งเขาก็คิดว่าการไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงของเขานั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้จังหวัดของเขานั้นมีสภาพเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอีกด้วย เพราะทำให้ได้คนที่ทำงานไม่เป็น และผู้ว่าไม่มีงบประมาณของตนเอง ซึ่งส่งผลให้เขาถูกเอาเปรียบในทางเศรษฐกิจจากการได้ผู้ว่าที่ไม่ตรงกับความต้องการ และไม่มีการประมาณตามไปด้วย ซึ่งเขาเองก็คิดว่าถ้าเขามีสิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงนั้นจะทำให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าดีขึ้นในปริมาณเท่าใด

นอกจากนั้นบุคคลที่สองที่ตอบแบบสอบถามคือ คุณลุงกร พรมสูงวงศ์ อายุ 73 ปี ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวในบ้านทั้งหมด 3 คน จบการศึกษาในระดับชั้น ป.4 มีบุตรทั้งหมด 4 คนเป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน โดยทั้งหมดแยกครอบครัวออกไปแล้ว โดยมีอาชีพดั้งเดิมของบิดา,มารดา ทำนา โดยตัวเขา บิดา และมารดา ของเขาทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดในพื้นที่ จึงทำให้มีความรู้สึผูกพันกับพื้นที่ในระดับมากถึงมากที่สุด และเขามีอาชีพหลักคือการทำนา แต่ในปัจจุบันได้เลิกทำแล้วขายเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ ไปหมดแล้ว โดยทำนามาแล้วเป็นระยะเวลาตลอดจนถึงอายุ 69 ปี จึงเปลี่ยนมาขายของแทนเพราะทำไม่ไหว มีทรัพย์สินในการประกอบอาชีพสินค้าในการค้าขาย ซึ่งสามารถย้ายขึ้นที่สูงได้ทัน ยกเว้นพวกตู้ไม้ใส่กระจกสำหรับวางสินค้าต่างๆ ที่ไม่สามารถยกขึ้นได้ รวมถึงไม่มีสถานที่ๆ จะย้ายไปด้วย จึงต้องปล่อยให้จมน้ำ ซึ่งระดับน้ำสูงจากผิวถนนหน้าบ้าน เกือบ 2 เมตร จึงจำเป็นต้องต่อชั้นลอยขึ้นมาใหม่ให้สูง กว่าระดับน้ำท่วมซึ่งก็สูงจนเกือบชนหลังคาบ้าน ถูกน้ำท่วมทั้งหมดจำนวน 4 ตู้ มีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2 หลัง ซึ่งถูกน้ำท่วมทั้งสองหลัง มีที่ดินในการทำนาเป็นของตนเองจำนวน 9 ไร่ โดยที่ดินทั้งหมดของเขาปลอดภาระการจำนอง และได้ทำการแบ่งให้ลูกๆ ทุกคนไปหมดแล้ว แต่ทั้งหมดก็ถูกน้ำท่วมทั้งหมด แต่โชคดีที่สามารถเร่งเก็บเกี่ยวทั้งหมดได้ทัน เฉพาะที่บ้านน้ำท่วมนานเป็นระยะเวลา 1.5 เดือน ถึงจะเริ่มเห็นผิวถนน และท่วมในารอบบ้านอีก 2 เดือน มี

มอเตอร์ไซด์ 1 คัน ไม่ติดภาระหนี้สินทางการเงิน และไม่ได้รับความเสียหาย เนื่องจากสามารถย้ายหนี้น้ำท่วมได้ทันที ซึ่งเขาได้รับแจ้งเตือนปัญหาน้ำท่วมจากทาง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลในขณะนั้นถึงปัญหาน้ำที่จะเข้าท่วม โดยเขามีรายได้ที่ยังไม่หักค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 0 - 10,000 บาท/เดือน จากอาชีพการค้าขาย และไม่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน และไม่ได้อาศัยการกู้เงินนอกระบบ โดยในช่วงเวลาก่อนน้ำท่วมเขามีรายจ่ายเพิ่มขึ้นหลัก จากความพยายามในการสร้างคันดินป้องกันน้ำท่วมรอบตัวบ้านทั้งสองหลัง เป็นเงินเกือบ 50,000 บาท อีกทั้งในระหว่างน้ำท่วมนั้นคุณลุงก็ไม่มีรายได้มาจากแหล่งอื่นใดเลย แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่มีหนี้สินด้วยอันเนื่องมาจากน้ำท่วมสูงไม่สามารถออกจากพื้นที่ได้ ดำเนินชีวิตด้วยการอาศัยการแจกถุงยังชีพจากหน่วยงานต่างๆ ที่เอามาแจกบ้าง แต่หลักๆ ได้มาจากผู้ใหญ่บ้านที่ไปเอามาให้อีกทอดหนึ่ง เพราะลุงอยู่ลึก หน่วยที่เอาของมาแจกไม่สามารถเข้าถึงได้ และอีกประการหนึ่งของที่เอามาแจกนั้นจะหมดเสียก่อนที่จะเข้ามาถึงในที่ลึกๆ และภายหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว เขามีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมขึ้นจากการซ่อมอาคารร้านค้า ที่ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมอันเนื่องมาจากวัสดุส่วนใหญ่ทำมาจากไม้เป็นหลัก และอีกส่วนหนึ่งก็ต้องใช้เพื่อการลงทุนซื้อวัตถุดิบ และสิ่งของเข้ามาเพื่อจำหน่ายใหม่ เพื่อเริ่มเปิดร้านใหม่อีกครั้ง และเขาก็ได้รับเงินเยียวยาจากภาครัฐ 5,000 บาทแรก และหลังจากนั้นอีกประมาณ 60 วัน ก็ได้รับค่าชดเชยความเสียหายซ่อมแซมบ้าน เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท ทางทรัพย์สินต่างๆ ที่ถูกน้ำท่วมซึ่งเขาคิดว่าเป็นเพียง 40-50% ของความเสียหายทั้งหมดเท่านั้น

และจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้นเขาคิดว่าที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดส่งผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ยกขึ้น โดยเขาคิดว่าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่าแบบแต่งตั้ง เพราะถ้ามาจากการเลือกตั้งแล้ว ผู้ว่าฯ ก็เป็นคนในพื้นที่และเข้าใจปัญหามากกว่า ที่มาจากการแต่งตั้ง ซึ่งในทัศนะส่วนตัวของเขาๆ คิดว่าถ้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมาจากการเลือกตั้งจะทำงานได้ดีกว่านี้ ซึ่งเขาคิดว่าการทำงานที่ดีของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเขา โดยเขาคิดว่ามันทำให้เขาจนลงอย่างน้อย 10% อันเนื่องมาจากการขาดรายได้เป็นระยะเวลาเกินกว่า 3.5 เดือน และนอกจากนั้นเขายังคิดว่าการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากส่วนกลาง โดยที่เขาไม่ทราบว่ ผู้ว่าฯ นั้นจะสามารถทำงานได้ดี หรือ ไม่ดี นั้นเป็นการบังคับเขาให้จนลงในทางอ้อมอีกด้วย โดยเขาให้เหตุผลว่า คนในพื้นที่ต้องเคยมาเหยียบพื้นที่มากกว่าคนข้างนอกอย่างแน่นอน อีกทั้งผู้ว่าต้องมาให้เห็นมากกว่านี้ รวมถึงเขาคิดว่าเป็นสาเหตุอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่เขาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งเขาก็คิดว่าการไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงของเขานั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้จังหวัดของเขานั้นมีสภาพเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าที่ควรจะเป็นอีกด้วย เพราะทำให้ได้คนที่ทำงานไม่เข้าใจพื้นที่ ซึ่งส่งผลให้เขาถูกเอาเปรียบในทางเศรษฐกิจจากการได้ผู้ว่าที่ต้องมาเริ่มงานใหม่

ศึกษาใหม่บ่อยๆ ซึ่งเขาเองก็คิดว่าถ้าเขามีสิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงนั้นจะทำให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าจะดีขึ้นในปริมาณเท่าใด

จากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามในพื้นที่ชุมชนคลองโยงของ นางสาวรุ่งรวิ ปวารณา อายุ 45 ปี สถานภาพแต่งงานแล้ว มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 5 คน จบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี และมีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะทั้งหมด จำนวน 4 คน คือ โดยตัวเขา บิดา มารดา และสามีของเขาทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดในพื้นที่ จึงทำให้มีความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ในระดับมากที่สุด และเขามีอาชีพหลักคือการทำนา และทำสวน โดยทำนามาแล้วเป็นระยะเวลาถึง 25 ปีด้วยกัน มีทรัพย์สินในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องจักรในการทำนา 2 คัน เครื่องตัดหญ้า 2 เครื่อง มีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1 หลัง ซึ่งถูกน้ำท่วมทั้งสองหลัง มีที่ดินในการทำนาเป็นของเขาเองจำนวน 30 ไร่ โดยที่ดินทั้งหมดของเขาปลอดภาระการจำนอง และในปี 54 ดังกล่าว เขาได้เช่าเพิ่มเติมเพื่อการทำนาอีก จำนวน 30 ไร่ด้วยกัน รวมทั้งหมดที่เขาทำนาในปีนั้นจำนวน 60 ไร่ และถูกน้ำท่วมพร้อมข้าวที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวทั้งหมด เป็นระยะเวลา 3 เดือน จึงจะสามารถลงเตรียมดินได้ใหม่อีกครั้ง มีพาหนะเป็นของตนเองคือ รถยนต์ จำนวน 1 คัน มอเตอร์ไซด์ 1 คัน ดิจิทัลหนี้สินทางการเงิน คือ มอเตอร์ไซด์ 1 คัน และรถแทรกเตอร์ จำนวน 1 คัน และไม่ได้รับความเสียหาย เนื่องจากสามารถย้ายหนีน้ำท่วมได้ทัน ซึ่งเขาได้รับแจ้งเตือนปัญหาน้ำท่วมจากทางโทรทัศน์ โดยเขามีรายได้เฉลี่ย 30,000 – 40,000 บาท/เดือน จากอาชีพหลัก และมีหนี้สินเฉลี่ย 20,000 บาท/เดือน จากอาชีพหลักด้วยเช่นเดียวกัน จากจำนวนหนี้ที่มีเหล่านี้เกิดมาจากในครอบครัว แต่เขาก็ไม่ได้อาศัยการกู้เงินนอกระบบ โดยในช่วงเวลาก่อนน้ำท่วมเขามีรายจ่ายเพิ่มขึ้นหลักๆ จากความพยายามในการป้องกันน้ำท่วม ทั้งจากกระสอบทราย การสร้างคันดินประมาณ 100,000 บาท ค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันในการใช้สูบน้ำ ประมาณ 10,000 บาท เป็นต้น อีกทั้งในระยะเวลาระหว่างน้ำท่วมนั้นเขาก็ไม่มีรายได้มาจากแหล่งอื่นใดเลย อีกทั้งมีหนี้สินที่ต้องชำระเป็นรายสามเดือน คือ ค่างวดในการส่งรถแทรกเตอร์เพื่อใช้ในการทำนา โดยเขาจะไม่พยายามก่อหนี้ใหม่เพื่อนำมาใช้จ่ายด้วยในระหว่างช่วงระยเวลาน้ำท่วม และภายหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว เขามีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมขึ้นจากการซ่อมเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการทำนาทั้งหมดรวมเป็นเงินประมาณ 30,000 บาท ซึ่งจากภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเขาได้ใช้เงินเก็บของครอบครัว เพื่อดำเนินชีวิตในช่วงระยะเวลาวิกฤตดังกล่าวนี้ และเขาก็ได้รับเงินเยียวยาจากภาครัฐ 5,000 บาทแรก และหลังจากนั้นอีกประมาณ 60 วัน ก็ได้รับค่าชดเชยความเสียหายทางทรัพย์สินต่างๆ ที่ถูกน้ำท่วม ซึ่งเขาคิดว่าเป็นเพียง 1-5% ของความเสียหายทั้งหมดเท่านั้น และเนื่องจากผลผลิตที่รอการเก็บเกี่ยวทั้งหมดจำนวน 60 ไร่ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ทันจึงไม่มีเงินทุนในการทำการเพาะปลูกรอบใหม่ จึงจำเป็นต้องซื้อสินค้าเงินเชื่อกับทางร้านจำหน่ายสินค้าการเกษตรภายในพื้นที่ เพื่อนำเมล็ดพันธุ์ข้าวมาใช้ในการเพาะปลูก รวมถึงปุ๋ยและ

ยาเคมีทางการเกษตรต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในระหว่างรอเก็บเกี่ยวผลผลิตรอบใหม่อีกครั้ง ซึ่งการชำระหนี้โดยทางร้านจะเป็นผู้รับซื้อข้าวทั้งหมดเพื่อหักลบกับจำนวนหนี้เดิมที่มีอยู่

จากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ เขาคิดว่าที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดส่งผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ยังเป็นที่ยังเป็นอยู่เป็นอย่างมาก เพราะเขาไม่เห็นมีความพยายามในการช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมแต่อย่างใด โดยเขาคิดว่าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากกาเลือกตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่าแบบแต่งตั้ง เพราะเขาเห็นการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งของจังหวัดกรุงเทพมหานครผ่านทางทีวีทุกวัน รวมถึงเขาคิดว่าผู้ว่าที่มาจากกาเลือกตั้งกล้าชนกับหน่วยงานอื่นเพื่อปกป้องพื้นที่ของเขาดีกว่า ดังเช่นในกรณีของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร โต้เถียงกับข้าราชการในระดับอธิบดีกรมชลประทาน เป็นต้น ซึ่งในทัศนะส่วนตัวของเขาๆ คิดว่าถ้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมาจากการเลือกตั้งจะทำงานได้ดีกว่านี้ ซึ่งเขาคิดว่าการทำงานที่ดีของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเขา โดยเขาคิดว่ามันทำให้เขาจนลงอย่างน้อย 30-40% อันเนื่องมาจากการขาดรายได้เป็นระยะเวลาเวลานานกว่า 3 เดือน และต้องสูญเสียผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเก็บเกี่ยวอยู่แล้ว และนอกจากนั้นเขายังคิดว่าการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากส่วนกลาง โดยที่เขาไม่ทราบ ว่าผู้ว่านั้นจะสามารถทำงานได้ดี หรือ ไม่ดี นั้นเป็นการบังคับเขาให้จนลงในทางอ้อมอีกด้วย โดยเขาให้เหตุผลว่าผู้ว่าไม่กล้าที่จะเป็นผู้นำในการปกป้องพื้นที่ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่เขาต่ำกว่าที่อื่นเพราะไม่สามารถไต่แย่ง หรือต่อสู้กับฝ่ายอื่นๆ ได้ ซึ่งเขาก็คิดว่าการไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงของเขานั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้จังหวัดของเขานั้นมีสภาพเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าที่ควรจะเป็นอีกด้วย เพราะทำให้ได้คนที่ทำงานไม่เป็น และผู้ว่าไม่มีงบประมาณของตัวเอง ซึ่งส่งผลให้เขาถูกเอาเปรียบในทางเศรษฐกิจจากการได้ผู้ว่าที่ไม่ตรงกับความต้องการ และไม่มีงบประมาณตามไปด้วย ซึ่งเขาเองก็คิดว่าถ้าเขามีสิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงนั้นจะทำให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น อย่างน้อย 30-40% เช่นเดียวกัน

จากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามในพื้นที่ชุมชนคลองโยงของ นายสมศักดิ์ เนียมแสง อายุ 50 ปี สถานภาพแต่งงานแล้ว มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 5 คน จบการศึกษาในระดับชั้น ป.7 และมีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะทั้งหมด จำนวน 4 คน คือ โดยตัวเขา บิดา และมารดา ของเขาทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดในพื้นที่ จึงทำให้มีความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ในระดับมากที่สุด และเขามีอาชีพหลักคือการทำนา และทำสวน โดยทำนามาแล้วเป็นระยะเวลาถึง 35 ปีด้วยกัน มีทรัพย์สินในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องจักรในการทำนา รถไถนา 2 คัน เครื่องตัดหญ้า 2 เครื่อง มีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1 หลัง ซึ่งถูกน้ำท่วมทั้งสองหลัง มีที่ดินในการทำนาเป็นของเขาเองจำนวน 30 ไร่ โดยที่ดินทั้งหมดของเขาปลอดภาระการจำนอง และในปี 54 ดังกล่าว เขาได้เช่าเพิ่มเติมเพื่อการทำนาอีก

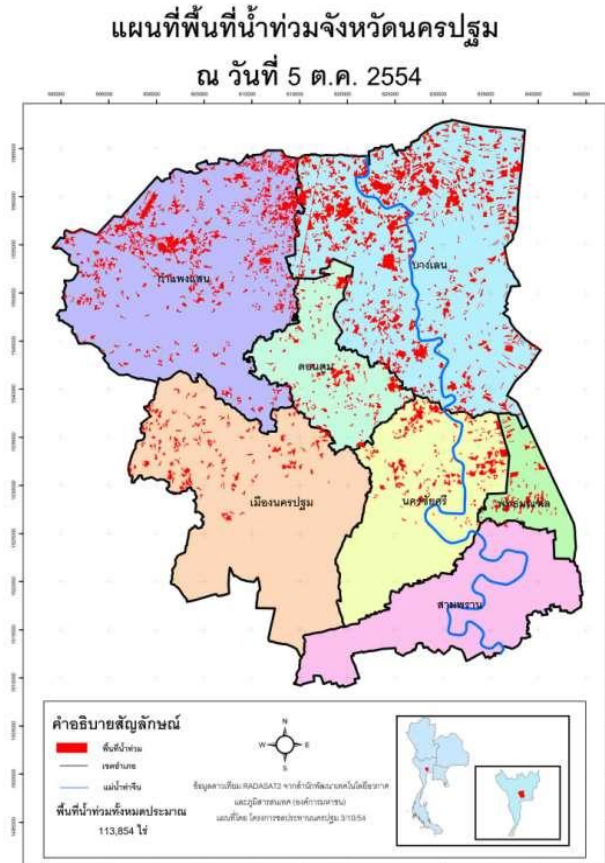
จำนวน 30 ไร่ด้วยกัน รวมทั้งหมดที่เขาทำนาในปีนั้นจำนวน 60 ไร่ และถูกน้ำท่วมพร้อมข้าวที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวทั้งหมด เป็นระยะเวลา 3 เดือน จึงจะสามารถลงเตรียมดินได้ใหม่อีกครั้ง มีพาหนะเป็นของตนเองคือ รถยนต์ จำนวน 1 คัน มอเตอร์ไซด์ 1 คัน ตัดภาระหนี้สินทางการเงิน คือมอเตอร์ไซด์ 1 คัน และรถแทรกเตอร์ จำนวน 1 คัน และไม่ได้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากสามารถย้ายหินน้ำท่วมได้ทัน ซึ่งเขาได้รับแจ้งเตือนปัญหาน้ำท่วมจากทางโทรทัศน์ โดยเขามีรายได้เฉลี่ย 30,000 – 40,000 บาท/เดือน จากอาชีพหลัก และมีหนี้สินเฉลี่ย 20,000 บาท/เดือน จากอาชีพหลักด้วยเช่นเดียวกัน จากจำนวนหนี้ที่มีเหล่านี้เกิดมาจากในครอบครัว แต่เขาก็ไม่ได้อาศัยการกู้เงินนอกระบบ โดยในช่วงเวลาก่อนน้ำท่วมเขามีรายจ่ายเพิ่มขึ้นหลักๆ จากความพยายามในการป้องกันน้ำท่วม ทั้งจากกระสอบทราย การสร้างคันดินประมาณ 100,000 บาท ค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันในการใช้สูบน้ำประมาณ 10,000 บาท เป็นต้น อีกทั้งในระยะเวลาระหว่างน้ำท่วมนั้นเขาก็ไม่มีรายได้มาจากแหล่งอื่นใดเลย อีกทั้งมีหนี้สินที่ต้องชำระเป็นรายสามเดือน คือ ค่างวดในการส่งรถแทรกเตอร์เพื่อใช้ในการทำนา โดยเขาจะไม่พยายามก่อหนี้ใหม่เพื่อนำมาใช้จ่ายด้วยในระหว่างช่วงระยเวลาน้ำท่วม และภายหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว เขามีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมขึ้นจากการซ่อมเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการทำนาทั้งหมดรวมเป็นเงินประมาณ 30,000 บาท ซึ่งจากภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเขาได้ใช้เงินเก็บของครอบครัว เพื่อดำเนินชีวิตในช่วงระยะเวลาวิกฤตดังกล่าวนั้น และเขาก็ได้รับเงินเยียวยาจากภาครัฐ 5,000 บาทแรก และหลังจากนั้นอีกประมาณ 60 วัน ก็ได้รับค่าชดเชยความเสียหายทางทรัพย์สินต่างๆ ที่ถูกน้ำท่วม ซึ่งเขาคิดว่าเป็นเพียง 1-5% ของความเสียหายทั้งหมดเท่านั้น และเนื่องจากผลผลิตที่รอการเก็บเกี่ยวทั้งหมดจำนวน 60 ไร่ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ทันจึงไม่มีเงินทุนในการทำการเพาะปลูกรอบใหม่ จึงจำเป็นต้องซื้อสินค้าเงินเชื่อกับทางร้านจำหน่ายสินค้าการเกษตรภายในพื้นที่ เพื่อนำเมล็ดพันธุ์ข้าวมาใช้ในการเพาะปลูก รวมถึงปุ๋ยและยาเคมีทางการเกษตรต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในช่วงรอบเก็บเกี่ยวผลผลิตรอบใหม่อีกครั้ง ซึ่งการชำระหนี้โดยทางร้านจะเป็นผู้รับซื้อข้าวทั้งหมดเพื่อหักลบกับจำนวนหนี้เดิมที่มีอยู่

จากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้นเขาคิดว่าที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดส่งผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ยังเป็นอย่างมาก เพราะเขาไม่เห็นมีความพยายามในการช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมแต่อย่างใด โดยเขาคิดว่าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากกาเลือกตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่าแบบแต่งตั้ง เพราะเขาเห็นการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากกาเลือกตั้งของจังหวัดกรุงเทพมหานครผ่านทางทีวีทุกวัน รวมถึงเขาคิดว่าผู้ว่าที่มาจากกาเลือกตั้งกล้าชนกับหน่วยงานอื่นเพื่อปกป้องพื้นที่ของเขามากกว่า ดังเช่นในกรณีของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้เสียดกับข้าราชการในระดับอธิบดีกรมชลประทาน เป็นต้น ซึ่งในทัศนะส่วนตัวของเขาๆ คิดว่าถ้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมาจากการเลือกตั้งจะทำงานได้ดีกว่านี้ ซึ่งเขาคิดว่าการทำงานที่ดีของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเขา โดยเขาคิดว่ามันทำให้เขา

จนลงอย่างน้อย 30-40% อันเนื่องมาจากการขาดรายได้เป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน และต้องสูญเสียผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเก็บเกี่ยวอยู่แล้ว และนอกจากนั้นเขายังคิดว่าการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากส่วนกลาง โดยที่เขาไม่ทราบว่าเป็นผู้ว่าฯ นั้นจะสามารถทำงานได้ดีหรือไม่ดี นั้นเป็นการบังคับเขาให้จมนลงในทางอ้อมอีกด้วย โดยเขาให้เหตุผลว่าผู้ว่าไม่กล้าที่จะเป็นผู้นำในการปกป้องพื้นที่ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่เขาต่ำกว่าที่อื่นเพราะไม่สามารถโต้แย้ง หรือต่อสู้กับฝ่ายอื่นๆ ได้ ซึ่งเขาก็คิดว่าการไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงของเขานั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้จังหวัดของเขานั้นมีสภาพเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าที่ควรจะเป็นอีกด้วย เพราะทำให้ได้คนที่ทำงานไม่เป็น และผู้ว่าไม่มีงบประมาณของตนเอง ซึ่งส่งผลให้เขาถูกเอาเปรียบในทางเศรษฐกิจจากการได้ผู้ว่าที่ไม่ตรงกับความต้องการ และไม่มีการงบประมาณตามไปด้วย ซึ่งเขาเองก็คิดว่าถ้าเขามีสิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงนั้นจะทำให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น อย่างน้อย 30-40% เช่นเดียวกัน

นอกจากนั้นแล้วความเสียหายเป็นระยะเวลานาน ในด้านประเด็นเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่นี้ยังได้ถูกกล่าวไว้ในงานศึกษาเรื่อง “ความหลากหลายของชีวิตและชุมชนที่จมน้ำ” กรณีตำบลลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ของอาจารย์ ประภาส ปิ่นตบแต่ง (2555) (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2555) ที่ได้บรรยายเกี่ยวกับความเสียหายในด้านมิติต่างๆ ของพื้นที่ ซึ่งถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลานานมากกว่า 3 เดือนของพื้นที่ ตำบลลานตากฟ้า ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนคลองโยง วัตถุประสงค์ “ในด้านสภาพปัญหาจากน้ำท่วม เนื่องจากพื้นที่ตำบลลานตากฟ้าอยู่ในพื้นที่ชลประทานพระพิมลราชาซึ่งเป็นทุ่งเดียวกันมีพื้นที่ทั้งหมดราว 2.7 แสนไร่ (ครอบคลุมตำบลมหาสวัสดิ์ ศาลายา คลองโยง อำเภอกุสุมาลย์ และตำบลดอนแฝก บางแก้วฟ้า ลำพญา อำเภอนครชัยศรี และ อีกส่วนหนึ่งของอำเภอบางเลน เช่น ตำบลบางระกำ บางภาษี นราภิรมย์ ฯลฯ) ซึ่งเป็นพื้นที่รับน้ำ ทางด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา รัฐบาลได้ใช้เป็นพื้นที่รองรับการผันน้ำเพื่อป้องกันพื้นที่ด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ระดับน้ำจึงสูงและสร้างผลกระทบต่อพื้นที่มาตั้งแต่กลางเดือนกันยายน 2554 ดังจะพบว่า มีรายงานว่าภัยพิบัติเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน 2554 (หนังสือด่วนที่สุด ที่ นฐ 77001/806 วันที่ 29 พ.ย.2554) และสอดคล้องกับความทรงจำของชาวบ้านที่เห็นร่วมกันว่าเริ่มน้ำท่วมตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน และมีผลต่อการเก็บเกี่ยวพืชผลไม่ทันหรือเก็บเกี่ยวได้ยากลำบากขึ้น และ ชาวบ้านต้องสร้างแนวคันกันน้ำ และระบายน้ำออกจากนาข้าวและสวนต่างๆ ในช่วงต้นเดือนตุลาคม 2554 รัฐบาลได้เร่งระบายน้ำเพื่อพร่องน้ำไม่ให้ไหลไปทางแม่น้ำ เจ้าพระยาเนื่องจากวิเคราะห์สภาพน้ำว่า ในปลายเดือนตุลาคม 2554 จะมีสภาวะน้ำทะเลหนุนสูงสุด และจะส่งผลให้คันกันน้ำริมเจ้าพระยาในเขตท.ที่สูงราว 2.5 เมตรไม่สามารถป้องกันน้ำได้ การผันน้ำเพื่อป้องกันท. จึงทำให้ระดับน้ำยิ่งสูงมากขึ้น และส่งผลกระทบต่ออย่างหนัก ดังแผนที่น้ำท่วม จังหวัดนครปฐมเมื่อวันที่ 5

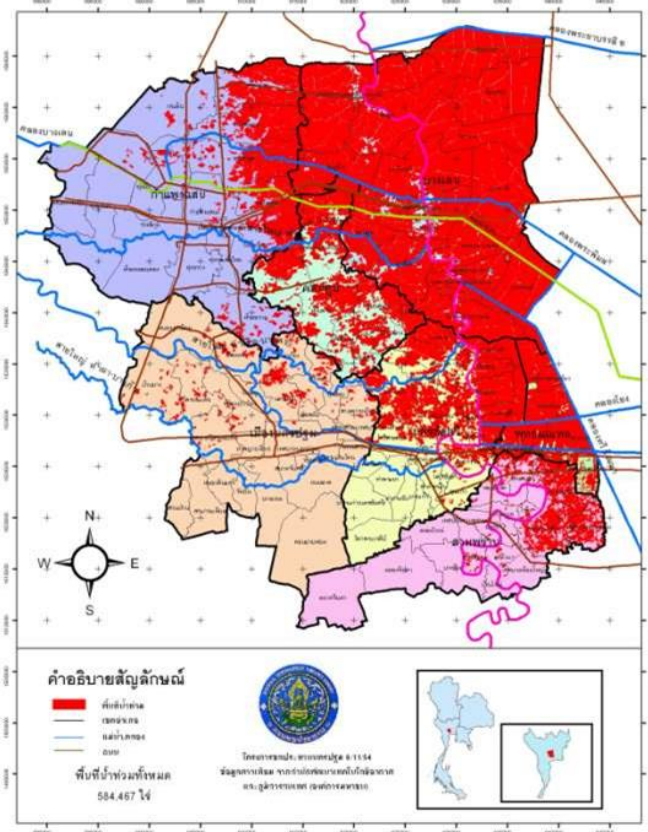
ตุลาคม 2554 พบว่า ในทุ่งพระพิมลและตำบลลานตากฟ้าน้ำได้ท่วม อย่างมากในพื้นที่กว้างขวางแล้ว ตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคม

รูปที่ 10 แผนที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2554

ดังนั้น เมื่อวันที่ 9 ตุลาคมระดับน้ำสูงถึงขั้นวิกฤติกล่าวคือ ทำให้น้ำท่วมที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยว และสวนต่างๆ ที่ยังเหลืออยู่จากสภาพน้ำท่วมตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน 2554 ได้จมลงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งตำบลลานตากฟ้า ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในระดับการท่วมนาข้าวที่ยังไม่ทันเก็บเกี่ยว รวมทั้ง ไร่และสวนอื่นๆ นอกจากนั้นระดับน้ำท่วมได้วิกฤติหนักอีกครั้งช่วงราววันที่ 23-25 ตุลาคม 2554 เพราะน้ำที่ถูกผันมาทางด้านตะวันตกได้ทำให้ประตูระบาย และคันกั้นน้ำบริเวณอำเภอบางกรวย บางใหญ่ ฯลฯ จังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะการพังลงของประตูระบายน้ำบางใหญ่และน้ำเข้ามาท่วมในพื้นที่บริเวณนี้ โดยมีระดับน้ำสูงมาก น้ำได้ขึ้นสูงสุดในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2554 ที่ระดับ 2.99 ม.รทก. จึงค่อยๆ ลดลงมา เพราะน้ำล้นทางรถไฟสายใต้ที่กั้นน้ำเอาไว้ไม่ให้ไหลลงสู่ด้านใต้(ดูแผนที่น้ำท่วมจังหวัด นครปฐม 5 พ.ย. 2554 แสดงพื้นที่น้ำท่วมสูงสุดในทุ่งพระพิมลฯ)

แผนที่พื้นที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม
ณ วันที่ 5 พ.ย. 2554

รูปที่ 11 แผนที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2554

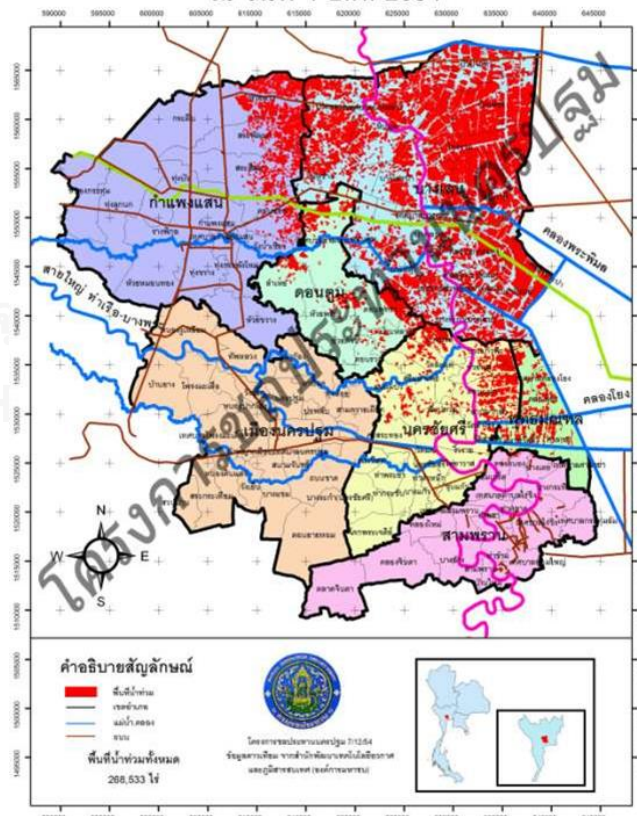
ปัญหาการระบายน้ำ เมื่อมองพื้นที่กว้างออกไปจากตำบลลานตากฟ้า สภาพปัญหาน้ำท่วมในทุ่งพระพิมลราชา (ซึ่งลานตากฟ้าเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่ง) ที่สำคัญก็คือ น้ำท่วมเร็ว น้ำมาก น้ำมาสูง และขังอยู่เป็นเวลานาน สภาพน้ำที่ขังอยู่เป็นเวลานานสามารถเห็นได้จากหลักฐานดังข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียมของโครงการชลประทานนครปฐมเมื่อ วันที่ 4 ธันวาคม 2554 พบว่า ยังมีพื้นที่น้ำท่วม รวมทั้งสิ้นถึง 268,533 ไร่ (แยกเป็น อ.บางเลน 182,994 ไร่ อ.ดอนตูม 14,652 ไร่ กำแพงแสน 28,034 ไร่ อ.นครชัยศรี 18,941 ไร่ อ.สามพราน 15,614 ไร่ และ อ.พุทธมณฑล 8,298 ไร่) ในขณะที่พื้นที่ด้านล่าง หลังทางรถไฟสายใต้คือ พื้นที่เขตทวมและพุทธมณฑลซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขตเมืองน้ำแห้งหมดแล้วและมีการเฉลิมฉลองกัน จนถึงกลางเดือนธันวาคม ข้อมูลเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2554 จากเว็บไซต์โครงการชลประทานนครปฐม แสดงให้เห็นว่า ปริมาณน้ำที่ค้างอยู่ในพื้นที่น้ำท่วมสะสมในพื้นที่จังหวัด นครปฐมยังมีจำนวนถึง 338.7 ล้านลบ.ม. ส่วนปริมาณในพื้นที่โครงการชลประทานพระ

พิมล ราชา (พื้นที่ด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน ซึ่งรวมพื้นที่บางส่วนของนนทบุรีด้วย) ปริมาณน้ำใน ท่งพระพิมลฯ ยังมีอยู่ราว 200 ล้านลบ.ม. แต่ในด้านการระบายน้ำเมื่อพิจารณาเฉพาะในพื้นที่ท่งพระพิมลฯ เหนือแนวคลองมหา สวัสดิ์ จนถึงวันที่ 19 ธันวาคมที่ผ่านมา น้ำในท่งนี้ ได้ลดลงราว 130 ซม. กล่าวคือ ระดับน้ำสูงสุด ในวันที่ 6 พ.ย. 2554 ที่ระดับ 2.99 ม.ทรก. (วัดที่ประตูระบายน้ำคลองโยงซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบล ลานตากฟ้า) ระดับน้ำในวันที่ 19 ธันวาคม คือ 1.69 ม.ทรก. เฉลี่ยน้ำลดลงวันละราว 3 ซม. หากทำความเข้าใจแบบชาวบ้าน ระดับน้ำได้ลดลงไปเท่ากับปี 2538 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม และ ณ วันที่ 6 ธันวาคม เขาบอกว่าน้ำยังสูงกว่าระดับสูงสุดเมื่อปี 2549 อยู่ราว 30-40 ซม. ถนนลาดยางที่ใช้สัญจรไปมามีเส้นทางที่ยังท่วมขังอยู่ราว 20 ซม. บริเวณคอสะพานราว 30-40 ซม. รถปิกอัพธรรมดาที่ยังวิ่งไม่ได้ส่วนบ้านชั้นเดียวโดยส่วนใหญ่ยังท่วมพันอยู่ราวๆ 10 ซม. สถานการณ์เช่นนี้ หากถามว่า ระดับน้ำต้องลดลงอีกราว 100 ซม.เป็นอย่างน้อย นั้นหมายความว่า ต้องใช้เวลาอีกราว 30-40 วัน และเมื่อพิจารณาดูพื้นที่ด้านบนแถบอำเภอบางเลน (ต.บางระกำ ต.ลำ พญา ต.บางภาษี ฯลฯ) สถานการณ์จะยิ่งสาหัสกว่าพื้นที่ด้านล่าง เพราะน้ำด้านบนยังล้นท่งและระดับ น้ำยังสูงมาก ดังที่ประตูระบายน้ำบางภาษีระดับน้ำด้านในคลองหรือในท่งยังสูงราว 2.40 ม.ทรก. และด้านในแม่น้ำระดับสูงราว 2.70 ม.ทรก. สถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกษตรกร ชาวนา ชาวไร่ในพื้นที่ตำบล ลานตากฟ้าและในท่งพระ พิมลฯ ยังอยู่ในสภาพน้ำท่วมขัง ในขณะที่กทม.ได้ประกาศวัน Big Cleaning Day เฉลิมฉลองกัน ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2554 แล้ว ปัญหาที่ซึ่งอยู่ในท่งนี้มาจากการบริหารจัดการเพื่อป้องกันน้ำไม่ให้ท่วมกทม. และพื้นที่ด้านล่าง โดยมีแนวทางรถไฟใต้คลองมหาสวัสดิ์ ราว 26 ก.ม.ก็คือ บิ๊กแบ็กถาวรที่ไม่มีใครพูดถึงกัน พิจารณาเฉพาะในท่งพระพิมลฯ จำนวนน้ำที่ซึ่งอยู่ ราว 200 ล้านลบ.ม. ลำคลองในแนวตรงด้านล่าง ที่น้ำควรจะลงทะเลได้เร็วถูกปิดหรือเปิดประตู ระบายน้ำน้อยมากๆ กทม.ไม่เคยมีสำนึกที่จะช่วยระบายน้ำ แม้ศาลปกครองจะมีคำสั่งให้พิจารณาเปิด ประตูระบายน้ำคลองทวีวัฒนา (เปิดบาน 50 ซม.) คลองซอย คลองขุนศรีบุรีรักษ์คลองควาย ซึ่งเคย ยก บาน 1 เมตร แต่เมื่อวันที่ 3 ธ.ค.ที่ผ่านมาผู้ว่ากทม.ได้ขอศาลปกครองลดลงบานเหลือ 75 ซม. เป็น การชั่วคราว โดยอ้างว่าสถานีสูบน้ำคลองชักพระเสียหาย แต่เมื่อซ่อมเสร็จกทม.ก็ไม่ได้พิจารณา ยก บานเพิ่มขึ้นอีกแต่อย่างไรในทางตรงกันข้าม ผู้ว่ากทม.กับแสดงอาการมีคอบอดต่อความทุกข์ความ ยาก โดยแถลงว่าจะพิจารณาปิดเพราะสถานการณ์น้ำคลี่คลายแล้ว ในขณะที่คลองนอกเขตกทม. ทางด้านใต้สถานีรถไฟศาลายาออกมาซึ่ง ศปก.เคยแถลงว่า จะ เป็นเส้นทางการระบายน้ำหลักแทน คลองในเขตกทม.คือ คลองสามบาท คลองสุคต และคลองบาง เเตย ก็ได้ถูกปิดบานสนิทไปแล้ว ศปก. เคยกล่าวไว้ชัดเจนอีกเช่นกันว่า ได้ติดตั้งเครื่องช่วยผลักดัน น้ำบริเวณปลายคลองเพื่อช่วยเร่งน้ำลงท่า จีนเอาไว้อย่างเพียงพอ แต่ถึงวันนี้กลับปิดบานประตูลง อย่างเงี้ยๆ โดยชาวบ้านด้านบนก็ไม่มีใครลุก ขึ้นมาส่งเสียงโหวกเหวกโวยวาย หรือเดินขบวน เมื่อเป็นเช่นนั้นน้ำที่ควรจะถูกระบายไปอย่างเป็น ธรรมชาติกล่าวคือ ไหลลงจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ ไหลไปตามระบบคูคลองที่ควรจะเป็น ก็ถูกปิดกั้นเพื่อคน

กทม. คนในเมืองอย่างสนิท และจะยิ่ง สนธิยิ่งขึ้นไปอีกเพราะ กทม. มีโครงการเร่งด่วนเพื่อยกคั่นกัน น้ำแนวคลองมหาสวัสดิ์ยกระดับถนนพระบรมราชชนนี ยกระดับทางรถไฟ ฯลฯ นี่ก็เป็นเรื่องที่ต้อง เปิดศึกต่อสู้กันต่อไปอีก เพราะเป็น โครงการขนาดใหญ่ที่ไม่ได้แตกต่างไปจากการสร้างเขื่อนเก็บน้ำแต่ อย่งใด แต่กลับไม่มีการศึกษา ผลกระทบ ไม่มีกระบวนการประชาพิจารณ์ ฯลฯ นอกจากนั้น การ ระบายด้วยการเปิดประตูระบายน้ำอยู่ในสถานการณ์เหมือนเดิมที่เป็นมา โดยตลอดกล่าวคือ ในด้าน แม่น้ำทำเงินไม่สามารถทำได้เลยเพราะระดับน้ำสูงกว่าในทุ่งหรือใน คลองถึงราว 49 ซม.(ระดับน้ำเมื่อ วันที่ 19 ธันวาคม ณ ประตูระบายน้ำคลองมหาสวัสดิ์) ยังไม่มีทีท่าว่าจะลดลงแต่อย่างใด และยัง พบว่า ในช่วงปีใหม่ระดับน้ำในแม่น้ำทำเงินกลับสูงกว่าในทุ่งราว 90 ซม. อย่างไรก็ตามการเปิดประตู ระบายน้ำทำได้ในฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาคือ ประตูระบายน้ำฉิมพลี ประตูระบายน้ำบางใหญ่ และ ประตู ระบายน้ำยายสอน สามารถระบายได้วันละราว 5.6 ล้านลบ.ม. นั้นจึงช่วยให้น้ำในบริเวณบางบัวทอง และฝั่งจังหวัดนนทบุรีแห้งได้เร็วกว่าในด้านฝั่งแม่น้ำทำเงิน การระบายน้ำในทุ่งจึงทำได้โดยการสูบน้ำ เกือบทั้งหมด

แผนที่พื้นที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม

ณ วันที่ 4 ธ.ค. 2554

รูปที่ 12 แผนที่น้ำท่วมจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ 4 ธันวาคม 2554

ซึ่งมีการระดมเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่จำนวน มากเข้ามาในพื้นที่ในพื้นที่โครงการพระพิมลราชามีเครื่องสูบน้ำถาวรและเคลื่อนที่สูบน้ำลงทำเงิน ได้รวมกันราววันละ 11 ล้าน ลบ.ม. (ดูแผนภาพแสดงข้อมูลการสูบน้ำในทุ่งพระพิมลฯ) อย่างไรก็ตามเมื่อลงไปพิจารณาในพื้นที่ก็จะพบว่า กรมชลฯ ยังได้นำสูบน้ำเคลื่อนที่ไปช่วยสูบน้ำออกตามบ่อดักต่างๆ แต่ว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์อาจจะเป็นปัญหาอยู่บ้าง เพราะเครื่องสูบน้ำเหล่านั้นมักจะไปอยู่กับคนที่แข็งแรง มีปากมีเสียง มีชื่อเสียง เช่น บ้านจัดสรร สวนกล้วยไม้ผู้ใหญ่มากัน และเครือญาติพี่น้อง ฯลฯ ซึ่งนี่อาจจะเป็นปัญหาความไม่เป็นธรรมที่ทับซ้อนและซับซ้อนอีกมิติหนึ่งที่ต้องพิจารณาด้วย ปัญหาการระบายน้ำยังต้องพิจารณาอย่างละเอียด การคำนวณปริมาณน้ำคงไม่ใช่แค่ตัวเลข ในทุ่งที่มีอยู่ราว 200 ล้านลบ.ม. เพราะมีน้ำที่เติมลงมาอีกจากทุ่งด้านบนอีกราววันละ 6-7 ล้านลบ.ม. เมื่อหักน้ำที่ต้องเก็บไว้ในทุ่งเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรมราว 50-60 ล้านลบ.ม. ก็ดูเหมือนว่า จะ ใช้เวลาราวสัก 20 วันน้ำจะแห้งสู่ระดับปกติ แต่ในสภาพความเป็นจริง การสูบน้ำปัจจุบันทำได้ไม่ถนัดนัก เพราะเริ่มติดคัน ติดถนน มีสภาพน้ำคั่งทุ่ง ดังจะพบในภายหลังอย่างชัดเจนว่าพื้นที่ด้านบนของ ทุ่งพระพิมลฯ หลายแห่งในอำเภอบางเลนมีปัญหา น้ำท่วมขังจนถึงช่วงปลายเดือนมกราคม 2555

ความเสียหายที่เกิดขึ้น จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างกว้างขวางแก่ชาวบ้าน ในพื้นที่อย่างกว้างขวางและรุนแรงกล่าวคือ 1.ความเสียหายด้านพืชผลทางการเกษตร ผลจากระดับน้ำทุ่งสูงและไหลมาอย่างรวดเร็วทำให้น้ำท่วมที่กำลังจะเก็บเกี่ยวเสียหายราว 2,000 ไร่โดยไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ทัน พืชสวนเสียหาย ราว 1,800 ไร่บ่อปลา 20 บ่อ (ข้อมูลจาก แบบรายงานเหตุด่วนสาธารณสุข, 30 พ.ย.2554, องค์การบริหารตำบลลานตากฟ้า) ซึ่งรวมเสียหายรวมทั้งเงินและแรงงานที่ใช้ในการป้องกันน้ำที่ต้องเสียไปโดยเปล่าประโยชน์นอกจากนั้นพืชผักสวนครัวก็เสียหายทั้งหมดไม่เหลือแม้แต่เมล็ดพันธุ์ซึ่ง ส่งผลกระทบต่อด้านอาหารการกินที่ขาดแคลน นอกจากนั้นพืชผลทางการเกษตรกรรมซึ่งไม่ได้เป็นอาชีพหลัก โดยเฉพาะพืชผักสวนครัว ซึ่งเป็นแหล่งอาหารได้ถูกน้ำท่วมจนหมดสิ้น นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อในระยะยาวด้วยเพราะได้ทำให้เมล็ดพันธุ์และพันธุ์พืชสูญหายไปทั้งหมด 2.ความเสียหายจากโอกาสในอาชีพ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ชาวบ้านในพื้นที่ไม่สามารถหารายได้บนผืนดินราว 3-4 เดือนนับตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคม 2554 ซึ่งคงจะถึงกลางเดือนมกราคม 2555 นอกจากนั้น ถนนหนทางเสียหาย ไม่สามารถสัญจรติดต่อในระยะเวลายาวนาน มีผลต่อชีวิตใน ทุกๆ มิติ ส่วนของแรงงานรับจ้างที่ไม่สามารถเดินทางไปทำงานได้ การซื้อข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพ การขายดอกบัวที่ปากคลองตลาดทำไม่ได้ ฯลฯ และมีผลทำให้ความ ช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทำได้ยากด้วย (การเดินทางถนนในหมู่บ้านเริ่มสัญจรไปมาได้ปกติราวเมื่อสัปดาห์สุดท้ายของเดือนธันวาคม 2554) 3.ความเสียหายต่อบ้านเรือน สิ่งของเครื่องใช้รวมทั้งเครื่องมือ

เกษตรกรรม เสียหายหนัก เพราะบ้านเรือนส่วนใหญ่คนจนปลูกบ้านชั้นเดียวและไม่สามารถข้าวของ หนีน้ำได้ทัน ซึ่งไม่มีการ ประเมินมูลค่าความเสียหายโดยรวมไว้”

3.6 บทบาทของภาคประชาสังคม และภาคเอกชน

ถึงแม้ว่าจังหวัดนครปฐมจะมีชื่อเสียงเปรียบในหลายด้านจากอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการ จังหวัดแบบแต่งตั้ง แต่จากการศึกษาพบว่าภายในชุมชนคลองโยงเอง มีการรวมกลุ่มกันของประชาชน ภายในพื้นที่ เพื่อเป็นการระดมความคิด และความช่วยเหลือกันเองภายในพื้นที่ก่อน ดังที่ได้ปรากฏใน การศึกษาเกี่ยวกับชุมชนคลองโยง ตำบลลานตากฟ้า ของอาจารย์ประภาส ปิ่นตบแต่ง ดังต่อไปนี้ “เครือข่ายองค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ฯลฯ ในทุ่งพระพิมลา ได้ประเมินกันว่า หากระดับน้ำ จะแห้งลงจนสามารถทำนาได้คงต้องรอไปถึงวันวาเลนไทน์ ในราวกลางเดือนกุมภาพันธ์ 2555 นั้น หมายความว่า กว่าจะได้หว่านข้าวก็คงต้องเลยไปถึงเดือนมีนาคม 2555 ซึ่งนั่น หมายความว่า การ เก็บเกี่ยวก็ต้องรอไปถึงราวเดือน มิถุนายน ปัญหาที่ตามมาก็คือ ทางการเพิ่งเตือนให้รีบทำนาปรัง และเก็บเกี่ยวตั้งแต่เดือน สิงหาคม หรือ กันยายน ชาวนาในพื้นที่ทุ่งนั้น ก็จะทำนาได้ครั้งเดียว หาก ต้องการทำนาสองครั้งก็ต้องเร่งระบายน้ำ ออกไปให้เร็วที่สุดเพื่อให้ลงมือทำนาได้ตั้งแต่กลางเดือน มกราคม เพื่อให้สามารถลงมือหว่านข้าว ได้ตั้งแต่ต้นเดือนกุมภาพันธ์ คำถามสำคัญคือ จะนำน้ำ ออกไปโดยเร็วได้อย่างไร โดยมีข้อเสนอประการแรก คือ ศปภ. ต้องส่งการให้กรมชลประทานช่วย ระบายน้ำลงคลองด้านใต้โดยการเปิดประตูระบายน้ำ คลองสามบาท คลองสุคต และคลองบางเตย รวมทั้งการเร่งเคลื่อนย้ายเครื่องสูบน้ำที่ได้เลิกใช้ในพื้นที่ต่างๆ และมีอยู่อย่างมากมายมาช่วยกู้ท้องทุ่ง นั้นนั่นหมายความว่า ผู้ว่าฯที่มีอำนาจสั่งเปิด-ปิด หรือเพิ่ม ระดับบานประตูระบายน้ำก็ต้องลดเส้น จริยธรรมที่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อนในระดับที่คน ธรรมดาสามัญพึงควรจะมี ซึ่งไม่ต้องการ จริยธรรม ความกล้าหาญอะไรมากมายนักเลย ประการที่สาม เกษตรกร ชาวนาชาวไร่องค์กรปกครอง ท้องถิ่น สภาลุ่มน้ำท่าจีน และ องค์กรประชาสังคมอื่นๆ ในพื้นที่ทุ่งพระพิมลา ซึ่งเป็นทุ่งปลูกข้าวที่ดี ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศ ไทยได้รวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อร่วมกันกู้ผืนดิน กู้ผืนนาให้ทันหว่านข้าวในต้น เดือนกุมภาพันธ์โดย เบื้องต้นพวกเขาได้ทำแผนการสูบน้ำ ตรงไหนเป็นบล็อก เป็นแอ่งน้ำค้ำทุ่ง ตรงไหนติดถนน คันกัน ฯลฯ ก็วางแผนการสูบลงคลอง องค์กรเครือข่ายต่างๆ ดูรวบรวมท่อ รวมสูบ ขอลงขันซื้อน้ำมัน รวมทั้งขอบริจาคจาก บริษัทเอกชน ส่วนคลองตรงไหนต้องมีเครื่องสูบ เครื่อง ผลักดันน้ำเพิ่มก็ได้มีการทำแผนร่วมกัน ซึ่งการสูบน้ำและผลักดันในลักษณะนั้นมีความจำเป็นต้อง ได้รับการสนับสนุนจากกรมชลประทาน อย่างไรก็ตามเมื่อมีการขับเคลื่อนปฏิบัติการโดยไทยพีบีเอส ได้ นำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องจึง ทำให้ขายเครือข่ายความช่วยเหลือออกไป ดังพบว่า มีการบริจาคม้ำมัน เครื่องสูบน้ำ ฯลฯ จาก ภาคเอกชนเพิ่มเติมเข้ามาอย่างมากมาย รวมทั้งได้เป็นแรงกระตุ้นให้หน่วยงาน และกลไกที่เกี่ยวข้อง เร่งลงมือทำงานตามแผนงานที่มีอยู่แล้วนั่นเอง”

นอกจากนั้นแล้วเครือข่ายภายในชุมชนคลองโยงเองยังได้มีการประสานงานกับเครือข่ายภายนอกพื้นที่ๆ ทำการเคลื่อนไหวในภาพรวมของทั้งจังหวัด ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภายในจังหวัดอีกด้วย เช่นชมรมรักแม่น้ำท่าจีน สภาลุ่มน้ำท่าจีน เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังได้มีการประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ ภายนอกพื้นที่ๆ ทำการเคลื่อนไหวในประเด็นระดับประเทศ เช่นเครือข่ายสลัมสี่ภาค ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม หรือ พีมูฟ เป็นต้น ตามข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลต่างภายในพื้นที่ ซึ่งการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆ เป็นสิ่งที่เป็นข้อได้เปรียบของจังหวัดนครปฐมมาจากภาคประชาชนที่มีความเสียสละ อุทิศให้กับพื้นที่จังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ ด้วยการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันอนุรักษ์และรักษาสภาพแม่น้ำสายหลักของจังหวัด หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ก็คือ กลุ่มผลประโยชน์ในการใช้แม่น้ำท่าจีนต่างมีผลประโยชน์ที่ทุกคนต้องร่วมกันปกป้อง ซึ่งก็คือ คุณภาพของน้ำในแม่น้ำท่าจีน ที่ทุกคนอาศัยใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งในทางตรง ก็คือ การทำนาข้าว และการทำสวนส้มโอ สวนมะพร้าว เป็นต้น ที่ใช้น้ำจากแม่น้ำท่าจีนในการเพาะปลูก หรือผลประโยชน์ทางอ้อม ก็คือ การคมนาคม หรือการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากแม่น้ำสายหลัก เช่น ตลาดดอนหวาย(ส้มแก้ว, 2555) ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นต้น ในวิกฤตอุทกภัยใหญ่ปี พ.ศ. 2554 เครือข่ายต่างๆก็มีบทบาทอย่างมากในการผลักดันน้ำจากแม่น้ำท่าจีนให้ลงสู่ทะเลได้โดยเร็ว อีกทั้งเป็นตัวอย่างให้หน่วยงานภาครัฐ ทำตามแนวทางของกลุ่มในที่สุด ตามคำกล่าวของ นายก อบต.บางระกำ ที่ได้กล่าวว่า

“เราก็เลยได้นั่งคุยกันในสมาชิกชมรม ทำยังไงให้น้ำในทุ่งมันลดลงไปให้เร็วที่สุด ก็เลยลองประสานไปที่ชลประทาน ชลประทานบอกเครื่องสูบน้ำไม่มีงบประมาณก็หมดอะไรอย่างนี้ เราก็เลยไปเอาเอกชนมา พอเอกชนมา เอกชนมาปั๊บ มันก็เลยกลายเป็นไอ้โฮเอกชนมาเข้มแข็งกว่า อบจ. เทศบาล ที่อื่นเขาก็ส่งเครื่องไม้เครื่องมือมาช่วย รัฐก็เพิ่งจะลงมาตามหลัง การประสานก็ประสานในนามชมรม ชมรมแม่น้ำท่าจีนโดยตรง ชมรมแม่น้ำท่าจีนชนะเลิศ ปตท.ได้ไหม มีน้ำมันไหม ทางบางจากมีน้ำมันไหม ที่เราได้ ที่เป็นคนกลางช่วยประสานเราได้มากที่สุด คือ สื่อมวลชน ก็คือ Thai PBS เขาจะเป็นเจ้าภาพ ประสานตรงนี้สิ ประสานตรงนั้นสิ แล้วเขาก็มีเรื่องสื่อมวลชนช่วย หน่วยงานมันก็เลยลงมาเร็วๆ ทุกคนเขาก็อยากลงมา โซ้วผลงานตัวเองว่าลงมา ทาง Thai PBS เขาก็ออกทีวีทุกวัน ออกเรื่องนี้ทุกวันว่า ชมรมแม่น้ำท่าจีนทำเรื่องนั้นๆ ทุกวันเลย”

(ณัฐวัฒน์ ชื่นอินทร์งาม, 2556)

นอกจากนั้นแล้วยังมีภาคประชาชนในพื้นที่ ยังมีการเชื่อมโยง กลุ่มต่างๆ กันเองภายในจังหวัด นครปฐม หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งเป็นชมรมขึ้นมาในชื่อ ชมรมรักษ้ำแม่น้ำท่าจีน และได้เกิดการประสานกันในหลายๆ ตำบลทำให้ชมรมมีขนาดที่ใหญ่ขึ้น ทำให้มีความเข้มแข็งขึ้น และรวมตัวกันมาเป็นระยะเวลาานาน อีกทั้งยังได้มีการพัฒนา และขยายความร่วมมือ ไปยังอำเภอ หรือ จังหวัดต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดเป็นกลุ่มที่มีพลังในการผลักดันความต้องการต่างๆ ของสมาชิก ภายในกลุ่มไปสู่ภาครัฐอย่างได้ผลในทางปฏิบัติ และเป็นรูปธรรมมาก อีกทั้งความร่วมมือดังกล่าวได้เพิ่มมากขึ้น ในระดับจังหวัดที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำท่าจีน ที่พาดผ่านจังหวัดนครปฐม (โดยแม่น้ำท่าจีนมีความยาวทั้งหมด 325 กิโลเมตร)(วิกิพีเดีย, 2554)มีการรวมกลุ่มต่างๆ ภายในจังหวัดจัดตั้งเป็นองค์กร ในนาม “สภากลุ่มน้ำท่าจีน”

“สภากลุ่มน้ำท่าจีนมีจิตทะเบียนกับกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 และผมเพิ่งจะเข้ามารับตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 แต่อยู่เป็นสมาชิกของ ชมรม มูลนิธิ และของสภากลุ่มน้ำท่าจีนมาก่อนหน้านั้นแล้ว โดยในปี พ.ศ. 2541 กับ คุณประสพ ชื่นอินทร์งาม และคนอื่นๆ ร่วมกันก่อตั้งชมรมมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2541 แล้ว ถึงตอนนี้ก็ได้ว่า 12-13 ปีแล้วที่ก่อตั้งตอนนั้นก็เพราะว่า น้ำในคูคลองนี้มันเน่ามาก เน่าเสีย พวกนี้ก็เลยมารวมตัวกัน โดย อ.เด่นศิริก็เข้ามาในกลุ่มแรกที่ก่อตั้ง เข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มแรก ก็มีไม่กี่คนที่มารวมกลุ่มกัน”

(พ.ต.อ.พิทักษ์ ศุภกานี, 2556)

การดำเนินงาน หรือ การขับเคลื่อนความต้องการต่างๆ ของกลุ่มไม่ใช่วิธีการในความรุนแรง เช่น การปิดถนน การยึดสถานที่ราชการต่างๆ มาเป็นวิธีการในการสร้างอำนาจต่อรองของกลุ่มเพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายที่ทางกลุ่มต้องการ แต่กลุ่มดังกล่าวได้ใช้วิธีการสร้างอำนาจต่อรอง ด้วยการเชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำการประชุมร่วมกัน พร้อมกับใช้วิธีการให้ข้อมูลที่ลึกลงมากกว่าในรายละเอียด และเป็นข้อมูลที่พิสูจน์ได้ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหาข้อมูลมาคัดค้านหรือโต้แย้งในการประชุมร่วมกันในครั้งต่อไป ซึ่งเป็นผลทำให้หน่วยงานราชการต่างๆ ที่มีข้อมูลน้อยหรือไม่ลงลึกในรายละเอียดเท่ากับของทางกลุ่มสภากลุ่มน้ำท่าจีน เกิดการยอมรับในข้อมูลที่มีของทางกลุ่ม จนนำไปสู่การบรรจุการกำหนดเป็นโครงการต่างๆ ในแผนงานล่องหน้าของแต่ละหน่วยงาน เพื่อใช้ในการตั้งงบประมาณในปีต่อไป โครงการต่างๆ เหล่านั้น ทางกลุ่มได้มีการผลักดันต่อเนื่องให้สำเร็จ ลุล่วงไปตามเป้าหมาย เช่น โครงการกำจัดสิ่งกีดขวางในน้ำได้สะพานโพธิ์แก้ว ที่ใช้ข้ามแม่น้ำท่าจีนที่ดำเนินการมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน จนเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่ามีสิ่งกีดขวางในน้ำได้สะพานโพธิ์แก้วจริง และหน่วยงานเหล่านั้นยอมบรรจุโครงการกำจัดสิ่งกีดขวางในน้ำได้สะพานโพธิ์แก้วไว้ในแผนงานปีต่อไป เพื่อของบประมาณมากำจัดสิ่งกีดขวางดังกล่าว ซึ่งใช้

ระยะเวลากว่าจะได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ปี ตามคำให้สัมภาษณ์ของประธานสภาลุ่มน้ำท่าจีนได้กล่าวว่า

“ส่วนใหญ่แล้วโครงการของภาครัฐจะมีแผนงานของเขา โดยตัวของเขาเองครับ เราจะมีหน้าที่ในการติดตามดูแล้วประเมินว่าจะมีผลกระทบอะไรที่จะเกิดขึ้นกับเรา เพราะเราไม่ใช่เป็นคนที่วางแผนเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินนโยบาย แต่เราติดตามนโยบายของเขาว่า ถ้าหากเกิดนโยบายอย่างนี้เข้ามาในพื้นที่ของเราแล้วจะสร้างผลกระทบอะไรกับเรา เรามีการเสนอความคิด มีการสะท้อนประเด็นปัญหา มีการเชิญเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เชิญผู้ที่อยู่ในองค์กรที่จะต้องรับผิดชอบในหน่วยงานอะไรต่างๆ ที่เขาจะต้องเขามารับหน้าที่ตรงนี้เข้ามาร่วมประชุมกับเรา แล้วเราก็จะสะท้อนในเรื่องประเด็นปัญหา กับนำเสนอข้อเสนอ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะสามารถแก้ปัญหาที่เราเห็นอยู่ได้ แต่ว่าถามว่ามันจะสำเร็จในเวลาอันใกล้ โดยที่เหมือนกับว่าเราเสนอความคิดแล้วมันจะเดินหน้าไปได้ทันทีทันใดไหม ไม่ใช่หรอก”

(กมล เปี่ยมสมบูรณ์, 2556)

การทำงานของกลุ่มสภาลุ่มน้ำท่าจีนดังกล่าว ไม่มีเงินเดือน อีกทั้งต้องใช้ความเสียสละเวลาในการประกอบสัมมาอาชีพและทุนทรัพย์ส่วนตัวเป็นหลัก ดังนั้นคนที่ทำงานส่วนใหญ่จึงเป็นผู้เกษียณอายุราชการมาจากภาครัฐแล้วส่วนหนึ่ง และภาคเอกชนในพื้นที่ประกอบอาชีพส่วนตัวอีกส่วนหนึ่ง แต่ละคนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่พอจะพึ่งพาตนเองได้ โดยได้เสียสละเวลาบางส่วนที่ไม่กระทบกับการประกอบอาชีพหลักมาทำงานของกลุ่ม ซึ่งการทำงานดังกล่าวต้องอาศัยจิตใจที่ต้องเสียสละทำเพื่อส่วนรวมในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะต้องใช้ระยะเวลาในการขับเคลื่อนนานเป็นปีๆ หรือมากกว่านั้น และจากการที่ต้องใช้เวลานานนี้เองทำให้เครือข่ายดังกล่าว มีฐานของเครือข่ายที่เป็นความร่วมมือของภาคประชาชนในพื้นที่ๆ คอยช่วยเหลือให้ข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ อีกทั้งยังคอยช่วยประสานงาน และรวบรวมความช่วยเหลือจากภาคเอกชนต่างๆ ในพื้นที่ เช่น การระดมเงินบริจาครายละเล็กรายละน้อยในพื้นที่จนมีจำนวนมากในที่สุด ภาคประชาชนที่ช่วยสนับสนุนเป็นอีกหนึ่งแรงในการช่วยแก้ไขปัญหาวิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นการพยายามรักษาอาชีพเกษตรกรกรมให้คงอยู่ต่อไปในพื้นที่ โดยอาศัยความผูกพันที่ต้องพึ่งพิงการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำท่าจีนเป็นตัวยึดโยงความสัมพันธ์นี้ ทำให้เกิดการแบ่งปันในด้านอื่นๆ เช่น การแบ่งปันข้อมูลปริมาณน้ำของแม่น้ำท่าจีน ระหว่างพื้นที่ต้นน้ำ (ตำบลบางระกำ อ.บางเลน) และปลายน้ำ (อ.สามพราน)ตามคำบอกเล่าของ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลบางระกำ ว่า

“ในตอนปี 54 ที่น้ำมาใหม่ๆ เราพยายามเรียกร้องว่าให้หน่วยงานภาครัฐ เอาเครื่องผลักดันน้ำมาติดตั้งที่แม่น้ำท่าจีน เพราะว่าเมื่อปีก่อนนั้นเราทดลองทำแล้ว ได้ผล น้ำลดลงไว เราพยายามเรียกร้องแล้วยังไม่มา สุดท้ายแล้วเราก็เชิญสื่อมวลชนมาตั้งในพื้นที่เลย ว่าเราจะเปิดบัญชีขึ้นมาบัญชีหนึ่งเพื่อให้คนมาร่วมบริจาค เพื่อเอาชาวบ้านมาช่วยติดตั้งเครื่องดันน้ำให้ อันนั้นกลายเป็นไฮไลท์เลย แป๊บเดียวมีคนบริจาคเป็นล้านพอออกรายการทีวีคืนเดียวรุ่งขึ้นมีคนบริจาคมาเป็นล้านเลย นั่นแหละเป็นจุดหนึ่ง รัฐก็เริ่มเอาทะเลกลับมามองเราอีกแล้ว ทั้งที่เมื่อก่อนนี้บอกไม่ทำ แต่พอมีผ่านตรงนี้เราเอาเอง ชาวบ้านบริจาค โรงงานบริจาค ช่วยน้ำลดลงเลย คือเราก็พยายามทำว่า คือเรารู้อะไร พยายามให้รัฐจัดการตามที่เรามีข้อเสนอ คือหน้าที่ชมรมก็คงมีหน้าที่ช่วยประสานงานกลางมากกว่า แต่ถ้าทางรัฐไม่ทำเราก็ทำกันเอง และหลังจากนั้นก็จะมีกรที่ชมรมไปเกี่ยวก้อยกับองค์กรต่างๆ เอาเข้ามาช่วยเหลือในพื้นที่มาช่วยเหลือพี่น้องประชาชน วิธีการคือเป็นผู้ประสานงาน”

(ณัฐวัฒน์ ชันอินทร์งาม, 2556)

รวมไปถึงการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเตรียมตัวรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น ก่อนน้ำท่วมปี พ.ศ.2554 ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อคาดการณ์ความรุนแรงของปัญหาน้ำท่วมที่จะเกิดขึ้นก่อนล่วงหน้า โดยใช้การแบ่งปันประสบการณ์จากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ ปี พ.ศ. 2538 ของแต่ละคนมาช่วยในการหาทางวิธีป้องกันร่วมกันของคนในเครือข่าย และจากปัญหาน้ำท่วมในครั้งนั้นทางกลุ่มพบว่าน้ำที่ท่วมค่อนข้างสูง แต่ก็ท่วมเป็นระยะเวลาอันสั้นจากคำกล่าวของผู้ร่วมก่อตั้งชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน ได้กล่าวไว้ว่า

“พวกเราจะช่วยกันทุกคนไม่ใช่ผมคนเดียว ทั้งสภา ทั้งมูลนิธิช่วยกัน ประเมินสภาพน้ำแล้วหลังจากประเมินแล้ว จนวันที่ 22 กับ 27 ตุลาคม ผมก็ขึ้นไปดูอีก ผมก็ไม่คิดว่าน้ำจะมากกว่าปี 49 มองดูแล้วมันจะน้อยกว่าปี 49 นิดๆ ด้วยนะฮะ แต่ปัญหามันก็เนื่องจากว่า ไม่ทราบว่าจะทำให้น้ำมันถึงเข้ามาทำเงินมากมาย เข้ามาคลองมหาสวัสดิ์มากมายมหาศาลอย่างนี้ รัฐบาลก็ไม่ยอมให้ความกระจ่าง จนชาวบ้านด้วยกันนี้เขาบอกว่าน้ำมันมาจาก อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง พี่น้องเราก็บอกอย่างนั้น แต่รัฐไม่เคยบอกว่าน้ำมันมาจากทางนั้น เพราะปัญหาเรื่องอะไร เรื่องล้นคันหรือว่าคันหัก แต่ปี 49 นี้เรารู้ว่าน้ำมันมาจากคลองพญาบันลือมาก มาจากสายนั้นมากเจ้าพระยา รู้สึกว่าคันตรงช่วงผักไห่มันหัก มันล้นเข้ามา แล้วพอมปี 54 มันก็

ลักษณะใกล้เคียงกันแต่มีรุนแรง เนื่องจากว่าเขาปกป้อง กทม. ถ้าเราเฉลี่ยกันเสียหาย มันก็จะไม่เสียหายนาน ไม่อยู่นานน้ำจากทางเหนือไม่เกิน 15 วันสักครั้ง”

(วิถี หลงสมบุญ, 2556)

ที่ผ่านมา น้ำท่วมมีระยะเวลาสั้น จึงทำให้ไม่ได้รับความเสียหายมากนัก ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่เกือบทุกบ้าน มีการใช้เรือเป็นพาหนะในการเดินทางทุกบ้านอยู่แล้ว จึงทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาในการเดินทางเข้า-ออกพื้นที่มากนัก จึงทำให้ทางกลุ่มคิดว่าปัญหาน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 นี้ระดับน้ำน่าจะไม่สูงไปกว่าปี พ.ศ.2538 แน่นอน จึงทำให้มีการเตรียมพร้อมด้วยการยกของขึ้นที่สูง ให้พ้นการระดับของแนวน้ำท่วมสูงสุดของปี พ.ศ. 2538 เป็นเกณฑ์ แต่หลังจากที่น้ำได้เข้าท่วมแล้วพบว่า

“แต่คราวนี้มันมานาน แล้วมันมาสูงกว่าปกติ ธรรมดากระดับน้ำมันเพิ่มทีละนิด ๆ 5 เซนติเมตร 10 เซนติเมตร อะไร นี่วันหนึ่งเพิ่ม 1 เมตร 1.2 เมตร มันรับไม่ได้ในความรู้สึกของภาคประชาชนมันเลือกปฏิบัติมาก อย่างรัฐนี้จะไม่ความสำคัญกับภาคประชาชน ดูกฎมันสมองของประชาชน ผมพูดตรงๆ นะดูกฎมันสมองของประชาชนมากมาย รัฐบาลทุกรัฐบาล นักการเมืองทุกคนไม่เคยให้ความสนใจกับภาคประชาชน”

(วิถี หลงสมบุญ, สัมภาษณ์, 2556)

3.7 สรุป

จากการศึกษาวิจัยการทำงานแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ในกรณีศึกษา ชุมชนคลองโยง ตำบลลานตากฟ้า อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม และ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดการน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้น ในการช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะน้ำท่วมในหลายๆ ด้านด้วยกัน ทั้งปัจจัยเฉพาะหน้าในระยะสั้น และปัจจัยที่สืบเนื่องมาในระยะยาวที่เกิดจากการสะสมของปัญหาที่ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่ง สู่อีกรุ่นหนึ่งตามวงรอบของการโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกิดขึ้นโดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมากที่สุดก็คือ ระยะเวลาของอายุราชการที่เข้ามาประจำพื้นที่ๆ สั้น และอายุราชการที่เหลืออยู่ก่อนการเกษียณ โดยระยะเวลาของอายุราชการที่เข้ามาประจำอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมของแต่ละท่านนั้น มีระยะเวลาสั้นเฉลี่ยเพียง 1.5 ปี/ท่าน เท่านั้น (นับตั้งแต่ปี 2540-55, มีทั้งหมด 10 ท่าน) ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการทำงานในการช่วยเหลือประชาชนจากเหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นโดยผลกระทบในทางตรงที่เกิดขึ้นจากการมี

ระยะเวลาที่เข้ามาประจำอยู่ในพื้นที่สั้นนี้ จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านที่เพิ่งจะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเครือข่ายที่เจาะลึก และสนิทสนมในพื้นที่ เช่น ระดับตำบลจากสมาชิก อบต. ในระดับหมู่บ้านจากผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ให้ข้อมูลตรงจากในพื้นที่ จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องรอการรายงานอย่างเป็นทางการ ตามลำดับขั้นตอนของทางราชการเพื่อความถูกต้องทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดซึ่งอาจทำให้มีความผิดพลาดทั้งทางวินัยและอาญาได้ ถ้ามีการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบในภายหลังได้ เช่น จาก สตง.(สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน) หรือ ปปช.(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงานที่ต้องมีความละเอียดและรอบคอบ และนอกจากนั้นแล้ว ความละเอียดรอบคอบดังกล่าวนี้จะเพิ่มขึ้นอีกเป็นสองเท่ามากกว่าในภาวะปกติ เมื่อผู้ว่าราชการท่านนั้นต้องมาครบวาระที่จะต้องมาเกษียณอายุราชการในจังหวัดนี้พอดี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดเกิดขึ้น และถ้ามีการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบต่างๆ หลังจากที่ได้เกษียณอายุราชการออกไปแล้ว ซึ่งจะทำให้ประวัติในการทำงานมาตลอดอายุราชการที่ได้ปฏิบัติมาเสื่อมเสีย และประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ การเกิดโทษทางอาญาที่สามารถนำไปสู่การติดคุกในช่วงบั้นปลายชีวิตหลังจากการเกษียณอายุราชการได้ ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้ความสำคัญในการทำงานในกรณีต่าง ความระมัดระวังรอบคอบ จะถูกยกมาเป็นอันดับแรกที่สำคัญที่สุด ซึ่งทำให้ความสำคัญในด้านอื่นๆ ถูกลดลงไปโดยปริยาย เช่น ความรวดเร็วในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น ข้อจำกัดของการปฏิบัติของผู้ว่าจากการครบกำหนดเกษียณอายุราชการก็ได้เกิดขึ้นกับจังหวัดนครปฐมเช่นเดียวกัน โดยในช่วงภาวะน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 และในปี พ.ศ. 2555 มีผู้ว่าราชการจังหวัดมาเกษียณอายุราชการที่จังหวัดนครปฐมติดต่อกันทั้งสองปี คือในปี พ.ศ. 2554 คือ นายชิต พงษ์ฤทธิ์ประศาสน์ (1 ตุลาคม 2553 - 30 กันยายน 2554) และในปี พ.ศ. 2555 คือ นายนิมิต จันทน์วิมล (13 มกราคม 2555 - 30 กันยายน 2555) ซึ่งเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ในขณะที่เกิดปัญหาภาวะน้ำใหญ่ และได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดในเวลาต่อมาหลังจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ได้ผ่านพ้นไปแล้ว และเกษียณอายุราชการในจังหวัดนครปฐมในที่สุดด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม นอกจากปัจจัยเรื่องอายุราชการของผู้ว่าฯจะส่งผลกระทบในทางตรงแล้ว ยังมีผลกระทบในทางอ้อมอีกด้วย จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผลกระทบทางอ้อมนี้ส่งผลเสียหายร้ายแรงต่อประชาชนมากกว่าผลกระทบในทางตรงเสียอีก กล่าวคือ โครงการที่น่าจะเกิดประโยชน์ในระยะยาวต่อประชาชนในพื้นที่จริงๆ อาจไม่ได้รับความสนใจ เนื่องจากการคิดนำเสนอโครงการต่างๆ ในการพัฒนาจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง จะคำนึงถึงอายุราชการที่เหลืออยู่ในพื้นที่เป็นหลักสำคัญเป็นอันดับแรก เพื่อที่ต้องการให้โครงการต่างๆ เหล่านั้นเสร็จสิ้นทันการโยกย้ายไปจังหวัดอื่นๆ จึงทำให้หลายโครงการเหล่านั้นไม่ตรง หรือไม่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของคนภายในพื้นที่ได้ อีกทั้งบางปัญหาที่มีขนาดใหญ่มีความจำเป็นต้องการวางแผนในระยะยาว และต่อเนื่อง

รวมถึงการวางแผนในเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาฉุกเฉินต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการระดมทรัพยากรระดับกับปัญหาดังกล่าว แต่แม้ผู้ว่าราชการจังหวัดจะทราบดีว่ามีปัญหาอะไรบ้าง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถป้องกัน หรือแก้ไข บรรเทาความรุนแรงของปัญหาได้ แต่ก็ไม่สามารถนำเสนอเพื่อนำไปปฏิบัติได้ เพราะการวางแผน หรือ การดำเนินการต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลานาน เกินกว่าอายุราชการในพื้นที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด อีกทั้งก็ต้องการให้มีผลงานที่จับโครงการแล้ว ก่อนที่จะต้องโยกย้ายตามวาระไปในจังหวัดอื่นๆ อีกด้วย

ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการนำเสนอโครงการในระยะยาวของผู้ว่าราชการจังหวัดคนก่อน ทิ้งไว้ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถมีหลักประกันใดๆ ในอนาคตให้สามารถมั่นใจได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดคนต่อไปที่จะย้ายเข้ามาใหม่ จะสานต่อโครงการต่างๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ก่อนหน้าจนสามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยเหตุนี้การคิดหรือเสนอโครงการใหม่ๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งจึงจะมุ่งเน้นเป็นโครงการระยะสั้นเป็นหลัก เช่น การก่อสร้างสิ่งต่างๆ เพื่อให้เสร็จทันก่อนการเกษียณอายุราชการ หรือ ก่อนการถูกโยกย้าย ดังนั้นจึงทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการ ไม่มุ่งเน้นสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก เช่น โครงการปลูกป่าภายใน 1 ปี ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำอุดมสมบูรณ์ทั้งปี และประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าว เป็นต้นจากกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าประชาชนในพื้นที่ ได้สูญเสียโอกาสในโครงการที่ตรงกับความต้องการไปโดยปริยายนอกจากนั้นแล้วเนื่องจากข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ทำให้การเสนอโครงการเพิ่มเติมเข้าไปอีกเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากที่จะได้รับการอนุมัติงบประมาณหรืออาจไม่ได้รับเลย ซึ่งจะทำให้เสียโอกาสที่จะนำเสนอโครงการที่ดีกว่าในอนาคตไปอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้นแล้ว ปัจจัยด้านอายุราชการของผู้ว่าฯ ยังส่งผลให้จังหวัดนครปฐมขาดบุคคลากรที่มีประสบการณ์จริง ที่ได้ผ่านวิกฤตอุทกภัยใหญ่มาแล้ว เนื่องจากการโยกย้ายหรือเกษียณอายุราชการ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น ประสบการณ์ต่างๆ ก็ไม่ได้ถูกถ่ายทอดให้ผู้ว่าราชการคนต่อไปที่จะย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่อีกด้วย นอกจากนั้นประสบการณ์และองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับ หรือข้าราชการระดับสูงของหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงนั้น ได้หายไปพร้อมกับการโยกย้ายประจำปีของผู้ว่าราชการจังหวัด และข้าราชการระดับสูงของหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้องค์ความรู้เดิมเกิดขึ้นไม่ถูกนำมาใช้ และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นอีกครั้ง จะทำให้เกิดการทำซ้ำในวิธีที่เคยใช้ไม่ได้ผลมาก่อนแล้วในอดีต ทำให้เสียเวลา และงบประมาณไปโดยใช่เหตุ อีกทั้งโครงการต่างๆ มีความไม่ต่อเนื่อง เมื่อมีการโยกย้ายของผู้ว่าราชการจังหวัดไปจังหวัดอื่นๆ ตามวงรอบของการโยกย้ายข้าราชการประจำปีของแต่ละจังหวัดจากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นว่าผลประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมสูญเสียจากระบบผู้ว่าราชการแบบแต่งตั้งนั้นสูญเสียในทุกด้านของมิติเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต คือ ผลประโยชน์จากอดีต คือความรู้และประสบการณ์จริงที่ติดตัวไปกับผู้ว่าราชการจังหวัดและข้าราชการจังหวัดที่ถูกโยกย้ายไปในจังหวัด

อื่นๆ ผลประโยชน์ในปัจจุบันคือ การขาดความรวดเร็วในการทำงานจากการย้ายเข้ามาใหม่ ทำให้ไม่มีเครือข่ายข้อมูลโดยตรงในพื้นที่ โครงการต่างๆ ขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งต้องมาเริ่มเรียนรู้ปรับตัวให้เข้ากับพื้นที่ใหม่ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการสูญเสียโอกาสในโครงการขนาดใหญ่ และการได้มาซึ่งงบประมาณจำนวนมากที่ปราศจากภาวะด้านดอกเบี้ยนั่นเอง

จากสิ่งที่เกิดขึ้น จากการทำงานจัดการปัญหาหน้าท่อมของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ซึ่งมีทั้งปัญหาทั้งในทางตรง และในทางอ้อมนั้น จะเห็นว่าปัญหาดังกล่าวนั้นมีต้นตอมาจากปัญหาโครงสร้างทางอำนาจซึ่งมาจากทั้งปัญหาโครงสร้างทางอำนาจทางกฎหมาย และปัญหาโครงสร้างอำนาจทางการเมือง ควบคู่กันในกรณีของชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม ซึ่งโครงสร้างอำนาจในสังคมของชุมชนคลองโยง อำนาจเป็นตัวกำหนดสำคัญที่ปิดกั้นไม่ให้ชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐมนั้นสามารถทำอะไรตามที่คนภายในชุมชนต้องการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงสร้างอำนาจในทางกฎหมาย ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม นั่นก็คือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ปี พ.ศ.2534 ที่เป็นตัวกำหนดอำนาจและให้อำนาจ แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ซึ่งจากปัญหานี้ท่อมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าว ก็ได้เป็นตัวปิดกั้นความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ในการเรียกระดมทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เครื่องมือ และเครื่องจักรต่างๆ ที่มีอยู่ในอยู่ภายในหน่วยงานอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดนครปฐมได้ เช่น การไม่สามารถส่งการกรมชลประทาน ในการระดมเครื่องสูบน้ำได้ ตามที่ได้อธิบายในข้อค้นพบ และในส่วนต้นตอของปัญหาที่มาจากปัญหาโครงสร้างอำนาจทางการเมือง นั้นก็มาจากการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ต้องถูกโยกย้าย ไปในจังหวัดอื่นๆ ตามบริบทของพลวัตรและความต้องการทางการเมืองของนักการเมืองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในขณะนั้น ซึ่งการแต่งตั้งดังกล่าวสามารถใช้เป็นการลงโทษทางการเมือง หรือ ใช้เป็นการปูนบำเหน็จในทางการเมืองได้จากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถ โยกย้ายไปยังจังหวัดที่ใหญ่กว่าได้ ดังที่ได้อภิปรายมาแล้วในข้อค้นพบ

นอกจากนั้นแล้วปัญหาด้านโครงสร้างอำนาจดังกล่าวมานั้น ก็ได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังอำนาจในทางการเมือง ที่มีอยู่ในมือของประชาชนคือ ความสามารถในการสร้างอิทธิพล หรือควบคุมการกระทำของบุคคลอื่นๆ เพื่อให้เขาทำ หรือไม่ทำอะไรที่ผู้มีอำนาจต้องการ โดยอำนาจดังกล่าว นั้นสามารถเป็นได้ทั้งในทางบังคับ เช่น อำนาจในการบังคับโยกย้ายแต่งตั้ง เป็นต้น ซึ่งในกรณีของจังหวัดนครปฐมนั้นอำนาจบังคับ ดังกล่าวไม่ได้อยู่ในมือของประชาชน แต่อยู่ในมือของผู้บังคับบัญชา ระดับสูงในกระทรวงมหาดไทย ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสูงสุดของกระทรวงดังกล่าว นั้น ก็คือนักการเมืองนั่นเอง หรืออำนาจในการโน้มน้าวใจก็ได้เช่นกันเช่น การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจ ต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น ซึ่งในกรณีของจังหวัดนครปฐมนั้นประชาชนนั้นมีเพียงอำนาจในการโน้มน้าวใจเท่านั้น ซึ่งอำนาจในการโน้มน้าวใจ

ดังกล่าวก็ไม่มีทรงพลังหรืออิทธิพลเหนือกว่า อำนาจในการบังคับแต่อย่างใด ดังที่ได้อภิปรายมาแล้ว ในข้อค้นพบว่าประชาชนไม่สามารถเหนี่ยวรั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่ทำงานดี จนเป็นที่พอใจของประชาชน ให้อยู่ในพื้นที่ต่อได้อันเนื่องมาจากไม่มีพลังอำนาจหรืออิทธิพลเพียงพอที่จะบังคับนักการเมืองให้ปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ รวมถึงปัจจัยอีกด้านหนึ่งก็คือความต้องการที่มาจากภายในตัวของผู้ว่าราชการจังหวัดเอง ที่ต้องการได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายไปยังจังหวัดที่มีขนาดใหญ่กว่านั่นเอง

และจากการที่มีอำนาจในมือน้อย โดยมีเพียงอำนาจในการโน้มน้าวใจเท่านั้น ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมนั้นได้ทำให้เกิดรูปแบบหนึ่ง ของการถูกกดขี่ คือ การถูกกดขี่ที่เกิดมาจากภาวะของความไร้อำนาจ หรือ การถูกกดขี่ที่เกิดจากการแปรสภาพให้กลายเป็นคนชายขอบ หรือมีสถานภาพตกต่ำ ซึ่งภาวะการดังกล่าวทั้งสองนั้นถูกใช้เป็น กลไกหนึ่งที่สำคัญ ในกดขี่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ด้วยการจำกัดความสามารถของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ให้ไม่สามารถเข้าถึง การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่ดี หรือ การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมได้ ดังที่ได้อภิปรายมาแล้วในตอนต้น นอกจากนั้นแล้ว การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัด นั้น ถือได้ว่าเป็นสินค้าสาธารณะ (Public Good) ตามแนวคิดทฤษฎี สังคมประชาธิปไตย (Social Democracy) ที่กล่าวว่า สินค้าสาธารณะ นั้นคือ สินค้าที่ทุกคนที่อยู่ในขอบเขตภูมิศาสตร์ประเทศหรือ การเมืองที่สินค้านั้นถูกจัดไว้ให้สามารถบริโภคได้ โดยไม่มีใครถูกกีดกันจากการบริโภคสินค้านั้น โอกาสในการบริโภคดังกล่าวอาจมาจากลักษณะทางกายภาพของสินค้าชนิดนั้น หรืออาจเกิดจากสิทธิทางกฎหมายหรือสิทธิอันชอบธรรมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น คุณภาพของอากาศก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงได้ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของสินค้าชนิดนี้ยากต่อการกีดกัน หรือ สิทธิในการได้รายได้ขั้นต่ำเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะ ที่เกิดจากการคุ้มครองทางกฎหมาย สำหรับแนวคิดสังคมประชาธิปไตยนั้น การประกันว่าประชาชนจะได้รับสินค้าสาธารณะมีความสำคัญมากต่อการส่งมอบสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม ซึ่งครอบคลุมไปถึงประเด็น เรื่องความเสมอภาคทางสังคม (Social Justice) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง ในฐานะของพลเมืองผู้เสียภาษี ซึ่งเราจะพบว่าพลเมืองของจังหวัดนครปฐมล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษี ที่เสียภาษีในอัตราที่เท่ากันกับประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศด้วยการเสียภาษีดังกล่าว พลเมืองจึงมีในฐานะเป็นผู้ซื้อบริการต่างๆ จากภาครัฐ เช่น ซื้อบริการโครงสร้างพื้นฐานถนนสาธารณะต่างๆ ซื้อบริการขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะทั้งตำรวจและทหาร ซื้อบริการทางสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของพลเมืองในสังคม หรือบริการขั้นพื้นฐานอื่นๆ เป็นต้น โดยรัฐมีหน้าที่จัดสรรบริการขั้นพื้นฐานดังกล่าวแก่พลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากพลเมืองเหล่านั้น ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดๆ ของประเทศล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษีที่เท่าเทียมกัน ตามกฎหมายที่ได้กำหนด เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

ซึ่งในกรณีของจังหวัดนครปฐม จะเห็นได้ว่ามีปัญหาไม่เท่าเทียมทางสังคมเกิดขึ้นจากการได้รับบริการสาธารณะ ชั้นพื้นฐานที่ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดเกิดขึ้นจากปัญหาทั้งในทางตรง และทางอ้อมที่ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องประสบ ซึ่งสิ่งดังกล่าว นั้นแสดงออกมาเป็นหลักฐานในเชิงประจักษ์ คือระยะเวลาของพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมที่ต้องถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลายาวนานกว่ามากกว่า 3 เดือน ตามที่ได้อภิปรายไปแล้ว ในหัวข้อความเสียหายทางเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งจากการที่พื้นที่จังหวัดนครปฐมต้องถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลายาวนานกว่าพื้นที่อื่นๆ นั้นก็ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ที่ต้องได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่มากกว่า จากหลักฐานในเชิงประจักษ์ที่ประชาชนใน ชุมชนคลองโยง มีจำนวนภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2-3 เท่า จากภาระหนี้สินเดิมที่มีอยู่ในช่วงก่อนภาวะน้ำท่วม ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่จนลงในทางเศรษฐกิจ จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าความสามารถในการจัดการน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมนั้นได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ โดยทำให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม จนลงในทางเศรษฐกิจหลังจากปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ที่มีอยู่แล้วเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ มีมากเพิ่มขึ้นไปอีกในท้ายที่สุดนั่นเอง

บทที่ 4

ชุมชนสวนผัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

เนื้อหาวิทยานิพนธ์ในบทนี้ กล่าวถึงข้อมูลต่างๆ ของพื้นที่ชุมชนสวนผัก เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบท และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ก่อนเป็นอันดับแรก โดยเริ่มจากบริบทสภาพแวดล้อมสถานทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของชุมชน บริบทสภาพแวดล้อมทางสภาพเศรษฐกิจของชุมชน บริบทสภาพแวดล้อมทางการเมืองการปกครอง ทางสังคมของชุมชน และของจังหวัดกรุงเทพมหานคร รวมไปถึงข้อค้นพบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลจริงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสวนผัก ในช่วงน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ.2554 เพื่อศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพื่อใช้เป็นข้อสนับสนุนในการตอบคำถามการวิจัย ตามที่ได้กำหนดไว้คือ 1. การจัดการน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้ง เป็นอย่างไร ในกรณีชุมชนสวนผักใน จ.กรุงเทพฯ และชุมชนคลองโยงใน จ.นครปฐม สะท้อนพื้นฐานแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองในเรื่องใดบ้าง และ 2. ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประชาชนในพื้นที่ศึกษา ที่ได้รับในช่วงก่อนน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้ว ได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง

4.1 บริบทสภาพแวดล้อม ชุมชนสวนผัก จ.กรุงเทพมหานคร

ชุมชนสวนผัก เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย โดยพื้นที่ดังกล่าวมีคลองขนาดใหญ่ ที่สำคัญพาดผ่านตลอดพื้นที่ของชุมชนสวนผัก คือ คลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นคลองที่ถูกขุดในสมัยรัชการที่ 4 ซึ่งเป็นคลองที่มีขนาดใหญ่ ที่มีความสำคัญมากคลองหนึ่งในช่วงภว่น้ำท่วมปี พ.ศ.2554 โดยคลองมหาสวัสดิ์ในขณะนั้น ก็ได้ถูกเลือกใช้ในการผันน้ำที่มีมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ที่จะทะลักเข้าท่วมพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ให้ผันไปลงยังแม่น้ำท่าจีนในจังหวัดนครปฐม เพื่อระบายน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา ให้ลงสู่ทะเลให้ได้อย่างรวดเร็วที่สุดอีกทางหนึ่ง โดยชุมชนสวนผักมีประวัติที่ยาวนานควบคู่กับการกำเนิดของคลองมหาสวัสดิ์ ดังมีรายละเอียดดังนี้ “สวนผัก: สวนของคนจีนย่านตลิ่งชัน แม้ว่าคนไทยประกอบอาชีพทำสวนมาหลายศตวรรษ ยังมีคนจีนที่เข้ามาตั้งรกรากในฝั่งธนบุรียึดอาชีพทำสวนด้วยโดยเริ่มแรกเข้ามาถือสวนจากชาวสวนไทยแต่คนจีนมักปลูกพืชที่ขายได้กำไร หรือเป็นพืชเศรษฐกิจตามสมัยนิยม สวนของคนจีนจึงมีทั้งสวนหมาก สวนพลูและสวนผักที่ชาวจีนนิยมปลูกกันพวกหัวไชเท้า ผักกาด พร้อมกับเลี้ยงหมูคว่ำคู่ไปด้วยแม้ว่าคนไทยประกอบอาชีพทำสวนมาหลายศตวรรษ ยังมีคนจีนที่เข้ามาตั้งรกรากในฝั่งธนบุรียึดอาชีพทำสวนด้วยโดยเริ่มแรกเข้ามาถือสวนจากชาวสวนไทยแต่คนจีนมักปลูกพืชที่ขายได้กำไร หรือเป็นพืชเศรษฐกิจตามสมัยนิยม สวนของคนจีนจึงมีทั้งสวนหมาก สวนพลูและสวน

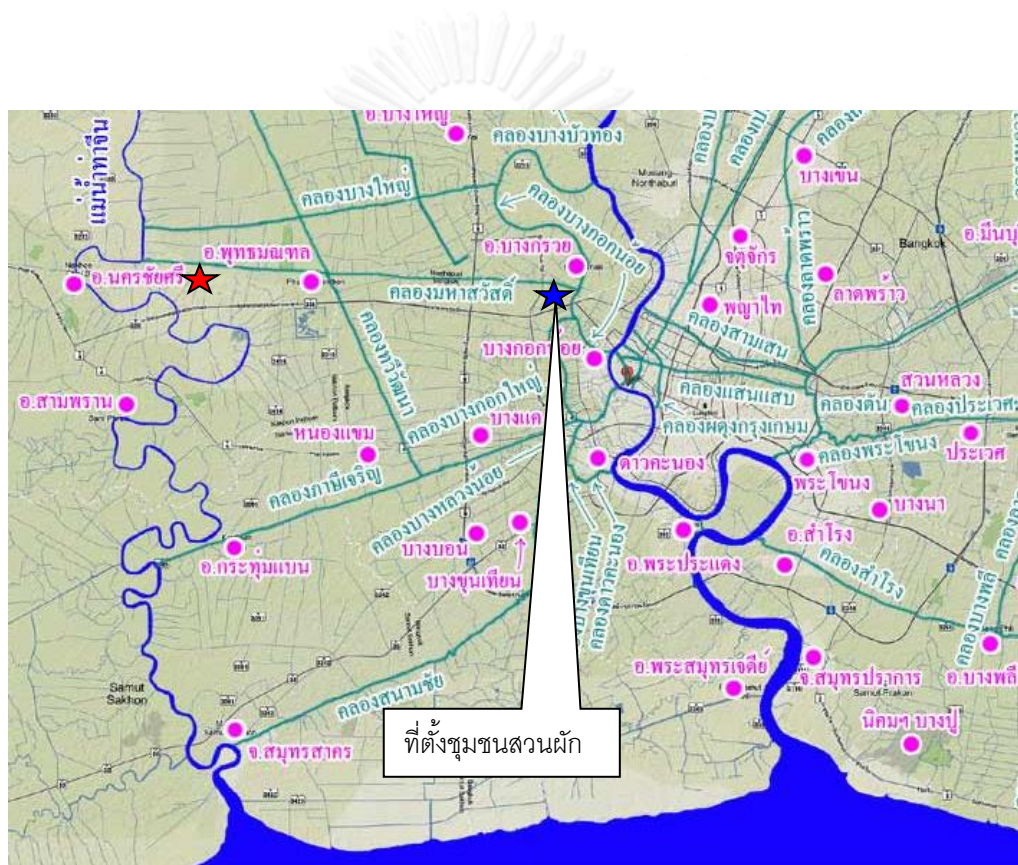
ผักที่ชาวจีนนิยมปลูกกันพวกหัวไชเท้า ผักกาด พร้อมกับเลียงหมูควบคู่ไปด้วย ดังจะเห็นได้จากบันทึกของชาวยุโรปที่เข้ามาบางกอกในสมัยรัชกาลที่ 3 กล่าวถึงสวนของคนจีนที่อยู่ลึกเข้าไปจากแม่น้ำในกรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ. 2379 ว่ามีการทำสวนกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยมาก อาจจะพูดไม่ได้ว่าเป็นสวนที่มีคุณภาพดีเลิศ แต่ทว่าเป็นสวนที่องงามดีมีร่องถ้ำ ผักกาดหอม หัวไชเท้า (หัวผักกาด) ใบพลู และหมาก ซึ่งปลูกกันเป็นส่วนใหญ่ในสวน ชาวจีนอยู่อาศัยในกระต๊อบสกรปรกเล็กๆ ภายในอาณาบริเวณไร่นาของตน มีสุนัขเฝ้าสวนเป็นจำนวนมากและมีเล้าหมูส่งกลิ่นตลบอบอวล (กรมศิลปากร, บันทึกgrayวันของ เซอร์จอห์น เบาริง ค.ศ. 1792-1872, กรุงเทพฯ, ๒๕๓๒)วิธีทำสวนของคนจีนแตกต่างกับชาวจีนไทย เพราะทำควบคู่กับการเลี้ยงสัตว์ โดยใช้มูลสัตว์และปลาเน่าเป็นปุ๋ยชีวภาพ ช่วยทำให้พืชผักองงาม ขายได้ราคา ในยุคแรกๆ คนไทยส่วนหนึ่งก็ไม่นิยมกินผักจากสวนของคนจีนเพราะเห็นว่าสกปรก โดยเฉพาะความเชื่อที่ว่ามีการนำมูลคนไปรดผักและเชื่อเช่นนั้นอยู่เป็นเวลานาน แต่ผักจากสวนของคนจีนเน้นปลูกจำนวนมากและราคาไม่แพง ด้วยความขยันอดสาหัสสวนผักของคนจีนจึงกลายเป็นพืชผักหลักในการบริโภคในสำหรับอาหารและแทนที่ผักท้องถิ่นที่ออกผลตามฤดูกาลและมีจำนวนหลากหลายกว่า แววจิตน์ สมิทกล่าวถึงการเดินทางไปกาญจนบุรีในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อผ่านเรือสวนก็ระบุดว่าในช่วงเวลานั้นมีการปรับพื้นที่จากที่น้ำให้เป็นสวนยกทรงแบบจีน และสวนแบบนี้มักจะเป็นการปลูกพืชผักเพื่อขายภายในและการส่งเป็นสินค้าส่งออกในระบบตลาดอย่างชัดเจน ทั้งอ้อยที่ไปหีบทำเป็นน้ำตาล หมาก

ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความต้องการมาก ส่วนพริกไทยนั้นก็มีความต้องการของตลาดมากทุ่งนามักจะทำให้เหมาะเป็นสวนจีน ปลูกต้นกล้วย ต้นอ้อย ต้นหมาก และต้นพริกไทย โดยปลูกเป็นแถวยาวขนานไประหว่างคูน้ำ (H. Warington Smyth. Five Years in Siam, From 1891-1896. Vol. I & II, White Lotus, Bangkok 1994) เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีการขุดคลองมหาสวัสดิ์เชื่อมคลองบางกอกน้อยออกแม่น้ำท่าจีน สองฝั่งคลองขุดใหม่ก็เริ่มมีชาวจีนเข้ามาเช่าที่ตั้งรกรากปลูกผักขายทั้ง คะน้า กวางตุ้ง ผักบุ้งจีน ฯลฯ จนบริเวณริมฝั่งคลองมหาสวัสดิ์ด้านใต้กลายเป็นพื้นที่ยกทรงทำสวนผักของคนจีน ซึ่งส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีนแต่จิวเกือบทั้งนั้น และบริเวณนี้เรียกว่า “สวนผัก” มาจนถึงปัจจุบัน การทำสวนของคนจีนให้เกิดรายได้ดี ดังนั้นในปี พ.ศ. 2453 ชาวจีนจำนวนหลายพันในเมืองใกล้เคียงกรุงเทพฯ ได้พากันไปรับจ้างทำสวนผักและสวนพลูกับเลียงหมู ทำให้การทำสวนและเล้าหมูแพร่หลายยิ่งขึ้นย่านสวนผักเป็นสวนยกทรงน่าจะเริ่มตั้งแต่หลังขุดคลองมหาสวัสดิ์แล้วและเกิดคลื่นอพยพของคนจีนโพ้นทะเลเข้ามาทำมาหากินในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาวจีนแถบนี้นับถือทั้งพุทธและคริสต์ศาสนาและนับถือเจ้าพ่อและศาลเจ้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน คือ ศาลเจ้าและโรงเจเซียมซือกง โรงเจตันโพธิ์ ศาลเจ้าพ่อจ้อยและศาลเจ้าแห่งเจียน นอกจากนี้ ยังมีคนญวนที่เข้ามายังกรุงเทพฯ ในช่วงที่บ้านเมืองญวนเกิดความไม่มั่นคงและเป็นกลุ่มที่นับถือ คริสต์ศาสนา

ในบริเวณนี้จึงมีโบสถ์คริสต์ของคนเชื้อสายจีนและญวนที่วัดศีลมหาสนิท ย่านสวนผัก ปัจจุบันย่านสวนผักกลายเป็นซอยใหญ่ที่เลียบบคลองมหาสวัสดิ์และแยกออกไปยังถนนหลายสาย เช่น แยกทุ่งมังกร ฉิมพลีซึ่งมีถนนสายใหญ่ตัดผ่าน ทำให้แยกส่วนไม่เชื่อมต่อนื่องเช่นเดิม สวนผักก็กลายเป็นหมู่บ้านจัดสรรและบ้านเรือนผู้คนไปจนเกือบหมดแล้ว นอกจากบริเวณรอบนอกไปทางฝั่ง ตะวันตกที่ยังมีพื้นที่สวนผักแซมไปกับตึกกรมขนาดใหญ่คนจีนที่นี้มีเชื้อสายแต่จีว คนรุ่นพ่อแม่ของคนที่ อายุราว 50-60 ปี มักอพยพมาจากเมืองจีน เพราะเป็นพื้นที่ทำสวนทั้งหมด แต่คนจีนที่เข้ามาทำสวน ก็มักจะเช่าที่ที่สิ่งปลูกปลูกผักนั้น ชาวสวนผักจะปลูกเองและขายเอง ขายส่งที่หน้าบ้านและที่สะพาน ผัก ราคาขึ้นลงตามตลาดไม่แน่นอนและขึ้นอยู่กับโรคผักด้วย แต่ผักคะน้าจะได้ราคาดีกว่า ชาวสวนผัก ทุกวันนี้ใช้จ้างแรงงานลงแขก เพราะไม่สามารถทำได้ในครอบครัวเดียวแล้วผักที่ปลูกส่วนใหญ่คือ กวางตุ้ง, คะน้า, ผักกาดขาว ผักบุ้งแต่ปัญหาที่ชาวสวนผักพบและถือว่าเป็นความเสี่ยงอย่างยิ่งในปัจจุบันก็คือ น้ำท่วม บางปีน้ำขึ้นสูงมากและเริ่มบ่อยขึ้นๆ เพราะพื้นที่ต่ำติดคลองมหาสวัสดิ์และสวน ใหญ่มักปล่อยให้ชาวสวนต้องสู้ด้วยตนเองในเขตตลิ่งชัน หลังจากประสบภัยน้ำท่วมรุนแรง สวนผลไม้ เสียหายหนัก ชาวสวนจึงหันมาทำสวนผักกันจนขยายพื้นที่ไปทุกแขวงยกเว้นแขวงซั๊กพระ เพราะ ลงทุนน้อยและเก็บผลผลิตขายได้เร็ว

แขวงตลิ่งชันและฉิมพลีปลูกผักจีนมาก ส่วนแขวงบางเขินและบางพระปลูกผักไทย โดยเฉพาะมะกรูด มะนาว สามารถทนต่อสภาพน้ำท่วมได้ดี ชาวสวนจึงพากันปลูกมากขึ้นในแถบบาง ะมาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เรื่อยมา จนกลายเป็นแหล่งผลิตและขายส่งที่สำคัญแหล่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร ๆ การปลูกผักก็ยังคงเป็นการปลูกแบบสวนผสม ชาวสวนมักปลูกข่ากับตะไคร้คู่กันหรือ ปลูกมะกรูดคู่กับใบเตยเล็ก ใบเตยใหญ่ และการปลูกผักแบบสวนของคนจีนจะขึ้นอยู่กับความต้องการ ของตลาด ผักจีนที่ปลูกกันมีหลายอย่าง เช่น คะน้า กวางตุ้ง ผักกาด กะหล่ำ ผักบุ้งจีน กุยช่าย และ ผักไทย เช่น โหระพา กระเพรา นอกจากนั้นยังนิยมปลูกพืชที่ให้ผลผลิตเร็ว เช่น ชিং ข้าวโพด “สวนต้ม ยำ” ได้แก่ ข่า ตะไคร้ มะนาว มะกรูด แขวงบางระมาด หมู่ 3-5 และหมู่ 18-20 ทำสวนมะกรูด รายได้ดี เพราะมีพ่อค้ามารับไปอบแห้งแล้วส่งขายยุโรป หมู่ 15 ปลูกข่าและตะไคร้มากเจ้าของสวนผัก แถบสวนผักบางคนก็เช่าสวนทำเช่นเดียวกับคนเชื้อสายจีนแต่ย้ายมาจากพื้นที่นาแถบคลองบาง ะมาด ราวๆ 20 กว่าปีที่ผ่านมาและปลูกพืชผัก เช่น ผักกาดหอม ผักกวางตุ้ง ใบกระเพรา โหระพา เป็นต้น และปลูกพืชหมุนเวียนไปเรื่อยๆ เพราะยังเป็นดินร่วนดินดีเนื่องจากเป็นดินเก่าชาวสวนผัก และสวนผลไม้ปลงกับสภาพแวดล้อมดังกล่าวและลงความเห็นว่าการทำสวนผลไม้ สวนผักแบบ จริงจังในพื้นที่ตลิ่งชันทุกวันนี้จำเป็นต้องเผชิญกับความเสี่ยงสูงทั้งน้ำท่วม น้ำขัง ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลงที่รา แพง และยังเป็นงานหนักที่น่าเหน็ดเหนื่อยจนชาวสวนไม่อยากจะปลูกหลานกลับมาสืบทอดอาชีพที่พ่อ แม่ปู่ย่าตายายเคยทำไว้ อนาคตของสวนที่ตลิ่งชันจึงคงเหลืออยู่แต่เพียงรอวันโรยและและหมดสิ้นไป ในที่สุด ท่ามกลางผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อยู่ใต้ถนนคอนกรีต

สายใหญ่และหมู่บ้านจัดสรรหลังงาม” (วัลย์ลักษณ์ ทรงศิริ, มปป.)นอกจากนั้นแล้วหมู่บ้านจัดสรรต่างๆ ก็ได้มีการขยายตัวมากยิ่งขึ้นตามการตัดถนนสายต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในพื้นที่ และในช่วงภาวะน้ำท่วมปี พ.ศ.2554 ก็เช่นเดียวกันที่พื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนสวนผักดังกล่าว ก็ได้กลายเป็นหมู่บ้านจัดสรรไปจนเกือบหมดแล้ว จึงทำให้สภาพเศรษฐกิจภายในพื้นที่โดยรวมเปลี่ยนจากสภาพเศรษฐกิจการเกษตร กลายมาเป็นสภาพเศรษฐกิจแบบที่พักอาศัยเป็นส่วนมาก ซึ่งจะมีร้านอาหารต่างๆ กระจายอยู่โดยทั่วไปของชุมชนดังกล่าว

รูปที่ 13 แผนที่ตั้งชุมชนสวนผัก จ.กรุงเทพฯ

4.2 บริบท และสภาพแวดล้อมทางการเมืองการปกครองของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นเขตปกครองพิเศษที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยนับได้เริ่มตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2310-2325 (วิกีพีเดีย, มปป.)และต่อมาจนถึง พ.ศ.2325 (สำนักงานกรุงเทพมหานคร, มปป.)ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงให้จัดการปกครองกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นนครหลวงขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย และถือเกิดเป็นจังหวัดกรุงเทพธนบุรีครั้งแรกในปี พ.ศ.

2514 จากการรวมกันของจังหวัดธนบุรีและจังหวัดพระนคร ตามคำสั่งของคณะปฏิวัติที่ปกครองประเทศอยู่ในขณะนั้น แต่การเปลี่ยนแปลงครั้งที่สำคัญที่สุดของกรุงเทพมหานครก็คือ ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ซึ่งมีผลให้ กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง และให้แบ่งเขตพื้นที่ปกครองของกรุงเทพมหานครออกเป็นเขตและแขวงตามลำดับ มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คน และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อีก 4 คน ทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งและให้มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตปกครองเขตละ 1 คนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ได้ส่งผลที่มีนัยสำคัญมาจนถึงปัจจุบัน ก็คือ การที่ประชาชนสามารถเลือกตัวแทนในระดับสูงสุดของจังหวัดและสูงสุดในระดับของเขตพื้นที่ เพื่อให้เข้ามาบริหารพื้นที่ได้โดยตรง อีกทั้งตัวแทนดังกล่าวยังมีทั้งอำนาจและงบประมาณตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะอีกด้วย ตลอดเวลาที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้มีความเจริญก้าวหน้ามาโดยตลอด ปัจจุบันกทม. มีจำนวนประชากรเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก จนให้จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศ โดยจากข้อมูลสถิติของจำนวนประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรจากกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย พบว่ามีสูงถึง 5,673,560 คน (thaipublica, 2555)ถึงแม้ว่าตัวเลขดังกล่าวจะยังไม่ได้รวมจำนวนของประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเอาไว้ด้วยก็ตาม และนอกจากนั้นยังทำให้กรุงเทพมหานครมีสถิติการจัดเก็บงบประมาณที่เป็นรายได้จริง ที่ใช้เฉพาะของทางกรุงเทพมหานครสูงตามไปด้วย โดยในปี พ.ศ. 2554 ที่มีสูงถึง 57,336.398,672.01 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มีพื้นที่ๆที่ต้องดูแลทั้งประเทศซึ่งในปี พ.ศ. 2556 มีงบประมาณอยู่เพียง 10,448,830,500 ล้านบาท (กรมการปกครอง, 2554)เท่านั้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 - 2555 กรุงเทพมหานครมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการมาแล้ว 6 ครั้ง โดยเป็นมีเพียง 1 ครั้งเท่านั้นที่ผู้ว่าราชการมาจากพรรคฝ่ายรัฐบาล ก็คือ นายสมักร สุนทรเวช (2543-2547) และที่เหลือนอกจากนั้นทั้งหมดอีกจำนวน 5 ครั้งเป็นผู้ว่าราชการที่มาจากพรรคฝ่ายค้านทั้งสิ้น คือ นายพิจิตต์ รัตตกุล(2539-2543) นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน (สมัยแรก 2547-2551, สมัยสอง 2551-2551) ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร(สมัยแรก 2552-2556, สมัยสอง 2556 - ปัจจุบัน) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในขณะช่วงเวลาน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 นั้นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากพรรคฝ่ายค้านและอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ฐานเสียงของพรรคฝ่ายค้าน เพราะฉะนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกใช้ประโยชน์ในทางการเมืองจากนักการเมืองที่เกี่ยวข้องทั้งจากฝ่ายผู้ทำชิงรายใหม่ที่ต้องการเข้ามาครอบครองพื้นที่ซึ่งก็คือพรรครัฐบาล และฝ่ายเดิมที่ต้องปกป้องเพื่อรักษาพื้นที่เอาไว้ซึ่งในทีนี้ก็คือพรรคฝ่ายค้าน

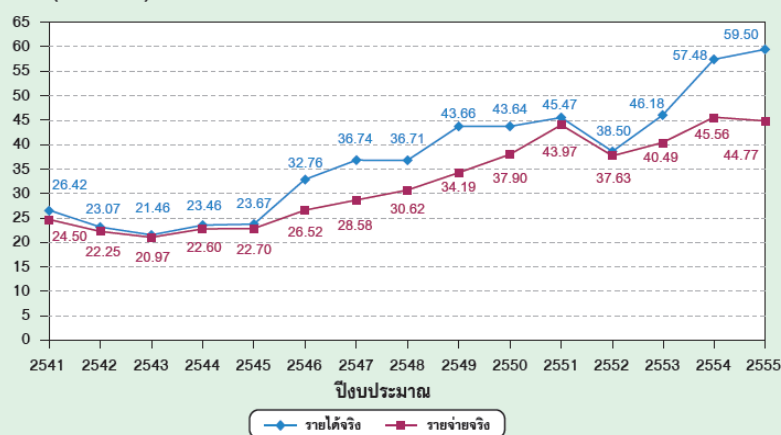
ตาราง 1 เปรียบเทียบรายได้จริง-รายจ่ายของกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2541-2555

เปรียบเทียบรายได้จริง - รายจ่ายจริงของกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2541 - 2555				
ปีงบประมาณ	รายได้จริง (บาท)	รายจ่ายจริง (รวมเงินกันไว้เบิกเหลือมปี) (บาท)	การเกินดุล	
			จำนวน (บาท)	ร้อยละของ รายได้จริง
2541	26,415,253,123.72	24,496,876,723.23	1,918,376,400.49	7.26
2542	23,073,293,989.22	22,246,219,631.63	827,074,357.59	3.58
2543	21,457,600,505.44	20,967,749,067.30	489,851,438.14	2.28
2544	23,462,103,262.68	22,599,824,563.44	862,278,699.24	3.68
2545	23,668,993,930.85	22,695,974,883.36	973,019,047.49	4.11
2546	32,757,818,963.88	26,522,807,820.79	6,235,011,143.09	19.03
2547	36,744,530,566.88	28,580,837,524.90	8,163,693,041.98	22.22
2548	36,713,654,374.03	30,622,428,099.59	6,091,226,274.44	16.59
2549	43,661,886,232.20	34,186,903,058.30	9,474,983,173.90	21.70
2550	43,644,003,524.29	37,898,886,462.51	5,745,117,061.78	13.16
2551	45,470,633,351.60	43,973,654,264.54	1,496,979,087.06	3.29
2552	38,502,264,122.50	37,627,246,253.55	875,017,868.95	2.27
2553	46,179,488,877.63	40,487,843,226.12	5,691,645,651.51	12.33
2554	57,483,806,592.42	45,558,211,027.17	11,925,595,565.25	20.75
2555	59,502,170,562.64	44,774,538,927.35*	14,727,631,635.29	24.75

แหล่งข้อมูล : กองบัญชี สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร
หมายเหตุ : 1. ในปีงบประมาณ 2555 รายได้จริงและรายจ่ายจริงเป็นยอดก่อนปรับปรุงบัญชี
2. * ในปีงบประมาณ 2555 รายจ่ายจริงเป็นยอดรายจ่ายไม่รวมเงินกันไว้เบิกเหลือมปี
3. ข้อมูลนี้ไม่รวมรายได้พิเศษและรายจ่ายพิเศษ

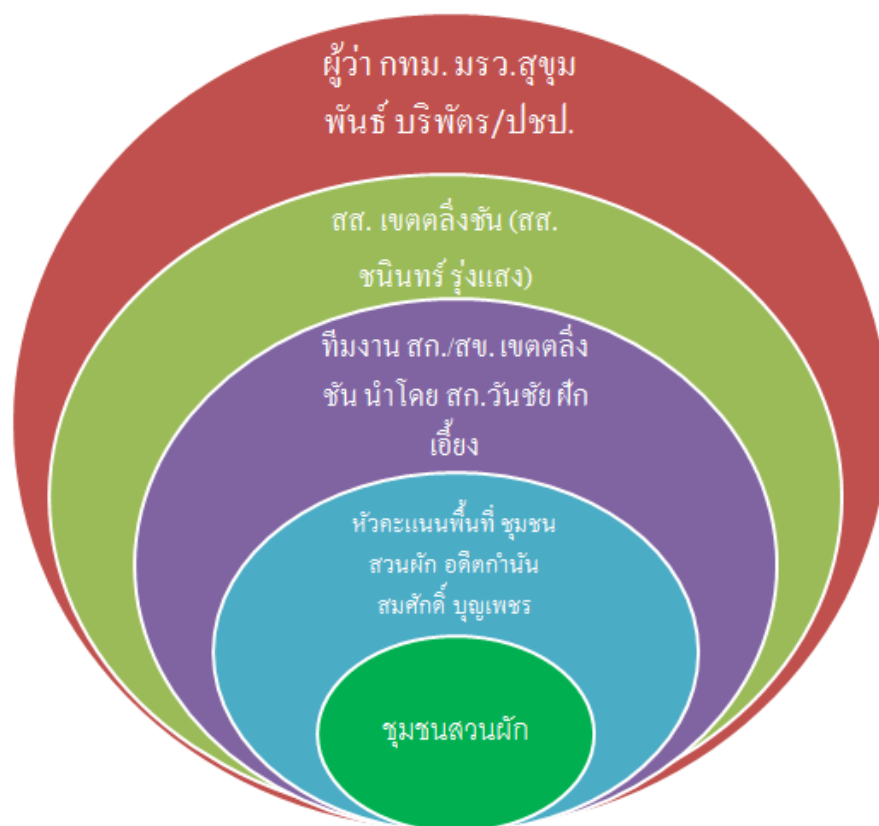
เปรียบเทียบรายได้จริง - รายจ่ายจริงของกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2541 - 2555

จำนวนเงิน (พันล้านบาท)

แหล่งข้อมูล : กองบัญชี สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

4.3 โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นชุมชนสวนผัก

รูปที่ 14 แสดงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของชุมชนสวนผักแขวง/เขต คลองสาม จ.กรุงเทพมหานคร

จากแผนภาพที่ได้อธิบายถึงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของชุมชนสวนผัก แขวงเขตคลองสาม จังหวัดกรุงเทพมหานครจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่าในทางกฎหมายแล้ว สส. จะไม่ได้สังกัดอยู่ภายใต้อำนาจตามกฎหมายภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร หรือขึ้นตรงกับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดก็ตาม แต่ในความเป็นจริงจากการศึกษาข้อมูลภายในพื้นที่ก็พบว่า ถึงแม้ว่าในทางการเมืองนั้นทั้งสองตำแหน่งนั้นมีที่มาจาก การเลือกตั้งเหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นมาจากการแข่งขันในเวทีการเมืองที่ใหญ่กว่า สส.ที่มีการแข่งขันกันเพียงในเขตที่เป็นเขตเลือกตั้งเท่านั้น จึงทำให้เมื่อเปรียบเทียบศักดิ์ในทางการเมืองผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครจึงมีศักดิ์ศรีในทางการเมืองที่สูงกว่า สส.นั่นเอง นอกจากนั้นแล้วด้วยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และงบประมาณที่มีอยู่ในมือของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ต้องทำหน้าที่ในการบริหารในการให้ความช่วยเหลือพื้นที่ต่างๆ ทั้งหมดของจังหวัดกรุงเทพมหานครจึงทำให้ สส. ภายในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีพื้นที่ในแต่ละเขตที่ตนเองดูแลอยู่ต้องขอรับการสนับสนุน ทั้งในด้านงบประมาณและกำลังแรงงานของบุคคลากรที่สังกัดภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

กรุงเทพมหานครด้วยนั่นเอง จึงทำให้ สส. ไม่สามารถอยู่เหนือผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้นั่นเอง ถึงแม้ว่า สส. เองจะเป็นเวทีการเมืองในระดับประเทศก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ได้ปรากฏชัดเจนจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในกลุ่มตัวแทนนักการเมืองระดับ สส. ในพื้นที่เขตต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยตรงในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2554 ที่ต้องรอคำสั่ง หรือการให้ข้อมูลจากผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครอีกทอดหนึ่ง โดยที่ไม่สามารถดำเนินการต่างๆ ได้เองโดยที่ไม่ได้รับการประสานจากผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังคำกล่าวในการสัมภาษณ์เชิงลึกของ สส. เขตพระโขนง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในขณะนั้นได้กล่าวไว้ว่า

“หน้าที่ของเราคือ รอฟังคำสั่ง และการประสานงานต่างๆ จากผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร หรือ หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ในการปฏิบัติ เพราะเราเป็นพื้นที่ปลายน้ำ หน้าที่หลักคือ การเตรียมความพร้อมรับมือน้ำที่จะมาถึง รวมถึงการให้ข้อมูลต่างๆ ในพื้นที่ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องเท่านั้น”

(อนุชา บุรพชัยศรี, 2556)

นอกจากนั้นแล้วจากการศึกษาสถิติข้อมูลย้อนหลังพบว่า การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่แล้ว ล้วนแล้วแต่เป็นตัวแทนของผู้สมัครจากพรรคที่มาจากพรรคประชาธิปัตย์ หรือมีความสัมพันธ์กับพรรคประชาธิปัตย์ทั้งในทางตรงหรือ ทางอ้อมก็ตาม เช่น ดร. พิจิตร รัตกุล ที่ลงสมัครในนามอิสระ ไม่สังกัดพรรคการเมืองแต่ในอดีต ดร. พิจิตร รัตกุล เองก็เคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์มาก่อนเช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงสามารถกล่าวได้ว่าพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นเป็น พื้นที่ฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์เช่นเดียวกัน ซึ่งก็รวมถึงชุมชนสวนผักเองด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้สนับสนุนคะแนนเสียง หรือที่เรียกว่าหัวคะแนน ของพรรคประชาธิปัตย์ภายในพื้นที่ชุมชนสวนผัก ซึ่งเคยเป็นอดีตกำนันในพื้นที่ชุมชนสวนผักมาก่อนๆ ที่จะมีการยกเลิกระบบกำนันและผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ก็พบว่าเป็นที่ทราบกันดีว่า สส. ในพื้นที่ชุมชนสวนผักนั้นต้องคอยให้ข้อมูล หรือรายงานข้อมูลตรงเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในช่วงระยะเวลา น้ำท่วมในขณะนั้น ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยตรง เพื่อที่จะขอความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้แต่ยังไม่เพียงพอ เช่น กระสอบทราย เป็นต้น ดังคำกล่าวจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้กล่าวไว้ว่า

“ตอนนั้นคันกันน้ำที่ ซอยสวนผัก 13 พังลง สส.ชินินทร์ เขาก็โทรตรงไป
 ขอกับผู้ว่าเลยครับว่าขอกระสอบทรายมาเสริมตรงนี้ด่วนเลย มันยังไม่พอขอให้เอา
 จากเขตอื่นมาก่อน มาใช้ตรงนี้ก็ก่อนมันต้องตั้งคันกระสอบทรายล้อมเข้าไปในพื้นที่
 บ้านของประชาชนตรงนั้นเลยครับ กินพื้นที่ไปครึ่งหลังครับ เพราะเจ้าของบ้านเขา
 ไม่ยอมให้ทำคันกันเต็มทั้งหมดมันเลยเป็นพื้นหลอ พอไปทำคันชั่วคราวมันก็ไม่
 แข็งแรง พอน้ำมามากมันก็พังลงมาอย่างนี้แหละครับ”

(สมศักดิ์ บุญเพชร, 2556)

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าจากโครงสร้างอำนาจการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัด
 กรุงเทพมหานครนั้น ได้มีอิทธิพลเหนือการเมืองในระดับที่สูงกว่าคือการเมืองในระดับประเทศ หรือ
 สส. และการเมืองในระดับจังหวัด ซึ่งก็คือ สก. และ สข. แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายที่ได้ให้อำนาจไว้
 โดยตรงในการที่ สก. สข. หรือ สส. นั้นต้องขึ้นตรงต่อสายการบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด
 กรุงเทพมหานคร ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจที่เบ็ดเสร็จเด็ดขาด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมี
 อยู่ภายในตัวเองของตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งอำนาจดังกล่าวนี้เป็นผลมาจาก
 การที่มีกฎหมายที่ให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งถ้าพิจารณา
 ในประเด็นกฎหมายที่ให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะนั้น อาจจะไม่มีความแตกต่างจากตำแหน่งของผู้
 ราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งเท่าใดนัก ซึ่งก็มีประเด็นโต้แย้งได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจาก
 การแต่งตั้งก็มีกฎหมายที่ให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกัน แต่ประเด็นที่แตกต่างที่ทำให้
 โครงสร้างอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นสามารถ มีอิทธิพล หรือมีอำนาจเหนือ
 โครงสร้างทางการเมืองในระดับอื่นที่สูงกว่า หรือต่ำกว่าได้นั้นก็คือ การที่กฎหมายดังกล่าวนี้ได้มีการ
 กำหนดงบประมาณไว้เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกัน และยิ่งไปกว่านั้นงบประมาณดังกล่าวทั้งหมดนั้นอยู่
 ภายใต้อำนาจการบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่เพียงผู้เดียว โดยผ่านกระบวนการทางนโยบาย
 และหน่วยงานสำนักต่างๆ ทั้งหมดของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ซึ่งในประเด็นด้านงบประมาณนี้ เป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากถึงมากที่สุด ที่สร้างทั้งความ
 ต่าง และความได้เปรียบอย่างเทียบไม่ได้ทั้งในทางตรง และในทางอ้อมให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด
 กรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ว่าราชการจังหวัดอื่นๆ ทั่วไปที่มีมาจากการแต่งตั้ง ซึ่งทำให้
 ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นไม่มีความจำเป็นตลอดเวลาที่จะต้องขอการสนับสนุนจาก
 รัฐบาลส่วนกลาง หรือหน่วยงานอื่นๆที่สามารถอำนวยความสะดวกในการขอการสนับสนุน
 งบประมาณ ยกตัวอย่างเช่น การวิ่งเต้น ผ่าน สส. เป็นต้น จึงทำให้โครงสร้างอำนาจการเมืองของ
 ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นสามารถอยู่เหนือกลุ่มอื่นๆ ที่ต้องการเข้ามามีปฏิสัมพันธ์เชิง
 อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เป็นได้ ทั้งในปัจจุบันส่งเสริมหรือขัดขวาง

ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผักตามไปด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามก็พบว่า ผลที่ประชาชนในชุมชนสวนผักได้รับ จากโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่อยู่เหนือโครงสร้างอำนาจทางการเมืองอื่นๆ นั้นก็เป็นผลดีต่อชุมชนสวนผักด้วยเช่นเดียวกัน ที่ชุมชนสวนผักได้รับการปกป้องพื้นที่ของชุมชนสวนผักในระดับที่ค่อนข้างต่ำ และเป็นระยะเวลาอันสั้นกว่าพื้นที่ๆ ในจังหวัดอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น ชุมชนคลองโยงจังหวัดนครปฐม เป็นอย่างมากถึง 2 ใน 3 เดือน ถึงแม้ว่าทั้งสองพื้นที่จะอยู่ติดกับคลองมหาสวัสดิ์เช่นเดียวกัน

ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทั้งอำนาจ และงบประมาณของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับตามกฎหมายนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ได้สร้างลักษณะของการผูกขาด ในปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มอื่นๆ ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ภายในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งรวมถึงชุมชนสวนผักด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่ากลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะได้ไม่ได้สมาชิกของชุมชนสวนผักก็ตาม ซึ่งจะเห็นว่าเป็นไปตามลักษณะของความหมายของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในลักษณะความหมายอย่างกว้าง ที่ครอบคลุมไปถึงกลุ่มต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของท้องถิ่นนั้น จึงทำให้การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น มีความอิสระในการทำงานมากกว่าอันเนื่องจากไม่ต้องตกอยู่ ภายใต้อำนาจอิทธิพลของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องถึงแม้ว่าในบางกรณี หรือบางโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่ต้องขอการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางบ้างก็ตาม เช่น โครงการซื้อเรือผลักดันน้ำของ กทม.(เป็น 128.77 ล้านบาท) เป็นต้น(เดลินิวส์, 2554) แต่ก็เป็นส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณส่วนใหญ่ที่จังหวัดกรุงเทพมหานครมีในแต่ละปีที่สูงถึง 40,000-50,000 ล้านบาท/ปี จึงทำให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นสามารถทำงานได้คล่องตัวกว่า โดยไม่ต้องคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของกลุ่มอำนาจอื่นๆ ในพื้นที่ เพราะกลุ่มอำนาจเหล่านี้ไม่สามารถมีอำนาจทั้งในทางตรง และทางอ้อมเหนือโครงสร้างอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครสามารถมุ่งเน้นความสนใจ และให้ความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบได้เป็นอันดับแรก ซึ่งรวมไปถึงการปกป้องพื้นที่จากปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากสภาพน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนสวนผักที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2554 ซึ่งจากข้อมูลแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผัก ก็พบว่าประชาชนยังคงสามารถดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพได้ตามปกติในช่วงภาวะน้ำท่วมอันเนื่องจาก ความสูงของระดับน้ำที่ท่วมนั้น 5 เซนติเมตร จากผิวถนนสวนผักเท่านั้น ดังภาพประกอบขณะน้ำท่วมชุมชนสวนผัก

รูปที่ 15 ภาพการประกอบอาชีพค้าขายตามปกติบนถนนสวนผัก

รูปที่ 16 ภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนบนถนนสวนผัก

รูปที่ 17 บริเวณตลาดเย็น บนถนนสวนผัก

รูปที่ 18 บริเวณปากซอยสวนผัก 19 (ตามภาพป้ายปากซอยปรากฏ)

รูปที่ 19 บางช่วงบนถนนสวนผัก

รูปที่ 20 บริเวณปากซอยสวนผัก 11 (ติดกับสะพานลอยรถข้าม ถ.นครินทร์)

4.4 สภาพน้ำท่วม และการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ในการที่จะปกป้องพื้นที่ กทม. จากวิกฤตการณ์น้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ.2554 ถึงแม้ว่าในขณะนั้น นายกรัฐมนตรีจะได้มีการประกาศใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยเพื่อรวบอำนาจในการสั่งการต่างๆ ไปไว้ที่ส่วนกลางแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ได้ออกมาประกาศว่า

“ในส่วนของ กรุงเทพมหานคร ขอให้ฟังผมครับ หากมีข้อผิดพลาดอันใด ผมรับผิดชอบเองพี่น้อง กรุงเทพฯ ครับ ผมจะเป็นคนบอกเองว่า จะอพยพเมื่อไหร่ พี่น้องเลือกผมมาเกือบล้านเสียง ผมไม่ปล่อยให้ท่านจมน้ำ ...คนอื่นผิดพลาดอยู่ได้ ผมผู้ว่าฯกทม.ผิดพลาดอยู่ไม่ได้ครับ” (brightpic1, 2554)

การแสดงออกของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้น และพร้อมที่จะทำงานเพื่อพื้นที่กรุงเทพมหานครอย่างเต็มที่ แม้ว่าในขณะนั้นในทางกฎหมายอำนาจในการสั่งการต่างๆ ต้องฟังจากส่วนกลางแล้วก็ตาม รวมถึงการได้ประกาศออกมาอย่างชัดเจนที่พร้อมจะรับทั้งผิดและชอบ ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองที่ได้ทำลงไป นอกจากนั้นแล้วการทำงานในการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ก็ยังเป็นข่าวที่ถูกรายงานผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ที่มีการรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาหน้าท่วมของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่องทุกวันซึ่งมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับผู้ว่าราชการจังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ติดกับกรุงเทพมหานคร เช่น จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น กลับไม่พบเห็นการออกมาแสดงตัว หรือประกาศผ่านสื่อต่างๆ แต่อย่างใด ในทางกลับกัน การทำงานในการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ติดกันเหล่านั้น กลับเป็นข่าวที่มีการรายงานผ่านสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก แม้ว่าจังหวัดเหล่านั้นจะถูกน้ำท่วมมากเกือบทั้งจังหวัดก็ตามแม้ว่าจะมีข้ออ้างต่างๆ มากมาย ยกตัวอย่างเช่น กรุงเทพมหานคร เป็นมีพื้นที่กว้างขวาง มีความสำคัญกว่าในทางเศรษฐกิจ หรืออื่นๆ อีกมากมายก็ตาม แต่ในความแตกต่างนั้นก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเป็นที่มาของคำถามว่าเหตุใดผู้ว่าราชการจังหวัดที่อยู่ใกล้กัน ถึงได้มีความแตกต่างกันของได้อย่างมากมายเช่นนั้น และ ความแตกต่างดังกล่าวก็นำไปสู่ความแตกต่างของผลประโยชน์ที่คนในพื้นที่ด้วยหรือไม่ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากภาพรวมภายนอกของกรุงเทพมหานครจะพบว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน่าจะมีความได้เปรียบในด้านการทำงานช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะน้ำท่วมได้ค่อนข้างมากกว่าจังหวัดอื่นๆ ที่อยู่รอบข้าง อันเนื่องมาจากกรุงเทพมหานครมีกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง

จาก พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพ พ.ศ.2528 ซึ่งหมายรวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายดังกล่าว เพื่อทำหน้าที่ในด้านการให้บริการต่างๆ ของกรุงเทพมหานครด้วย

เช่น สำนักระบายน้ำ สำนักสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยหน่วยงานในระดับสำนักที่อยู่ภายใต้อำนาจการสั่งการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีมากถึง 20 สำนัก (สำนักงานกรุงเทพมหานคร, 2557) และมีจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดรวมกันมากถึง 91,546คน ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น กรุงเทพมหานครมีงบประมาณที่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในแต่ละปีที่สูงในระดับหลายหมื่นล้านบาทต่อปี โดยในปี พ.ศ.2554 มีงบประมาณรายได้จริงสูงถึง 57,336.398,672.01 ล้านบาท และเป็นงบประมาณที่เกินดุล (รับมากกว่าจ่าย หรือ เงินเหลือ) ที่สูงถึง 20,585,285,036.34ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.90 ของรายได้จริง หรือกล่าว โดยสรุป ในช่วงวิกฤตการณ์น้ำท่วม ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้นมีทั้งคนและเงินเป็นจำนวนมากที่สามารถหยิบหรือโยกมาใช้งานได้มากกว่าจังหวัดอื่นๆ แม้ในสถานการณ์ปกติที่ไม่มีภัยพิบัติใดๆ เราก็ยังสามารถรับทราบการทำงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้จากประชาสัมพันธ์โครงการผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภาพ และเสียง เช่น ภาพโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการเปิดใช้งานโครงการอุโมงค์ยักษ์หรือ การจัดงานต่างๆ

รูปที่ 21 ภาพประชาสัมพันธ์โครงการอุโมงค์ยักษ์ของกรุงเทพมหานคร

กรณีของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีความน่าสนใจมากประการหนึ่ง กล่าวคือ การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้มีการแสดงออกด้วยการประกาศตัวผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ในการที่จะปกป้องพื้นที่ กทม. จากวิกฤตการณ์น้ำท่วม ถึงแม้ว่าในขณะนั้น นายกรัฐมนตรีจะมีการประกาศใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยเพื่อรวบอำนาจในการสั่งการต่างๆ ไปไว้ที่ส่วนกลางแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ได้ออกมาประกาศว่า “ในส่วนของ กรุงเทพมหานคร ขอให้ฟังผมครับ หากมีข้อผิดพลาดอันใด ผมรับผิดชอบเองพี่น้อง กรุงเทพฯ ครับ ผมจะเป็นคนบอกเองว่า จะอพยพเมื่อไหร่ พี่น้องเลือกผมมา

เกือบล้านเสียง ผมไม่ปล่อยให้ท่านจมน้ำ ...คนอื่นผิดพลาดอยู่ได้ ผม ผู้ว่าฯ กทม.ผิดพลาด อยู่ไม่ได้ ครับ” การแสดงออกของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้น และพร้อมที่จะทำงานเพื่อพื้นที่กรุงเทพมหานครอย่างเต็มที่ แม้ว่าในขณะนั้นในทางกฎหมายอำนาจในการสั่งการต่างๆ ต้องฟังจากส่วนกลางแล้วก็ตาม รวมถึงการได้ประกาศออกมาอย่างชัดเจนที่พร้อมจะรับทั้งผิดและชอบ ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองที่ได้ทำลงไป

นอกจากนั้นแล้วการทำงานในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ก็ยังเป็นข่าวที่ถูกรายงานผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ที่มีการรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่องทุกวัน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับผู้ว่าราชการจังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ติดกับกรุงเทพมหานคร เช่น จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น กลับไม่พบเห็นการออกมาแสดงตัว หรือประกาศผ่านสื่อต่างๆ แต่อย่างใด ในทางกลับกัน การทำงานในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ติดกันเหล่านั้น กลับเป็นข่าวที่มีการรายงานผ่านสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก แม้ว่าจังหวัดเหล่านั้นจะถูกน้ำท่วมมากเกือบทั้งจังหวัดก็ตามแม้ว่าจะมีข้ออ้างต่างๆ มากมาย ยกตัวอย่างเช่น กรุงเทพมหานครเป็นมีพื้นที่กว้างขวาง มีความสำคัญกว่าในทางเศรษฐกิจหรืออื่นๆ อีกมากมายก็ตาม แต่ในความแตกต่างนั้นก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเป็นที่มาของคำถามว่าเหตุใดผู้ว่าราชการจังหวัดที่อยู่ใกล้กัน ถึงได้มีความแตกต่างกันของได้อย่างมากมายเช่นนั้น และ ความแตกต่างดังกล่าวก็นำไปสู่ความแตกต่างของผลประโยชน์ที่คนในพื้นที่ด้วยหรือไม่ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากภาพรวมภายนอกของกรุงเทพมหานครจะพบว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน่าจะมี ความได้เปรียบในด้านการทำงานช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะน้ำท่วมได้ค่อนข้างมากกว่าจังหวัดอื่นๆ รอบข้าง อันเนื่องมาจาก กรุงเทพมหานครมีกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง จาก พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพ พ.ศ.2528 ซึ่งหมายรวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่ถูกจัดตั้งขึ้น ภายใต้กฎหมายดังกล่าว

เพื่อทำหน้าที่ในด้านการให้บริการต่างๆ ของกรุงเทพมหานครด้วย เช่น สำนักกระบายน้ำ สำนักสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยหน่วยงานในระดับสำนักที่อยู่ภายใต้อำนาจการสั่งการของผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร มีมากถึง 20 สำนัก และมีจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดรวมกันมากถึง 91,546 คน(กอง อัตรากำลัง, 2554) ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น กรุงเทพมหานครมีงบประมาณที่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในแต่ละปีที่สูงในระดับหลายหมื่นล้านบาทต่อปี โดยในปี พ.ศ.2554 มีงบประมาณรายได้จริงสูงถึง 57,336.398,672.01 ล้านบาท และเป็นงบประมาณที่เกินดุล (รับมากกว่าจ่าย หรือเงินเหลือ) ที่สูงถึง 20,585,285,036.34 ล้านบาท (สำนักการคลัง, 2555) คิดเป็นร้อยละ 35.90 ของรายได้จริง หรือกล่าว โดยสรุป ในช่วงวิกฤตการณ์น้ำท่วม ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้นมีทั้งคน

และเงินเป็นจำนวนมากที่สามารถหยิบหรือโยกมาใช้งานได้มากกว่าจังหวัดอื่นๆ แต่วิกฤตการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นก็มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ที่ซ่อนอยู่ในระดับชาติปรากฏเด่นชัดมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในการประชุมร่วมกันระหว่างสองหน่วยงาน คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานส่วนกลาง คือ กรมชลประทาน เป็นไปอย่างไม่สะดวกราบรื่น ดังที่ปรากฏออกมาผ่านสื่อต่างๆ เช่น กรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งเอกสารประสานขอความช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องสูบน้ำเพิ่มจากกรมชลประทาน แต่นายชลิต ดำรงค์ศักดิ์ อธิบดีกรมชลประทานในขณะนั้นได้ก็แจ้งในที่ประชุมว่ายังไม่ได้รับหนังสือดังกล่าวจากทางกรุงเทพมหานคร ซึ่งทางผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเองก็ได้ตอบยืนยันอีกครั้ง ด้วยคำพูดว่า

“เราขอไปแล้วครับ (ผู้ว่า กทม.) ขอหนังสือด้วยครับ จะได้ดำเนินการให้ครับ ท่านประธาน แก้วขาวด้วยครับ ขอความกรุณาด้วยครับ (อธิบดีกรมชล) ไม่มีอะไรต้อง แก้วขาวครับ รออยู่ครับ เรารออยู่ครับ ทำไมหรือครับ !! ขอโทษครับ ยังไม่แล้วไปแล้วครับผมไม่ได้ดูถูก ดูหมิ่นกรมชลครับ ผมกำลังรออยู่ครับ!(ผู้ว่า กทม.)”(เชียดชาคำ, 2554)

บทสนทนาดังกล่าวก่อปรด้วยอาการกับกิริยาที่แสดงออกให้ทราบถึงความไม่พอใจ ด้วยการพับและผลักไมโครโฟน (Microphone) ออกห่างตัวทันทีอย่างรวดเร็วหลังจากพูดเสร็จ ยิ่งไปกว่านั้น สภาพความขัดแย้งทางการเมืองของการจัดการปัญหาน้ำท่วม ยังวางอยู่บนข้อจำกัดทางระเบียบและธรรมเนียมปฏิบัติทางราชการอีกด้วย ดูได้จากคำอธิบายถึงความล่าช้าของขั้นตอนในการส่งเอกสารระหว่างหน่วยงานปกครองพิเศษ คือ กรุงเทพมหานครที่จะส่งไปยังหน่วยงานอื่นๆ ในระดับเดียวกัน เช่น หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ หรือหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่มีระดับฐานะในทางปกครองที่สูงกว่า เช่น กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ว่าอาจทำให้เกิดความล่าช้าได้อันเนื่องมาจากขั้นตอนที่มีมากในการส่งเอกสารเพราะกรุงเทพมหานครไม่สามารถส่งเอกสารตรงไปยังกรมชลประทานได้และถึงแม้ว่าจะส่งตรงได้ เจ้าหน้าที่ในระดับกรมก็ไม่สามารถตัดสินใจได้

ต้องขออนุมัติในระดับที่สูงกว่าอยู่ดี เนื่องมาจากเป็นหน่วยงานที่มีฐานะทางปกครองที่แตกต่างกัน กล่าวคือคือ กรุงเทพมหานครเป็นเพียงหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเท่านั้นประกอบกับในทางธรรมเนียมขั้นตอนการปฏิบัติแล้ว กรุงเทพมหานครจะต้องส่งผ่านหน่วยงานที่เป็นผู้บังคับบัญชาของกรุงเทพมหานครก่อน นั่นก็คือ กระทรวงมหาดไทย แล้วจึงให้ระดับเจ้ากระทรวง (รัฐมนตรีหรือปลัดกระทรวง) ประสานขอความร่วมมือไปในระดับเดียวกัน(รัฐมนตรี หรือปลัดกระทรวง) ของกระทรวงเกษตร ที่กรมชลประทานขึ้นตรงอยู่ กรมชลประทานจึงจะสามารถดำเนินการได้ ตามบอกล่าของหัวหน้าฝ่ายบรรเทาผู้ประสบภัย กองอำนวยการและป้องกันสาธารณภัย สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวว่า

“กรุงเทพมหานครเวลาจะทำอะไรต้องไปผ่านกระทรวงมหาดไทยตามสายการบังคับบัญชา การเดินทางหนังสือมันยาว มันใช้เวลา ถ้าเดินผิดช่องแล้วก็จบเลย คุณไม่วันได้รับหรือ นี่ก็เช่นเดียวกัน แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างรัฐบาล กับ กรุงเทพมหานครเป็นคนละพรรคกันก็อาจจะมีประเด็นในทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องก็ได้และก็เป็นสิ่งที่เห็นอยู่แล้วยืนตรงก็ไม่ได้ มันต้องไปขอผ่านรัฐมนตรีมหาดไทย ถ้าไม่ผ่านเขาก็จะตีกลับ เพราะเขาไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง เราไม่สามารถจะส่งตรงขึ้นไปยัง รมต.เกษตร ได้ เพราะถ้าส่งไปเขาก็จะย้อนกลับมาว่า เอ๊ยคุณเข้าผิดช่อง คุณต้องไปขอที่รัฐมนตรีมหาดไทยก่อน แล้ว รมต.มหาดไทย เขาจะประสานมายัง รมต.เกษตร เอง ซึ่งกรมชลเขาบอกว่ายังไม่ได้รับหนังสือ ซึ่งก็ถูกเพราะหนังสืออาจจะไปติดอยู่ที่ รมต.มหาดไทย หรือ กระทรวงมหาดไทยก็ได้ และยิ่งช่วงนั้นทุกคนต้องลงพื้นที่ เลยไม่ได้เข้ากระทรวง”

(เฉลิมชัย โจรพันธ์ศรี, 2556)

จากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมก็พบว่า ทางกรุงเทพมหานครมีการทำหนังสือขอเครื่องสูบน้ำออกไปจากสำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งในขณะนั้นมีนายเจริญรัตน์ ชุตินาถ เป็นปลัดกรุงเทพมหานครโดยหนังสือมีออกไปเมื่อวันที่ 2 พ.ย. ส่งถึงปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นการส่งหนังสือตามระบบราชการ และต้องผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระบบนั้น ต้องใช้เวลาหลายวันแต่ในวัดถัดมา ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ได้มีการออกมาแถลงข่าวในวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2554 (rose, 2554)หรือเพียงแค่วันเดียวเท่านั้น ว่าได้ทำเรื่องขอไปที่กรมชลประทานแล้ว และยังรอเครื่องสูบน้ำอยู่ นี่จึงเป็นเหตุให้ในวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2554 ในการประชุมที่สำนักกระบายน้ำ กทม. โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่นำคณะไปฟังบรรยายสรุปการระบายน้ำของ กทม. จึงได้เกิดการโต้แย้งกันขึ้นของทั้งสองฝ่าย รวมถึงทางปลัดกรุงเทพมหานคร ก็ได้มีการยืนยันอีกครั้งว่าได้มีการทำหนังสือขอความร่วมมือไปยัง ศปภ. ด้วยอีกทาง แต่ก็ได้รับคำตอบจาก พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก ที่ร่วมประชุมอยู่ในขณะนั้น แจ้งว่า ตรวจสอบแล้ว ศปภ.ก็ยังไม่ได้รับหนังสือจาก กทม. ด้วยเหมือนกันแต่อย่างไรก็ตามก็จะไปตามดูให้อีกครั้งว่ามีหนังสือไปตกค้างอยู่ที่ไหนหรือไม่อย่างไร

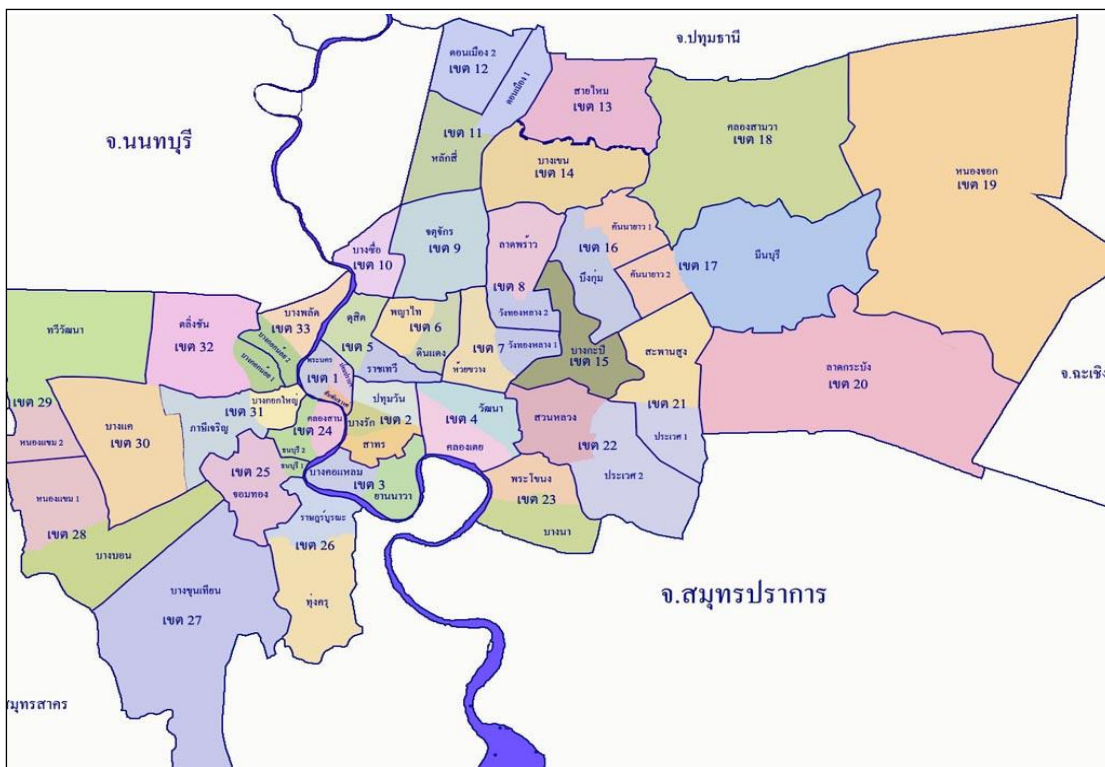
สภาพความขัดแย้งนี้สะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้ว่าฯ กทม. ที่มีลักษณะเป็นการทำงานทางการเมืองร่วมอยู่ด้วย มากกว่าจะเป็นแค่การบริหารงานปกครอง ดังเช่นผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ด้วยเหตุนี้ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้งนั้น จึงมีความเป็นนักการเมืองที่ค่อนข้างสูง ซึ่งในทางการเมืองแล้วนั้นก็หมายความว่า ความคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมืองย่อมไม่เหมือนกันในแต่ละพรรค และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกันแล้วย่อม

จึงทำให้การประสานงานกับหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งก็คือรัฐบาลในขณะนั้นซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ไม่มีความราบรื่นเหมือนกับคนที่อยู่ในพรรคฝ่ายเดียวกันอย่างไ้มากก็น้อย ดังจะเห็นได้จากสิ่งหนึ่งที่ได้ปรากฏออกมาอย่างชัดเจนผ่านสื่อในการประสานงานกันระหว่าง หน่วยงานของรัฐบาลที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมนี้ก็คือ ศปภ. กับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการที่ ศปภ. ก็ส่งเอกสารคำสั่งต่างๆ ล่าช้า จนเลยวันที่กำหนดไปแล้วตามเอกสารที่ส่งถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้เพื่อให้ดำเนินการปฏิบัติตามได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ตามคำกล่าวของรองผู้ว่าราชการในขณะนั้นได้กล่าวไว้ว่า

“คุณเล่นเกมส์มาเราก็จะเปิดเผยข้อเท็จจริง คุณบอกข้าที่กรุงเทพมหานคร เราก็จะเอาเอกสารมาเปิดแฉว่า คุณบอกให้เราส่งข้อมูลด่วนให้ ภายในวันศุกร์เย็น แต่คุณส่งหนังสือมาถึง กทม. วันจันทร์ถัดมา มันผ่านวันศุกร์ที่แล้วก็แล้วไปแล้ว แล้วจะให้เทวดา หรือผมนั่ง Time machine ย้อนเวลากลับไปส่งเอกสารให้หรือมันมันคือการเมืองซัดๆ โชคดีที่เอกสารนี้มันแสดมภ์ประทับวันรับ พอเราแฉปั๊บเอาเขาก็ขยายเวลามันก็จะมีเกมส์อย่างนี้อยู่ตลอด ปัญหาก็คือรัฐบาล ณ เวลาตรงนั้นเนี่ยะมันเป็นห้วงเวลาซึ่งเขาต้องการดิสเครดิต (ลดความน่าเชื่อถือ) เพื่อต้องการคุมทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น เขาก็พยายามหาวิธีดิสเครดิตผู้ว่าที่มาจาก การเลือกตั้งให้มากที่สุด ซึ่งมันกลายเป็นบูมเมอแรงที่ทำให้ ผู้ว่าท่านก็เลยชนะเลิศเลือกตั้งรอบที่สอง นี้ไปเป็นแสนคะแนนเลย เพราะฉะนั้นสำหรับงบประมาณที่ กทม. ไม่ได้เป็นปัญหา ปัญหายังเป็นเรื่องการเมืองล้วนๆ”

(ดร.ธีระชน มโนชัยพิบูลย์, 2556)

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากระยะเวลาของกรณีที่เกิดขึ้นทั้งสองกรณีแล้วคือระหว่างกรณีการส่งเอกสารขอเครื่องสูบน้ำของกรุงเทพมหานครจากกรมชลประทาน และกรณีการขอข้อมูลด่วนของ ศปภ. จากกรุงเทพมหานครก็จะพบว่ามีความเป็นไปได้หรือมีความพยายามที่จะทำให้ประเด็นดังกล่าวกลายเป็นประเด็นในทางการเมือง เพื่อช่วงชิงความได้เปรียบหรือลดความน่าเชื่อถือของฝ่ายที่อยู่ตรงข้ามกัน เพราะแต่ละฝ่ายต่างก็มีประสบการณ์ในการทำงานในระบบราชการมาแล้ว และมีข้าราชการประจำเป็นผู้ได้บังคับบัญชาเหมือนกันจึงเป็นไปได้ที่จะไม่รู้ว่า ระบบในการเดินเอกสารต่างๆ ในทางราชการจะต้องใช้บ้างพอสมควร จึงเป็นไปได้เลยว่าจะสามารถส่งถึงจุดหมายปลายทาง และปฏิบัติตามคำขอให้ได้ภายในระยะเวลา ภายใน 1-2 วัน ซึ่งการออกมาให้ข่าวในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันกับเอกสารที่ได้ประสานขอความร่วมมือไปของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างที่จะผิดสังเกตอยู่พอสมควรในกรณีแรกและก็เช่นเดียวกันกับกรณีหลังที่เจ้าหน้าที่และนักการเมืองผู้ที่เกี่ยวข้องจะไม่รู้ว่าวันที่ในเอกสารที่ระบุให้ปฏิบัติงานได้เลยกำหนดไปแล้ว อีกทั้งยังไม่แก้ไขให้ถูกต้อง

รูปที่ 23 จำนวนเขตของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

4.5 อำนาจตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานครมีสำนักงานเขตเพื่อให้บริการตามจำนวนของประชากรที่มีมากขึ้นถึงจำนวน 50 เขต มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(สส.) ได้ทั้งหมดจำนวน 33 คน(สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร, มปป.) (ตามการแบ่งเขตการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554) โดยส่วนมากเป็น ส.ส.ที่มาจากพรรคฝ่ายค้าน จำนวนมากถึง 24 คน(พรรคประชาธิปัตย์, มปป.) และมี ส.ส. ที่มาจากพรรคฝ่ายรัฐบาลเพียง 9 คน(พรรคเพื่อไทย, มปป.) เท่านั้น ย้อนไปดูข้อมูลผลการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2550 ก็พบว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้จำนวน ส.ส. ทั้งหมด 25 คน และ พรรคพลังประชาชน ได้ ส.ส. 8 คน เมื่อพิจารณาจากจำนวน ส.ส. แล้วจะเห็นได้ว่า กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ทางฐานเสียงทางการเมืองของพรรคฝ่ายค้านหรือพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้น ซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามกันในทางการเมืองจึงมีแนวโน้มหรือมีความเป็นไปได้ในทางการเมือง ที่ทั้งสองฝ่ายตรงข้ามกันในทางการเมืองจะใช้วิธีการต่างๆ ในทางการเมืองเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบกันในทางการเมือง โดยหวังผลต่อการช่วงชิงจำนวน ส.ส. ในพื้นที่ให้มากขึ้น หรือป้องกันไม่ให้ลดลง ในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในอนาคต จากการศึกษาพบว่าความรับผิดชอบในทางการเมืองและการปกครองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจาก 2 ส่วน

ส่วนที่หนึ่ง คือ ความรับผิดชอบตามกฎหมายที่ได้ถูกกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 รวมถึงฉบับแก้ไขต่างๆ ซึ่งให้อำนาจหน้าที่ในด้านหลักๆ 7 ประการ ประกอบด้วย

- 1) กำหนดนโยบายและบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย
- 2) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร
- 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆ
- 4) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย
- 5) วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย
- 6) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- 7) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวและกฎหมายอื่น

ส่วนที่สองก็คือ ความรับผิดชอบในทางการเมือง เนื่องด้วยมีที่มาจาก การเลือกตั้ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องมีความเป็นนักการเมืองมากกว่าที่จะเป็นนักปกครองเหมือนผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมาจากการแต่งตั้ง บทบาทสำคัญในฐานะของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งได้มีการนำเสนอ นโยบาย หรือ โครงการต่างๆ ไว้ในช่วงหาเสียง ผู้ว่าฯ กทม. จึงมีความรับผิดชอบทางการเมืองที่จะต้องดำเนินการตามนโยบายที่ได้ประกาศไว้ว่าจะทำโครงการต่างๆ ในการหาเสียง ผู้สมัครทุกรายย่อมต้องนำเสนอโครงการต่างๆ ที่เห็นว่าน่าจะตรงกับความต้องการของคนกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ เพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงส่วนใหญ่ การลงพื้นที่เพื่อหาก็กต้องเข้าไปให้ถึงประชาชนทุกกลุ่มและทุกพื้นที่ หรือแม้กระทั่งทุกบ้าน ปัจจุบันดังกล่าวทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทุกคน ต้องทำตัวให้ง่าย ๆ ติดดิน หรือเหมือนกับประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะให้สามารถเดินเข้าไปในทุกบ้าน ในทุกระดับ ทั้งนี้ เพื่อขอคะแนนเสียงจากคนเหล่านั้นได้ ประกอบกับอีกทั้งในขณะที่ยังอยู่ในฐานะเพียงเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง จึงทำให้ไม่สามารถทำตนให้อยู่ในฐานะของผู้ปกครองหรือนักปกครองแบบเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งได้อย่างสิ้นเชิง ถ้ามีผู้สมัครรายใดแสดงภาพลักษณ์ของนักปกครองมากเกินไป ก็อาจกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนและอาจจะกระทบต่อคะแนนเสียงในที่สุด

อย่างไรก็ดี แม้จะได้รับอำนาจปกครองผ่านการได้รับเลือกตั้งมาแล้ว ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเองก็มีภาระหน้าที่ที่จะต้องผลักดันนโยบายต่างๆ ที่ได้นำเสนอเอาไว้ประสบความสำเร็จรวดเร็วที่สุด เพื่อที่จะนำความสำเร็จของโครงการต่างๆ เหล่านั้นไปเป็นผลงานในการโฆษณาหาเสียงต่อไปอีกด้วย ยกตัวอย่างโครงการที่ได้มีการเสนอแนวความคิด ไว้ในตอนหาเสียงเลือกตั้ง เช่น โครงการสร้างคันป้องกันน้ำท่วมรอบพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือ การประกาศจะสานต่อโครงการสร้างอุโมงค์ยักษ์ในการป้องกันน้ำท่วม ของ ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร เป็นต้น ซึ่งจากความเห็นของนักวิชาการอิสระด้านการปกครองได้อธิบายว่า สิ่งนี้เป็นเรื่องของ Commitment หรือ ความรับผิดชอบที่เกิดจากการตกลงกัน ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า

“เขาเรียกปัญหา Commitment หรือความผูกพัน รับผิดชอบต่อประชาชน ผู้ว่าแต่งตั้งนี้จะรับผิดชอบต่อส่วนราชการ ต่อกระทรวงมหาดไทย ต่อรัฐบาล แต่ผู้ว่าที่มาจาก การเลือกตั้งนี้ก็ต้องมี Commitment แล้วก็มีความรับผิดชอบต่อประชาชนเป็นอันแรก ซึ่งผู้ว่าแบบแต่งตั้งจะมีน้อย ยกเว้นบางคนที่เขามีความสำนึกซึ่งในช่วงหลังๆ นี้มีผู้ว่าจำนวนไม่น้อยก็มีความคิดมีความผูกพัน มีความรับผิดชอบต่อคิดถึงประชาชน ในทศนะที่เป็นประชาชน (ที่ผู้ว่าต้องให้บริการ) ไม่ใช่เป็นราษฎร (ผู้อยู่ภายใต้การปกครอง) คิดถึงประชาชนเป็นประชาชน ไม่ใช่ในแง่ราษฎรเหมือนเมื่อก่อนนะที่มาเป็นไพร่ฟ้า โดยเฉพาะตั้งแต่ในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2540 ได้ประกาศใช้มา มันมีคำอยู่หลายคำ ที่ทำให้ผู้ว่าราชการคิดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประชาชนเข้ามาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาต่างๆ”

(จรัญ ดิษฐาพิชัย, 2556)

สอดคล้องกับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่เห็นว่าประชาชนสามารถสะท้อนความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ ผ่านไปถึงยังผู้ว่าได้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การถ่ายทอดผ่านหัวหน้าหรือผู้นำฐานเสียงของผู้ว่าในพื้นที่ของตน เพื่อถ่ายทอดโดยตรงไปยังผู้ว่าฯ โดยไม่ต้องมีวิธีการหรือขั้นตอนต่างๆ ทางราชการที่ยุงยากเหมือนการแจ้งเรื่องร้องเรียนหน่วยงานภาครัฐ เพียงแค่ นำเรื่องความไม่พอใจดังกล่าวไปบอกหรือถกกันกับหัวหน้าฐานเสียงในพื้นที่ก็พอแล้ว ดังบอกเล่าของประชาชนในชุมชนส่วนผักหลายท่านซึ่งมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังต่อไปนี้

“ความรู้สึกไม่พอใจน่าจะมีส่วน มีผลต่อการทำงาน คือเขาจะได้ปรับปรุงการทำงานให้เร็วขึ้น ว่าเอ่อ อะไรอย่างนี้เอามารวมกันถ้ามีเสียงส่วนมากกว่า เป็นเพราะ

อะไรประชาชนอย่างเรานี้ว่าเขาทำงานล่าช้า ทั้งๆ ที่แจ้งไปแล้วกว่าจะมา กว่าจะอะไรอย่างนี้นะ มีผลต่อการทำงานเขามากกว่าเขาจะได้ปรับปรุงการทำงานตรงนี้ได้เร็วขึ้น เพราะถ้าเขามาช้าเราก็จะร้องที่เขต เพราะเราอยู่เขตไหน เราก็ต้องร้องที่เขตนั้นอยู่แล้ว ว่าเราแจ้งไปแล้วคุณยังไม่มาปฏิบัติงานอะไรอย่างนี้ การทำงานล่าช้าเพราะถ้าผู้ว่าฯ ทราบ เขาจะทำงานเร็วขึ้น หรือไม่ก็จะแจ้งอดีตกำนัน เพราะกำนันใกล้ที่สุดแล้ว แถวนี่แกคุกมฐานเสียงของพรรคโดยตรง”

(อำพร สุทธิพงษ์เกียรติ, 2556)

“มันก็มีอยู่ที่เราเห็นตามสื่อที่ผู้ว่าเขาลุยพื้นที่ทุกวัน การทำงานมันก็มีผลต่อการเลือกตั้งครั้งต่อไป เขาก็หวังลงครั้งหน้า และมันก็เป็นหน้าที่ที่เขาต้องทำ ถ้าเขาไม่ทำมันเสียหายหมดมันไม่ใช่แค่ตัวเขาเอง วงศ์ตระกูลเขาก็เสียด้วย ชื่อเสียงของพรรคเขาก็เสียด้วย มันก็ส่งผลถึงคะแนนนิยมของพรรคที่มันจะตกลงเยอะ มีส่วนเยอะ”

(วีระยุทธ์ วิสัยแสง, 2556)

“ถ้าผู้ว่าเป็นอีกแบบจากเลือกตั้ง เป็นแบบแต่งตั้งก็ได้เรื่องแน่ ไม่ดีกว่านี้แน่นอน เพราะมันหลายขั้นตอนไง นายเยอะ ด้านหนึ่งก็คือล่าช้า สองก็คือวิธีปฏิบัติของระบบราชการก็ ต้องตามขั้นตอน 1,2,3,4 มันอาจจะไม่สะท้อน ณ เวลาปัจจุบันว่าจะต้องแก้ไขแบบไหน แต่ถ้าเขามีอำนาจเฉพาะเจาะจงของเขาเอง เขาอาจจะเปลี่ยนวิธี หรือสลับขั้นตอนต่างๆ มันอาจจะยืดหยุ่นได้ดีกว่านี้ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เพราะระบบราชการยังมีนายเยอะก็ยุ่งๆ ยังไงเลือกตั้งก็ดีกว่า”

(คชเดช พิมพ์สมาน, 2556)

จากความคิดเห็นข้างต้น สามารถสรุปที่มาของความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการแบบเลือกตั้งได้ดังต่อไปนี้คือ 1. ผู้ว่าแบบเลือกตั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อทางการเมืองมากกว่า ต้องมีความเป็นนักการเมือง มากกว่านักปกครอง เนื่องจากมีข้อตกลงกับประชาชน (Commitment) ตามที่ตนได้หาเสียงเอาไว้ และในขณะเดียวกัน ผลสำเร็จของนโยบายที่เคยได้หาเสียงไว้ ก็จะหนุนเสริมคะแนนเสียงทางการเมืองของตนและของพรรคที่ตนสังกัด อันจะส่งผลโดยตรงต่อการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศในอนาคต 2. ในการทำงานต่างๆ ของผู้ว่าฯ ความรวดเร็วและความพึงพอใจของประชาชนส่งผลกระทบต่อตำแหน่งผู้ว่าฯ ได้ ทั้งในด้านการเมืองระดับท้องถิ่น ผ่านความไม่พอใจของกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นฐานเสียงของตนเอง และในระดับประเทศด้วย

เนื่องจากฐานเสียงของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ ก็เป็นเป็นฐานเสียงของพรรคที่ตนเองสังกัดอยู่ด้วยเช่นกัน 3. ต้องคอยรับผิดชอบต่องานร้องขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายต่างๆ ทั้ง สก. สข. รวมถึงสำนักงานเขตต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่โดยตรงที่ทำหน้าคอยรายงานการร้องขอต่างๆ จากภายในพื้นที่โดยตรง และลดขั้นตอนในการรายงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว โดยที่แหล่งข้อมูลนั้นก็ต้องมีความน่าเชื่อถือไปพร้อมๆ กันซึ่งเครือข่ายที่คอยช่วยประสานงานนั้นก็เป็นการช่วยเสริมที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ ไม่ได้สร้างขึ้นใหม่แต่อย่างใด จึงช่วยลดปัญหาความผิดพลาดของข้อมูลลงไปได้ในระดับหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหลักๆ ปรากฏอยู่ในกฎหมายเพียงฉบับเดียวคือ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พร้อมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2539 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2542 ที่ระบุไว้ในมาตราที่ 49 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่หลักทั้งหมด 7 ประการ ตามที่ได้อธิบายเอาไว้ในส่วนที่แล้วอย่างไรก็ดี ในช่วงวิกฤตการณ์น้ำท่วม ปี พ.ศ. 2554 พบว่ามีกฎหมายอีกหนึ่งฉบับ ที่มีบทบาทสำคัญที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของผู้ว่าฯ กทม. คือ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 ที่ถูกประกาศใช้โดยคำสั่งของนายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 31 ในการรวบอำนาจในการบริหารและการสั่งการทุกหน่วยงานทั้งหมด ให้มาขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีแต่เพียงผู้เดียวโดยให้เหตุผลคือ เพื่อให้การทำงานที่เป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า การประกาศใช้อำนาจตามความในกฎหมายดังกล่าวนี้ ไม่ได้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญอย่างชัดเจนต่อการทำงานของ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากอำนาจการสั่งการและขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ ของหน่วยงานภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครยังคงเหมือนเดิม ยกเว้นแต่ในบางกรณีเท่านั้นเช่น เหตุการณ์ ในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2554ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมีความจำเป็นต้องใช้กำลังตำรวจในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ต้องเข้าไปแก้ไขประตุน้ำที่ชำรุดจากการถูกน้ำกัดเซาะพัง แต่ถูกขัดขวางจากประชาชนในพื้นที่ที่ไม่ต้องการให้ซ่อมประตุน้ำเพราะไม่ต้องการให้บ้านของเขาถูกน้ำท่วมมากกว่านี้ ดังเช่นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปี 2550 สั่งให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อมาดูแลและรักษาความปลอดภัย ในการซ่อมประตุน้ำคลองสามวา ซึ่งการใช้อำนาจในการสั่งข้าราชการตำรวจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในลักษณะนี้มีน้อยครั้งมาก เมื่อเทียบกับระยะเวลาที่น้ำท่วมกรุงเทพมหานครทั้งหมดโดยมีข่าวการใช้อำนาจดังกล่าว ปรากฏในสื่อดังต่อไปนี้

“ผู้ว่าฯ กทม. ประกาศให้เขตบางเขนเป็นพื้นที่อพยพเพิ่มอีกแห่ง รวมถึงหมู่บ้านเสนานิเวศน์ 2 แขวงจรเข้บัว ในเขตลาดพร้าว และแขวงคลองสามวาตะวันออก

นอกจากนี้ให้เขตหนองจอกเป็นพื้นที่เฝ้าระวังพิเศษ ประกาศไว้ใช้ พ.ร.บ.ปภ.บังคับใช้ สั่ง ผบช.น.ให้ส่งตำรวจคุมครองเจ้าหน้าที่ซ่อมแซมบานประตูระบายน้ำคลองสามวา เมื่อช่วงค่ำวันที่ 1 พ.ย. ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร แกลงถึงสถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ในกรุงเทพฯ ในขณะนี้ว่า กทม.ได้มีความจำเป็นในการประกาศพื้นที่ที่เป็นเขตอพยพ ในพื้นที่หมู่บ้านเสนานิเวศน์ โครงการ 2 แขวงจรเข้บัวในเขตลาดพร้าว เขตคลองสามวา (แขวงสามวาตะวันออก) และเขตบางเขนทั้งพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีน้ำไหลเข้าท่วมจำนวนมาก ส่วนเขตที่ กทม.สั่งเฝ้าระวังจับตาเป็นพิเศษก็คือ เขตหนองจอก (แขวงทรายกองดินและแขวงทรายกองดินใต้) โดยให้ประชาชนเตรียมพร้อมในการอพยพด้วย

อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าฯ กทม. ได้แสดงความเป็นห่วงถึงกรณีประตูระบายน้ำที่ชำรุดในเขตคลองสามวา เพราะประชาชนในพื้นที่ไม่ยินยอมให้ กทม.ได้เข้าไปซ่อม จึงเป็นกังวลว่าถ้าหากปล่อยให้ประตูระบายน้ำที่ชำรุดอยู่ในขณะนี้ทิ้งไว้เป็นเวลานานจะเกิดการพังในที่สุดได้ และจะทำให้เกิดความเสียหายกับบริเวณโดยรอบทั้งหมดที่เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ จึงอยากจะวอนขอให้ตำรวจในพื้นที่ช่วยเร่งประสานกับชาวบ้านให้ กทม.ได้รับเข้าไปทำการซ่อมด้วย "ผมไม่มั่นใจการทำงานของ ตร.พื้นที่ จึงอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ ม.31 สั่งให้ ผบช.น.ช่วยส่ง ตร.คุ้มกันเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้จะมีคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้ง และขอใช้อำนาจพ.ร.บ.บรรเทาสาธารณภัย มาตรา 37 วรรค 2 ออกคำสั่งให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ดูแลความสงบ และป้องกันประตูระบายน้ำคลองสามวา และให้ดูแลเจ้าหน้าที่ กทม.ที่จะเข้าไปซ่อมแซมประตูระบายน้ำ กทม.ยืนยันชัดเจนไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นต้องซ่อมประตูระบายน้ำคลองสามวาให้ได้ เพื่อไม่ให้มีน้ำทะลักเข้าท่วมถนนรามอินทรา และรามคำแหง" ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ กล่าวโดย: ไทยรัฐออนไลน์ 1 พฤศจิกายน 2554, 21:04 น."(ไทยรัฐ, 2554)

แต่อย่างไรก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลับพบว่า กฎหมายดังกล่าวมีผลหรือส่งผลกระทบมากหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นได้ กล่าวคือ เกิดข้อจำกัดในการเบิกจ่ายงบประมาณในการเยียวยาให้กับประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด ทั้งค่าเยียวยาประชาชนในส่วนแรก 5,000 บาท ทุกครัวเรือน และค่าชดเชยความเสียหายของบ้านเรือนและเครื่องใช้ต่างๆ ที่ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม สูงสุดรายละไม่เกิน 20,000 บาทต่อหลังคาเรือน และความช่วยเหลืออื่นๆ ซึ่งรายงานการสรุปผลของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนพระราชทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งสรุปในวันที่ 4 เมษายน 2546 พบว่าตัวเลขที่

กรุงเทพมหานครให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2554 ถึง 9 เมษายน 2555 รวมเป็นเงินทั้งสิ้นที่สูงถึง 1,184,830,116.34 บาท (ดู รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก) ซึ่งเงินดังกล่าวนี้จะไม่สามารถเบิกจ่ายได้ถ้าพื้นที่ หากไม่ได้รับการ ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติฉุกเฉินตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปี 2550 เสียก่อน ดังคำกล่าวของรองผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครในขณะนั้นว่า

“การประกาศคณะกรรมการชุดนี้ พ.ร.บ.บอกว่าป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย ในการป้องกันคือเหตุยังไม่เกิด เราก็ป้องกันโดยการตั้งคณะกรรมการขึ้นมา บริหารจัดการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์บรรเทาก็คือการให้เงิน ช่วยเหลือ การให้เงินช่วยเหลือนั้นจะบรรเทาได้ก็ต้องประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัย พิบัติก็คือเกิดเหตุแล้ว เมื่อเกิดเหตุแล้วก็ประกาศพื้นที่ เมื่อประกาศพื้นที่แล้วนี้ก็ บรรเทาด้วยการจ่ายเงินลงมา ในการป้องกันนี้เราสามารถใช้งบประมาณของเรา ใน การสร้างกระสอบทรายเพิ่ม เพิ่มปั้มน้ำหรืออะไรอันนี้ ทำได้หมด แต่ส่วนในการ บรรเทานี้ ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่รัฐบาลนี้ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติแล้วก็จัดสรร งบประมาณลงมาให้”

(ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์, 2556)

จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานภายใต้ขอบเขตอำนาจของกรุงเทพมหานครมีจำนวนมาก โดยเฉพาะในระดับสำนักต่างๆ ก็มีมากถึง 20 สำนัก(กองอัตรากำลัง, 2554) จึงทำให้ศักยภาพในการ ให้ความช่วยเหลือประชาชนมีมากตามไปด้วย โดยในการช่วยเหลือนั้นไม่ได้ขึ้นต่อสำนักใดสำนักหนึ่ง อีกทั้งในแต่ละสำนักก็มีจำนวนบุคลากรและงบประมาณ ตามกรอบที่ได้รับอนุมัติไว้ และมีทั้งเครื่องมือ และเครื่องจักรที่พร้อมใช้งานอยู่แล้ว เนื่องจากใช้งานอยู่เป็นประจำในภาวะปกติ ตามคำบอกเล่าของ หัวหน้าฝ่ายบรรเทาผู้ประสบภัย กองอำนวยการและป้องกันสาธารณภัย สำนักป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ที่ได้กล่าวไว้ว่า

“ที่นี้ในส่วนของกรุงเทพมหานครเองนี้ หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยจะมีหลายส่วนมาก ผมเข้าใจว่าไม่มีหน่วยงานที่รวบรวมเป็นหน่วยงาน กลางที่รวมหน่วยที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยไว้เป็นข้อมูล ผมว่าไม่มี คือ นอกจากสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องของเงิน ตามระเบียบกระทรวงการคลังแล้วนี้ ก็ยังมีสำนักระบายน้ำที่ให้ความช่วยเหลือ ใน เรื่องของกระสอบทราย ในเรื่องการระบายน้ำด้วยเครื่องสูบน้ำ และก็เรือด้วย สำนัก รักษาความสะอาดก็ช่วยเรื่องของท้องน้ำ ห้องสุขา ส้วมทั้งหลาย สำนักอนามัยก็เป็น

เรื่องของยา สำนักงานแพทย์ก็เช่นเดียวกัน สำนักงานสิ่งแวดล้อมก็เช่น ส้วมแล้วก็เรือด้วย แล้วสำนักงานเขตพื้นที่ก็เป็นหน่วยที่แจกจ่ายไปตามจุดที่ประสบภัยนะครับ เพราะฉะนั้นจะเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือของกรุงเทพมหานครนั้น จะมีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือที่หลากหลาย ไม่ได้เปิดเสร็จที่สำนักใดสำนักหนึ่งแต่ละสำนักก็ทำหน้าที่ของตัวเอง ภายใต้อำนาจหน้าที่ของสำนักนั้น อย่างของสำนักผมก็จะให้ความช่วยเหลือเป็นถุงยังชีพดูแลศูนย์รับบริจาคทั้งหลาย ที่ลานคนเมืองนะครับ รับบริจาคทั้งหมดเสร็จแล้วเราก็จะกระจายลงยังจุดที่เกิดเหตุโดยผ่านไปยังสำนักงานเขต”

(นายเฉลิมชัย โฆษิตครินทร์, 2556)

นอกจากนี้ ในแต่ละสำนักก็ยังมีกองงานต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของแต่ละสำนักอีกหลายกองงานด้วยกัน เช่น สำนักงานโยธา ที่มีสำนักงานก่อสร้างและบูรณะ กองควบคุมการก่อสร้าง ที่มีหน้าที่ในการซ่อมสร้างถนนและสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ ซึ่งในการซ่อมสร้างต่างๆ จะใช้วิธีการประมูลจ้างเหมาให้ออกชนมาดำเนินการ ซึ่งออกชน เหล่านี้มีเครื่องมือเครื่องจักรและพนักงานอีกจำนวนหนึ่งซึ่งสำนักต่างๆ ที่เป็นเจ้าของโครงการสามารถประสานขอความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือในกรณีต่างๆ ได้ รวมไปถึงการจัดซื้อจัดจ้างในกรณีเร่งด่วนได้เช่นเดียวกัน

ในเหตุการณ์วิกฤตอุทกภัยในปี 2554 มีบุคลากรของ กทม. จำนวนมากที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในภาวะฉุกเฉินนั้นก็ยังมีปัญหาอยู่ภายในตัวเองไม่น้อยเช่นเดียวกัน จากการศึกษาที่พบว่า เมื่อบุคลากรจำนวนมากมาร่วมกันทำงาน ดูภายนอกผิวเผินแล้วน่าจะไม่มีปัญหาอะไร เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ที่มาจากสังกัดกรุงเทพมหานครด้วยกันเองทั้งหมด แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า ในระดับหัวหน้าของสำนักหนึ่งไม่สามารถสั่งการข้าราชการหรือลูกน้องของอีกสำนักหนึ่งได้ หรือถ้าสั่งได้ ลูกน้องของอีกสำนักหนึ่งสามารถที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติก็ได้ อันเนื่องมาจากการที่ลูกน้องเหล่านั้นถือว่าในระดับหัวหน้าไม่ได้เป็นหัวหน้าของฝ่ายตนโดยตรงตามสายงาน จึงทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่จะสั่งการระดมคนที่มียู่จำนวนมาก เพื่อร่วมแรงในการบรรจุน้ำของจำนวนมากลงในถุงยังชีพต่างๆ ซึ่งต้องทำด้วยความรวดเร็วและต้องอาศัยกำลังแรงงานจากคนจำนวนมาก ประกอบกับในการที่สำนักต่างๆ ของ กทม. มีขนาดไม่เท่ากัน ย่อมเป็นไปได้ที่จะเกิดความรู้สึกถือตัวว่าตัวเองมาจากสำนักที่ใหญ่กว่า จึงไม่ค่อยยอมให้ความร่วมมือ เมื่อถูกขอความร่วมมือ เป็นต้น ตามคำกล่าวของหัวหน้าฝ่ายบรรเทาผู้ประสบภัย กองอำนวยการและป้องกันสาธารณภัย สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ที่ได้กล่าวไว้ว่า

“กรุงเทพมหานครก็มีการตั้งเป็นศูนย์ขึ้นมา เหมือนย่อส่วนมาจากรัฐบาล แต่ที่นี้ในศูนย์นี้ปรากฏว่าหน่วยงานหลัก กลายเป็นสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งในความเป็นจริงมันต้องทุกหน่วยงาน มันก็ค่อนข้างจะไม่ค่อยคล่องตัว โดยปกติในการทำงานร่วมกันหลายๆ สำนัก ทั้งจากความเทอะทะ ทั้งความยากลำบากในการประชุม และด้วยอีโก (Ego) ของแต่ละสำนักด้วยแล้ว ความพร้อมของบุคลากรก็ไม่เท่ากัน แล้วก็ทั้งหมดตอนนั้นอำนาจรวมศูนย์อยู่ที่ข้างบนซึ่งต้องการตัดสินใจว่าข้างบนเห็นชอบด้วยหรือไม่ จึงอาจจะขาดความฉับไวไปบ้างในการตัดสินใจต่างๆ ซึ่งจะเห็นว่ามิของบริจาคววงกงเต็มลานคนเมืองหน้าสำนักงานที่ทำการกรุงเทพมหานครเต็มไปหมดเลยในช่วงนั้น”

(นายเฉลิมชัย โจรจน์นครินทร์, 2556)

จากข้อมูลแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดสามารถตอบชื่อ และนามสกุลของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครในช่วงเวลาในขณะน้ำท่วมได้อย่างถูกต้อง และสามารถบอกได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมีปฏิกริยาต่อปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละจุด ได้อย่างรวดเร็วภายใน 6 ชม. รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วภายใน 2 วัน และมีความทุ่มเทเวลาในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้น เป็นระยะเวลาเฉลี่ยที่สูงถึง 18 ชม./วัน และส่วนใหญ่จากการตอบแบบสอบถามก็มีความพึงพอใจ

ในการทำงานโดยรวมของผู้ว่าราชการจังหวัดด้วยเช่นกัน อีกทั้งประกอบกับลักษณะของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจำเป็นต้องมีความเป็นนักการเมือง มากกว่านักปกครองตั้งแต่ในตอนทำการหาเสียงเลือกตั้งซึ่งต้อง คลุกคลีอยู่กับประชาชนให้ใกล้ชิดที่สุดเท่าที่จะทำได้ และลักษณะการทำงานดังกล่าวก็ยังคงดำเนินต่อมาหลังจากที่ได้รับการเลือกตั้งมาเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วก็ตามที่ต้องเน้นการทำงานแบบเข้าถึง และรวดเร็วในทุกพื้นที่ๆ ที่มีปัญหา เช่น ปัญหาคันกันน้ำรอบกรุงเทพแต่ในบางจุด ที่วัดปฐมวาส(VoiceNews, 2554)แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา ทำให้น้ำทะเลลึกเข้าเขตท่วมประชาชนในแขวงดังกล่าว ซึ่งทำให้ต้องมีการซ่อมอย่างเร่งด่วน จากกรณีดังกล่าวพบว่าในเวลาไม่นานผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก็ต้องเร่งลงพื้นที่ดังกล่าวภายในเย็นของวันเดียวกันนั่นเอง เป็นต้นการทำงานในลักษณะดังกล่าวเป็นภาพที่ประชาชนในกรุงเทพมหานครคุ้นชินโดยผ่านสื่อต่างๆ เป็นประจำ ในเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ ปี 2554 ชาว กทม. ส่วนใหญ่ก็มีตั้งคาดหวังกับการทำงานของผู้ว่าราชการเอาไว้อย่างสูง เนื่องจากมีหน่วยงานภายใต้ขอบเขตอำนาจของผู้ว่าฯ อยู่เป็นจำนวนมาก รวมถึงมีบุคลากรและเครื่องมือที่พร้อม ดังนั้น ในทัศนะของประชาชนบางส่วนจึงคิดว่า ความช่วยเหลือต่างๆ จากกรุงเทพมหานครน่าจะมีมากกว่านี้ และส่วนหนึ่งคิดว่าน่าจะเป็นปัญหามาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดี หรือไม่มีประสิทธิภาพ โดยประชาชนส่วนหนึ่งได้ตั้งคำถามว่า เหตุใด

จึงไม่เกิดการระดมกำลังทั้งทรัพยากรบุคคลากรและเครื่องมือจากสำนักงานเขตอื่นๆ ที่รอดพ้นจากน้ำท่วมมาช่วยเหลือเขตที่น้ำท่วมหนักอย่างเช่นเขตตลิ่งชัน ซึ่งในทัศนะเขาคิดว่าน่าจะเห็นรถหรือเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ในการรับส่งประชาชนเข้าไปในซอยต่างๆ ของชุมชนสวนผักเขตตลิ่งชันซึ่งเป็นซอยที่น้ำท่วมสูงมากกว่านี้ แต่กลับพบเห็นเฉพาะการทำงานของรถขนส่งของหน่วยงานทหาร ซึ่งคอยให้บริการกับประชาชนเป็นหลักตลอดระยะเวลาที่น้ำท่วมที่เกิดขึ้น ดังคำกล่าวของประชาชนชุมชนสวนผักว่า

“มีเขตตั้งหลายเขต สามารถระดมมาได้ ระดมกับเขตอื่น เขตโน้นไม่มีปัญหาที่ระดมพลจากเขตโน้นมาช่วยเขตนี้ก็ได้จริงๆ แล้ว ไม่จำเป็นว่าต้องแยกเขตใครเขตมันจริงๆ สามารถทำได้ แต่เท่าที่ดูที่ผ่านมานั้นก็ไม่ได้ใช้จุดนี้มาให้มีประโยชน์ ฟังข่าวดูไม่เห็นใช้ประโยชน์เท่าที่ควรจริงๆ ทรัพยากรบุคคลเออะจากเขตที่น้ำไม่ท่วมนะ ก็น่าจะเอามาช่วยเอามาทำงานอะไรอย่างนี้ ที่ผ่านมามีเห็นเพียงแค่เอาอุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องสูบลมเออะ แต่จริงๆ คนนะสำคัญ มาช่วยเหลือนี้จะดีกว่านี้เออะจริงๆ เรือมันต้องขับวอนเลยหละ พุดง่าย ๆ คือสรุปง่าย ๆ ว่ายังใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ต่างๆ ได้ไม่เต็มที่”

(คชเดช พิมพ์สมาน, 2556)

“ตอนช่วงน้ำท่วมรู้สึกจะไม่มีใครมาประกาศ ให้ยกของขึ้นที่สูงนะ เขตก็ไม่มีนะ ที่มีก็พี่สาว กับน้องสาวเขาดูข่าวประจำ เขาก็โทรมาอยู่เรื่อยๆ เลยนะบอกว่าให้เก็บของ เก็บของเลยนะน้ำมันจะมาเป็นเมตรเลยนะ เราก็ได้แต่บ่นว่าน้ำบ่าอะไรจะมาเป็นเมตร เขาก็โทรกันมาวันยังค่ำ เราก็ไม่เชื่อเพราะปี 38 อย่างมากก็แค่ตาตุ่มเองเท่านั้นแหละ”

(สมจิตร สิริวรรณไชย, 2556)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าประชาชนบางส่วน จะไม่ค่อยพอใจการทำงานของผู้ว่าราชการก็ตาม แต่ก็ไม่ได้คาดหวังที่จะให้ผู้ว่าราชการลงมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยตรง เนื่องจากว่าประชาชนเองก็เข้าใจสภาพการทำงานของผู้ว่าราชการในช่วงวิกฤติที่มีหน้าที่ต้องดูแลในภาพรวมของพื้นที่ทั้งหมดซึ่งมีจำนวนมาก จึงไม่สามารถมาดูแลได้อย่างเป็นรายกรณี ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ความคาดหวังของประชาชนจะมุ่งไปที่หน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่เป็นหลักก่อน โดยเริ่มตั้งแต่ สมาชิกสภาเขต สำนักงานเขต และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในการประสานขอความช่วยเหลือหรือความร่วมมือต่างๆ ในเบื้องต้น หากไม่ได้รับการสนใจจากหน่วยงานที่ร้องขอ ก็จะเลื่อนลำดับไปอีกชั้นถึงในระดับผู้อำนวยการเขต และถ้าปัญหาดังกล่าว ยังไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะมุ่งไปที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครใน

ท้ายที่สุด ดังคำกล่าวของประชาชนซึ่งเป็นผู้ที่เข้าที่ริมทางรถไฟริมถนนสวนผัก เขตตลิ่งชันได้กล่าวไว้ว่า

“ทางเขตนี้ต้องส่งหลักฐานเอกสารไปทางผู้ว่า กทม. ที่นี้ความผิมน้อยที่เขตทางเขตเขาไม่ส่งเอกสารเราขึ้นไป ช่วงนั้นถ้าเราจะไปหาผู้ว่าเองคนเดียวโดดๆ ไม่มีทางได้พบหรือเพราะช่วงนั้นน้ำท่วมผู้ว่าเองเขาก็ไม่ค่อยได้อยู่หรือใช้ไหม แล้วเราไปเองคนเดียวไม่ได้พบหรือ อย่างดีก็ได้แค่เอาหนังสือไปยื่นทิ้งเอาไว้ คือจากประสบการณ์ที่เราทำอยู่ เรารู้อยู่ การทำงานของเราๆ จะทำงานให้เป็นระดับจากท้องถิ่นจากพื้นที่แล้วนี้ ถ้าไม่ได้อะไรเราก็ขยับขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ถ้าหน่วยงานนี้ไม่ได้ก็ขยับขึ้นไปถึงที่สูงกว่า บางทีคุณไปสี่ห้าคนยังไม่ได้พบเลย ไปถึงก็ต้องไปเจอพวกหน้าห้องก่อน ท่านผู้ว่าไม่อยู่ มีเรื่องอะไรคะ ติดต่ออะไรคะ รับเรื่องไว้แล้วกันแล้วอีกสองวันป่าโทรมาใหม่คะบางที่ฉันลุยเข้าไปถึงที่ห้องเลย ไปกันสองสามคน ฉันก็บอกอยู่ตรงนี้ก่อน บางทีเข้าไม่ได้ไม่ให้เข้า ฉันก็รู้ทางหลบเข้าไปทีละคนๆ พอขึ้นไปถึงข้างบน พอรวมกลุ่มได้ ฉันรู้ว่าห้องไหนฉันก็เดินเข้าไป พอเทศกิจเห็น ฉันก็ดันประตูเอาไว้ชาวบ้านพวกฉันก็เดินเข้าไปหมด 4-5 คน ถึงจะได้พบ”

(ประทีน เวคะวะยานนท์, 2556)

ด้วยเหตุทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้งนั้น จึงมีความเป็นนักการเมืองที่ค่อนข้างสูง ซึ่งในทางการเมืองแล้วนั้นก็หมายความว่าความคิด หรืออุดมการณ์ในทางการเมืองย่อมไม่เหมือนกันในแต่ละพรรค และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกันแล้วย่อม จึงทำให้การประสานงานกับหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งก็คือรัฐบาลในขณะนั้นซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ไม่มีความราบรื่นเหมือนกับคนที่อยู่ในพรรคฝ่ายเดียวกันอย่างไม่มากนักน้อย ดังจะเห็นได้จากสิ่งหนึ่งที่ได้ปรากฏออกมาอย่างชัดเจนผ่านสื่อในการประสานงานกันระหว่าง หน่วยงานของรัฐบาลที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมนี้ก็คือ ศปภ. กับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการที่ ศปภ. ก็ส่งเอกสารคำสั่งต่างๆ ล่าช้า จนเลยวันที่กำหนดไปแล้วตามเอกสารที่ส่งถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้เพื่อให้ดำเนินการปฏิบัติตามได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ตามคำกล่าวของรองผู้ว่าราชการในขณะนั้นได้กล่าวไว้

จากรายละเอียดที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นจะเห็นว่าปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นมีเพียงปัจจัยเดียว คือปัจจัยในทางด้านความขัดแย้งในทางการเมืองเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยดังกล่าวนี้ไม่ได้ส่งอย่างมีนัยสำคัญ ต่อการได้หรือเสีย

ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร อันเนื่องมาจากทั้งงบประมาณและอำนาจในทางกฎหมายต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่ให้อำนาจเป็นการเฉพาะนั่นเอง อีกทั้งในด้านงบประมาณในการได้รับการเยียวยาความเสียหายต่างๆ จากส่วนกลางก็ได้รับครบถ้วนถึงแม้ว่าอาจจะติดปัญหาล่าช้าบ้างในบางกรณีเท่านั้น ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างไร แต่อย่างไรก็ตามพบว่าปัจจัยด้านความขัดแย้งในทางการเมืองดังกล่าวกลับส่งกระทบ หลังจากปัญหาหน้าท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว โดยได้กระทบต่อการตอบรับในการอนุมัติโครงการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้นำเสนอของงบประมาณไปยังส่วนกลาง เพื่อนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีกในอนาคต โดยพบว่าหลังจากปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ทำโครงการเพื่อนำเสนอของงบประมาณสนับสนุนจากส่วนกลางสูงถึง 26 โครงการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 13,943 ล้านบาท แต่ก็ไม่ได้รับการอนุมัติใดจากรัฐบาลส่วนกลาง ซึ่งในประเด็นนี้อาจมองได้ว่าเป็นผลประโยชน์ในอนาคตที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครสูญเสียไปจากความขัดแย้งทางการเมืองดังกล่าวก็ได้ในมุมมองด้านนี้ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่า การที่ไม่ได้รับงบประมาณนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากในช่วงระยะเวลาที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครยื่นขอสนับสนุนไปนั้น เป็นช่วงระยะเวลาระหว่างที่รัฐบาลกำลังดำเนินการเพื่อแสวงหาเงินกู้ยืม และยังคงไม่ได้มีการเซ็นสัญญาการกู้เงินกับแหล่งเงินกู้ใดๆ เพื่อนำเงินมาใช้ในโครงการเกี่ยวกับการจัดการปัญหาน้ำท่วมแต่อย่างไร ซึ่งโครงการของกรุงเทพมหานครก็ได้ทำเสนอขอไปเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณการกู้เงินดังกล่าวเช่นเดียวกัน และถึงแม้ว่าหลังจากนั้นรัฐบาลจะได้ทำการกู้เงินกับแหล่งเงินกู้ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในโครงการดังกล่าวได้แล้ว แต่ก็มาติดขัดในด้านประเด็นด้านกฎหมายจึงทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการต่างๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ได้ จนมีการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองด้วยการยุบสภาของรัฐบาลในที่สุด ซึ่งในประเด็นของโอกาสที่จะได้รับในอนาคตนี้ และสามารถคิดคำนวณออกมาเป็นตัวเลขมูลค่าเบื้องต้นของจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ จากสมการเบื้องต้นดังต่อไปนี้คือ การเอางบประมาณที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ยื่นเสนอขอรับการสนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในระยะยาวจากส่วนกลาง / ตัวเลขของจำนวนประชากรของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ก็จะได้จำนวนโอกาสของงบประมาณที่จะได้ในอนาคตต่อจำนวนประชากรซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการ ได้ดังต่อไปนี้คือ

$$\begin{aligned}
 \text{มูลค่าการลงทุนเพื่อการป้องกันปัญหาในอนาคต} &= \text{งบประมาณที่ผู้ว่าฯ เสนอขอ/จำนวนประชากร} \\
 &= 14,943 \text{ ล้านบาท} / 5,673,560 \text{ คน} \\
 &= 2,457.5 \text{ บาท/คน}
 \end{aligned}$$

จากสมการดังกล่าวข้างต้น พบว่าหลังจากปัญหาน้ำท่วมที่ได้ผ่านพ้นไปพบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้มีการนำเสนอโครงการเพื่อของบประมาณจากส่วนกลางผ่านคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ไปจำนวน 13,943 ล้านบาท ประกอบด้วยโครงการทั้งสิ้น 26 จำนวนโครงการ เช่น การสร้างอุโมงค์ระบายน้ำ สร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก และประตูระบายน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำ ปรับปรุงท่อบกั้นน้ำ เป็นต้น

รูปที่ 24 ระดับความสูงของคั่นกันน้ำที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

รูปที่ 25 ระดับความสูงของคันกั้นน้ำที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ซึ่งถึงแม้ว่าจะงบประมาณดังกล่าวนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร จะไม่ได้รับหรือได้รับไม่เต็มจำนวนก็ตาม แต่ก็ยังเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความคิดในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีน้อยที่สุด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครก็ได้ทำหน้าที่นำเสนอโครงการ สร้างความเป็นไปได้เบื้องต้น ที่ประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานครจะได้รับจากการแก้ไขปัญหาในระยะยาวเป็นจำนวนเงินงบประมาณเบื้องต้น/คน เท่ากับ 2,457.5 บาท/คน นั้นเอง หรือกล่าวให้เข้าใจง่ายขึ้นก็คือประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครมีโอกาสที่จะมีเงินเพื่อใช้ป้องกันแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในมือ ถึงคนละ 2,457.5 บาท/คน

4.6 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

จากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามของประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผัก ของ น.ส. ไพวรรณ โคพะทา วัฒนโน อายุ 44 ปี ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน สถานะโสด จบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี และมีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะทั้งหมด จำนวน 3 คน คือ มารดา น้องชาย หลานสาว โดยตัวเธอ บิดา และมารดา ทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดในจังหวัดอุบลราชธานี อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนสวนผักมาแล้ว 20 ปี และมีความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ในระดับปานกลาง และเธอมีอาชีพหลักคือการค้าขาย โดยทำมาแล้วเป็นระยะเวลาถึง 18 ปีด้วยกัน มีที่ดินเป็นของตนเอง จำนวน 115 ตารางวา โดยมีบ้านเป็นของตนเอง มีอาคารพาณิชย์ที่เปิดเป็นร้านขายของ จำนวน 1 ร้านค้า และไม่มีการเช่าสิ่งปลูกสร้างใดๆ เพิ่มเติม และบ้านดังกล่าวถูกน้ำท่วมสูงประมาณ 30-60 ซม. จึงได้อพยพย้ายมาอยู่ที่อาคารพาณิชย์ดังกล่าว ประมาณ 60 วัน (น้ำท่วมบ้าน 30 วัน ทำความสะอาดและซ่อมแซมบ้าน 30 วัน) โดยมีรายได้จากการค้าขาย ประมาณ 10,000-20,000 บาท/เดือน มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ 5,000 บาท และไม่มีหนี้สินจากการกู้ แต่ก็ยังมีหนี้ที่เกิดจากค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่างๆ มีทรัพย์สินในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องจักรในการค้าขายได้แก่ ตู้แช่เย็น 4 ตู้ เครื่องทำกาแฟ 1 เครื่อง โดยร้านค้าดังกล่าวไม่ถูกน้ำท่วม เนื่องจากน้ำสูงเพียงแค่ระดับพื้นของร้านค้าเท่านั้น ประกอบกับมีการเสริมคานปูนหน้าประตูทางเข้าเพิ่มขึ้นอีก 30-40 เซนติเมตร จึงทำให้ไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนัก แต่ถนนหน้าร้านถูกน้ำท่วมสูงประมาณหัวเข่า เป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน แต่สามารถสัญจรไปมาได้ และสามารถออกไปซื้อสินค้า เพื่อมาจำหน่ายได้จึงทำให้สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ แต่ก็มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในช่วงภาวะน้ำท่วมจากราคาอาหารที่สูงขึ้น อย่างเช่น น้ำดื่มเป็นต้น และในช่วงภาวะน้ำท่วมดังกล่าวไม่มีหนี้ใหม่เกิดขึ้นใหม่ โดยเธอได้รับการแจ้งเตือนเกี่ยวกับปัญหาภาวะน้ำท่วมดังกล่าวจากทางโทรทัศน์ และสื่อวิทยุต่างๆ โดยในระหว่างช่วงเวลาน้ำท่วมดังกล่าว มีรถของทหารมาให้ความช่วยเหลือเป็นประจำทุกวัน ในการบริการคอย รับ-ส่ง ประชาชนในพื้นที่ในการเดินทางภายในซอยชุมชนสวนผักต่างๆ เป็นระยะเวลาตลอดทั้งเดือน นอกจากนั้นเธอยังได้รับการแจกสิ่งของต่างๆ หน่วยงานต่างๆ เป็นข้าวกล่องจำนวน 3 ครั้ง และจากกลุ่มอาสาสมัครต่างๆ จำนวน 5 ครั้ง และมีนักการเมืองในระดับ สส. ของพื้นที่มาให้ความช่วยเหลือ โดยเธอสามารถบอกชื่อและนามสกุลของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครในขณะนั้นได้อย่างถูกต้อง และเธอคิดว่าผู้ว่าฯ ของเธอได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยเธอคิดว่าผู้ว่ามีปฏิริยาต่อปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดภายใน 6 ชม. และสามารถทำงานแก้ไขปัญหามันจุดต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วภายใน 1-2 วัน และคิดว่าในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ว่าฯ ทำงานอย่างทุ่มเท เฉลี่ย 18 ชม./วัน โดยเธอมีความพึงพอใจในการทำงานดังกล่าวของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเธอให้คะแนนการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดของเธอสูงถึง 8 คะแนนจากทั้งหมด 10 คะแนน ซึ่งเธอได้ตัดสินใจให้ผู้ว่าฯ กทม. ทำงานได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ ผู้ว่าฯ นครปฐม และเธอคิดว่าผู้ว่าฯ ที่มาจากการแต่งตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่า แบบแต่งตั้ง และคิดว่า

ถ้าสมมุติให้จังหวัดกรุงเทพมหานครมีผู้ว่าฯที่มีมาจากการแต่งตั้ง ก็จะไม่สามารถทำงานได้ดีกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งเหมือนในปัจจุบัน

จากแบบสอบถามคือ คุณป้าสมจิตร สิริวรรณชัย อายุ 65 ปี ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวในบ้านทั้งหมด 4 คน จบการศึกษาในระดับชั้น ป.4 มีบุตรทั้งหมด 1 คนเป็นชาย 1 คน มีบุคคลที่ต้องอยู่ในความอุปการะจำนวน 1 คน คือแม่ที่อายุ 90 ปี โดยมีอาชีพดั้งเดิมของบิดา,มารดา เป็นชาวสวน โดยตัวเขา บิดา และมารดา ของเขาทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดในพื้นที่ชุมชนสวนผัก มาตั้งแต่กำเนิดจึงทำให้มีความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยในปัจจุบันได้เลิกอาชีพทำสวนแล้วเนื่องจากต้องมาดูแลแม่ที่ชราแล้วตลอดเวลา โดยมีรายได้หลักมาจากการให้เช่าที่ ประมาณเดือน ละ 10,000 บาท และไม่มีหนี้สิน แต่ก็มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ภายในบ้านประมาณ 10,00 บาท เช่นกันจากค่ารักษาพยาบาลแม่ที่ป่วย โดยในระหว่างน้ำท่วมนั้นได้รับเงินค่าใช้จ่ายจากลูกที่ให้เป็นรายเดือน ซึ่งลูกยังสามารถเดินทางไปทำงานได้ตามปกติ แต่ก็ได้ลดค่าเช่าให้กับคนเช่าด้วยเนื่องจากน้ำท่วม มีทรัพย์สินคือบ้านพักอาศัยจำนวน 2 หลัง ที่ตั้งอยู่บนเนื้อที่จำนวน 2 ไร่ ทั้งหมดของเขาปลอดภาระการจำนอง โดยถูกน้ำเริ่มเข้าท่วมตั้งแต่ประมาณวันที่ 20 ตุลาคม 2554 โดยถูกน้ำท่วมประมาณ 1-2 เดือน โดยเธอเองได้รับการแจ้งเตือนปัญหาน้ำท่วมจากทางญาติ และจากทางสื่อโทรทัศน์ ภายในบ้านมีรถยนต์เป็นของลูกชายจำนวน 1 คัน มอเตอร์ไซด์ 1 คัน แต่ไม่ถูกน้ำท่วมเพราะย้ายไปจอดบนสะพานหน้าบ้าน โดยระดับน้ำสูงประมาณ 120 – 150 ซม. จากพื้นบ้าน แต่เธอก็ไม่ยอมย้ายไปอยู่ที่อื่นเนื่องจากแม่ที่ป่วยไม่ยอมย้ายไป และสูงจากผิวถนนหน้าบ้าน ประมาณ 80 ซม. และในระหว่างน้ำท่วมได้ย้ายขึ้นไปอยู่ชั้นสองของบ้าน และเน้นการใช้จ่ายระหว่างน้ำท่วมอย่างประหยัด และอาศัยการได้รับแจกสิ่งของจากหน่วยงานต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในพื้นที่เป็นประจำทุกวัน หรือ สองวัน โดยเธอยังได้ให้ความคิดเห็นอีกว่า ในช่วงน้ำท่วมก็ตีเหมือนกันนะ เดี่ยวคนนั้นก็เอาของมาแจก คนนี้ก็เอาของมาแจก ก็สนุกดีไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเธอได้รับแจกสิ่งของช่วยเหลือ จากมูลนิธิต่างๆ ประมาณ 10 ครั้ง กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ ประมาณ 20 ครั้ง ญาติยังชีพประมาณ 2 ครั้ง และหลังจากน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว เธอเสียค่าซ่อมแซมบ้านประมาณ 20,000-30,000 บาท และเครื่องนุ่งห่มที่เสียหายประมาณ 10,000 บาท เนื่องจากย้ายไม่ทัน และมีนักการเมืองในระดับ สส. ของพื้นที่มาให้ความช่วยเหลือ โดยเธอสามารถบอกชื่อและนามสกุลของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครในขณะนั้นได้อย่างถูกต้อง และเธอก็คิดว่าผู้ว่าฯ ของเธอได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยเธอก็คิดว่าผู้ว่าฯมีปฏิกริยาต่อปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดภายใน 6 ชม. และสามารถทำงานแก้ไขปัญหามาในจุดต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วภายใน 3 วัน และคิดว่าในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ว่าฯ ทำงานอย่างทุ่มเท เฉลี่ย 12 ชม./วัน โดยเธอมีความพึงพอใจในการทำงานดังกล่าวของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเธอให้คะแนนการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดของเธอสูงถึง 9 คะแนนจากทั้งหมด 10 คะแนน ซึ่งเธอได้ตัดสินใจให้ผู้ว่าฯ กทม. ทำงานได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ ผู้ว่าฯ นครปฐม และเธอก็คิดว่าผู้ว่าฯที่มีมาจากการแต่งตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่า

แบบแต่งตั้ง และคิดว่าถ้าสมมุติให้จังหวัดกรุงเทพมหานครมีผู้ว่าที่มีมาจากการแต่งตั้ง ก็จะไม่สามารถทำงานได้ดีกว่าแบบเลือกตั้ง

จากแบบสอบถาม นางสาวอำพร สุทธิพงษ์เกียรติ อายุ 42 ปี สถานภาพแต่งงานแล้ว มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน จบการศึกษาในระดับชั้น ปริญญาตรี และมีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะทั้งหมด จำนวน 4 คน คือบุตรชาย 1 คน หญิง 2 คน โดยตัวเขา บิดา และมารดา ของเขาทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดจากจังหวัด สระบุรี และได้ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้เป็นระยะเวลา 10 ปี โดยมีความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ในระดับมากที่สุดเนื่องจากมีความคุ้นเคยกับคนในพื้นที่นี้มากกว่า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกค้าเป็นส่วนมาก และได้ยึดอาชีพค้าขายในพื้นที่อยู่ในพื้นที่นี้มาเป็นระยะเวลา 10 ปี แล้ว เช่นเดียวกัน มีบ้านเป็นของตนเองจำนวน 1 หลัง โดยเหลือภาระจำนองอยู่อีก 13 ปี โดยมีทรัพย์สินต่างๆ ที่ใช้ประกอบการค้าขายได้ รถยนต์จำนวน 2 คัน มีมอเตอร์ไซด์ จำนวน 2 คัน(ติดสินเชื่อ 1 คัน และผ่อนหมดแล้ว 1 คัน ทั้งสองรายการ) เครื่องจักร อาคารที่เขาเปิดร้านค้าจำนวน 60 ตารางวา สินค้าสำเร็จรูปต่างๆ ซึ่งทั้งพื้นที่เช่าถูกน้ำท่วมสูง ถึง 120-150 ซม. และบ้านพักอาศัยถูกน้ำท่วม 30-40 ซม. (โดยน้ำเริ่มเข้าท่วมตั้งแต่วันที่ 25 ตุลาคม 2554 จนถึง วันที่ 5 ธันวาคม 2554 (ได้มีการจดบันทึกไว้ที่ข้างฝา ของพื้นที่เช่า รวมเวลาถูกน้ำท่วมทั้งหมด 1 เดือน กับอีก 10 วัน) และได้ทำการอพยพหลังจากน้ำเข้าท่วมแล้ว 1 วัน โดยหนีน้ำท่วมอยู่ในเขตอื่น ของกรุงเทพที่น้ำไม่ท่วมได้เพียง 2 วันแต่ต้องกลับมาใหม่ เพราะห่วงทรัพย์สินที่อยู่ในร้านค้า เพราะไม่สามารถเก็บย้ายได้ทัน เนื่องจากต้องทำการค้าขายตลอดเวลาจนกระทั่งน้ำมาถึง ประกอบกับไม่ได้มีการเสริมความสูงรอบๆ อาคารเพื่อป้องกันน้ำเนื่องจากคิดว่าน้ำจะมาไม่สูงมากนัก ได้รับแจ้งเตือนปัญหาน้ำท่วมจากทางโทรทัศน์ โดยเขามีรายได้เฉลี่ย 20,000 – 40,000 บาท/เดือน จากอาชีพหลัก และมีหนี้สินเฉลี่ย 20,000 บาท/เดือน จากอาชีพเสริม จากจำนวนหนี้ที่มีเหล่านี้เกิดมาจากในครอบครัว จากค่าเล่าเรียนของบุตร และค่าใช้จ่ายต่างๆ แต่เขาก็ไม่ได้อาศัยการกู้เงินนอกระบบโดยในระยะเวลาที่ถูกน้ำท่วม นั้นได้รับการแจกสิ่งของจาก หน่วยงานรัฐ 5 ครั้ง มูลนิธิและภาคเอกชนต่างๆ จำนวน 10 ครั้งและไม่มีหนี้สินที่เกิดขึ้นใหม่หลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว แต่กลับพบว่ามีงานเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากจากการซ่อมรถยนต์ที่ได้รับความเสียหายจากภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้น ซึ่งเธอคิดว่าภาวะน้ำท่วมดังกล่าวทำให้เธอมีรายได้จากร้านซ่อมรถสูงขึ้นถึง 30%และเขาก็ได้รับเงินเยียวยาจากภาครัฐ 5,000 บาทแรก หลังจากนั้นอีกประมาณ 30 วัน และหลังจากน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว เธอเสียค่าซ่อมแซมบ้านประมาณ 20,000-30,000 บาท และเครื่องนุ่งห่มที่เสียหายประมาณ 12,00 บาท เนื่องจากย้ายไม่ทัน และมีน้กการเมืองในระดับ สส. ของพื้นที่มาให้ความช่วยเหลือ โดยเธอสามารถบอกชื่อและนามสกุลของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครในขณะนั้นได้อย่างถูกต้อง และเธอก็คิดว่าผู้ว่าฯ ของเธอได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยเธอคิดว่าผู้ว่ามีปฏิริยาต่อปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดภายใน 3-6 ชม. และสามารถทำงานแก้ไขปัญหามาในจุดต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วภายใน 1 วัน และคิดว่าในช่วงเวลา

ดังกล่าวผู้ว่าฯ ทำงานอย่างทุ่มเท เฉลี่ย 12 ชม./วัน โดยเธอมีความพึงพอใจในการทำงานดังกล่าวของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเธอให้คะแนนการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดของเธอสูงถึง 9 คะแนนจากทั้งหมด 10 คะแนน(ซึ่งเธอให้เหตุผลว่า ถ้าให้ 10 นั้นดีเกินไป) ซึ่งเธอได้ตัดสินใจให้ผู้ว่าฯ กทม. ทำงานได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ ผู้ว่าฯ นครปฐม และเธอคิดว่าผู้ว่าฯ ที่มาจากการแต่งตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่า แบบแต่งตั้ง และคิดว่าถ้าสมมุติให้จังหวัดกรุงเทพมหานครมีผู้ว่าฯ ที่มีมาจากการแต่งตั้ง ก็จะไม่สามารถทำงานได้ดีกว่าแบบเลือกตั้ง

จากแบบสอบถามของประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผักของ นางจันทร์ ช่างบรรจุ สถานภาพหย่า ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวในบ้านทั้งหมด ถึง 11 คน จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีบุตรชาย 1 คน มีบุคคลที่ต้องอยู่ในความอุปการะจำนวน 3 คน คือ บิดา อายุ 72 ปี แม่(ใหม่) และลูก โดยมีอาชีพรับจ้าง บิดา,มารดา มีถิ่นกำเนิดที่จังหวัดอ่างทอง อาศัยอยู่ที่บ้านเช่าภายในพื้นที่นี้มาแล้วเป็นระยะเวลา 33 ปี แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ามีความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ในระดับใด โดยในปัจจุบันได้ยึดอาชีพเป็นเจ้าหน้าที่เก็บเงิน ประจำสถานีบริการน้ำมันภายในพื้นที่ชุมชนสวนผัก โดยทำมาแล้วประมาณ 3-4 ปีโดยมีรายได้หลักมาจากเงินเดือน ประมาณเดือน ละ 10,000-20,000 บาทแต่ก็ไม่ได้ใช้บริการเงินกู้ธนาคาร โดยในช่วงระยะเวลาน้ำท่วมนั้นได้รับการแจกสิ่งของจาก หน่วยงานรัฐ 3 ครั้ง มูลนิธิ 4 ครั้ง และภาคเอกชนต่างๆ จำนวน 6 ครั้ง และจาก สส. และพรรคการเมือง ภายในพื้นที่ 1 ครั้งและในช่วงระยะเวลาน้ำท่วมดังกล่าวนี้นายจ้างให้หยุดงาน แต่ก็ไม่ได้รับค่าจ้างเนื่องจากไม่มีน้ำมันขาย และในช่วงภาวะน้ำท่วมดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมาจากสองปัจจัยหลักคือ ค่าอาหาร ค่าเดินทาง แต่ก็ไม่เห็นสิ่งไหนที่เกิดขึ้นใหม่ในระหว่างน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว โดยในช่วงภาวะน้ำท่วมได้ทำการอพยพไปอยู่ที่จังหวัดสระบุรี เป็นเวลา 10 วัน อพยพหลังจากน้ำเข้าท่วมแล้ว 1 วัน โดยทำการเนื่องจากบ้านเช่าได้ถูกน้ำท่วม สูง 10-30 ซม. โดยเธอสามารถบอกชื่อและนามสกุลของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครในขณะนั้นได้อย่างถูกต้อง และเธอคิดว่าผู้ว่าฯ ของเธอได้ทำงานอย่างเต็มที่ โดยเธอคิดว่าผู้ว่ามีปฏิกิริยาต่อปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดภายใน 6 ชม. และสามารถทำงานแก้ไขปัญหามาในจุดต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วภายใน 3 วัน และคิดว่าในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ว่าฯ ทำงานอย่างทุ่มเท เฉลี่ย 12 ชม./วัน โดยเธอมีความพึงพอใจในการทำงานดังกล่าวของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเธอให้คะแนนการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดของเธอสูงถึง 8 คะแนนจากทั้งหมด 10 คะแนน ซึ่งเธอได้ตัดสินใจให้ผู้ว่าฯ กทม. ทำงานได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ ผู้ว่าฯ นครปฐม และเธอคิดว่าผู้ว่าฯ ที่มาจากการแต่งตั้งจะสามารถทำงานได้ดีกว่า แบบแต่งตั้ง และคิดว่าถ้าสมมุติให้จังหวัดกรุงเทพมหานครมีผู้ว่าฯ ที่มีมาจากการแต่งตั้ง ก็จะไม่สามารถทำงานได้ดีกว่าแบบเลือกตั้ง

และจากการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาที่น้ำท่วมสิ้นสุดของจังหวัด กรุงเทพมหานคร ก็พบว่าจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้มีกำหนดวันทำความสะอาดใหญ่ (Big Cleaning Day) ในพื้นที่เขตที่ถูกน้ำท่วมตั้งแต่วันที่ 19 พฤศจิกายน 2554 แล้ว เช่น เขตจตุจักร ซึ่งนั่นหมายความว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ น้ำได้แห้งแล้ว และพื้นที่ก็กลับเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว (ตามภาพประกอบ) ซึ่งจากข้อมูลการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามจะเห็นได้ว่าน้ำเริ่มเข้าท่วมพื้นที่ชุมชนสวนผัก ช่วงประมาณต้นเดือน ตุลาคม 2554 และหลังจากนั้นประมาณวันที่ 19 พฤศจิกายน 2554 ซึ่งถ้านับจากต้นเดือนตุลาคม โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 ถึง 19 พฤศจิกายน 2554 นั้นเท่ากับว่าเฉลี่ยแล้ว จังหวัดกรุงเทพมหานคร ถูกน้ำท่วมประมาณ 1 เดือน กับอีก 19 วัน เท่านั้น

รูปที่ 26 โครงการทำความสะอาดใหญ่เขตจตุจักร ภายหลังจากปัญหาภาวะน้ำท่วมใหญ่ 2554

รูปที่ 27 โครงการทำความสะอาดใหญ่เขตจตุจักร ภายหลังจากปัญหาภาวะน้ำท่วมใหญ่ 2554

4.7 บทบาทของภาคประชาสังคม และภาคเอกชน

เนื่องจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางการปกครองของประเทศ จึงทำให้มีหน่วยงานสูงสุดของกระทรวงต่างๆ ของประเทศตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพฯ เกือบทั้งหมด รวมถึงเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ของหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ เป็นจำนวนมาก อีกทั้งเป็นที่ตั้งของ ศูนย์บัญชาการในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ที่นายกรัฐมนตรี น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จัดตั้งขึ้นอีกด้วย จึง ทำให้มีหลายหน่วยงานที่คอยระดมความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อ กระจายไปยังเป็นจังหวัดอื่นๆ ที่ได้รับความเดือดร้อนรวมไปถึง กระจายลงไปยังพื้นที่ภายในจังหวัด กรุงเทพมหานครด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ที่มีบทบาทโดดเด่นในขณะนั้น อันได้แก่ สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 3 ที่ประกาศตัวเป็นสื่อกลางในการรวบรวมเงิน และสิ่งของต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยน้ำท่วม โดยสามารถระดมเงินผ่านรายการทีวีที่ได้รับความนิยม ในขณะนั้นสูง ถึง 178,937,598 บาท(ครอบครัวข่าวช่อง 3, มปป.)นอกจากนั้นในพื้นที่ของชุมชนสวนผักเอง ก็มี เครือข่ายภาคประชาสังคมซึ่งคอยช่วยเหลือสมาชิกของเครือข่าย ที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เอง เช่น เครือข่ายสลัมสี่ภาค เป็นต้น ซึ่งจากการลงพื้นที่ก็พบว่าในช่วงเวลาน้ำท่วมดังกล่าวนี้ สมาชิกของ เครือข่ายนั้นจะได้รับความช่วยเหลือหลัก มาจากภายในเครือข่ายด้วยกันเอง ที่อยู่ภายนอกพื้นที่ๆ ทำ

หน้าที่ประสาน รวบรวมสิ่งของต่างๆ แล้วนำมาส่งให้กับสมาชิกที่ได้รับความเดือดร้อน ภายในชุมชนสวนผัก โดยการประสานงานกันโดยทางโทรศัพท์ แล้วนัดแนะสถานที่ส่งสิ่งของช่วยเหลือต่างๆ ให้ใกล้กับสถานที่ของสมาชิกให้มากที่สุด ตามคำสัมภาษณ์ของ สมาชิกสลัมสี่ภาคภายในชุมชนสวนผักกล่าวไว้ดังนี้

“วันที่31 ผมขับเรือไปตามถนนฉิมพลีจนไปถึงหน้า สน.ตลิ่งชัน เพื่อไปรับของจากสมาชิกเครือข่ายสลัมสี่ภาค ที่เขาเอามาส่งให้ ตอนขากลับนี่นะสิ เราก็ต้องไปเส้นที่รถทหารเขาไม่วิ่งเพื่อไปยังร่องน้ำฝั่งด้านโน้น เจ้าพระคุณเอ๊ย ขับเรือก็ไม่ค่อยเป็นด้วยความที่วุ่นน้ำจากคลองมหาสวัสดิ์มันอัดเข้ามาชนกับ บารีเออร์ แล้วเราก็ต้องทวนน้ำออกไป ใช้เวลา 6 ชม. เริ่มเดินทางออกจากตรงนี้ไปสามทุ่มครึ่ง ไปถึงบ้านที่พุทธมณฑล ไปถึงโน้นตีสองกว่า มันต้องดันสวนน้ำไปตลอดใจ หมดน้ำมันไปสองแกลลอน ดินะที่ผมตุนไป สี่แกลลอน”

(นิวัตร นนทร์ธภา, 2556)

จากภาพรวมกรุงเทพมหานครมีความพร้อมด้านทรัพยากรและมีความสามารถและความคล่องตัวเป็นอย่างมาก ในการจัดการทรัพยากรต่างที่มีทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ แล้วเมื่อพิจารณาจำนวนประชากรรวมถึงลูกจ้างต่างๆ ของกรุงเทพมหานครที่มีสูงถึง 91,546 คนจะเห็นว่าทั้งหมดเป็นทรัพยากรบุคคลากรทางตรงที่อยู่ภายใต้อำนาจการสั่งการของผู้ว่าราชการโดยตรงอย่างไรก็ดี แม้กรุงเทพมหานครจะมีทรัพยากรบุคคลอยู่จำนวนมาก แต่ในภาวะอุทกภัย พื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติน้ำท่วมจำนวนมากด้วยเช่นเดียวกัน ที่สำคัญ บ้านของเจ้าหน้าที่เหล่านั้นก็ได้รับความเสียหายและผลกระทบจากน้ำท่วมด้วยเช่นกัน จึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้เต็มกำลังเหมือนในภาวะปกติ ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของชุมชนบางระมาต 1 เขตตลิ่งชัน ที่ถึงแม้ว่าจะอยู่ติดกับสำนักงานเขตในระยะทางไม่เกิน 500 เมตร แต่ประชาชนในบริเวณนั้นก็ต้องการระดมทุนทรัพย์ส่วนตัวของประชาชนด้วยตนเอง ในการทำสะพานไม้ยกสูง เพื่อไว้สำหรับเป็นทางเดินส่วนกลางของชุมชน เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเดินลุยน้ำที่ท่วมถนนในระดับสูง เพื่อให้สามารถออกมาทำงานทุกวันตลอดในระยะเวลาดังน้ำท่วม ตามคำบอกเล่าของประชาชนในชุมชนได้กล่าวไว้ว่า

“ของเราก็จะมีร่วมกันทำสะพานนี้ เขตไม่ได้ทำให้นะ ที่คนเดินทั่วไปนี่นะ ของเราก็พอดีตรงนี้นั้นจะเป็นแอ่ง ตอนน้ำท่วมคนก็เดินไม่ได้เลย อู้ยชาวบ้านด่ามี คนเขียนป้ายติดเลยนะ ชาวบ้านโวยกันเยอะเลย ไม่สนใจชาวบ้านเลย พอติมีบ้านนั้นที่เป็นรั้วอิฐมอญ เขาเป็นหมอเขาคงจะเข้าออกลำบาก มีพระอยู่ด้วยมั้ง รู้สึกว่ามีพระมารักษาตัวอยู่ด้วย มาถามชุมชนไฉนว่าเขาจะซื้ออุปกรณ์ไม่ให้แต่ให้ชุมชนเป็นคน

ทำ มีคนทำไหม พอมีคนที่เขาก็ซื้อไม้และอุปกรณ์ให้ หมดไปเป็นแสนนะ เขาสั่งไม้ มาให้ทำสะพานนะ แต่ชุมชนก็ทำกันเอง คนก็เดินกันทั่วนะเพราะเดินบนทางรถไฟ มา พอมาถึงนี่ก็เดินลงไม่ได้ไง เขาก็เดินตามสะพานที่เราทำไว้ไปขึ้นอีกที่ที่เขต มีคน เขียนป้ายไปติดนะให้รู้ว่าสะพานนี้ชุมชนเป็นคนทำนะ ไม่ใช่เขตทำ ไม่ได้เกี่ยวอะไร กับเขตนะ ให้รู้ว่าไม่ใช่เขตทำนะเขายังสั่งให้เทศกิจมาดึงออกเลย”

(ทองเชื้อ วรรณ, 2556)

นอกจากนั้นแล้วจากข้อมูลแบบสอบถามภาคประชาชนของชุมชนสวนผักก็พบว่า ภายในพื้นที่ชุมชนสวนผักนั้น มีภาคประชาสังคมส่วนต่างๆ ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือในช่วงภาวะน้ำท่วม ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ดังเช่นที่ปรากฏ จากการตอบแบบสอบถามของ คุณป้าสมจิตร สิริวรรณชัย อายุ 65 ปี ซึ่งได้รับสิ่งการแจกสิ่งของรวมกัน เป็นจำนวนที่สูง มากถึง 30 ครั้ง ทั้งจากหน่วยงานของ ภาครัฐ และภาคเอกชนที่เข้ามาในพื้นที่ ซึ่งก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับข้อมูล ของนางจันทร์ ช่าง บรรจง ที่ได้รับการแจกสิ่งของจาก หน่วยงานรัฐ 3 ครั้ง มูลนิธิและภาคเอกชนต่างๆ จำนวน 15 ครั้ง และจาก สส. และพรรคการเมือง ภายในพื้นที่ 2 ครั้ง โดยรวมแล้วประมาณ 20 ครั้ง และ นางสาว อำพร สุทธิพงษ์เกียรติ อายุ 42 ปีได้รับการแจกสิ่งของจาก หน่วยงานรัฐ 5 ครั้ง มูลนิธิและภาคเอกชน ต่างๆ จำนวน 10 ครั้ง โดยรวมทั้งหมดจำนวน 15 ครั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าถ้าพิจารณาจากจำนวน ความถี่ของความช่วยเหลือต่างๆ ที่เข้ามาลงในพื้นที่ชุมชนสวนผัก ซึ่งเฉลี่ยแล้วทุกคนได้รับการแจก สิ่งของต่าง ไม่น้อยต่ำกว่า 10 ครั้ง/คน ซึ่งจำนวนเฉลี่ยนี้ค่อนข้างจะมีจำนวนที่ค่อนข้างถี่มาก พอสมควร เมื่อเทียบกับระยะเวลาที่ถูกน้ำท่วมประมาณ 1 เดือน กับอีก 19 วัน ตามที่ได้อภิปรายไป แล้วก่อนหน้านี้

4.8 สรุป

จากการศึกษาวิจัยการทำงานแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในกรณีศึกษา ชุมชนสวนผัก เขตตลิ่งชัน จ.กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยหลัก ที่ส่งผลกระทบต่อ ความสามารถในการจัดการปัญหาน้ำท่วม ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุดนั้นก็ คือ ปัจจัยทางการเมือง ในความขัดแย้งกันระหว่างข้าราชการฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายค้านที่ผู้ว่าราชการ จังหวัดกรุงเทพมหานครสังกัดอยู่ ประกอบกับจากการศึกษาวิจัย พบว่าตำแหน่งของผู้ว่าราชการ จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น มีลักษณะของความเป็นนักการเมืองมากกว่า นักปกครองเหมือนจังหวัด อื่นๆ ทั่วไปที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้ง เนื่องจากต้องทำการแข่งขันกันในการเสนอ นโยบายให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด กับผู้แข่งขันรายอื่นๆ ในการลงเลือกตั้งชิง ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อหวังผลในการชนะการเลือกตั้งได้เข้ามาดำรง ตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นแล้วจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกมองจากฝ่าย

ฝ่ายรัฐบาล ซึ่งอยู่ตรงข้ามกันในทางการเมืองว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น อยู่ฝ่ายตรงข้ามในทางการเมือง ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่น้ำท่วมที่เกิดขึ้นนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ก็มีที่มาจากความเป็นนักการเมืองที่สังกัดอยู่กับพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้น(พรรคประชาธิปัตย์) ดังนั้นแล้ว จึงทำให้การทำงาน หรือ การออกนโยบายต่างๆ ของทั้งสองฝ่าย จึงมีการหวงผลในทางการเมืองด้วยส่วนหนึ่ง ซึ่งจากปัญหาภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นนี้ก็เช่นเดียวกัน การออกนโยบายหรือ การแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของเขตต่างๆ ในพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ปัจจัยในด้านการเมืองอันเนื่องมาจากพื้นที่นั้น เป็นพื้นที่ฐานเสียงของฝ่ายตนเอง หรือฝ่ายตรงข้าม ก็ได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา ในพื้นที่นั้นอาจส่งผลกระทบต่อฐานคะแนนเสียงของฝ่ายตนเอง หรือ พรรคฝ่ายของตนเองจะได้รับความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาเป็นพิเศษ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเองมีความเป็นนักการเมืองด้วยในตัวเอง จึงทำให้ต้องดูแลเอาใจใส่กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นฐานเสียงของตนเอง และของพรรคไปในพื้นที่ไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นผลดีต่อการรักษาไว้ซึ่งความได้เปรียบในเชิงลึกของเครือข่ายทางการเมืองในแต่ละพื้นที่ไปด้วยอีกทางหนึ่ง จึงทำให้ประเด็นด้านการจัดการน้ำท่วม นั้น เป็นประเด็นความขัดแย้งในทางการเมืองในที่สุด อันเนื่องมาจากแต่ละฝ่ายในพื้นที่ ก็ใช้ความพยายามในทุกรูปแบบในการปกป้องพื้นที่ๆ เป็นพื้นที่ฐานเสียงของฝ่ายตนเองด้วยเช่นกัน จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการต่อสู้กันทางการเมืองที่แต่ละฝ่าย จะนำประเด็นต่างๆ มาใช้ในการช่วงชิงความได้เปรียบกันในทางการเมืองไปในที่สุด ทั้งจากการช่วงชิงความดี และโยนความผิดว่ามาจากอีกฝ่ายหนึ่งในการเมือง เช่น การให้ข่าวว่าความล่าช้าต่างๆ เกิดมาจากฝ่ายตรงข้ามไม่ให้ข้อมูล หรือให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือทำให้เกิดความล่าช้า เป็นต้น

ซึ่งจากสิ่งที่เกิดขึ้นการเข้ามามีปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในด้านต่างๆ ทั้งด้านสนับสนุน หรือ ขัดแย้ง ในกระบวนการบริหาร จัดการจัดสรรผลประโยชน์ของท้องถิ่น และการเข้ามาต่อสู้ช่วงชิงผลประโยชน์ของท้องถิ่นระหว่างภาคส่วนต่างๆ ตามแนวคิดเรื่องการเมือง และโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น(Local Politics and Structure of Local Power) อธิบายการเข้ามามีส่วนสามารถเป็นไปได้ทั้งเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะส่วนรวม หรือเพื่อผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่มตนเองก็ได้ ซึ่งในกรณีนี้เราก็เห็นได้ชัดเจนว่าถึงแม้ว่าแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ จะอ้างว่าเป็นการทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของสาธารณะก็ตาม แต่ก็มีผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตัวเองที่จะได้รับในทางการเมืองอยู่เบื้องหลังด้วย ซึ่งผลประโยชน์ในทางการเมืองดังกล่าวนั้นจะแสดงออกมาในรูปแบบของคะแนนเสียงในทางการเมือง ที่ให้แต่ละฝ่ายจะได้รับในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครครั้งต่อไปนั่นเอง

โดยภาพรวมของจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีปัจจัยหลายๆ ด้านที่ช่วยส่งเสริมให้ความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น สามารถขยายขีดความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะวิกฤตน้ำท่วมที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างมาก ทั้งปัจจัยในด้านปริมาณของงบประมาณ รวมถึงอำนาจการตัดสินใจในการบริหารจัดการงบประมาณดังกล่าวได้ด้วยตัวเองภายในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดก็เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญต่างๆ ที่เกิดภายในจังหวัดกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังมีจำนวนบุคลากรที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทั้งทางตรง และทางอ้อม ที่มีส่วนช่วยผลักดันให้ขีดความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะวิกฤตน้ำท่วมที่เกิดขึ้นนั้นเพิ่มขึ้นไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในทางตรงที่มีสังกัดอยู่ในแต่ละสำนักของจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานภายในพื้นที่มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนได้เลื่อนขั้นมาอยู่ในระดับผู้อำนวยการสำนักต่างๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาก็พบว่าปัญหาหลักที่เป็นปัญหาใหญ่ ที่กระทบต่อขีดความสามารถในการทำงานให้ความช่วยเหลือประชาชนของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครเช่น เดียวกันนั้นคือปัจจัยทางการเมือง ในความขัดแย้งกันระหว่างข้าราชการฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายค้านที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครสังกัดอยู่นั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาวิจัยก็พบว่าตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนี้มีความเป็นนักการเมือง มากกว่า นักปกครองเหมือนในจังหวัดอื่นๆ ทั่วไปที่มาจาก การแต่งตั้ง

นอกจากนั้นจากการศึกษาวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ยังพบอีกว่า ทางสำนักพระราชวัง ให้ความสนใจในประเด็นปัญหา และโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ของทางรัฐบาลดังกล่าว โดยได้ส่งตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วม ในคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ทางรัฐบาลได้มีการจัดตั้งขึ้น รวมถึงได้มีการขอคู่มือรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการน้ำ 3.5 แสนล้านบาท ที่รัฐบาล ได้ทำรายละเอียดเสร็จแล้ว ก่อนขั้นตอนการประมูล ซึ่งใช้ระยะเวลาในการพิจารณารายละเอียดโครงการ อย่างน้อย 2 เดือน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากการทำงานของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในขณะนั้น ทั้งในส่วนของการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร และส่วนราชการฉุกเฉินต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น รวมไปถึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ในโครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคูทกภัยที่จะเกิดขึ้น โดยใช้วิธีการต่างๆ หลายวิธี เช่น การขอคู่มือเอกสารรายละเอียดต่างๆ หรือ การส่งคนของฝ่ายตนเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเร่งด่วนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในขณะนั้น โดยใช้วิธีการประสานงานของความร่วมมือ หรือ ส่งการข้าราชการประจำ เช่น เลขาธิการนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นให้ใส่ชื่อบุคคลต่างๆ ที่ต้องการลงไปเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ฝ่ายตนต้องการ หรือ การขอคู่มือรายงานการประชุมในทุกวันของคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาคูทกภัยเร่งด่วนที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เป็นต้น

ปัจจัยเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร หรือปัจจัยในด้านอำนาจต่างๆ ตามกฎหมายนั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความสามารถในความสามารถในการรับการรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ดีทั้งในระยะสั้นที่เกิดปัญหาขึ้นอย่างทันทีทันใดก็จะมีทั้งเจ้าหน้าที่ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีประสบการณ์ตรงที่ยาวนานในด้านนั้นๆ สามารถให้คำแนะนำและปฏิบัติการได้ทันทีโดย อีกทั้งมีงบประมาณที่เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนนั้นได้ถูกขยายเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น มีงบประมาณในการซื้อกระสอบทรายใช้เพื่อป้องกันพื้นที่ได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาน้ำท่วมก่อน ถึงจะสามารถเบิกงบประมาณมาใช้ได้ตามกฎหมาย หรือมีความสามารถในการซื้อปั้มน้ำใหม่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือมีประสิทธิผลดีขึ้นได้ เพื่อนำมาใช้เตรียมการก่อนล่วงหน้า ก่อนที่เหตุการณ์น้ำจะเข้าท่วมจริง

ซึ่งทำให้มีเวลาในการจัดหาและเตรียมการมีมากกว่าจังหวัดอื่นทั่วไป และจากความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้นี้ สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดที่มาของอำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย (Source of power and political Legitimacy in democratic society) ที่มองว่าอำนาจนั้นคือ ความสามารถในการสร้างอิทธิพล หรือควบคุมการกระทำของบุคคลอื่นๆ เพื่อให้เขาทำหรือไม่ทำอะไรที่ผู้มีอำนาจต้องการก็ได้ โดยอำนาจนั้นสามารถเป็นได้ทั้งในทางบังคับ หรือโน้มน้าวใจก็ได้ ซึ่งในประเด็นจะเห็นได้ชัดเจนว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมีความสามารถในการเตรียมการในการป้องกันปัญหาน้ำท่วมในจุดต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ รวมไปถึงในกรณีถ้าได้รับการร้องจากประชาชนในพื้นที่ด้วยเช่นกัน ในการขอการสนับสนุนในการเสริมค้ำกันน้ำต่างๆ ในจุดที่ประชาชนเห็นว่าเป็นจุดที่มีความเสี่ยงเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการร้องขอดังกล่าวก็เป็นอำนาจในด้านการโน้มน้าวประการหนึ่ง ตามแนวคิดในเรื่องที่มาของอำนาจดังกล่าว หรือกล่าวโดยสรุปก็คือประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครมีอำนาจมากกว่าในจังหวัดอื่นๆ ในการใช้งบประมาณเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า โดยไม่ต้องรอให้เหตุการณ์เกิดขึ้นก่อน หรือเกิดความเสียหายขึ้นก่อนจึงจะสามารถใช้งบประมาณได้นั้นเอง อีกทั้งอำนาจที่ประชาชนในพื้นที่ใช้นั้นก็เป็นผลมาจากการใช้กฎหมายคนละฉบับกันของประชาชนในจังหวัดที่มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง กับประชาชนในจังหวัดที่มีการแต่งตั้งโดยตรง ซึ่งทำให้สิทธิทางกฎหมายที่ได้รับแตกต่างกันนั้น

กระทบต่ออำนาจและผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในท้ายที่สุด โดยความแตกต่างของสิทธิทางกฎหมายที่เกิดขึ้นนี้ขัดแย้งกับแนวความคิด เรื่องธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบ และ แนวคิดสังคมประชาธิปไตย ในประเด็นด้านความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) อย่างชัดเจนในเรื่องความเสมอภาค และความยุติธรรมทางสังคมที่พลเมืองต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย ซึ่ง

จะเห็นว่าสิทธิทางกฎหมายนั้นส่งผลให้ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ถูกปกป้องมากกว่าในจังหวัดอื่นๆ อันเป็นผลทำให้ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัด กรุงเทพมหานครนั้นได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่น้อยกว่านั่นเอง และเมื่อได้รับความเสียหายที่น้อยกว่าก็ทำให้เศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นสามารถฟื้นกลับมาได้ รวดเร็วกว่าจังหวัดอื่นๆ ไปโดยปริยายในท้ายที่สุด ซึ่งทั้งหมดนั้นส่งผลกระทบต่อสถานภาพ ทางเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครให้มีสภาพที่ดี หรือเสียหายน้อยกว่าพื้นที่ อื่นๆ นั่นเองและที่ยิ่งสำคัญไปกว่านั้นคือ ภายหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว พบว่าบทบาท การทำงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก็ยังไม่จบสิ้นไปหลังจากปัญหาภาวะน้ำท่วมได้สิ้นสุด เพียงเท่านั้น เพราะพบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครยังได้ใช้ประสบการณ์จริงที่ได้รับจาก เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ครั้งล่าสุดที่ผ่านมาให้เป็นประโยชน์ โดยได้ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนในการ แก้ไขน้ำท่วมของพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครในระยะยาวอีกด้วย โดยได้มีการนำเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ด้วยโครงการต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางผ่าน คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) เป็นจำนวนถึง 13,943 ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการทั้งสิ้น 26 จำนวนโครงการ เช่น การสร้างอุโมงค์ระบายน้ำ สร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก และประตูระบายน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำ ปรับปรุงทำนบกั้นน้ำ เป็นต้น

จากสิ่งที่เกิดขึ้นจากทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร นั้นในประเด็นอื่นๆ ที่ เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้าน บุคลากร หรือปัจจัยในด้านอำนาจต่างๆ ตามกฎหมายนั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการ ทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความสามารถในความสามารถในการรับการ รับผิดชอบต่อการช่วยเหลือประชาชนในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ดี ทั้งในระยะสั้นที่เกิดปัญหา ขึ้นอย่างฉุกเฉินทันทีทันใด ก็จะมีเจ้าหน้าที่ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีประสบการณ์ตรงที่ ยาวนานในด้านนั้นๆ สามารถให้คำแนะนำ และปฏิบัติการได้ทันที อีกทั้งมีงบประมาณที่เป็นปัจจัยที่ ช่วยส่งเสริมให้ความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนนั้นได้ถูกขยายเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น มี งบประมาณในการซื้อกระสอบทรายใช้เพื่อป้องกันพื้นที่ได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาน้ำท่วมก่อน ถึง จะสามารถเบิกงบประมาณมาใช้ได้ตามกฎหมาย หรือมีความสามารถในการซื้อปั๊มน้ำใหม่ที่มีขนาดใหญ่ ขึ้น หรือมีประสิทธิผลดีขึ้นได้ เพื่อนำมาใช้เตรียมการก่อนล่วงหน้า ก่อนที่เหตุการณ์น้ำจะเข้าท่วม จริง ซึ่งทำให้มีเวลาในการจัดหาและเตรียมการมากกว่าจังหวัดอื่นทั่วไป จึงส่งผลให้ความรุนแรงของ ปัญหาน้ำท่วมที่จะเข้ามากระทบพื้นที่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นได้รับการบรรเทาไปในระดับ หนึ่ง ซึ่งส่งผลให้ ผลประโยชน์ในด้านต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ถูก กระทบน้อยกว่า อันเนื่องมาจากมีการปกป้องที่มีการวางแผนที่ดีกว่า และมีการเตรียมการที่ยาวนาน กว่า ในจังหวัดอื่นๆ อันเป็นผลทำให้ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น

ได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่น้อยกว่านั่นเอง ดังจะเห็นได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์ เชิงลึก และจากข้อมูลแบบสอบถาม ที่พบว่าโดยเฉลี่ยแล้ววัดกรุงเทพมหานครนั้น ถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลาที่สั้น ประมาณ 1 เดือน 19 วัน เท่านั้น ตามข้อมูลที่ได้อภิปรายไปแล้วก่อนหน้านี้ และผลจากการถูกน้ำท่วมที่สั้น จึงทำให้จังหวัดกรุงเทพมหานครสามารถเริ่มทำการฟื้นฟูพื้นที่ได้เร็วกว่าพื้นที่อื่นๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากความสามารถในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร จนนำมาซึ่งผลการทำให้พื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม ในระยะเวลาอันสั้นดังกล่าวนั้นแล้ว แต่เป็นข้อได้เปรียบ อันเกิดมาจากโครงสร้างทางอำนาจ ในทางกฎหมาย คือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 ที่ให้อำนาจ หรือสิทธิ์พิเศษกับผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีทั้งอำนาจในการสั่งการ และอำนาจในทางงบประมาณ ควบคู่กัน ซึ่งโครงสร้างอำนาจดังกล่าวเป็นต้นเหตุ หรือต้นตอ ที่นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมในรูปแบบต่างๆ ตามแนวคิดของ Amartya Sen ได้อธิบายว่า “โครงสร้างอำนาจในสังคมของเรา อำนาจเป็นตัวกำหนดสำคัญที่ปิดกั้นไม่ให้มนุษย์เรานั้นสามารถทำอะไรตามที่ตัวเองต้องการได้” ซึ่งความไม่เท่าเทียมดังกล่าวนี้จะนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในรูปแบบ มิติ และมิติต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งจากสิ่งที่เกิดขึ้น จากการทำงานจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น มีความได้เปรียบทั้งพลังอำนาจในการสั่งการทางตรง และในทางอ้อมจากพลังอำนาจทางงบประมาณ ควบคู่กันในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจากปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าวนี้ ก็ได้เป็นตัวที่เปิด และขยายให้ความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในการเรียกระดมทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เครื่องมือ และเครื่องจักรต่างๆ ที่มีอยู่ในอยู่ภายในหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายใต้อำนาจและการควบคุมสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้ถูกระดมมาใช้อย่างรวดเร็วทันกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จนนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ตามมาในที่สุด ดังเช่น ในกรณีของการเตรียมการป้องกันน้ำท่วมตั้งแต่เนิ่นๆ เป็นระยะเวลานานก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้นจริงในการเพิ่มความสูงของคันกั้นน้ำด้วยกระสอบทราย และเพิ่มจำนวนและขนาดของเครื่องสูบน้ำ ในการป้องกันปัญหาน้ำท่วม ดังที่ได้อภิปรายแล้วในข้อค้นพบ ซึ่งถึงแม้ว่าในการทำงานจะมีปัญหาติดขัดในด้านความขัดแย้งในทางการเมือง ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับรัฐบาล ก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวนั้นก็ไม่ได้ส่งผลกระทบในทางปฏิบัติ ที่จะสามารถส่งผลกระทบต่อข้อได้เปรียบทางโครงสร้างอำนาจในทางกฎหมายที่เป็นข้อได้เปรียบ ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด

นอกจากนั้นแล้วความได้เปรียบในด้านโครงสร้างอำนาจ ตามแนวคิดดังกล่าวนี้ ก็ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อไปยัง อำนาจในทางการเมือง ที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครมีอยู่ในมือ ซึ่ง David Beetham และ Nicolo Machiavelli ได้อธิบายในประเด็นที่มาของอำนาจของประชาชนไว้คือ อำนาจ หมายถึง ความสามารถในการสร้างอิทธิพล หรือควบคุมการกระทำของ

บุคคลอื่นๆ เพื่อให้เขาทำ หรือไม่ทำอะไรที่ผู้มีอำนาจต้องการ โดยอำนาจดังกล่าวนั้น เป็นได้ทั้ง ในทางบังคับ หรือ อำนาจที่เกิดจากการโน้มน้าวใจ เป็นต้น ซึ่งในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น อำนาจบังคับ ดังกล่าวได้อยู่ในมือของประชาชน โดยผ่านการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นอำนาจบังคับในทางการเมืองซึ่งจะส่งผลให้เห็นชัดที่สุดในการลงสมัคร รับเลือกตั้งในวาระต่อไป นอกจากนั้นแล้วยังมีอำนาจในการโน้มน้าวใจด้วยเช่นกัน ทั้งจาก การ วิพากษ์วิจารณ์ การแสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจ ต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดใน กรณีความรวดเร็ว และการร้องเรียนต่างๆ ผ่านเครือข่ายห้วคะแนนภายในพื้นที่ หรือ ผ่านทาง สำนักงานเขตต่างๆ เป็นต้น

ซึ่งผลจากการมีอำนาจในมือของประชาชนจังหวัดกรุงเทพนี้เอง จึงทำให้ไม่เกิดสภาวะ รูปแบบหนึ่ง ของการถูกกดขี่เกิดขึ้นตามการวิเคราะห์ และให้คำจำกัดความตามแนวคิดของ IRIS M. YOUNG ที่อธิบายว่ารูปแบบนั้นคือ การถูกกดขี่ที่เกิดมาจาก ภาวะของความไร้อำนาจ หรือ การถูกกด ขี้ที่เกิดจากการแปรสภาพให้กลายเป็นคนชายขอบ หรือมีสถานภาพตกต่ำ ซึ่งภาวะการดังกล่าวทั้งสองนั้นไม่มีเกิดขึ้นกับประชาชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ไม่เกิดกลไกหนึ่งที่สำคัญ ในการ กดขี่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการจำกัดความสามารถของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดนครปฐม ให้ไม่สามารถเข้าถึง การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่ตี หรือ การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มี ประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ ดังที่ได้อภิปรายมาแล้วในตอนต้น นอกจากนั้นแล้ว การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัด นั้น ถือได้ว่าเป็น สินค้าสาธารณะ (Public Goods) ตามแนวคิดทฤษฎี สังคมประชาธิปไตย (Social Democracy) ที่ กล่าวไว้ว่า สินค้าสาธารณะ นั้นคือ สินค้าที่ทุกคนที่อยู่ในขอบเขตภูมิศาสตร์ประเทศหรือ การเมืองที่ สินค้านั้นถูกจัดไว้ให้สามารถบริโภคได้ โดยไม่มีใครถูกกีดกันจากการบริโภคสินค้านั้น โอกาสในการ บริโภคดังกล่าวอาจมาจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านั้น หรืออาจเกิดจากสิทธิทางกฎหมาย หรือสิทธิอันชอบธรรมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น คุณภาพของอากาศก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของสินค้า สาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงได้ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านี้ยากต่อการกีดกัน หรือ สิทธิในการได้รายได้ขั้นต่ำเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะ ที่เกิดจากการคุ้มครองทาง กฎหมายซึ่งในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นสิทธิในการเลือกตั้งซึ่งเป็นอำนาจในการบังคับทาง การเมืองก็ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย หรือได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างอำนาจที่มี ความสำคัญมากตามแนวคิดของ Amartya Sen. นั่นเอง ซึ่งส่งผลถึงความยุติธรรมทางสังคมใน รูปแบบต่างๆ ที่จะตามมานั่นเอง ซึ่งตามแนวคิดสังคมประชาธิปไตยนั้น การประกันว่าประชาชนจะ ได้รับสินค้าสาธารณะมีความสำคัญมากต่อการส่งมอบสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม นั้นครอบคลุมไป ถึงประเด็น เรื่องความเสมอภาคทางสังคม (Social Justice) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง ใน ฐานะของพลเมืองผู้เสียภาษี ซึ่งเราจะเห็นว่าพลเมืองของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นล้วนแล้วแต่เป็นผู้

เสียภาษี ที่เสียภาษีในอัตราที่เท่ากันกับประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศด้วยการเสียภาษีดังกล่าว พลเมืองจึงมีในฐานะเป็นผู้ซื้อบริการต่างๆ จากภาครัฐ เช่น ซื้อบริการโครงสร้างพื้นฐาน ถนน สาธารณะต่างๆ ซื้อบริการขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะทั้งตำรวจและทหาร ซื้อบริการทางสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของพลเมืองในสังคม หรือบริการขั้นพื้นฐานอื่นๆ เป็นต้น โดยรัฐ มีหน้าที่จัดสรรบริการขั้นพื้นฐานดังกล่าวแก่พลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากพลเมืองเหล่านั้น ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดๆ ของประเทศล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษีที่เท่าเทียมกัน ตามกฎหมายที่ได้กำหนด เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

ดังนั้นในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น จะเห็นได้ว่ามีความไม่เท่าเทียมทางสังคม เกิดขึ้นเช่นกัน แต่ความไม่เท่าเทียมดังกล่าวนี้เป็นความไม่เท่าเทียมในเชิงบวก ที่ให้สิทธิพิเศษกับ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งนำไปสู่อำนาจในรูปแบบต่างๆ ซึ่งได้แสดงออกมาในรูปความสามารถในการให้บริการสาธารณะ ขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ เช่น ในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการ จังหวัดเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งดังกล่าวนี้แสดงออกมาเป็นหลักฐานในเชิงประจักษ์ คือระยะเวลาของพื้นที่ของ จังหวัดกรุงเทพมหานครที่ถูกน้ำท่วม เพียง 1 เดือน กับอีก 19 วัน ตามที่ได้อภิปรายไปแล้ว ในหัวข้อ ความเสียหายทางเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจากการที่พื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ถูกน้ำท่วมเป็น ระยะเวลาสั้นกว่าพื้นที่อื่นๆ นั่นก็ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน ในพื้นที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่น้อยกว่า จากหลักฐานในเชิงประจักษ์ที่ ประชาชนใน ชุมชนสวนผัก นั้นยังคงสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ และยังคงสามารถดำเนินได้เหมือนปกติ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในภาวะน้ำท่วมก็ตาม ซึ่งจากผลดังกล่าวจึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผัก ไม่มีจำนวนภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากเดิม จากที่มีอยู่ในช่วงก่อน ภาวะน้ำท่วมเลย อีกทั้งยังสามารถฟื้นฟูท่าความสะอาดพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถกลับมาสร้างรายได้ในทางเศรษฐกิจอีกครั้งอย่างรวดเร็ว จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็น ได้ว่าความสามารถในการจัดการน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นได้ส่งผลกระทบต่อ ในทางเศรษฐกิจต่อประชาชนในพื้นที่ โดยทำให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง จังหวัด กรุงเทพมหานคร ไม่มีความเปลี่ยนแปลง หรือจนวนลงในทางเศรษฐกิจหลังจากปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้น ไปแล้ว ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ที่มีอยู่แล้วเมื่อเทียบกับพื้นที่ อื่นๆ มีมากเพิ่มขึ้นไปอีกในท้ายที่สุดนั่นเอง

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อแรกคือ ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการน้ำท่วมในปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร(มาจากการเลือกตั้ง) และผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง) ในชุมชนสวนผัก ตำบลตลิ่งชัน อำเภอตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง) ในกรณีศึกษาชนคลองโยง ตำบลลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ข้อสองคือ ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ๆ ได้รับจากการจัดการน้ำท่วมใหญ่ ในปี พ.ศ.2554 ทั้งในช่วงก่อนน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้ว

5.1 วิเคราะห์ผลการวิจัย

จากการวิจัยศึกษาผู้วิจัยพบว่า ในด้านบริบทและสภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง และเลือกตั้ง พบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 - 55 จังหวัดนครปฐมมีผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสิ้น จำนวน 10 ท่าน โดยเฉลี่ยแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านที่มาประจำในพื้นที่ เฉลี่ย 1.5 ปี/ท่าน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดกรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 -2555 จังหวัดกรุงเทพมหานครมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดมาแล้ว 6 ครั้งเท่านั้น และจากทั้งหมดในจำนวนนั้นมีเพียง 1 ครั้งเท่านั้นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากพรรคฝ่ายรัฐบาลก็คือ นายสมักร สุนทรเวช (2543-2547) และที่เหลือนอกจากนี้ทั้งหมดอีกจำนวน 5 ครั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากพรรคฝ่ายค้านทั้งสิ้น ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งอาศัยอำนาจในทางปกครองตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นไปในทางปกครอง ไม่มีงบประมาณประกอบตามกฎหมายดังกล่าว จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งค่อนข้างจะมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณตามกฎหมายดังกล่าว โดยจังหวัดนครปฐมได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านกระทรวงต่างๆ ที่คอยทำหน้าที่ในการพัฒนาจังหวัด ควบคู่ไปกับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งก็มีอยู่อย่างค่อนข้างจำกัดตามขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ จึงทำให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านั้น มีความจำเป็นที่จะต้องขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณ

ในการทำโครงการต่างๆ จากหน่วยงานส่วนกลางในกรณีที่ ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านั้นเอง ก็มีภาวะกดดันในด้านงบประมาณที่ค่อนข้างมากเช่นกัน ประกอบกับทั้งในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางนี้ จะต้องอาศัยพลังของการเมืองในระดับประเทศ คือ สส. สว. ต่างๆ เป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อนเพื่อแข่งขันในการแย่งชิง

งบประมาณกับพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ จากการจัดสรรงบประมาณส่วนกลางของประเทศ จึงทำให้ การเมืองในระดับประเทศ อาศัยเงื่อนไขในการจัดสรรงบประมาณมาเป็นข้อต่อรอง หรือ แทรกแซง การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านั้นในที่สุดเพื่อให้ท้องถิ่นเหล่านั้นมีทิศทาง และ การทำงานไปในทิศทาง ตามที่การเมืองระดับประเทศต้องการนั่นเอง และนอกเหนือจากนั้นแล้วก็ ยังพบว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ก็เป็นคนของนักการเมืองระดับประเทศ ที่ถูกส่งลงมาคัดเลือกตั้งเพื่อ คุ้มครองเสียงภายในจังหวัดไม่ให้ ตกไปอยู่ในมือของการเมืองฝ่ายตรงข้ามอีกด้วยจึงทำให้ บริบท สภาพแวดล้อมทางการเมืองของจังหวัดนครปฐม กล่าวได้ว่าไม่มีความขัดแย้งกันในทางการเมือง ระหว่างการเมืองระดับประเทศกับการเมืองระดับท้องถิ่น อันเนื่องมาจากการเมืองระดับชาติได้ ผูกขาดการเป็น สส. ในพื้นที่ มาเป็นระยะเวลาหลายรอบของการเลือกตั้ง ทำให้สามารถมีอิทธิพล ต่อ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นต่างๆ ผ่านองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมือง ระดับชาติ โดยผ่านกระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะจัดสรรให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กลงไป ที่มีความต้องการงบประมาณจำนวนมาก ที่เกินกว่า ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในการก่อสร้างโครงสร้าง พื้นฐานต่างๆ ที่ท้องถิ่นเหล่านั้นยังขาดแคลน เช่น สะพาน หรือ ถนนคอนกรีต ทางระบายน้ำต่างๆ ซึ่ง โครงการก่อสร้างเหล่านั้นมีความจำเป็นทั้งในด้านการใช้งาน และในการเอาเป็นผลงาน ที่จะใช้หา เสียงในการเลือกตั้งครั้งหน้าต่อไป ซึ่งแตกต่างจากผู้ว่าราชการจังหวัดแบบเลือกตั้งที่อาศัยอำนาจตาม พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กฎหมายดังกล่าวนี้ให้อำนาจในทาง งบประมาณเป็นของตนเอง จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบเลือกตั้ง และการเมืองท้องถิ่นภายใน จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น มีแรงกดดันในด้านงบประมาณจากส่วนกลางน้อยกว่า ในจังหวัดที่มีผู้ว่า ราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง ซึ่งส่งผลให้การเมืองท้องถิ่นของจังหวัดกรุงเทพจึงมีความเป็นอิสระ จาก การแทรกแซงจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับบริบทสภาพแวดล้อมของ ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งของจังหวัดนครปฐม อีกทั้งในขณะช่วงเวลาน้ำท่วมใหญ่ ปีพ.ศ.2554 นั้นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมาจากพรรคฝ่ายค้านซึ่งอยู่ตรงข้ามกับพรรคฝ่ายรัฐบาล ประกอบกับจังหวัดกรุงเทพมหานครมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(สส.) ได้ทั้งหมดจำนวน 33 คน (ตามการแบ่งเขตการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554)

โดยส่วนมากเป็น ส.ส.ที่มาจากพรรคฝ่ายค้าน จำนวนมากถึง 24 คน และมี ส.ส.ที่มาจาก พรรคฝ่ายรัฐบาลเพียง 9 คนเท่านั้น อีกทั้งเมื่อย้อนไปดูข้อมูลย้อนหลังในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2550 ก็ พบว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้จำนวน ส.ส. ทั้งหมด 25 คน และ พรรคพลังประชาชน 8 คน ซึ่งเมื่อ พิจารณาจากจำนวน ส.ส. แล้วอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น เป็นพื้นที่ฐานเสียงของ พรรคฝ่ายค้านเป็นส่วนมาก เพราะฉะนั้นแล้วพื้นที่ดังกล่าวจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะถูกใช้ประโยชน์ ในทางการเมืองจากนักการเมืองที่เกี่ยวข้องทั้งจากฝ่ายผู้ทำชิงรายใหม่ ที่ต้องการเข้ามาครอบครอง

พื้นที่ซึ่งก็คือพรรครัฐบาล และฝ่ายเดิมที่ต้องปกป้องเพื่อรักษาพื้นที่เอาไว้ซึ่งในที่นี้ก็คือ พรรคฝ่ายค้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีที่มาจากกาเลือกตั้งนั้นทำให้ต้องมีความเป็นนักการเมืองที่ค่อนข้างสูง ซึ่งในทางการเมืองแล้วนั้นก็หมายความว่า ความคิด หรืออุดมการณ์ในทางการเมืองย่อมไม่เหมือนกันในแต่ละพรรค และโดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วเป็นพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกันแล้ว ย่อมมีความไม่เหมือนกับบ้างในส่วนหนึ่ง หรือไม่เหมือนกันเลยทั้งหมด เพราะฉะนั้นแล้วจึงทำให้การประสานงานกับหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งก็คือรัฐบาลในขณะนั้นซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ก็มีความไม่มีความสนิทสนมเหมือนกับคนที่อยู่ในพรรคฝ่ายเดียวกันไม่มากนักน้อย

ดังจะเห็นได้จากสิ่งหนึ่งที่ได้ปรากฏออกมาอย่างชัดเจนผ่านสื่อในการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นมา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนี้ก็คือ ศปภ. กับผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในการที่ ศปภ. ก็ส่งเอกสารคำสั่งต่างๆ ล่าช้า จนเลยวันที่ถูกกำหนดในเอกสารไปแล้ว จึงถูกส่งไปถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้เพื่อให้ดำเนินการปฏิบัติตามได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดซึ่งปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว ยิ่งปรากฏเด่นชัดมากยิ่งขึ้นในการประชุมร่วมกันระหว่างสองหน่วยงาน คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานส่วนกลาง คือ กรมชลประทาน ที่มีความไม่สะดวกราบรื่น และรวดเร็ว ตามความต้องการเครื่องสูบน้ำที่จำเป็นต้องใช้ในขณะเวลานั้นได้ ซึ่งในประเด็นด้านความขัดแย้งในทางการเมืองนี้ พบในจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดแบบเลือกตั้งมากกว่าแต่งตั้ง เมื่อเปรียบเทียบในประเด็นด้านที่มา และความรับผิดชอบระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากกาแต่งตั้ง และเลือกตั้ง แล้วพบว่า โดยในภาพรวมอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งมีมากมายในหลายด้าน อันเนื่องมาจากกฎหมายหลายฉบับได้เขียนมอบอำนาจไว้ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคได้โดยตรงในกฎหมายหลายฉบับ รวมถึงสามารถมอบอำนาจนั้นให้ผู้อื่นไปปฏิบัติราชการแทนได้อีกด้วย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๘(๙) มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕

นอกเหนือจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆ จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ที่ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องตกเป็นที่คาดหวังในการช่วยเหลือประชาชน สืบเนื่องมาจากการมีอำนาจที่ได้รับจากกฎหมาย และจากการมีที่มาจากกฎหมายที่ให้อำนาจทั้งโดยตรง และโดยอ้อมผ่านกฎหมายหลายฉบับจึงทำให้การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง จะมีความเป็นนักปกครองมากกว่าความเป็นนักการเมือง ซึ่งทำให้ค่อนข้างที่จะถือตัวมากกว่าในการพบปะกับประชาชน และนอกจากนั้นการทำงานต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากกาแต่งตั้งจะไม่หวังผลทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และเมื่อถูกย้ายเข้ามาใหม่ภายในจังหวัดการรับรู้ข้อมูลต่างๆ จึงจำเป็นต้องรอการรายงานผ่านมาจากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่อย่างเป็นทางการเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ในพื้นที่โดยตรง เช่น อบต. เทศบาล

ส่งไปยัง อบจ. หรือ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ส่งผ่านไปยัง นายอำเภอ อีกขั้นตอนหนึ่ง จึงทำให้เกิดความล่าช้าจากการมีขั้นตอนที่มีมาก ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งจะรับทราบข้อมูลในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งแตกต่างกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งอย่างสิ้นเชิงที่ได้รับข้อมูลโดยตรงจากเครือข่ายหวัคະແນនฐานเสียงในพื้นที่เช่น สก. สข. เป็นต้นประกอบกับการมีที่มาจากการเลือกตั้ง ทำให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ต้องมีความเป็นนักการเมืองมากกว่าที่จะเป็นนักปกครอง เหมือนผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นที่มีที่มาจากการแต่งตั้ง ประกอบกับเมื่อครั้งยังอยู่ในฐานะของเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด จำเป็นต้องนำเสนอนโยบาย หรือ โครงการต่างๆ ที่เป็นที่ต้องการของประชาชน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนส่วนมากของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

เพื่อแลกกับคะแนนเสียงจากประชาชนส่วนใหญ่ที่จะลงให้ได้รับเลือกตั้ง โดยโครงการต่างๆ เหล่านี้มีวัตถุประสงค์ และมุ่งหวังทางการเมืองเป็นหลักเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มต่างๆ ในทุกภาคส่วนของพลเมืองกรุงเทพมหานครจากกลุ่มที่ขนาดใหญ่ก่อน แล้วค่อยลดลงไปเรื่อยๆ ตามอำนาจในการลงคะแนนเสียงของพลเมืองกลุ่มนั้นๆ การหาเสียงของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ก็ต้องอาศัยการเข้าถึง ประชาชนทุกกลุ่มในทุกพื้นที่ รวมถึงแม้กระทั่งถึงในทุกบ้าน ซึ่งจะเห็นว่าจากปัจจัยดังกล่าวนี้จึงทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครทุกคนต้องทำตัวให้ง่าย ๆ หรือเหมือนกับประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะให้สามารถเดินเข้าไปในทุกบ้านในทุกระดับ เพื่อขอคะแนนเสียงจากคนเหล่านั้นได้ ซึ่ง ณ เวลาในขณะที่ยังอยู่ในฐานะ เป็นเพียงผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น ซึ่งยังไม่ทราบว่าในอนาคตที่จะมาถึงนั้นจะได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหรือไม่ จึงทำให้ไม่สามารถดำรงตนอยู่ในลักษณะของผู้ปกครอง หรือนักปกครองได้ในลักษณะแบบเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งได้อย่างสิ้นเชิง ซึ่งถ้ามีผู้สมัครรายใดแสดงตนออกมาในลักษณะภาพลักษณ์ของนักปกครองมากกว่าก็อาจกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนไม่พอใจของประชาชน ซึ่งอาจจะกระทบต่อคะแนนเสียงในท้ายที่สุดจนนำไปสู่การที่อาจจะได้คะแนนเสียงน้อย หรือไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดก็เป็นได้

และนอกจากนั้นแล้วเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครเองก็มีภาระหน้าที่ๆ ต้องผลักดันนโยบายต่างๆ เหล่านี้ให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จให้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อที่จะนำความสำเร็จของโครงการต่างๆ เหล่านี้ไปเป็นผลงานในการโฆษณาต่อไปอีกด้วย ยกตัวอย่างโครงการที่ได้มีการเสนอแนวความคิด ไว้ในตอนหาเสียงเลือกตั้ง เช่น โครงการสร้างคันป้องกันน้ำท่วมรอบพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร หรือ การประกาศสานต่อโครงการสร้างอุโมงค์ยักษ์ในการป้องกันน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ของ ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร เป็นต้น จากความเห็นของนักวิชาการอิสระด้านการปกครองได้อธิบายว่ามันเป็นเรื่องของ การ Commitment

หรือ ความรับผิดชอบที่เกิดจากการตกลงกันเพื่อแลกกับคะแนนเสียงที่ประชาชนจะมอบให้จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถ สรุปเปรียบเทียบที่มาของความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบได้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงนั้น มีความตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบมากกว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจาก การแต่งตั้ง อันเนื่องมาจากการมีความเป็นนักการเมืองมากกว่านักปกครอง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจาก การแต่งตั้ง ทั้งในช่วงก่อนภาวะน้ำท่วม รวมถึงในระหว่างระยะเวลาน้ำท่วม และ หลังจากปัญหาภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว เมื่อเปรียบเทียบในประเด็นด้านอำนาจตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจาก การแต่งตั้ง และเลือกตั้ง

พบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจาก การแต่งตั้ง ในช่วงขณะเวลาน้ำท่วม นั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง มีกฎหมายให้อำนาจหลักที่เกี่ยวข้องในขณะนั้น คือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และ ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบเลือกตั้ง มีกฎหมายให้อำนาจหลัก ก็คือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พร้อมทั้งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534, (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2539, (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542 โดยทั้งสองจังหวัดได้รับการประกาศใช้กฎหมาย พรบ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 ที่ได้ถูกประกาศใช้ในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2554 โดยนายกรัฐมนตรีที่อาศัยอำนาจตามความในมาตราที่ 31 เพื่อรวบอำนาจในการบริหารจัดการ และสั่งการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นและ จากการประกาศใช้ พรบ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยดังกล่าวในทางปฏิบัติแล้วพบว่าไม่ได้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และความรวดเร็ว ในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบมากนัก อันเนื่องมาจากอำนาจการสั่งการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ ของหน่วยงานภายใต้ อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบ ยังคงเหมือนเดิม จึงทำให้การประกาศใช้กฎหมายพิเศษดังกล่าวไม่ได้ มีส่วนที่เป็นปัจจัยให้ความแตกต่างจากอำนาจในทางกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบที่มีความแตกต่างกันอยู่แล้วในภาวะปกติ ลดลง หรือเพิ่มขึ้นแต่อย่างใดเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในด้านทรัพยากร และงบประมาณต่างๆ ตลอดจนเครือข่ายและการประสานงาน เอกชนและภาคประชาสังคมที่ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองแบบมีในขณะนั้น

พบว่าจังหวัดแบบแต่งตั้ง มีความด้อยกว่าในด้าน ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงงบประมาณในทางอ้อม ที่อยู่ภายในหน่วยงานต่างๆ ที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาวิกฤตอุทกภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งไม่สามารถเข้าถึงได้ รวมถึงไม่สามารถสั่งการบุคคลากรที่สังกัดอยู่ภายในหน่วยงานเหล่านี้ได้โดยตรง หรือโดยอ้อมก็ตาม แม้ว่าจะมีการประกาศใช้ พรบ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้วก็ตามซึ่งหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ ก็ มีงบประมาณที่อยู่ภายใต้การดูแล ของหน่วยงานต่างๆ ที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐม

เช่น กรมชลประทาน กรมทางหลวง อบจ. อบต. ต่างๆ เป็นต้นนอกจากจะมีงบประมาณแล้ว หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ ยังมีเครื่องมือจักรที่มีความพร้อมมากกว่า หน่วยงานทางปกครอง เช่น เครื่องสูบน้ำ ยานพาหนะต่างๆ รวมถึงระบบอำนวยความสะดวกในการช่วยประชาชนที่เป็นส่วนเสริม ในการแก้ไขปัญหาทั่วมให้ระดับน้ำ สามารถลดลงได้อย่างรวดเร็ว เช่น อำนาจในการสั่ง ปิด-เปิด ประตูระบายน้ำต่างๆ ของกรมชลประทาน ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องใช้ควบคู่กับการสูบน้ำออกจากพื้นที่ หรือ ควบคุมการสูบน้ำออกจากในพื้นที่ๆ มีความสำคัญก่อนเป็นอันดับต้นๆ ของการสูบน้ำ เป็นต้น แตกต่างกับผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครอย่างสิ้นเชิงที่อำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ ต่างๆ ที่มีอยู่ภายในจังหวัดที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานบริการต่างๆ

ภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครสามารถทำได้ ซึ่งหน่วยงานภายใต้ของ เขตอำนาจของกรุงเทพมหานครมีจำนวนมาก โดยเฉพาะในระดับสำนักต่างๆ ก็มีมากถึง 20 สำนัก จึง ทำให้การให้ความช่วยเหลือประชาชนของ จังหวัดกรุงเทพมหานครมีมากตามจำนวนสำนักที่มีตามไป ด้วย โดยในการช่วยเหลือนั้นไม่ได้ขึ้นสำนักใดสำนักหนึ่งอีกทั้งในแต่ละสำนักก็มีทั้งจำนวนบุคลากร และงบประมาณ ตามกรอบที่ได้รับอนุมัติไว้ อีกทั้งยังมีทั้งเครื่องมือและเครื่องจักร ที่มีความพร้อมใช้ งานอยู่แล้ว อันเนื่องมาจากในภาวะปกติก็ต้องใช้ในการทำงานอยู่เป็นประจำทุกวัน นอกจากนั้นแล้ว ในแต่ละสำนักก็ยังมีกองงานต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของแต่ละสำนักอีกหลายกองงานด้วยกัน เช่น สำนักการโยธา ที่มีสำนักงานก่อสร้างและบูรณะ กองควบคุมการก่อสร้าง เป็นต้น ที่มีหน้าที่ในการซ่อม สร้างถนนและสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ ซึ่งในการซ่อมสร้างต่างๆ ใช้วิธีการประมูลจ้างเหมาให้ เอกชนมาดำเนินการในโครงการต่างๆ ซึ่งเอกชนต่างๆ เหล่านี้มีเครื่องมือเครื่องจักรและพนักงานอีก จำนวนหนึ่งซึ่งสำนักต่างๆ ที่เป็นเจ้าของโครงการสามารถประสานขอความช่วยเหลือ หรือความ ร่วมมือในกรณีต่างๆ ได้รวมไปถึงการจัดซื้อจัดจ้างในกรณีเร่งด่วนได้เช่นเดียวกัน กล่าวคือในด้าน ทรัพยากรทั้งทางตรง และอ้อมนั้น จังหวัดกรุงเทพมหานครมีความสามารถและความคล่องตัวเป็นอย่างมาก ในการจัดการทรัพยากรต่างๆ ที่มี

นอกจากนั้นแล้วเมื่อพิจารณาถึงจำนวนข้าราชการรวมถึงลูกจ้างต่างๆ ของกรุงเทพมหานครที่มีสูงถึง 91,546 คนซึ่งจะเห็นว่าทั้งหมดเป็นทรัพยากรบุคคลากรทางตรงที่อยู่ภายใต้อำนาจการสั่งการ ของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงแต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจังหวัดนครปฐม จะมีข้อเสียเปรียบในหลาย ด้านของความสามารถในด้านต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง แต่จากการศึกษาก็พบว่า จังหวัดนครปฐมก็ มีข้อได้เปรียบที่มาชดเชย กับความสามารถดังกล่าวที่ขาดหายไป จากภาค ประชาชนที่มีความเสียสละ อุทิศให้กับพื้นที่จังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ ด้วยการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ที่เข้มแข็งมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันที่จะได้รับ จากการอนุรักษ์ และรักษาสภาพแม่น้ำสายหลักของจังหวัด คือแม่น้ำท่าจีนซึ่งมีการดำเนินงาน หรือ

การขับเคลื่อนความต้องการต่างๆ ของกลุ่มไม่ใช้วิธีการในความรุนแรง เช่น การปิดถนน การยึดสถานที่ราชการต่างๆ มาเป็นวิธีการ ในการสร้างอำนาจต่อรองของกลุ่มเพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายที่ทางกลุ่มต้องการ แต่กลุ่มดังกล่าวได้ใช้วิธีการสร้างอำนาจต่อรอง ด้วยการเชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเขามาทำการประชุมร่วมกัน พร้อมกับใช้วิธีการให้ข้อมูลที่ลึกลับมากกว่าในรายละเอียด และเป็นข้อมูลที่สามารภพิสูจน์ได้ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ เหล่านั้นที่เกี่ยวข้องไปหาข้อมูลมาคัดค้าน หรือโต้แย้งในการประชุมร่วมกันในครั้งต่อไป เป็นผลทำให้หน่วยงานราชการต่างๆ ที่มีข้อมูลน้อย หรือ

ไม่ลึกลับในรายละเอียด ได้เท่ากับของทางกลุ่มสภาลุ่มน้ำท่าจีน เกิดการยอมรับในข้อมูลที่มีของทางกลุ่ม จนนำไปสู่การบรรจุการกำหนดเป็นโครงการต่างๆ ที่ถูกวางไว้ในแผนงานล่วงหน้าของแต่ละหน่วยงาน เพื่อที่แต่ละหน่วยงานจะได้ใช้ในการตั้งงบประมาณในปีต่อไป เพื่อนำมาใช้ในโครงการต่างๆ เหล่านั้นที่ทางกลุ่มได้มีการผลักดันไว้ให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย ที่ทางกลุ่มได้ตั้งไว้ ซึ่งบางโครงการต้องใช้การทำงานต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานถึง สามปี จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ และจากการที่ต้องทำงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลายาวนานก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การทำงานของกลุ่มมีความเข้มแข็ง และขนาดที่ใหญ่ขึ้นจากการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง ตามไปด้วยเช่นกันจึงกล่าวสรุปได้ว่า ในด้านทรัพยากร และงบประมาณนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจากการเลือกตั้ง มีความได้เปรียบผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้งเป็นอย่างมาก แต่ในด้านเครือข่ายการประสานงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม นั้นจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจากการแต่งตั้งมีความได้เปรียบมากกว่าจากการที่มีเครือข่ายที่ยาวนานและต่อเนื่อง มาชดเชยความเสียเปรียบนี้ ส่วนในประเด็นด้านการจัดการน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากเลือกตั้ง และ ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้ง ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมปีใหญ่ 2554 ภายใต้บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และอำนาจท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมือง ในเรื่อง การตระหนักถึงภาระรับผิดชอบ (Accountability) นั้น ในภาวะช่วงก่อนน้ำท่วม สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนประการหนึ่งคือ

การเตรียมการณ์ล่วงหน้าของแต่ละจังหวัดก่อนที่เหตุการณ์น้ำท่วมจะมาถึง ซึ่งในกรณีนี้พบว่าในจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจากการเลือกตั้งมีความคล่องตัวมากกว่าทั้งในด้านการปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดตั้งทีมงานขึ้นมาเฉพาะเพื่อติดตาม และประเมินสถานการณ์น้ำท่วมก่อนตั้งแต่เนิ่นๆ ตั้งแต่ในช่วงแรกของเหตุการณ์น้ำท่วมได้เริ่มต้นขึ้นในจังหวัดอื่นๆ ประกอบกับมีความคล่องตัวในด้านงบประมาณมากกว่า โดยสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ได้ก่อนปัญหาน้ำท่วมจะเกิดขึ้นจริง โดยได้มีการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในด้านต่างๆ ทั้งการซื้อกระสอบทรายเพื่อเพิ่มความสูงของคันกันน้ำชั่วคราวในจุดเสี่ยงต่างๆ รวมทั้งมีการเพิ่มกำลังการสูบน้ำของเครื่องสูบน้ำต่างๆ ทั้งจำนวน และขนาดของเครื่องสูบน้ำตามการประเมินสถานการณ์ต่างๆ จากผู้รับผิดชอบโดยตรงที่มี

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแตกต่างกับจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งอย่างสิ้นเชิง จากการวิจัยพบว่าถึงแม้ว่าจะมีการประชุมเตรียมการของคณะกรรมการป้องกันภัยของจังหวัด เพื่อตรวจติดตามสถานการณ์น้ำท่วม ตั้งแต่ในช่วงแรกของปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นแล้วก็ตาม และแม้ว่าจะทราบว่าน้ำจะเข้าท่วมในพื้นที่ใด เป็นพื้นที่ต่อไป แต่ก็ไม่สามารถบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อนำไปใช้ป้องกันพื้นที่ๆ น้ำจะเข้าท่วมในลำดับถัดไปได้ อันเนื่องมาจากการติดขัดในด้านงบประมาณ และติดขัดในด้านข้อกำหนดของกฎหมาย ตาม พรบ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีเงื่อนไข กำหนดให้พื้นที่นั้นต้องเป็นพื้นที่ ที่ประสบภัยแล้วเท่านั้น

จึงจะสามารถนำงบประมาณฉุกเฉินที่มีอยู่ นั้นออกมาใช้ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสามารถในการป้องกันพื้นที่ ก่อนที่เหตุการณ์น้ำจะเข้าท่วมจริงนั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในระหว่างจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง กับจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งซึ่งจะเห็นว่าจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งนั้นมีความได้เปรียบมาก ตั้งแต่ก่อนที่ปัญหาวิกฤตที่จะเกิดขึ้นความคาดหวังของประชาชน และ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ต่อการทำงานในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้งถึงแม้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งจะเป็นตำแหน่งที่สูงที่สุดภายในจังหวัด มีอำนาจตามกฎหมายต่างๆ มากมายหลายฉบับ อีกทั้งมีงบประมาณฉุกเฉินมากที่สุดในจังหวัดในขณะนั้น จากจากการประกาศใช้ พรบ.ป้องกันบรรเทาสาธารณภัย จึงทำให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดถูกจับตา และตกเป็นเป้าหมายแรก ของความคาดหวังของประชาชนเอง และหน่วยงานทางปกครอง ที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชน ในพื้นที่ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ด้วยเช่นกัน ในการที่จะได้รับความช่วยเหลือต่างๆ จากผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น แต่จากเหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้น กลับพบว่าความคาดหวัง ความพึงพอใจ หรือ ความไม่พอใจ ของประชาชนในพื้นที่ จะถูกมุ่งไปยังหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดตัวของประชาชน ก่อนมากกว่า เช่น อบต. อบจ. แทนที่จะมุ่งไปยังตัวผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง จากการวิจัยพบว่าเป็นผลอันเนื่องมาจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้ใกล้ชิดในพื้นที่โดยตรง อีกทั้งการติดต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งนั้น ต้องติดต่อผ่านหน่วยงานท้องถิ่น

เป็นลำดับขั้น ขึ้นไปอีกทอดหนึ่ง และนอกจากนั้นประชาชนก็ยังไม่สามารถคาดหวังความช่วยเหลือ จากผู้ว่าราชการจังหวัดได้อย่างเต็มที่เนื่องจาก ต้องอาศัยหน่วยงานท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการประสานงานขอความช่วยเหลือจากผู้ว่าราชการจังหวัดอีกทอดหนึ่งด้วยเช่นกัน ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นก็สอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ๆ ประชาชนในจังหวัดนครปฐม ไม่สามารถตอบชื่อและนามสกุลของผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่สามารถตอบชื่อ และนามสกุลของผู้ว่าราชการจังหวัดได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเมื่อพิจารณาข้อมูลด้าน ความพึงพอใจของประชาชนของทั้งสองจังหวัดต่อการทำงาน

ของผู้ว่าราชการจังหวัดของตนเอง ก็พบว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมนั้นไม่มีความพึงพอใจต่อการทำงานในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดของตนเอง ในด้านปฏิบัติการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ในด้านความรวดเร็วต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และความทุ่มเทในการทำงานในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานครอย่างสิ้นเชิงที่ประชาชนสามารถระบุได้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดของตน มีปฏิบัติการต่อปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละจุด ได้อย่างรวดเร็วภายใน 6 ชม.รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วภายใน 2 วัน และมีความทุ่มเทเวลาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นระยะเวลาเฉลี่ยที่สูงถึง 18 ชม./วัน และจากแบบสอบถามก็พบว่าถ้าให้ประชาชนของสองจังหวัดเป็นผู้ตัดสิน เปรียบเทียบว่าประชาชนมีความพึงพอใจการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดใดมากกว่ากันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม และผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพ ก็พบว่าประชาชนของทั้งสองจังหวัด มีความมีความพึงพอใจการทำงานของ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุด โดยจากแบบสอบถามประชาชนในพื้นที่ ให้คะแนนความพึงพอใจ ในการทำงานแก้ไขปัญหาของ ผู้ว่าฯ ที่มาจากแต่งตั้ง เพียง 3/10 คะแนน แต่ผู้ว่าเลือกตั้งให้ ถึง 9/10 คะแนน จากการมีที่มาจากกรแต่งตั้ง ทำให้การทำงานต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง ไม่มีความจำเป็นที่จะต้อง ความคาดหวังผลทางเมืองที่เกิดจากการทำงาน ซึ่งจะได้รับจากการทำงานนั้น ทั้งในด้านที่เป็นบวก และในด้านลบต่อความนิยมหรือคะแนนเสียงที่จะได้รับจากการทำงาน อีกทั้งเมื่อมีการย้ายเข้ามาอยู่ในจังหวัดใหม่ ก็ยังต้องประสบกับปัญหาในการขาดข้อมูลที่เจาะลึกจากในพื้นที่จะน้อยกว่า อันเนื่องมาจากไม่มีเครือข่ายห้วคะแนนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยตรง เพราะฉะนั้นการรับรู้ข้อมูลต่างๆ ของผู้ว่าที่เข้ามาใหม่ต้อง ผ่านหน่วยงานต่างๆ รายงานมาเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ในพื้นที่ คือ อบต, อบจ, เทศบาล, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ส่งผ่านนายอำเภอ ไปอีกในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งจะเห็นว่ามีขั้นตอนที่เยอะมาก กว่าที่ผู้ว่าจะรับทราบข้อมูล จึงทำให้ในท้ายที่สุดแล้วประชาชนในพื้นที่ มีความหวังกับการทำงานจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งในค่อนข้างน้อยมาก หรือเป็นไปในลักษณะที่ได้ก็ดี แต่ไม่ได้ก็ไม่ได้เกิดความรู้สึกผิดหวังแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีที่มาจากเลือกตั้ง

ซึ่งมีความเป็นนักการเมืองมากกว่านักปกครอง ตั้งแต่ในตอนทำการหาเสียงเลือกตั้งซึ่งต้องคลุกคลีอยู่กับประชาชนให้ใกล้ชิดที่สุดเท่าที่จะทำได้ อีกทั้งลักษณะการทำงานดังกล่าวก็ยังคงดำเนินต่อมาหลังจากที่ได้รับการเลือกตั้งมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วก็ตาม ที่ยังเน้นการทำงานแบบเข้าถึงและรวดเร็วในทุกพื้นที่ๆ ที่มีปัญหาสำคัญของจังหวัดกรุงเทพมหานครด้วยตัวเอง จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้คาดหวังกับการทำงานไปยังที่ตัวผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง ประกอบกับความคาดหวังดังกล่าวนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการมีหน่วยงานภายใต้ขอบเขตอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนมาก ทั้งบุคลากรและเครื่องมือ ซึ่งในทัศนะของประชาชนบางส่วนแล้วคิดว่าความช่วยเหลือต่างๆ จากกรุงเทพมหานครน่าจะมีมากและเป็นหลัก ใน

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่านี้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าประชาชนในบางส่วน จะมีความไม่ค่อยพอใจกับการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดบ้างก็ตาม และความไม่พอใจนั้นจะมุ่งไปที่ตัวของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติประชาชนก็จะคาดหวังไปที่หน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่เป็นหลักก่อนโดยเริ่มตั้งแต่ สมาชิกสภาเขต สำนักงานเขต และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

ในการประสานขอความช่วยเหลือหรือความร่วมมือต่างๆ ก่อน ซึ่งถ้าไม่ได้รับการสนใจในกรณีต่างๆ ก็จะเลื่อนลำดับไปอีกขั้นถึงในระดับผู้อำนวยการเขตในท้ายที่สุด และถ้าปัญหาต่างๆ นั้นยังไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะมุ่งไปที่ตัวผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครในท้ายที่สุดอีกครั้ง รวมถึงประชาชนเองก็เข้าใจใน สถานะภาพการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดเองที่มีหน้าที่ต้องดูแลในภาพรวมของพื้นที่ทั้งหมด อีกทั้งพื้นที่ทั้งหมดก็มีจำนวนมากจึงไม่สามารถมาดูแลได้เป็นรายกรณีได้ ซึ่งจากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่าประชาชนในจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นคาดหวังไปที่ตัวบุคคลคือ ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง ซึ่งแตกต่างกับประชาชนในจังหวัดนครปฐมนั้นจะไม่ได้คาดหวังไปที่ตัวบุคคล คือผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม แต่จะคาดหวังไปที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ตัวมากกว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีโจทย์ของการวิจัย ที่ต้องการอยากรจะทราบว่า ในช่วงเวลาเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2554 นั้น ผู้วิจัยพบว่าในแง่ของการจัดการน้ำท่วม นั้นมีบริบทของเศรษฐศาสตร์การเมืองของการจัดการน้ำท่วมในช่วงเวลาดังกล่าว โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ให้ความสนใจในด้าน การตัดสินใจ หรือกระบวนการของการจัดการน้ำท่วมนั้นเป็นการตัดสินใจที่ยืนอยู่บนพื้นฐานความคิดทางการเมือง โดยผู้วิจัยเองได้มีสมมุติฐานว่านักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งนั้นจะมี ภาระความรับผิดชอบ (Accountable) ต่อประชาชนผู้ลงคะแนนเสียง ที่ได้ลงคะแนนเสียงให้นักการเมืองผู้นั้นได้รับการเลือกตั้งมากกว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองที่มาจากการแต่งตั้ง ดังนั้นจึงทำให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามานั้นจะต้องดำเนินการในการจัดการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมต่อประชาชนผู้ที่ได้ลงคะแนนเสียงให้กับเขามากกว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองที่มาจากการแต่งตั้ง ซึ่งเขาอาจจะคิดว่าเขาไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการผูกพันต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรง อันเนื่องมาจากประชาชนในพื้นที่เหล่านั้นไม่ได้มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งเขาผู้นั้นเขามาสู่ตำแหน่งดังกล่าว ดังนั้นโจทย์ของการวิจัยก็คือ ต้องการที่จะพิสูจน์ว่า สมมุติฐานข้อนี้เป็นจริงหรือไม่ โดยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสองจังหวัด ซึ่งเป็นจังหวัดที่ประสบปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมทั้งคู่ คือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม โดยได้เลือกพื้นที่ของ ชุมชนสวนผัก แขวง/เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร และพื้นที่ของ ชุมชนคลองโยง ต.ลานตากฟ้า อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม เพื่อเป็นกรณีศึกษาในการที่จะทำความเข้าใจสิ่งที่เรียกว่า เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการจัดการน้ำท่วม โดยการศึกษาการจัดการน้ำท่วมนี้ ก็มีคำถามวิจัยย่อยสองเรื่องด้วยกัน คือ เรื่องแรกว่าด้วยเรื่องของปัจจัยในเชิงของบริบททางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ กับ เรื่องที่สองที่ว่าด้วยเรื่องของผลกระทบของการจัดการน้ำท่วมที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงมี

ข้อสรุปดังต่อไปนี้การทำงานในการจัดการน้ำท่วมที่ดี หรือมีประสิทธิภาพนั้น มีความสัมพันธ์ในทางตรงทั้งในทางตรง และทางอ้อม ตามแนวคิดทฤษฎีของ David Beetham ที่ได้อธิบายให้เข้าใจถึงที่มาของอำนาจ ที่มีอยู่ในมือของประชาชนในแต่ละพื้นที่นั้นๆ ที่มีอยู่อย่างแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

นอกจากนั้นแล้วอำนาจที่มีอยู่ในมือของประชาชนนี้ก็สัมพันธ์ต่อไปยังความสามารถในการปกป้องความเสียหายทางเศรษฐกิจของประชาชนในแต่ละพื้นที่ในท้ายที่สุด ด้วยเช่นกัน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยการจัดการน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้น ก็ชี้ชัดให้เห็นว่า ความสามารถในการจัดการปัญหาน้ำท่วมในจังหวัดที่ประชาชนมีอำนาจในมือมากกว่า และใช้อำนาจที่มีอยู่ในมือนั้นผ่านกระบวนการเลือกตั้ง และได้เลือกตัวแทนเข้ามาบริหารจัดการปัญหาต่างๆ นั้นได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำงานในการจัดการปัญหาน้ำท่วม ตั้งแต่ก่อนปัญหาวิกฤตการณ์น้ำท่วมใหญ่จะเกิดขึ้น และศักยภาพดังกล่าวก็ได้แสดงออกมาอย่างเด่นชัดยิ่งขึ้นในช่วงภาวะวิกฤตปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้นใน ปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้น และสิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นความสามารถในการจัดการปัญหาน้ำท่วมนั้นยังได้ ถูกนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแบบเดิมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม อย่างมีลำดับขั้นตอนในทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระยะยาวอีกด้วย ซึ่งจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้น พ.ศ.2554 ก็เห็นได้ชัดเจนว่าผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองที่ถูกเลือกมาจากการลงคะแนนเสียงของประชาชน ที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจของประชาชนนั้นสามารถทำงานให้กับประชาชนได้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านของการเตรียมตัวเพื่อรองรับกับปัญหาน้ำท่วมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ รวมถึงการรวบรวมสรรพกำลังต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ให้เสร็จสิ้นได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลายันสั้น ซึ่งการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวเหล่านั้น ก็ล้วนแล้วแต่เป็นผลในทางตรงที่เกิดขึ้นมาจากอำนาจที่ประชาชนมีอยู่ในมือนั้น ทั้งอำนาจในการบังคับ และโน้มน้าวใจ

ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากกาเลือกตั้งจำเป็นต้องตระหนักถึงภาระรับผิดชอบของเขาหรือ Accountable รวมทั้งทำให้การทำงาน ความสามารถในการทำงาน ศักยภาพของการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ Performance ดีขึ้น เพราะประชาชนมีทั้งอำนาจบังคับ และโน้มน้าวใจ อำนาจบังคับ ก็คือ ถ้าประชาชนไม่พอใจ ประชาชนอาจจะไม่เลือกเขาอีกในการเลือกตั้งครั้งหน้า เหมือนกับการที่ ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพ กล่าวไว้ว่า "ผมให้กรุงเทพฯ จมน้ำไม่ได้ ประชาชนที่เลือกผมมากกว่าล้านคะแนน ขอให้มั่นใจในตัวผม ให้ฟังผม ถ้าผมผิดพลาด ผมอยู่ไม่ได้ครับ" (Mthai, 2554)และถ้าประชาชนไม่พอใจประชาชนอาจจะไม่เลือกเขา ขณะเดียวกันก็มีอำนาจในการโน้มน้าว ในการที่ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องทำ เพื่อตระหนักถึงคะแนนเสียง หรือความนิยมชมชอบ ขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากกาแต่งตั้งไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงอำนาจดังกล่าว เพราะประชาชนไม่มีอำนาจบังคับ ในการเปลี่ยนตัวผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งอำนาจเป็น

ของผู้บริหารระดับสูง ขณะเดียวกันอำนาจในการโน้มน้าวดังกล่าว ก็เป็นอำนาจโน้มน้าวในลักษณะทางอ้อม เช่น การวิพากษ์วิจารณ์การทำงาน หรือโครงการต่างๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น วิกฤตน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้นก็ได้แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน ถึงหลักการรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนที่ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อประชาชน ผ่านการจัดการน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในการปกป้องพื้นที่ของตนเองให้สามารถรอดพ้น หรือ ต้องประสบกับเหตุการณ์น้ำท่วมในระยะเวลาน้ำท่วมที่สั้นที่สุด เท่าที่จะสามารถทำได้

ซึ่งสิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือผลของการทำงานในการจัดการปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อในทางตรงย้อนกลับไปสู่ประชาชนในพื้นที่ในทางกลับกันด้วย ในการปกป้องความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ได้รับความเสียหายน้อยกว่าที่ควรจะเป็นทั้งจากในด้านของความรุนแรงของปัญหา และระยะเวลาที่ประสบปัญหาที่น้อยกว่า และจากความเสียหายที่น้อยกว่านี้ ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจของประชาชนต่อผู้ได้รับการเลือกตั้งในท้ายที่สุดนั่นเอง ซึ่งความพึงพอใจเหล่านี้ก็จะกลับมาเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ได้รับการเลือกตั้งอีกครั้ง เมื่อถึงเวลาที่ต้องใช้ความพึงพอใจนี้แลกกับการลงคะแนนเสียงของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าในประเด็นด้านความพึงพอใจของประชาชน ต่อการจัดการปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากต่อผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งให้เข้ามาดำรงตำแหน่ง และยิ่งสำคัญมากขึ้นไปอีกเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น มีความต้องการที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้ง เพื่อกลับเข้ามาในตำแหน่งเดิมในสมัยการเลือกตั้งในครั้งต่อไป การทำงานแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ด้วยเช่นกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการจัดการน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้น ในปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่มีขนาดใหญ่ และครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดเกือบทั้งจังหวัดจึงมีความสำคัญมาก ในระดับที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดผลของการเลือกตั้งครั้งต่อไปได้ จึงทำให้ปัญหาการจัดการน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 นั้นมีความจำเป็นที่หลักของความรับผิดชอบต่อ (Accountable) ที่ต้องมีต่อการตอบสนองความพึงพอใจทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องของประการหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งหลักฐานในเชิงประจักษ์ประการหนึ่งแสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจของประชาชนในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครก็คือ การได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครอีกครั้งเป็นสมัยที่ 2 ติดต่อกันนั่นเอง และจากที่กล่าวมาทั้งหมดก็จะเห็นได้ว่าเหตุใดจึงเกิดความแตกต่างกัน ในการจัดการปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นระหว่างจังหวัดที่ประชาชนมีอำนาจในการเลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของจังหวัดโดยตรง ก็คือจังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่ประชาชนไม่มีอำนาจในการเลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของ

จังหวัดได้โดยตรง ก็คือ จังหวัดนครปฐม ซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้ได้เลือกมาเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ ในสิ่งที่เกิดขึ้นจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2554 นั้นเองนอกจากนั้นกลับกันอีกด้านหนึ่งของประชาชนที่มีอำนาจในมือน้อยกว่า ก็คือจังหวัดนครปฐมนั้นก็ส่งผลแปรผันตรงต่อความสามารถในการปกป้องความเสียหายในทางเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน ประกอบกับอาชีพของคนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรกรรม ทั้งชาวนา และชาวสวน ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบความเสียหายโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวสวนส้มโอ ซึ่งส้มโอของจังหวัดนครปฐมนี้เป็นผลไม้เศรษฐกิจ ที่มีชื่อเสียงเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดนครปฐม และสร้างรายได้ในทางเศรษฐกิจให้กับเกษตรกรของจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการปลูกต้นใหม่ ทดแทนต้นที่ตายลงไปจากปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้น ซึ่งหนึ่งต้นต้องใช้ระยะเวลาการปลูกถึง 6 ปี จึงจะสามารถออกผลเพื่อเก็บขายสู่ท้องตลาดได้ จึงทำให้การชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น กับชาวสวนนั้นเทียบไม่ได้กับความเสียหายของพื้นที่เศรษฐกิจ หรือ สำนักงานต่างๆ ที่เมื่อถูกน้ำท่วมเครื่องมือ เครื่องจักรต่างๆ ที่อยู่ชั้นล่างจะเสียหายทั้งหมด ซึ่งในความเสียหายนั้นจะได้รับการชดเชยด้วยการประกันภัยต่างๆ

ทำให้สามารถกลับมาทำงานใหม่ได้อีกครั้งภายในระยะเวลาไม่ถึง 1 ปี เท่านั้น ซึ่งไม่สามารถเทียบเท่าได้เลยกับ สวนส้มโอที่ต้องใช้ระยะเวลานานถึง 6 ปี กว่าจะมีรายได้กลับเข้ามาอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนั้นแล้วในการศึกษาวิจัยยังพบว่าความเสียหายที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมได้รับนั้นมีทั้งปัจจัยของความรุนแรงของปัญหา จากระดับน้ำที่ท่วมสูงมาก และ ท่วมเป็นระยะเวลานานมาก จนเกินความสามารถของพืชชนิดต่างๆ ที่จะสามารถทนต่อการถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งระยะเวลาของการถูกน้ำท่วมที่ยาวนานนี้ก็ส่งผลกระทบ เป็นปัจจัยที่ซ้ำเติมให้ปัญหาที่ประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมพบนั้นมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นไปอีก จากการที่ถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลายาวนานกว่าพื้นที่อื่นๆ นั้นทำให้ชาวสวนซึ่งส่วนใหญ่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่มีเงินเก็บอยู่เพียงเล็กน้อยนั้น ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในระยะเวลาของการท่วมที่ยาวนั้นดังกล่าวนี้ จึงทำให้ต้องมีหนี้สินเพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในช่วงระยะที่ถูกน้ำท่วมยาวนานขึ้นไปอีกซึ่งจากการศึกษาวิจัยจากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกพบว่า เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครปฐม มีหนี้เพิ่มขึ้นจากปัญหาภาวะน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้น เฉลี่ยอย่างน้อยสามก้อนด้วยกันคือ หนึ่งหนี้จากการกู้ยืมมาใช้ในระหว่างระยะเวลาน้ำท่วมที่ยาวนานหลังจากที่ได้ใช้เงินเก็บสะสมหมดไปแล้วทั้งก้อน ซึ่งในเงินเก็บสะสมนั้นมีทั้งส่วนที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และในส่วนที่ต้องใช้เพื่อเป็นการลงทุนในการเพาะปลูกพืชต่างๆ ในฤดูกาลเพาะปลูกถัดไปด้วย ส่วนหนี้ก้อนที่สองจากการกู้ยืม มาใช้เพื่อการที่จะต้องซ่อมแซมบ้านและเครื่องมือการเกษตรต่างๆ ที่ถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งจากการถูกท่วมเป็นระยะเวลายาวนานกว่าพื้นที่อื่นๆ นี้ยังทำให้ความเสียหายก็เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ยาวนานดังกล่าวด้วยเช่นกัน ซึ่งก็ส่งผลต่อค่าซ่อมแซมเครื่องจักรเพิ่มขึ้นไปด้วยนั่นเอง ซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าเครื่องจักรการเกษตรต่างๆ เหล่านี้ไม่ได้มีการทำประกันภัยไว้เหมือนกับเครื่องจักรที่อยู่ชั้นล่าง

ของสำนักงานต่างๆ ในเขตเศรษฐกิจจึงทำให้ไม่ได้รับการชดเชยจากการประกันภัยไปโดยปริยาย และหนี้ก้อนสุดท้ายก้อนที่สาม ก็คือหนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเพื่อใช้ในการลงทุนเพาะปลูกในฤดูกาลที่จะมาถึงหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งเป็นหนี้ก้อนที่มีจำนวนเงินสูงที่สุดจากทั้งหมดสามก้อน และจากการศึกษาวิจัยจากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกพบว่า เฉลี่ยแล้วจากจำนวนหนี้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในพื้นที่ๆ ทำการศึกษาวิจัย มีจำนวนหนี้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างน้อย เป็นจำนวน 2 เท่าจากปัญหาภาวะวิกฤตน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้นและนอกจากนั้นแล้วยังพบความเสี่ยงต่อปัญหาน้ำท่วมแบบเดิม และรุนแรงกว่าเดิมของประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐม ก็มีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นทันทีหลังจากที่ปัญหาวิกฤตการณ์น้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 อันเนื่องมาจากหลังจากปัญหาวิกฤตน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ได้ผ่านพ้นไปในระยะเวลาไม่นานจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ทำการเสริมคันกันน้ำรอบพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครทั้งหมดทันที โดยได้ทำการเสริมให้สูงจากระดับคันกันน้ำเดิมที่มีอยู่อีกอย่างน้อย 0.30 เมตร ตามรายละเอียดภาพด้านล่าง

รูปที่ 28 ภาพเปรียบเทียบปริมาณตลิ่งคลองมหาสวัสดิ์ระหว่างพื้นที่จังหวัดกรุงเทพฯ

และ จังหวัดนครปฐม

ซึ่งถ้านับจาก ช่วงน้ำท่วมในเดือน ตุลาคม พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบันนี้เดือน มีนาคม พ.ศ. 2557 เวลาได้ล่วงเลยผ่านไปแล้วมากกว่า 2 ปี ผู้วิจัยพบว่าพื้นที่ภายในจังหวัดนครปฐมโดยเฉพาะอย่างยิ่งริมตลิ่งของคลองมหาสวัสดิ์ ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ในการสร้างสร้างคันกันน้ำ เหมือน

ดังเช่นจังหวัดกรุงเทพมหานคร เลยแม้แต่บ่อย ซึ่งเป็นสิ่งที่แน่นอนว่าถ้าเกิดปัญหาเช่นเดียวกับ ปัญหา น้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 พื้นที่ของจังหวัดนครปฐมนั้นย่อมต้องได้รับความเสียหายที่มีความรุนแรง ขึ้นกว่าเดิมอย่างแน่นอน จากความรุนแรงทั้งในด้านของระดับน้ำที่เพิ่มสูง รวมถึงระยะเวลาที่ยาวนาน กว่าเดิม และแน่นอนที่สุดว่าความเสียหายทางเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐม ต้องมีมากขึ้นกว่าเดิมอย่างแน่นอน เศรษฐศาสตร์การเมือง คืออะไร ถ้าแปลตรงตัวของคำว่า “เศรษฐศาสตร์” ก็คือความรู้ด้านเศรษฐกิจ และการเมือง = อำนาจ + ผลประโยชน์ ตามแนวคิดเรื่องการเมืองและโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ก็สามารถสรุปความได้ว่า เศรษฐศาสตร์การเมือง ก็คือผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากอำนาจในทางการเมืองแล้ว และแนวความคิดหนึ่งที่ถือว่าสำคัญมากท่านหนึ่งในทางเศรษฐศาสตร์การเมืองก็คือ

แนวความคิดเรื่อง ส่วนเกินในทางเศรษฐกิจ ของ Karl Mark ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงการแสวงหา ส่วนเกินที่มากเกินไปในทางเศรษฐกิจระหว่างลูกจ้าง กับนายจ้างในช่วงเวลาขณะนั้น โดยได้เรียกการแสวงหาประโยชน์ที่มากเกินไปนั้นว่า “การขูดรีด” ซึ่งการขูดรีดดังกล่าวนั้นก็มิใช่เป้าหมายก็คือผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ หรือความมั่งคั่งที่เอามาจากฝ่ายอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงนั้น การหาผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจจากบุคคลอื่น เพื่อให้ นำมาซึ่งผลประโยชน์นั้นมาเป็นของตนเองไม่ได้มีแต่เฉพาะในวิธีของอำนาจในระบบเศรษฐกิจเท่านั้น เพราะในความเป็นจริงแล้วในยุคปัจจุบันนั้น อำนาจในรูปแบบอื่นๆ ก็นำมาซึ่งความสามารถในการนำ ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของบุคคลอื่นๆ หรือกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในทางสังคมให้นำมา เป็นผลประโยชน์ของกลุ่มผู้มีอำนาจในรูปแบบต่างๆ ได้เช่นกัน ไม่ว่าจะด้วยการใช้วิธีการทางตรง หรือ ทางอ้อมก็ตาม ซึ่งหนึ่งในอำนาจในรูปแบบต่างๆ นั้นก็คือ อำนาจในทางกฎหมายนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าอำนาจในทางกฎหมายนั้นสามารถนำมาซึ่งผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ ก็ย่อมสามารถ นำมาซึ่งส่วนเกินในทางเศรษฐกิจได้ด้วยเช่นเดียวกัน เช่น พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ที่ใช้บังคับกับจังหวัดกรุงเทพมหานคร หรือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ที่ใช้บังคับกับจังหวัดนครปฐม เป็นต้น ซึ่งถึงแม้ว่ากฎหมายดังกล่าวทั้งสองฉบับ นั้นจะเป็น กฎหมายที่มุ่งเน้นในทางปกครองเป็นหลักก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวก็ได้ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลประโยชน์ทางตรงที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ก็คือผลประโยชน์ ในทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการอนุญาตให้มีงบประมาณเป็นของตนเอง ดังเช่น พรบ.ระเบียบบริหาร ราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นต้น หรือ การไม่อนุญาตให้มี งบประมาณเป็นของตนเองได้ดังเช่น พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ของจังหวัด นครปฐม

จากสิ่งที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าทำให้จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นเป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยม มากกว่าจังหวัดอื่นๆ ไปโดยปริยาย หรือสามารถกล่าวให้เข้าใจง่ายขึ้นก็คือ งบประมาณของทั้ง

ประเทศที่มาจาก การเก็บภาษีของประชาชนทั้งประเทศมีอยู่อย่างจำกัดเพียงหนึ่งก้อนเท่านั้น เพราะฉะนั้นแล้วการที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งได้รับงบประมาณไปมากกว่าจังหวัดอื่นนั้น ย่อมหมายความว่า งบประมาณของจังหวัดอื่นๆ นั้นย่อมได้น้อยลงจากที่สมควรจะได้รับนั่นเอง ซึ่งจะเห็นว่าอำนาจทางกฎหมายนั้นสามารถถูกใช้ในทางตรงกันข้ามด้วยเช่นเดียวกันคือ อำนาจในทางกฎหมายนั้นก็สามารถปิดกั้นผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ในทางตรงจากงบประมาณได้ด้วยเช่นเดียวกัน จาก การที่ถูกกำหนดให้ไม่มีอำนาจในการมีงบประมาณเป็นของตนเองของจังหวัดอื่นๆ อันเนื่องมาจาก เหตุผลการใช้กฎหมายคนละฉบับ หรือเหตุผลอื่นๆ ได้ก็ตาม ดังเช่น พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ที่ใช้บังคับในทางปกครองกับจังหวัดนครปฐมซึ่งเป็นผลให้จังหวัดนครปฐมไม่มี งบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วก็จะส่งผลต่องบประมาณก้อนใหญ่ในภาพรวม ที่ทำให้ มีงบประมาณเหลือเพิ่มมากขึ้น

จากการที่ไม่มีจังหวัดอื่นๆ เข้ามาขอส่วนแบ่งในงบประมาณก้อนใหญ่ในภาพรวมนั่นเอง นอกจากนั้นแล้วจากในอดีตที่ผ่านมาจังหวัดกรุงเทพมหานครก็เป็นจังหวัดที่ขอการสนับสนุน งบประมาณจากส่วนกลางในการทำโครงการขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน ซึ่งสามารถอ้าง เหตุผลใดๆ ก็แล้วแต่เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง เช่น การอ้างว่าเป็นจังหวัดที่ เป็นเมืองหลวงของประเทศ หรือ เป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศใดๆ ก็ตาม หรือถ้าจะเปรียบเทียบให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นก็คือ การที่พ่อแม่คู่นึงมีมรดกอยู่หนึ่งกอง มีลูกอยู่สองคน ด้วยกัน การที่พ่อแม่อนุญาตให้ลูกคนใดคนหนึ่งสามารถใช้เงินมรดกได้เพียงคนเดียววันนั้น ไม่ว่าลูกคน นั้นจะใช้จ่ายกองมรดกเป็นจำนวนมาก หรือน้อยก็ตาม การใช้จ่ายนั้นย่อมกระทบกับจำนวนมรดกที่ ลูกอีกคนจะได้รับไปโดยปริยายนั่นเอง จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นว่าเป็นผลกระทบในทางตรง จากอำนาจทางกฎหมายต่อผลประโยชน์ในทางงบประมาณนั่นเอง และจากกรณีปัญหาน้ำท่วมใหญ่ที่ เกิดขึ้นก็เห็นได้ชัดเจนว่าการมีผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจจากการมีงบประมาณที่มากกว่านั้น ส่งผล โดยตรงต่อความสามารถของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ทำให้สามารถเสริมศักยภาพความสามารถใน การเตรียมความพร้อมต่อการป้องกันปัญหาน้ำท่วมที่จะเกิดขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ ได้ล่วงหน้าก่อนที่ ปัญหาน้ำท่วมจะเกิดขึ้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวก็ส่งผลโดยตรงต่อศักยภาพในการปกป้องเศรษฐกิจของ ประชาชนภายในพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุคคลคนที่มี ผลประโยชน์มากที่สุดในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งก็คือ กลุ่มอำนาจอนุรักษ์นิยมเก่า นั่นเอง ซึ่ง จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดจะเห็นว่าอำนาจทางกฎหมายนั้นได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหา ส่วนเกินในทางเศรษฐกิจให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งส่วนเกินในทางเศรษฐกิจดังกล่าวนั้นก็ได้ออก ส่งต่อผลประโยชน์ไปอีกทอดหนึ่งต่อกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์มากที่สุดในพื้นที่ในท้ายที่สุดนั่นเอง

ในทางตรงกันข้ามนั้นการใช้อำนาจในทางกฎหมาย เพื่อเป็นการปิดกั้นโอกาสในการมีงบประมาณเป็นของตนเองของจังหวัดอื่นๆ ก็ได้ส่งผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในทางอ้อมต่อจังหวัดกรุงเทพมหานครด้วยเช่นเดียวกัน คือ เป็นการที่ทำให้ความสามารถในการแย่งชิงงบประมาณจากส่วนกลางที่มีอยู่อย่างจำกัดของคู่แข่งในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นระดับเดียวกัน กับจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นให้ด้อยลงไปได้ในลำดับหนึ่งแล้วก็ตาม ซึ่งดูเหมือนว่าผลกระทบต่อความสามารถในการเป็นคู่แข่งในการแย่งชิงงบประมาณจากส่วนกลางจากอำนาจในทางกฎหมายน่าจะหมดแล้ว แต่ในความเป็นจริงจากการวิจัยจากปัญหาภาวะวิกฤตน้ำท่วมใหญ่ ที่เกิดขึ้นกลับพบว่า ผลกระทบจากกฎหมายดังกล่าวยังไม่ได้หยุดเพียงเท่านั้น เพราะพบว่าอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวนี้ได้ส่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งโดยตรง คือทำให้ความสามารถที่มีอยู่ไม่ถูกนำมาใช้ เพื่อก่อให้เกิดความสามารถในการปกป้องผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในระยะต่อประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมเป็นต้น

จากสิ่งที่ได้อธิบายมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าจังหวัดนครปฐมมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้ง ซึ่งถูกมองเป็นพื้นที่ทางการเกษตรจำเป็นต้องรองรับภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ซึ่งสะท้อนผ่านการให้ความสำคัญกับพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร เช่น การให้น้ำหนักกับการปกป้องพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยการยอมให้จังหวัดนครปฐมน้ำท่วมได้ ซึ่งสะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมในทางการเมือง ซึ่งไม่ได้เป็นเรื่องในประเด็นเฉพาะในเรื่องของการเลือกตั้งผู้ว่าเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น โดยถูกมองว่ายอมให้พื้นที่อื่นน้ำท่วมได้ ยกเว้นพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยอ้างเหตุผลว่า จังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ๆ มีความสำคัญเป็นหัวใจของประเทศ ซึ่งก็สะท้อนมาจากการอธิบายในเรื่องการรวมศูนย์อำนาจ และความไม่เท่าเทียมในเรื่องของอำนาจ ซึ่งก็เป็นภาพสะท้อนในมิติทางเศรษฐศาสตร์การเมืองที่เห็นได้ชัด จากกรณีการจัดการน้ำท่วมในช่วงภาวะน้ำท่วมได้อย่างชัดเจน ดังคำกล่าวของ คุณนันทา ประสารวงษ์ ที่ได้กล่าวไว้ว่า “คือเราก็มองแล้วว่า สุวรรณภูมิเขาคงไม่ปล่อยไป ถึงเขาจะมีอุโมงค์สูบน้ำ มีอะไรอื่นๆ เขาก็คงไม่เสี่ยงที่จะปล่อยให้น้ำ เข้าไปท่วมเขตเศรษฐกิจของเขาตรงนั้น กรุงเทพฯ เขาก็ไม่ปล่อย ที่นั่นมันเหลือทางเดียวทางรอดทางเดียวคือบ้านเรา ระหว่างเราเป็นเขตเกษตรกรรม กับเขตอุตสาหกรรม เขาคงเลือกรักษาเขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมากกว่า เขาไม่ปล่อยให้ไปท่วมเมืองแน่ๆ ต่อให้มีอุโมงค์อะไรก็ตาม ก็ไม่มีประโยชน์เพราะอย่างทางน้ำที่จะไปลงทะเลเจียงหาวนั้นนะ มันยังไม่ปล่อยน้ำไปเลยเห็นหรือเปล่า” ซึ่งในประเด็นการเลือกพื้นที่ใด พื้นที่หนึ่งให้ถูกน้ำท่วม เพื่อปกป้องกันอีกพื้นที่หนึ่งนั้น เป็นการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดในทางเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นหลัก ในแง่ของการปกป้องพื้นที่ๆ ถูกมองว่าเป็นพื้นที่หัวใจในทางเศรษฐกิจ และมีความสำคัญทางการเมืองมากกว่าอีกพื้นที่หนึ่ง ซึ่งถูกมองว่าเป็นเพียงพื้นที่เมืองบริวารที่เป็นเศรษฐกิจภาคการเกษตร ที่ต้องรองรับพื้นที่เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า การจัดการน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้ง ในกรณีชุมชนสวนผักใน จ.กรุงเทพฯ และชุมชนคลองโยงใน จ.นครปฐม สะท้อนพื้นฐานแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งนั้น สามารถทำได้ดี และมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าน้ำจะเข้าท่วมในพื้นที่ชุมชนสวนผัก จ.กรุงเทพมหานครก็ตาม แต่น้ำก็ท่วมในความสูงที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับพื้นผิวถนนซึ่งทำให้ประชาชน ภายในชุมชนดังกล่าวยังคงสามารถดำเนินชีวิตและเศรษฐกิจ ภายในชุมชนได้ต่อไป อีกทั้งระยะที่น้ำเข้าท่วมในพื้นที่ดังกล่าวก็กินเวลาไม่นาน เพียง 1 เดือน กับอีก 19 วันเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง กับการจัดการน้ำท่วมใหญ่ ปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งนั้นไม่สามารถทำได้ดี และมีประสิทธิภาพ โดยน้ำได้เข้าท่วมในพื้นที่ชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม ในปริมาณที่สูงมาก เมื่อเทียบจากพื้นผิวถนน จนทำให้ประชาชนภายในชุมชนดังกล่าวไม่สามารถดำเนินชีวิตและเศรษฐกิจ ภายในชุมชนได้ต่อไปได้ อีกทั้งระยะเวลาที่น้ำเข้าท่วมในพื้นที่ดังกล่าวก็กินเวลานานมาก ถึง 3 เดือน ซึ่งจากการจัดการน้ำท่วมที่แตกต่างกันนี้ได้ก่อให้เกิดความเสียหายในทางเศรษฐกิจต่อประชาชนในพื้นที่ๆ แตกต่างกัน โดยทำให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง ซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจแย่ หรือด้อยกว่าอยู่แล้ว ได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่มากจากการประสบปัญหาน้ำท่วมที่ยาวนานกว่า เกิดความแย่ในทางเศรษฐกิจซ้ำเติมเพิ่มขึ้นไปอีกจากการมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้น หรือกล่าวง่ายๆ คือ จนลงเพิ่มขึ้นไปอีกจากปกติที่จนวนอยู่แล้ว และในทางกลับกันได้ทำให้ประชาชนในพื้นที่สวนผัก ซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า ได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่น้อย เนื่องจากการประสบปัญหาน้ำท่วมที่ในระยะเวลาที่สั้นกว่า จึงทำให้ไม่เกิดความเสียหายในทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ไม่เกิดการมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้น หรือกล่าวง่ายๆ คือ ไม่ได้สถานภาพทางเศรษฐกิจไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มีอยู่แล้ว

ซึ่งจากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้นได้ สะท้อนพื้นฐานแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ทางการเมืองในเรื่องของ ความยุติธรรมทางสังคม(Social Justice) ที่ประชาชนทั้งสองพื้นที่ควรได้รับเหมือนกันในฐานะผู้เสียภาษีซึ่งมีสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่รัฐจะต้องจัดหาบริการสาธารณะต่างๆ เช่น จากการจัดการปัญหาน้ำท่วมซึ่ง ถือได้ว่าเป็นสินค้าสาธารณะ(Public Goods)ที่ รัฐต้องจัดหาให้ประชาชน หรือพลเมืองของตนอย่างเท่าเทียม โดยไม่มีข้ออ้างของเรื่องความแตกต่างใดๆ มาเป็นข้อแม้ หรือเงื่อนไขในการ เข้าถึงสินค้าสาธารณะนั้น นอกจากนั้นยังได้สะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมในการจัดการนโยบายสาธารณะระหว่างพื้นที่เมือง กรณีของชุมชนสวนผัก จ.กรุงเทพมหานคร กับพื้นที่ชนบท กรณีของชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม

ประการที่สอง ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และความคาดหวัง ของประชาชนในพื้นที่ศึกษาที่ได้รับทั้งในช่วงก่อนน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้วมีประเด็นที่สำคัญ

คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา พบว่า พื้นที่ชุมชนคลองโยง ได้รับมากกว่า พื้นที่ของชุมชนสวนผัก ทั้งในช่วงก่อนน้ำท่วม โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจดังกล่าว เริ่มเด่นชัดขึ้นในช่วงระหว่างน้ำท่วมจากการที่พื้นที่ชุมชนสวนผักยังคงสามารถดำเนินเศรษฐกิจของภายในพื้นที่ได้แม้ว่าน้ำจะท่วมก็ตาม ซึ่งแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง ซึ่งไม่สามารถดำเนินเศรษฐกิจภายในพื้นที่ได้เลย และผลกระทบทางเศรษฐกิจยิ่งเด่นชัดมากที่สุดคือ ช่วงภายหลังจากที่ปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว จากปริมาณ และจำนวนหนี้ที่มีเพิ่มขึ้นอย่าง แตกต่างกันของประชาชนระหว่างสองพื้นที่ กล่าวคือ หลังจากที่ปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้วประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผัก มีปริมาณและจำนวนหนี้ไม่แตกต่างไปจากในช่วงก่อนน้ำท่วม แต่ประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยงนั้น หลังจากที่ปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้วประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง กลับมีปริมาณและจำนวนหนี้ไม่เพิ่มขึ้นจากปกติเดิมที่มีอยู่ในช่วงก่อนน้ำท่วม ถึง 1-3 เท่า

กรณีจังหวัดนครปฐมข้อวิเคราะห์ที่สำคัญที่การศึกษานี้ค้นพบ คือจากการทำงานจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ซึ่งมีทั้งปัญหาทั้งในทางตรง และในทางอ้อมนั้น จะเห็นว่าปัญหาดังกล่าวนั้นมีต้นตอมาจากปัญหาโครงสร้างทางอำนาจ โดยมาจากทั้งปัญหาโครงสร้างทางอำนาจทางกฎหมาย และปัญหาโครงสร้างอำนาจทางการเมืองควบคู่กันในกรณีของจังหวัดนครปฐม ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงสร้างอำนาจในทางกฎหมาย ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม นั่นก็คือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ปี พ.ศ.2534 ที่เป็นตัวกำหนดอำนาจและให้อำนาจ แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ซึ่งจากปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าว ก็ได้เป็นตัวปิดกั้นความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ในการเรียกระดมทรัพยากรบุคคลงบประมาณ เครื่องมือ และเครื่องจักรต่างๆ ที่มีอยู่ในอยู่ภายในหน่วยงานอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครปฐมได้ เช่น การไม่สามารถสั่งการกรมชลประทาน ในการระดมเครื่องสูบน้ำได้ ตามที่ได้อธิบายในข้อค้นพบ และในส่วนต้นตอของปัญหาที่มาจากปัญหาโครงสร้างอำนาจทางการเมือง นั้นก็มาจากการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ต้องถูกโยกย้าย ไปในจังหวัดอื่นๆ ตามบริบทของพลวัตรและความต้องการทางการเมืองของนักการเมืองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในขณะนั้น ซึ่งการแต่งตั้งดังกล่าวสามารถใช้เป็นการลงโทษทางการเมือง หรือ ใช้เป็นการปูนบำเหน็จในทางการเมืองได้จากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถ โยกย้ายไปยังจังหวัดที่ใหญ่กว่าได้ ดังที่ได้อภิปรายมาแล้วในข้อค้นพบ

นอกจากนั้นแล้วปัญหาด้านโครงสร้างอำนาจดังกล่าวมานั้น ก็ได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังอำนาจในทางการเมือง ที่มีอยู่ในมือของประชาชน ซึ่งเป็นอำนาจในการสร้างอิทธิพล หรือโน้มน้าวการกระทำของบุคคลอื่นๆ เพื่อให้เขาทำ หรือไม่ทำอะไรที่ผู้มีอำนาจต้องการ โดยอำนาจดังกล่าว

นั้นสามารถเป็นได้ทั้งในทางบังคับ เช่น อำนาจในการบังคับโยกย้ายแต่งตั้ง เป็นต้น ซึ่งในกรณีของจังหวัดนครปฐมนั้นอำนาจบังคับ ดังกล่าวไม่ได้อยู่ในมือของประชาชน แต่อยู่ในมือของผู้บังคับบัญชาในระดับสูงในกระทรวงมหาดไทย ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสูงสุดของกระทรวงดังกล่าว นั้น ก็คือนักการเมืองนั่นเอง หรืออำนาจในการโน้มน้าวใจก็ได้เช่นกันเช่น การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจ ต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น ซึ่งในกรณีของจังหวัดนครปฐมนั้นประชาชนนั้นมีเพียงอำนาจในการโน้มน้าวใจเท่านั้น ซึ่งอำนาจในการโน้มน้าวใจดังกล่าวก็ไม่มีทรงพลังหรืออิทธิพลเหนือกว่า อำนาจในการบังคับแต่อย่างใด ดังที่ได้อภิปรายมาแล้ว ในข้อค้นพบว่าประชาชนไม่สามารถเหนี่ยวรั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่ทำงานดี จนเป็นที่พอใจของประชาชน ให้อยู่ในพื้นที่ต่อได้อันเนื่องมาจากไม่มีพลังอำนาจหรืออิทธิพลเพียงพอที่จะบังคับนักการเมืองให้ปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ รวมถึงปัจจัยอีกด้านหนึ่งก็คือความต้องการที่มาจากภายในตัวของผู้ว่าราชการจังหวัดเอง ที่ต้องการได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายไปยังจังหวัดที่มีขนาดใหญ่กว่า

การมีเพียงอำนาจในการโน้มน้าวใจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมนั้น ได้ทำให้เกิดรูปแบบของการถูกกดขี่ที่เกิดมาจาก ภาวะของความไร้อำนาจ หรือ การถูกกดขี่ที่เกิดจากการแปรสภาพให้กลายเป็นคนชายขอบ หรือมีสถานภาพตกต่ำ ซึ่งภาวะการดังกล่าวทั้งสองนั้นถูกใช้เป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญ ในกดขี่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ด้วยการจำกัดความสามารถของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ให้ไม่สามารถเข้าถึง การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่ดี หรือ การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมได้ ดังที่ได้อภิปรายมาแล้วในตอนต้น นอกจากนั้นแล้ว การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัด นั้น ถือได้ว่าเป็นสินค้าสาธารณะ (Public Good) ตามแนวคิดทฤษฎี สังคมประชาธิปไตย (Social Democracy) ที่กล่าวว่า สินค้าสาธารณะ นั้นคือ สินค้าที่ทุกคนที่อยู่ในขอบเขตภูมิศาสตร์ประเทศหรือ การเมืองที่สินค้านั้นถูกจัดไว้ให้สามารถบริโภคได้ โดยไม่มีใครถูกกีดกันจากการบริโภคสินค้านั้น โอกาสในการบริโภคดังกล่าวอาจมาจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านั้นนั้น หรืออาจเกิดจากสิทธิทางกฎหมาย หรือสิทธิอันชอบธรรมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น คุณภาพของอากาศก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงได้ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านี้ยากต่อการกีดกัน หรือสิทธิในการได้รายได้ขั้นต่ำเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะ ที่เกิดจากการคุ้มครองทางกฎหมาย สำหรับแนวคิดสังคมประชาธิปไตยนั้น การประกันว่าประชาชนจะได้รับสินค้าสาธารณะมีความสำคัญมากต่อการส่งมอบสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม ซึ่งครอบคลุมไปถึงประเด็น เรื่องความเสมอภาคทางสังคม (Social Justice) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง ในฐานะของพลเมืองผู้เสียภาษี ซึ่งเราจะพบว่าพลเมืองของจังหวัดนครปฐมล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษี ที่เสียภาษีในอัตราที่เท่ากันกับประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศด้วยการเสียภาษีดังกล่าว พลเมืองจึงมีในฐานะเป็นผู้ซื้อ

บริการต่างๆ จากภาครัฐ เช่น ซื่อบริการโครงสร้างพื้นฐานถนนสาธารณะต่างๆ ซื่อบริการขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะทั้งตำรวจและทหาร ซื่อบริการทางสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของพลเมืองในสังคม หรือบริการขั้นพื้นฐานอื่นๆ เป็นต้น โดยรัฐมีหน้าที่จัดสรรบริการขั้นพื้นฐานดังกล่าวแก่พลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากพลเมืองเหล่านั้น ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดๆ ของประเทศล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษีที่เท่าเทียมกัน ตามกฎหมายที่ได้กำหนด เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

ซึ่งในกรณีของจังหวัดนครปฐม จะเห็นได้ว่ามีปัญหาไม่เท่าเทียมทางสังคมเกิดขึ้นจากการได้รับบริการสาธารณะ ขั้นพื้นฐานที่ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดเกิดขึ้นจากปัญหาทั้งในทางตรง และทางอ้อมที่ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องประสบ ซึ่งสิ่งดังกล่าว นั้นแสดงออกมาเป็นหลักฐานในเชิงประจักษ์ คือระยะเวลาของพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมที่ต้องถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลายาวนานกว่ามากกว่า 3 เดือน ตามที่ได้อภิปรายไปแล้ว ในหัวข้อความเสียหายทางเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งจากการที่พื้นที่จังหวัดนครปฐมต้องถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลายาวนานกว่าพื้นที่อื่นๆ นั้นก็ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ที่ต้องได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่มากกว่า จากหลักฐานในเชิงประจักษ์ที่ประชาชนใน ชุมชนคลองโยง มีจำนวนภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2-3 เท่า จากภาระหนี้สินเดิมที่มีอยู่ในช่วงก่อนภาวะน้ำท่วม ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่จนลงในทางเศรษฐกิจ จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าความสามารถในการจัดการน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมนั้นได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ โดยทำให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม จนลงในทางเศรษฐกิจหลังจากปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ที่มีอยู่แล้วเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ มีมากขึ้นไปอีกในท้ายที่สุดนั่นเอง

กรณีจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ข้อวิเคราะห์ที่สำคัญคือ จากสิ่งที่เกิดขึ้นจากทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร นั้นในประเด็นต่างๆ ที่เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร หรือปัจจัยในด้านอำนาจต่างๆ ตามกฎหมายนั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความสามารถในการรับบริการรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือประชาชนในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ดี ทั้งในระยะสั้นที่เกิดปัญหาขึ้นอย่างฉุกฉินทันทีทันใด ก็จะมีเจ้าหน้าที่ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีประสบการณ์ตรงที่ยาวนานในด้านนั้นๆ สามารถให้คำแนะนำ และปฏิบัติการได้ทันที อีกทั้งมีงบประมาณที่เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนนั้นได้ถูกขยายเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น งบประมาณในการซื้อกระสอบทรายใช้เพื่อป้องกันพื้นที่

ได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาน้ำท่วมก่อน ถึงจะสามารถเบี่ยงงบประมาณมาใช้ได้ตามกฎหมาย หรือมีความสามารถในการซื้อปั๊มน้ำใหม่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือมีประสิทธิภาพดีขึ้นได้ เพื่อนำมาใช้เตรียมการก่อนล่วงหน้า ก่อนที่เหตุการณ์น้ำจะเข้าท่วมจริง ซึ่งทำให้มีเวลาในการจัดหาและเตรียมการมากกว่าจังหวัดอื่นทั่วไป จึงส่งผลให้ความรุนแรงของปัญหาน้ำท่วมที่จะเข้ามกระทบพื้นที่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นได้รับการบรรเทาไปในระดับหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้ ผลประโยชน์ในด้านต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ถูกกระทบน้อยกว่า อันเนื่องมาจากมีการปกป้องที่มีการวางแผนที่ดีกว่า และมีการเตรียมการที่ยาวนานกว่า ในจังหวัดอื่นๆ อันเป็นผลทำให้ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่น้อยกว่านั่นเอง ดังจะเห็นได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์ เจริญ และจากข้อมูลแบบสอบถามที่พบว่าโดยเฉลี่ยแล้ววัดกรุงเทพมหานครนั้น ถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลาที่สั้น ประมาณ 1 เดือน 19 วัน เท่านั้น ตามข้อมูลที่ได้อภิปรายไปแล้วก่อนหน้านี้ และผลจากการถูกน้ำท่วมที่สั้น จึงทำให้จังหวัดกรุงเทพมหานครสามารถเริ่มทำการฟื้นฟูพื้นที่ได้เร็วกว่าพื้นที่อื่นๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากความได้เปรียบในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร จนนำมาซึ่งผลการที่ทำให้พื้นที่ถูกน้ำท่วม ในระยะเวลาอันสั้นดังกล่าวนั้นล้วนแล้วแต่เป็นข้อได้เปรียบ อันเกิดมาจากโครงสร้างทางอำนาจ ในทางกฎหมาย คือ พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 ที่ให้อำนาจหรือสิทธิ์พิเศษกับผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีทั้งอำนาจในการสั่งการ และอำนาจในทางงบประมาณ ควบคู่กัน ซึ่งโครงสร้างอำนาจดังกล่าวเป็นต้นเหตุ หรือต้นตอ ที่นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมในรูปแบบต่างๆ ตามแนวคิดของ Amartya Sen ได้อธิบายว่า “โครงสร้างอำนาจในสังคมของเรา อำนาจเป็นตัวกำหนดสำคัญที่ปิดกั้นไม่ให้มนุษย์เรานั้นสามารถทำอะไรตามที่ต้องการได้” ซึ่งความไม่เท่าเทียมดังกล่าวนี้จะนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในรูปแบบ มิติ และมิติต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งจากสิ่งที่เกิดขึ้น จากการทำงานจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น มีความได้เปรียบทั้งพลังอำนาจในการสั่งการทางตรง และในทางอ้อมจากพลังอำนาจทางงบประมาณ ควบคู่กันในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจากปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าวนี้ ก็ได้เป็นตัวที่เปิด และขยายให้ความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในการเรียกระดมทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เครื่องมือ และเครื่องจักรต่างๆ ที่มีอยู่ในอยู่ภายในหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายใต้อำนาจและการควบคุมสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้ถูกระดมมาใช้อย่างรวดเร็วทันกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จนนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ตามมาในที่สุด ดังเช่น ในกรณีของการเตรียมการป้องกันน้ำท่วมตั้งแต่เนิ่นๆ เป็นระยะเวลานานก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้นจริงในการเพิ่มความสูงของคันกั้นน้ำด้วยกระสอบทราย และเพิ่มจำนวน และขนาดของเครื่องสูบน้ำ ในการป้องกันปัญหาน้ำท่วมดังที่ได้อภิปรายแล้วในข้อค้นพบ ซึ่งถึงแม้ว่าในการทำงานจะมีปัญหาติดขัดในด้านความขัดแย้ง

ในทางการเมือง ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับรัฐบาล ก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวนั้นก็ไม่ได้ส่งผลกระทบในทางปฏิบัติ ที่จะสามารถส่งผลกระทบต่อข้อได้เปรียบทางโครงสร้างอำนาจในทางกฎหมายที่เป็นข้อได้เปรียบ ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด

นอกจากนั้นแล้วความได้เปรียบในด้านโครงสร้างอำนาจ ตามแนวคิดดังกล่าวนี้ ก็ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงไปยัง อำนาจในทางการเมือง ที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครมีอยู่ในมือในประเด็นที่มาของอำนาจของประชาชนไว้คือ อำนาจ หมายถึง ความสามารถในการสร้างอิทธิพล หรือควบคุมการกระทำของบุคคลอื่นๆ เพื่อให้เขาทำ หรือไม่ทำอะไรที่ผู้มีอำนาจต้องการ โดยอำนาจดังกล่าวนี้ เป็นได้ทั้งในทางบังคับ หรือ อำนาจที่เกิดจากการโน้มน้าวใจ เป็นต้น ซึ่งในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น อำนาจบังคับ ดังกล่าวได้อยู่ในมือของประชาชน โดยผ่านการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นอำนาจบังคับทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลให้เห็นชัดที่สุดในการลงสมัครรับเลือกตั้งในวาระต่อไป นอกจากนั้นแล้วยังมีอำนาจในการโน้มน้าวใจด้วยเช่นกัน ทั้งจาก การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจ ต่อการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีความรวดเร็ว และการร้องเรียนต่างๆ ผ่านเครือข่ายห้วคณะแนภายในพื้นที่ หรือ ผ่านทางสำนักงานเขตต่างๆ เป็นต้น

ซึ่งผลจากการมีอำนาจในมือของประชาชนจังหวัดกรุงเทพนี้เอง จึงทำให้ไม่เกิดสภาวะรูปแบบหนึ่ง ของการถูกกดขี่เกิดขึ้นนั่นคือ การถูกกดขี่ที่เกิดมาจาก ภาวะของความไร้อำนาจ หรือ การถูกกดขี่ที่เกิดจากการแปรสภาพให้กลายเป็นคนชายขอบ หรือมีสถานภาพตกต่ำ ซึ่งภาวะการณดังกล่าวทั้งสองนั้นไม่มีเกิดขึ้นกับประชาชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ไม่เกิดกลไกหนึ่งที่สำคัญ ในการกดขี่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการจำกัดความสามารถของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ให้ไม่สามารถเข้าถึง การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่ตี หรือ การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ ดังที่ได้อภิปรายมาแล้วในตอนต้น นอกจากนั้นแล้ว การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัด นั้น ถือได้ว่าเป็นสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ตามแนวคิดทฤษฎี สังคมประชาธิปไตย (Social Democracy) ที่กล่าวว่า สินค้าสาธารณะ นั่นคือ สินค้าที่ทุกคนที่อยู่ในขอบเขตภูมิศาสตร์ประเทศ หรือ การเมืองที่สินค้านั้นถูกจัดไว้ให้สามารถบริโภคได้ โดยไม่มีใครถูกกีดกันจากการบริโภคสินค้านั้น โอกาสในการบริโภคดังกล่าวอาจมาจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านั้น หรืออาจเกิดจากสิทธิทางกฎหมายหรือสิทธิอันชอบธรรมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น คุณภาพของอากาศก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงได้ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของสินค้านี้ยากต่อการกีดกัน หรือ สิทธิในการได้รายได้ขั้นต่ำเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของสินค้าสาธารณะ ที่เกิดจากการคุ้มครองทางกฎหมายซึ่งในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นสิทธิในการเลือกตั้งซึ่งเป็นอำนาจในการบังคับทาง

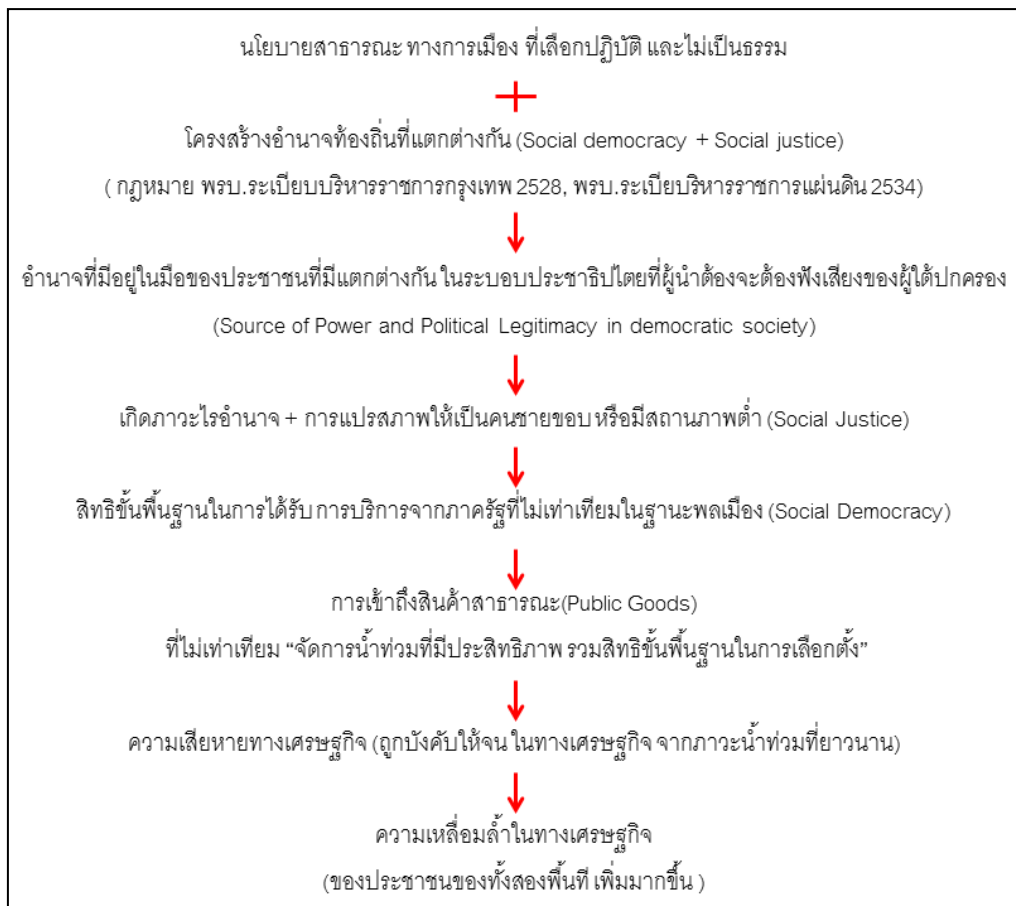
การเมืองก็ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย หรือได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างอำนาจที่มีความสำคัญมากตามแนวคิดของ Amartya Sen. นั่นเอง ซึ่งส่งผลถึงความยุติธรรมทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ที่จะตามมานั่นเอง ซึ่งตามแนวคิดสังคมประชาธิปไตยนั้น การประกันว่าประชาชนจะได้รับสินค้าสาธารณะมีความสำคัญมากต่อการส่งมอบสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม นั้นครอบคลุมไปถึงประเด็น เรื่องความเสมอภาคทางสังคม (Social Justice) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง ในฐานะของพลเมืองผู้เสียภาษี ซึ่งเราจะเห็นว่าพลเมืองของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษี ที่เสียภาษีในอัตราที่เท่ากันกับประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศด้วยการเสียภาษีดังกล่าว พลเมืองจึงมีในฐานะเป็นผู้ซื้อบริการต่างๆ จากภาครัฐ เช่น ซื้อบริการโครงสร้างพื้นฐานถนนสาธารณะต่างๆ ซื้อบริการขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะทั้งตำรวจและทหาร ซื้อบริการทางสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของพลเมืองในสังคม หรือบริการขั้นพื้นฐานอื่นๆ เป็นต้น โดยรัฐมีหน้าที่จัดสรรบริการขั้นพื้นฐานดังกล่าวแก่พลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากพลเมืองเหล่านั้น ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดๆ ของประเทศล้วนแล้วแต่เป็นผู้เสียภาษีที่เท่าเทียมกัน ตามกฎหมายที่ได้กำหนด เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

ดังนั้นในกรณีของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น จะเห็นได้ว่ามีความไม่เท่าเทียมทางสังคมเกิดขึ้นเช่นกัน แต่ความไม่เท่าเทียมดังกล่าวนี้เป็นความไม่เท่าเทียมในเชิงบวก ที่ให้สิทธิพิเศษกับจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งนำไปสู่อำนาจในรูปแบบต่างๆ ซึ่งได้แสดงออกมาในรูปความสามารถในการให้บริการสาธารณะ ขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ เช่น ในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งดังกล่าวนี้แสดงออกมาเป็นหลักฐานในเชิงประจักษ์ คือระยะเวลาของพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานครที่ถูกน้ำท่วม เพียง 1 เดือน กับอีก 19 วัน ตามที่ได้อภิปรายไปแล้ว ในหัวข้อความเสียหายทางเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจากการที่พื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลาสั้นกว่าพื้นที่อื่นๆ นั้นก็ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่น้อยกว่า จากหลักฐานในเชิงประจักษ์ที่ประชาชนใน ชุมชนสวนผัก นั้นยังคงสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ และยังคงสามารถดำเนินได้เหมือนปกติ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในภาวะน้ำท่วมก็ตาม ซึ่งจากผลดังกล่าวจึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผัก ไม่มีจำนวนภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากเดิม จากที่มีอยู่ในช่วงก่อนภาวะน้ำท่วมเลย อีกทั้งยังสามารถฟื้นฟูทำความสะอาดพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถกลับมาสร้างรายได้ในทางเศรษฐกิจอีกครั้งอย่างรวดเร็ว จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าความสามารถในการจัดการน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ โดยทำให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโยง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่มีความเปลี่ยนแปลง หรือจมนลงในทางเศรษฐกิจหลังจากปัญหาน้ำท่วมได้ผ่านพ้น

ไปแล้ว ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ที่มีอยู่แล้วเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ มีมากเพิ่มขึ้นไปอีกในท้ายที่สุดนั่นเอง

สรุป จากสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมด ผลกระทบความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็น กระบวน บังคับให้จนในทางเศรษฐกิจ จากโครงสร้างอำนาจที่มีความไม่เท่าเทียม เป็นตัวปิดกั้นอำนาจทางการเมืองที่มีอยู่ในมือของประชาชนให้มีความแตกต่างกันเป็นกลไกสำคัญในการทำงาน ในการสร้างความไม่เท่าเทียมในทางอำนาจทางการเมือง ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้น โดยผ่านวิธีการและ กระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งทำให้เกิดอภิสิทธิ์ชนสำหรับคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งก็คือประชาชนในพื้นที่ ชุมชนสวนผัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้เกิด กลุ่มคนที่ถูกกดขี่ขูดรีดในหลาย รูปแบบ เกิดขึ้นอีกกลุ่มหนึ่งด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งก็คือ ประชาชนในพื้นที่ ชุมชนคลองโยง จังหวัด นครปฐม ซึ่งการถูกกดขี่ขูดรีดรูปแบบหนึ่งดังกล่าวนั้นก็คือ การจัดการปัญหาน้ำท่วมที่ไม่มี ประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัด นอกจากนั้นแล้วการจัดการปัญหาน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพ มากกว่า ยังเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติของคนกลุ่มหนึ่ง ที่กระทำต่อคนอีกกลุ่มหนึ่ง จนทำให้เกิด สภาวะหรือ ปัญหาของความเหลื่อม ความไม่เท่าเทียม และความไม่เสมอภาคในทางเศรษฐกิจ ซึ่งเห็น ได้ชัดเจนจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้น ในการป้องกันน้ำท่วมเฉพาะพื้นที่ของ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร แต่ในขณะเดียวกันนั้นการป้องกันพื้นที่ของจังหวัด กรุงเทพมหานครดังกล่าวนี้ ก็ได้เป็นการกระทำต่อพื้นที่จังหวัดรอบข้างด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่ ความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจตามมาในที่สุด

นอกจากนั้นความเสียเปรียบในการปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันแล้ว ความความไม่เท่าเทียมในโครงสร้างอำนาจดังกล่าวนี้ ยังก่อให้เกิดความเสียเปรียบ ในอนาคตอีกด้วย จากความเสียหายที่เกิดขึ้นซ้ำซาก จำเจ หลากๆ รอบ ซึ่งทำให้พื้นที่ๆ เกิดความเสียหายในทาง เศรษฐกิจซ้ำซากนั้น ไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ในระดับที่จะสามารถสะสมทุน ในทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ดังกล่าวนี้ มีสภาพเศรษฐกิจที่ด้อย กว่า หรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อันเนื่องมาจากความเสียหายซ้ำซาก ถึงแม้ว่าจะมีข้อโต้แย้งใน ประเด็น เรื่องลักษณะของเศรษฐกิจของทั้งสองพื้นที่ที่จะมีความแตกต่างกัน คือ พื้นที่ชุมชนคลองโยงเป็น ลักษณะเศรษฐกิจแบบการเกษตร และพื้นที่ชุมชนสวนผักเป็นลักษณะเศรษฐกิจแบบชุมชนพักอาศัยก็ ตาม โดยโอกาสในการเกิดความเสียหายซ้ำซาก ดังกล่าวนี้ปรากฏออกมาเป็นหลักฐานในเชิงประจักษ์ ระหว่างทั้งสองพื้นที่ คือ การเสริมความสูงของคันกันน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมของพื้นที่ชุมชนสวนผัก ซึ่ง ตรงกันข้ามกับชุมชนคลองโยงที่ไม่มีการเสริมศักยภาพความสามารถใดๆ ในการป้องกันพื้นที่จาก ปัญหาน้ำท่วมเลย ซึ่งเป็นสิ่งที่แน่นอนว่าถ้าเกิดปัญหาวิกฤตน้ำท่วมขึ้นมาอีกครั้งในอนาคตอันใกล้นี้ พื้นที่ๆ จะถูกน้ำท่วมแน่นอนนั้นก็คือ ชุมชนคลองโยงนั่นเองซึ่งสามารถสรุปได้ตามแผนผัง ดังนี้คือ

รูปที่ 29 แผนผังวิเคราะห์สรุปลักษณะของประสิทธิภาพ ในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดที่แตกต่างกัน

นอกจากนั้นแล้ว ประสิทธิภาพ และความสามารถในการจัดการน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 นั้นยังได้รับผลกระทบสืบเนื่องโดยตรงมาจากนโยบายสาธารณะทางการเมืองในขณะนั้นที่เลือกปฏิบัติ โดยการเลือกที่จะปกป้องรักษาพื้นที่ๆ เป็นเขตเมือง คือ จ.กรุงเทพมหานคร มากกว่า จ.นครปฐม โดยไม่คำนึงถึงความเสมอภาค และสิทธิขั้นพื้นฐานที่เสมอภาคกันของพลเมืองทั้งสองพื้นที่ โดยการใช้ข้ออ้างต่างๆ เช่น พื้นที่เมืองเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ ความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจจะมีมากถ้าน้ำเข้าท่วมเขตเมือง และเขตเศรษฐกิจสำคัญ เช่น สีลม และสาทร เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาในประเด็นข้ออ้างดังกล่าวแล้ว ก็พบว่าเขตเศรษฐกิจสำคัญทั้ง สีลม และสาทร นั้นพื้นที่ส่วนใหญ่ทั้งหมดเป็นตึกสูง ซึ่งมีสำนักงานของบริษัทต่างๆ ตั้งสาขาอยู่ในแต่ละชั้นที่สูงขึ้นไป ซึ่งถ้าพื้นที่ดังกล่าวถูกน้ำท่วมก็สามารถย้ายไปทำงานในพื้นที่ๆ ที่น้ำไม่ท่วมชั่วคราวได้ อีกทั้งถ้าน้ำท่วมก็จะท่วมแค่บริเวณชั้นหนึ่ง และชั้นใต้ดินเท่านั้น ซึ่งจะมีความเสียหายของเครื่องจักรต่างๆ ที่อยู่ชั้นใต้ดินที่ได้รับความเสียหายโดยตรง และอาคารที่ต้องทาสีใหม่เท่านั้น แต่ความเสียหายเหล่านั้นก็ได้มีการทำประกันภัยไว้

หมดแล้ว อีกทั้งยังสามารถฟื้นฟูให้กลับมาอยู่ในสภาพใช้งานได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแตกต่างจากภาคการเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ที่ต้องใช้ระยะเวลาฟื้นฟูที่ยาวนานกว่า อันเนื่องมาจากพืชสวนต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลาในการเพาะปลูก เป็นปี หรือหลายปีกว่าจะสามารถให้ผลผลิตได้ เช่น สวนส้มโอ ผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครปฐม ใช้เวลาถึง 6 ปี สวนมะม่วง ใช้เวลา 1-2 ปี เป็นต้น ซึ่งความเสียหายของภาคเกษตรในระยะยาวเหล่านั้นไม่ได้มีการกล่าวถึง และถูกนำมาคิดคำนวณในการเปรียบเทียบความเสียหายระหว่างทั้งสองพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตาม อีกทั้งพื้นที่ทางการเกษตรก็ไม่ได้มีการทำประกันภัยพืชผลทางการเกษตรแต่อย่างใด รวมถึงยังไม่สามารถทำได้ในปัจจุบัน จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพ และความสามารถในการจัดการปัญหาน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 นั้นได้รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะทางการเมืองในการเลือกปฏิบัติซึ่งเป็นปัจจัยเฉพาะหน้าในระยะสั้น นอกจากนั้นแล้วประสิทธิภาพ และความสามารถนั้นยังได้รับผลกระทบ หรือส่งเสริมจากปัจจัยผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาวอีกด้วย นั่นก็คือปัจจัยทางโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งส่งผลให้ความสามารถและประสิทธิภาพในการจัดการน้ำท่วมในระยะยาว หรือช่องว่างระหว่างสองพื้นที่นั้นมีความแตกต่างกันมากขึ้นๆ ทุกครั้งหลังจากที่ต้องเผชิญกับปัญหาภัยพิบัติต่างๆ ในแต่ละครั้ง อันเนื่องมาจากพื้นที่หนึ่งก็คือ ชุมชนสวนผัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร จะมีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่อยู่เสมอ เช่น เสริมความสูงของคันกันน้ำ ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับ ชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม ที่ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่เลยแต่ประการใดในแต่ละปีที่ผ่านมา จึงทำให้ช่องว่างของความเสียหายทางเศรษฐกิจ ระหว่างสองพื้นที่นั้นมีสูงขึ้น และสูงขึ้นทุกครั้งหลังจากประสบปัญหาภัยพิบัติในแต่ละเหตุการณ์

ซึ่งปัจจัยผลกระทบในระยะยาวนี้มีความสำคัญมาก และอาจจะมากกว่าปัจจัยผลกระทบในระยะสั้น เพราะผลกระทบในระยะยาวนั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ ทุกปี เมื่อพิจารณาถึงในด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณที่จังหวัดกรุงเทพมหานครสามารถนำมาพัฒนาสร้างคันกันน้ำรอบชุมชนสวนผักได้ตลอดทุกปีอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางกลับกันชุมชนคลองโยงเองก็ไม่มีงบประมาณในการพัฒนาคันกันน้ำรอบชุมชนในทุกๆ ปีเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นแล้วปัจจัยผลกระทบในระยะยาวนั้นยังได้ส่งผลกระทบไปยัง ปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ประชาชนทั้งสองพื้นที่สมควรได้รับในฐานะพลเมืองอย่างเท่าเทียมกันอีกด้วย ซึ่งตามแผนภาพจะเห็นได้ว่า ได้ส่งผลกระทบต่อไปยังอำนาจต่อรองที่มีอยู่ในมือของประชาชนระหว่างสองพื้นที่ๆ มีอยู่อย่างแตกต่างกัน โดยทำให้พื้นที่หนึ่งมีอำนาจต่อรองที่ผู้นำในพื้นที่นั้นจะต้องให้ความสำคัญต่ออำนาจ หรือเสียงเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่ซึ่งก็คือ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผัก จังหวัดกรุงเทพมหานครนั่นเอง แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ทำให้เกิดภาวะไร้อำนาจหรือด้อยอำนาจเกิดกับชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม เช่นเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้ทั้งสองพื้นที่นั้นได้รับการบริการสาธารณะจากภาครัฐ อย่างไม่เท่าเทียมกัน ในขณะที่มีสิทธิ และฐานะเป็นพลเมืองเท่าเทียมกัน ซึ่งได้ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจของประชาชนทั้งสองพื้นที่แตกต่างกัน จนนำไปสู่

ฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งสิ่งดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการจัดการของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาไม่ได้คำนึงถึงสิทธิ และความเสมอภาคของประชาชน ในฐานะพลเมือง ในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมที่เกิดขึ้น แต่การแก้ไขปัญหายังใช้วิธีการแบบเดิมๆ โดยให้สิทธิพิเศษกับคนกลุ่มหนึ่ง โดยละเลยกับคนอีกกลุ่มหนึ่งเสมอ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระบอบประชาธิปไตยที่ยังอ่อนแออยู่ ถึงแม้ว่าจะมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคในทางการเมือง 1 เสียง 1 สิทธิ แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถต่อสู้กับระบบสิทธิพิเศษสำหรับประชาชนกลุ่มหนึ่งในสังคมได้

5.2 สรุปผลการศึกษา

1) เพื่อตอบคำถามข้อแรก คือ การจัดการน้ำท่วมในปี พ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัด กรุงเทพมหานคร(มาจากการเลือกตั้ง) และผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม(แต่งตั้ง) ในกรณีชุมชนสวนผัก จ.กรุงเทพฯ และชุมชนคลองโยง จ.นครปฐม มีความแตกต่างกันอย่างไร และจากปัจจัยอะไร โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของผู้ว่าราชการดังนี้

- (1) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (2) ด้านบริบทโครงสร้างอำนาจทางการเมือง
- (3) ปัญหาด้านงบประมาณ
- (4) ด้านการบริหาร สั่งการ หน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัด
- (5) ด้านการประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานนอกขอบเขตอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด
- (6) ด้านการมีที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดที่แตกต่างกัน
- (7) ด้านบริบทความสัมพันธ์ทางการเมืองในพื้นที่ และความคาดหวังของประชาชนต่อการทำงาน
- (8) ด้านกรอบข้อจำกัด และสิ่งจูงใจในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด

(1) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร การบริหารงานเพื่อแก้ปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมปีพ.ศ.2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ดำเนินการภายใต้กฎหมายได้แก่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 ซึ่งถูกประกาศใช้ในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2554

- ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม การบริหารงานเพื่อแก้ปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมปีพ.ศ. 2554 ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ดำเนินการภายใต้กฎหมายได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี 2550 ซึ่งถูกประกาศใช้ในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2554

ความแตกต่างในการบริหารจัดการน้ำท่วมของผู้ว่าราชการทั้งสองจังหวัดที่เกิดจากอำนาจภายใต้กฎหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่ออำนาจในการสั่งการกำลังคน และการจัดสรร

งบประมาณ ทั้งนี้ในแง่การบริหารจัดการ ภารกิจหนึ่งๆ จะสำเร็จลุล่วงได้ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรต่างๆ จะต้องมียอำนาจในการจัดการงาน คน เงิน แต่ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ไม่ได้ให้อำนาจโดยตรงแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมในการสั่งการกำลังคนและการกำหนดงบประมาณด้วยตนเอง แต่ต้องรอการจัดสรรจากรัฐบาลกลาง

(2) ด้านบริบทโครงสร้างอำนาจทางการเมือง

เนื่องจากกรุงเทพมหานครอยู่ภายใต้กฎหมายการปกครองพิเศษ จึงทำให้อำนาจในการจัดสรรงบประมาณอยู่ในมือของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ จึงทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นไม่สามารถชี้นำการทำงานของผู้ว่ากรุงเทพมหานครได้ แต่จังหวัดนครปฐม อยู่ภายใต้กฎหมายการปกครองท้องถิ่น ซึ่งกระจายงบประมาณไปยังหน่วยย่อยของท้องถิ่นอันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผลให้เกิดกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐมสามารถชี้นำของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ผ่านการต่อรองเรื่องงบประมาณ

(3) ด้านงบประมาณ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 หมวด 7 มาตรา 109-120 ได้ให้อำนาจกรุงเทพมหานคร ในการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นรายได้ของตนเอง และให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในการวางแผน ควบคุม และอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณได้เอง ขณะที่ขั้นตอนงบประมาณของจังหวัดนครปฐม จังหวัดจะต้องจัดเก็บภาษีและนำส่งกระทรวงการคลัง จากนั้นอาศัยกระบวนการงบประมาณ ซึ่งต้องผ่านการพิจารณารัฐสภา จัดสรรงบกลับมายังจังหวัดในลักษณะรายกระทรวง โดยสามารถแบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรก ได้รับจัดสรรมาจากกระทรวงมหาดไทย แต่งบประมาณส่วนนี้ จำนวนมากจะต้องจัดสรรลงสู่องค์กรท้องถิ่น เช่น จัดสรรลงสู่ อบจ. และอบต. เป็นต้น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 30(4) เงินที่เหลือจึงจะอยู่ในการดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ส่วนที่สองมาจากกระทรวงต่างๆ ที่มีกรมตั้งประจำอยู่ในแต่ละจังหวัด ดังนั้นอำนาจในการบริหารงบประมาณของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงมีมากกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมอย่างมาก

นอกจากนี้ในแง่ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย ซึ่งเป็นศูนย์การเศรษฐกิจด้านการค้าและพาณิชย์กรรม อีกทั้งยังเป็นมหานครที่มีประชากรหนาแน่น จึงมีความสามารถในการจัดหารายได้สูง ขณะที่จังหวัดนครปฐมฐานเศรษฐกิจหลัก คือ การเกษตรกรรม ซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐกิจค่อนข้างน้อย ดังนั้น ความสามารถในการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นรายได้ของจังหวัดจึงต่ำไปด้วย ประกอบกับรัฐบาลไม่ได้จัดสรรเงินงบประมาณให้ครบตาม พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดให้ต้องจัดสรรงบประมาณอุดหนุนให้ร้อยละ 35 แต่จัดสรรให้เพียงร้อยละ 27.28 จึงทำให้จังหวัดต่างๆ ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร มีงบประมาณจำกัด ซึ่งไม่เพียงพอต่อการวางแผนระยะยาวในการป้องกันปัญหาน้ำท่วม

(4) ด้านการบริหาร สั่งการ หน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัด

การที่จังหวัดกรุงเทพมหานครอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 มาตรา 44 ซึ่งได้ให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดโครงการสร้างการบริหารงานภายในจังหวัดได้เอง ปรากฏเป็นสำนักต่างๆ มากถึง 20 สำนัก เช่น สำนักระบายน้ำ สำนักการโยธา เป็นต้น และมีบุคลากรอยู่ในสำนักต่างๆ มากกว่า 9,000 คน บุคลากรเหล่านี้อยู่ภายใต้การกำกับสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ โดยตรง ขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ที่กำหนดโครงสร้างการบริหารงานในลักษณะกระทรวง ทบวง กรม ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ซึ่งสังกัดกระทรวงมหาดไทย ไม่สามารถสั่งการกรมภายใต้กระทรวงต่างๆ ที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัดต่างๆ ได้ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ไม่มีอำนาจสั่งการเจ้าหน้าที่ กรมชลประทานจังหวัด ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงเกษตรฯ ได้ เป็นต้น ได้เพียงแต่ประสานขอความร่วมมือไปยังเจ้ากระทรวง

(5) ด้านการประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานนอกขอบเขตอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ และผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม เนื่องจากในวิกฤติน้ำท่วมใหญ่ ทุกหน่วยงานทั้งรัฐบาลกลาง ภาคเอกชน ต่างๆ ได้พยายามเข้าให้การช่วยเหลือพื้นที่ประสบอุทกภัยอยู่แล้ว

(6) ด้านการมีที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดที่แตกต่างกัน

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 มาตรา 44 กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครต้องมาจากการเลือกตั้ง ขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม มาจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พบว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดการน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะอยู่ดำรงตำแหน่งครบวาระ 4 ปี แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ที่มาจากการแต่งตั้ง จากการศึกษาพบว่า นับตั้งแต่ปี 2540-55 มีทั้งหมด 10 ท่าน หรือคิดเฉลี่ยเพียง 1.5 ปี/ท่านเท่านั้น การดำรงตำแหน่งในระยะสั้นเพียงปีกว่า ส่งผลต่อการช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะน้ำท่วมหลายๆ ด้านด้วยกัน ยังส่งทอดปัญหาที่ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่ง สู่อีกรุ่นหนึ่งตามวงรอบของการโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกิดขึ้น จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านที่เพิ่งจะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ไม่มีเครือข่ายที่เจาะลึก และสนิทสนมในพื้นที่ จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องรอการรายงานอย่างเป็นทางการ ตามลำดับขั้นตอนของทางราชการเพื่อความถูกต้อง ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดซึ่งอาจทำให้มีความผิดพลาดทั้งทางวินัยและอาญาได้ ถ้ามีการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบในภายหลังได้ เช่น จาก สตง.(สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน) หรือ ปปช.(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงานที่ต้องมีความละเอียดและรอบคอบ และนอกจากนั้นแล้ว ความ

ละเอียดรอบคอบดังกล่าวนี้อาจเพิ่มขึ้นอีกเป็นสองเท่ามากกว่าในภาวะปกติ เมื่อผู้ว่าราชการท่านนั้น ต้องมาครบวาระที่จะต้องมาเกษียณอายุราชการในจังหวัดนี้พอดี

(7) ด้านบริบทความสัมพันธ์ทางการเมืองในพื้นที่ และความคาดหวังของประชาชนต่อการทำงาน

การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครต้องมาจากการเลือกตั้ง ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ เป็นที่รู้จักของประชาชน เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ ต้องผ่านกระบวนการลงพื้นที่ในเขตต่างๆ เพื่อหาเสียง หาคะแนนนิยม เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งในที่สุด ดังนั้น เมื่อวิกฤติน้ำท่วมจึงทำให้ประชาชนมีความคาดหวังต่อผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ มากกว่าหน่วยงานอื่นๆ ภายในพื้นที่ ขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม มาจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงทำให้ไม่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ประชาชนจึงไม่รู้จักผู้ว่าราชการของตนเอง เป็นเหตุให้ประชาชนไม่ค่อยคาดหวังการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม แต่กลับคาดหวังการทำงานของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและส่วนตำบล เพราะเป็นที่รู้จักคุ้นเคยของคนในพื้นที่มากกว่า

(8) ด้านกรอบข้อจำกัด และสิ่งจูงใจในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด

การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครที่ต้องการลงเลือกตั้งในวาระที่สองหลังจากหมดวาระการดำรงตำแหน่ง ในรอบแรกแล้ว จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ต้องการลงสมัครเลือกตั้งในสมัยที่สอง จึงต้องทำงานเพื่อให้เกิดผลงานที่จะต้องใช้เวลาเสี่ยงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป รวมถึงให้เป็นที่พึงพอใจกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อที่ต้องการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้อีกครั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังนั้นจึงทำให้ความต้องการที่จะลงสมัครรับการเลือกตั้งในการครั้งต่อไป เป็นแรงจูงใจส่วนหนึ่งในการทำงานให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างแข็งขัน และจริงจัง ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้ง ซึ่งไม่มีแรงจูงใจหลักในการทำงานให้กับประชาชนดังกล่าว อันเนื่องมาจากต้องรอคำสั่งแต่งตั้ง และโยกย้ายจากหน่วยงานส่วนกลางเป็นหลักเท่านั้น

2) คำถามข้อที่สอง คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ชุมชนสวนผัก และชุมชนคลองโยง ที่ได้รับการจัดการน้ำท่วมใหญ่ ในปี พ.ศ.2554 ทั้งในช่วงก่อนน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมผ่านพ้นไปแล้วเป็นอย่างไร

1. ประเด็นในด้านความสามารถในการประกอบอาชีพในขณะน้ำท่วม ซึ่งพบว่าภายในชุมชนสวนผักนั้นยังสามารถทำการค้าขายได้แม้ในช่วงภาวะน้ำท่วมดังกล่าว ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากระดับน้ำท่วมที่ค่อนข้างต่ำนั่นเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับภายในพื้นที่ของชุมชนคลองโยง ซึ่งไม่สามารถประกอบอาชีพ หรือทำการค้าขายใดๆ ได้เลยอันเนื่องมาจากระดับน้ำที่สูงมากนั่นเอง

2.ด้านผลกระทบทางด้านหนี้สิน จากการศึกษาวิจัยพบว่าก่อให้เกิดสภาพภาวะหนี้สินที่เพิ่มขึ้น อย่างแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน จากจำนวนหนี้ที่เพิ่มขึ้น โดยประชาชนในชุมชนสวนผักนั้นมีจำนวนหนี้ที่เพิ่มขึ้นน้อยกว่า จำนวนหนี้ของประชาชนในชุมชนคลองโยงมาก ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่วนหนึ่งนั้นเกิดมาจากความสามารถในการประกอบอาชีพ ในช่วงภาวะน้ำท่วมได้ของชุมชนสวนนั่นเอง

และพบว่ามียุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดการน้ำท่วมใหญ่ที่เกิดขึ้น ในการช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะน้ำท่วมในหลายๆ ด้านด้วยกัน ทั้งปัจจัยเฉพาะหน้าในระยะสั้น และปัจจัยที่สืบเนื่องมาในระยะยาวที่เกิดจากการสะสมของปัญหาที่ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่ง สู่อีกรุ่นหนึ่งตามวงรอบของการโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกิดขึ้น โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมมากที่สุดก็คือ ระยะเวลาของอายุราชการที่เข้ามาประจำพื้นที่ๆ สั้น และอายุราชการที่เหลืออยู่ก่อนการเกษียณ โดยระยะเวลาของอายุราชการที่เข้ามาประจำอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมของแต่ละท่านนั้น มีระยะเวลาสั้นเฉลี่ยเพียง 1.5 ปี/ท่าน เท่านั้น (นับตั้งแต่ปี 2540-55, มีทั้งหมด 10 ท่าน) ส่งกระทบผล ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ต่อความสามารถในการทำงานในการช่วยเหลือประชาชนจากเหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นโดยผลกระทบในทางตรงที่เกิดขึ้นจากการมีระยะเวลาที่เข้ามาประจำอยู่ในพื้นที่สั้นนี้ จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท่านที่เพิ่งจะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเครือข่ายที่เจาะลึก และสนิทสนมในพื้นที่ เช่น ระดับตำบลจากสมาชิก อบต. ในระดับหมู่บ้านจากผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ให้ข้อมูลตรงจากในพื้นที่ จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องรอการรายงานอย่างเป็นทางการ ตามลำดับขั้นตอนของทางราชการเพื่อความถูกต้องทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดซึ่งอาจทำให้มีความผิดพลาดทั้งทางวินัยและอาญาได้ ถ้ามีการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบในภายหลังได้ เช่น จาก สตง.(สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน) หรือ ปปช.(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงานที่ต้องมีความละเอียดและรอบคอบ และนอกจากนั้นแล้วความละเอียดรอบคอบดังกล่าวนี้จะเพิ่มขึ้นอีกเป็นสองเท่ามากกว่าในภาวะปกติ เมื่อผู้ว่าราชการท่านนั้นต้องมาครบวาระที่จะต้องมาเกษียณอายุราชการในจังหวัดนี้พอดี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดเกิดขึ้น และถ้ามีการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบต่างๆ หลังจากที่ได้เกษียณอายุราชการออกไปแล้ว ซึ่งจะทำให้ประวัติในการทำงานมาตลอดอายุราชการที่ได้ปฏิบัติมาเสื่อมเสีย และประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ การเกิดโทษทางอาญาที่สามารถนำไปสู่การติดคุกในช่วงบั้นปลายชีวิตหลังจากการเกษียณอายุราชการได้ ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้ความสำคัญในการทำงานในกรณีต่าง ความระมัดระวังรอบคอบ จะถูกยกมาเป็นอันดับแรกที่สำคัญที่สุด

ซึ่งทำให้ความสำคัญในด้านอื่นๆ ถูกลดลงไปโดยปริยาย เช่น ความรวดเร็วในการตอบสนอง ต่อความต้องการของประชาชนในการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น ข้อจำกัดของการปฏิบัติของผู้ว่าฯ จากการครบกำหนดเกษียณอายุราชการก็ได้เกิดขึ้นกับจังหวัดนครปฐมเช่นเดียวกัน โดยในช่วงภวาระ น้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 และในปี พ.ศ. 2555 มีผู้ว่าราชการจังหวัดมาเกษียณอายุราชการที่จังหวัด นครปฐมติดต่อกันทั้งสองปี คือในปี พ.ศ. 2554 คือ นายชิตพงษ์ฤทธิ์ประศาสน์ (1 ตุลาคม 2553 - 30 กันยายน 2554) และในปี พ.ศ. 2555 คือ นายนิมิต จันทน์วิมล (13 มกราคม 2555 - 30 กันยายน 2555) ซึ่งเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ในขณะที่เกิดปัญหาภวาระน้ำใหญ่ และได้รับการแต่งตั้งเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัดในเวลาต่อมาหลังจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ได้ผ่านพ้นไปแล้ว และก็เกษียณอายุ ราชการในจังหวัดนครปฐมในที่สุดด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม นอกจากปัจจัยเรื่องอายุราชการของผู้ว่าฯ จะส่งผลกระทบในทางตรงแล้ว ยังมี ผลกระทบในทางอ้อมอีกด้วย จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผลกระทบทางอ้อมนี้ส่งผลเสียหายร้ายแรงต่อ ประชาชนมากกว่าผลกระทบในทางตรงเสียอีก กล่าวคือ โครงการที่น่าจะเกิดประโยชน์ในระยะยาว ต่อประชาชนในพื้นที่จริงๆ อาจไม่ได้รับความสนใจ เนื่องจากการคิดนำเสนอโครงการต่างๆ ในการ พัฒนาจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้ง จะคำนึงถึงอายุราชการที่เหลืออยู่ในพื้นที่เป็นหลัก สำคัญเป็นอันดับแรก เพื่อที่ต้องการให้โครงการต่างๆ เหล่านั้นเสร็จสิ้นทันการโยกย้ายไปจังหวัด อื่นๆ จึงทำให้หลายโครงการเหล่านั้นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ หรือไม่สะท้อน ความต้องการที่แท้จริงของคนภายในพื้นที่ได้ เช่น กรณีของโครงการปลูกป่าในพื้นที่จังหวัดนครปฐม เป็นต้น (ตามที่ได้อภิปรายแล้วในข้อค้นพบจังหวัดนครปฐม)ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในการออกแบบและ วางแผนโครงการต่างๆ เป็นการคิดมาจากภายในของส่วนราชการเอง ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการ คิดวางแผน อีกทั้งไม่มีการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการคิด หรือ นำเสนอโครงการตั้งแต่ต้น จึงทำให้ประชาชนไม่สามารถสอบถามใดๆ ได้ เพราะประชาชนจะทราบมี โครงการดังกล่าวเกิด ก็ต่อเมื่อโครงการได้เกิดขึ้นแล้ว และมาถึงขั้นตอนสุดท้ายที่ต้องลงมือปฏิบัติแล้ว ดังนั้นแล้วประชาชนจึงไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ตั้งแต่ต้น ถึงแม้ว่าข้อมูลข่าวสารของโครงการ นั้นจะไม่ต้องห้ามตามกฎหมายก็ตาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นการทำงานโครงการดังกล่าวของผู้ว่าราชการ จังหวัดนั้น ไม่ได้ตระหนักถึง ความรับผิดชอบตามหลักการระับผิดชอบ (Accountability) ที่มีต่อ ประชาชนเลย โดยการทำงานดังกล่าวนี้ ขาดซึ่งการแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และ ผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของ สาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะจากหลักความ รับผิดชอบนี้จะเห็นว่าโครงการที่มุ่งเน้นนำเสนอโดยมุ่งให้ความสำคัญหลักอยู่ที่ระยะเวลาราชการที่ เหลืออยู่เป็นความสำคัญอันดับแรกนั้น จะเน้นหนักไปที่ภาระรับผิดชอบที่มีต่อตัวผู้ว่าราชการเองเป็น หลัก แทนที่จะมุ่งเน้นให้โครงการนั้นมีหน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่ๆ ซึ่งเป็นผู้เสีย

ภาษี จึงไม่เป็นไปตามหลักการรับผิดชอบที่มีต่อประชาชน และนอกจากนั้นแล้วยังขาดซึ่ง หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หรือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจกับประชาชน รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะเห็นว่าการนำเสนอโครงการโดยมุ่งให้ความสำคัญหลักอยู่ที่ ระยะเวลาราชการที่เหลือน้อยเป็นความสำคัญอันดับแรกนั้น แทนที่จะมุ่งเน้นให้สามารถตอบสนอง ความต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นอันดับแรกนั้นย่อมขัดกับหลักการตอบสนอง ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างชัดเจน ซึ่งมุ่งเน้นให้สามารถตอบสนองผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย ทุกกลุ่ม หรือประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้มากที่สุด ถึงแม้ว่าในบางโครงการจะสามารถตอบสนองต่อ ประชาชนได้ก็ตามแต่ก็เป็นเพียงในบางส่วนเท่านั้น

อีกทั้งบางปัญหาที่มีขนาดใหญ่มีความจำเป็นต้องการวางแผนในระยะยาว และต่อเนื่อง รวมถึงการวางแผนในเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาฉุกเฉินต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย จึงมีความ จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนระยะยาวสอดคล้องกับปัญหาดังกล่าว แต่แม้ผู้ว่าราชการจังหวัดจะทราบดีว่ามี ปัญหาอะไรบ้าง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถป้องกัน หรือแก้ไข บรรเทาความรุนแรงของ ปัญหาได้ แต่ก็ไม่สามารถนำเสนอเพื่อนำไปปฏิบัติได้ เพราะการวางแผน หรือ การดำเนินการต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลานาน เกินกว่าอายุราชการในพื้นที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด อีกทั้งก็ต้องการให้มีผลงาน ที่จับโครงการแล้ว ก่อนที่จะต้องโยกย้ายตามวาระไปในจังหวัดอื่นๆ อีกด้วย ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการนำเสนอโครงการในระยะยาวของผู้ว่าราชการจังหวัดคนก่อนที่ไว้ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถ มีหลักประกันใดๆ ในอนาคตให้สามารถมั่นใจได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดคนต่อไปที่จะย้ายเข้ามาใหม่ จะสานต่อโครงการต่างๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ก่อนหน้าจนสามารถสำเร็จลุล่วงได้ ด้วยเหตุนี้การคิดหรือเสนอ โครงการใหม่ๆ ของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบแต่งตั้งจึงจะมุ่งเน้นเป็นโครงการระยะสั้นเป็นหลัก เช่น การก่อสร้างสิ่งต่างๆ เพื่อให้เสร็จทันก่อนการเกษียณอายุราชการ หรือ ก่อนการถูกโยกย้าย ดังนั้นจึง ทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการ ไม่มุ่งเน้นสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก เช่น โครงการปลูกป่าภายใน 1 ปี ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำอุดม สมบูรณ์ทั้งปี

และประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าว เป็นต้นจากกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประชาชนในพื้นที่ ได้สูญเสียโอกาสในโครงการที่ตรงกับความต้องการไปโดยปริยายนอกจากนั้นแล้ว เนื่องจากข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ทำให้การเสนอโครงการเพิ่มเติมเข้าไปอีกเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากที่ จะได้รับการอนุมัติงบประมาณหรืออาจไม่ได้รับเลย ซึ่งจะเห็นว่าทำให้เสียโอกาสที่จะนำเสนอ โครงการที่ดีกว่าในอนาคตไปอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้นแล้วปัจจัยด้านอายุราชการของผู้ว่าฯ ยังส่งผล

ให้จังหวัดนครปฐมขาดบุคคลากรที่มีประสบการณ์จริง ที่ได้ผ่านวิกฤตอุทกภัยใหญ่มาแล้ว เนื่องจากโยกย้ายหรือเกษียณอายุราชการ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น ประสบการณ์ต่างๆ ก็ไม่ได้ถูกถ่ายทอดให้ผู้ว่าราชการคนต่อไปที่จะย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่อีกด้วย นอกจากนั้นประสบการณ์และองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับ หรือข้าราชการระดับสูงของหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงนั้น ได้หายไปพร้อมกับการโยกย้ายประจำปีของผู้ว่าราชการจังหวัด และข้าราชการระดับสูงของหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้องค์ความรู้เดิมเกิดขึ้นไม่ถูกนำมาใช้ และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นอีกครั้ง จะทำให้เกิดการทำซ้ำในวิธีที่เคยใช้ไม่ได้ผลมาก่อนแล้วในอดีต ทำให้เสียเวลา และงบประมาณไปโดยใช้เหตุอีกทั้งโครงการต่างๆ มีความไม่ต่อเนื่อง เมื่อมีการโยกย้ายของผู้ว่าราชการจังหวัดไปจังหวัดอื่นๆ ตามวงรอบของการโยกย้ายข้าราชการประจำปีของแต่ละจังหวัด

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นว่าผลประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมสูญเสียจากระบบผู้ว่าราชการแบบแต่งตั้งนั้นสูญเสียในทุกด้านของมิติเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต คือผลประโยชน์จากอดีต คือความรู้และประสบการณ์จริงที่ติดตัวไปกับผู้ว่าราชการจังหวัดและข้าราชการจังหวัดที่ถูกโยกย้ายไปในจังหวัดอื่นๆ ผลประโยชน์ในปัจจุบันคือ การขาดความรวดเร็วในการทำงานจากการย้ายเข้ามาใหม่ ทำให้ไม่มีเครือข่ายข้อมูลโดยตรงในพื้นที่ โครงการต่างๆ ขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งต้องมาเริ่มเรียนรู้ปรับตัวให้เข้ากับพื้นที่ใหม่ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการสูญเสียโอกาสในโครงการขนาดใหญ่ และการได้มาซึ่งงบประมาณจำนวนมากที่ปราศจากภาระด้านดอกเบี้ยนั่นเองและการศึกษาวิจัยการทำงานแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในกรณีศึกษา ชุมชนสวนผัก เขตตลิ่งชัน จ.กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยหลัก ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการจัดการปัญหาน้ำท่วม ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุดนั่นก็คือปัจจัยทางการเมือง ในความขัดแย้งกันระหว่างขั้วอำนาจฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายค้านที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครสังกัดอยู่ ประกอบกับจากการศึกษาวิจัย พบว่าตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น มีลักษณะของความเป็นนักการเมืองมากกว่า นักปกครองเหมือนจังหวัดอื่นๆ ทั่วไปที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้ง เนื่องจากต้องทำการแข่งขันกันในการเสนอนโยบายให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุดกับผู้แข่งขันรายอื่นๆ ในการเลือกตั้งซึ่งตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร

เพื่อหวังผลในการชนะการเลือกตั้งได้เข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นแล้วจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกมองจากฝ่ายฝ่ายรัฐบาล ซึ่งอยู่ตรงข้ามกันในทางการเมืองว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น อยู่ฝ่ายตรงข้ามในทางการเมือง ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ก็มีที่มาจากความเป็น

นักการเมืองที่สังกัดอยู่กับพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้น(พรรคประชาธิปัตย์) ดังนั้นแล้วจึงทำให้การการทำงาน หรือ การออกนโยบายต่างๆ ของทั้งสองฝ่าย จึงมีการหวังผลในทางการเมืองด้วยส่วนหนึ่ง ซึ่งจากปัญหาภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นนี้ก็เช่นเดียวกัน การออกนโยบายหรือ การแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของเขตต่างๆ ในพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น ปัจจัยในด้านการเมืองอันเนื่องมาจากพื้นที่นั้น เป็นพื้นที่ฐานเสียงของฝ่ายตนเอง หรือฝ่ายตรงข้าม ก็ได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา ในพื้นที่นั้นอาจส่งผลกระทบต่อทางการเมือง ต่อฐานคะแนนเสียงของฝ่ายตนเอง หรือ พรรคฝ่ายของตนเองจะได้รับความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาเป็นพิเศษ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเองมีความเป็นนักการเมืองด้วยในตัวเอง จึงทำให้ต้องดูแลเอาใจใส่กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นฐานเสียงของตนเอง และของพรรคไปในพื้นที่ไปพร้อมๆ กัน

ซึ่งเป็นผลดีต่อการรักษาไว้ซึ่งความได้เปรียบในเชิงลึกของเครือข่ายทางการเมืองในแต่ละพื้นที่ไปด้วยอีกทางหนึ่ง จึงทำให้ประเด็นด้านการจัดการน้ำท่วม นั้น เป็นประเด็นความขัดแย้งในทางการเมืองในที่สุด อันเนื่องมาจากแต่ละฝ่ายในพื้นที่ ก็ใช้ความพยายามในทุกรูปแบบในการปกป้องพื้นที่ๆ เป็นพื้นที่ฐานเสียงของฝ่ายตนเองด้วยเช่นกัน จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการต่อสู้กันทางการเมืองที่แต่ละฝ่าย จะนำประเด็นต่างๆ มาใช้ในการช่วงชิงความได้เปรียบกันทางการเมืองไปในที่สุด ทั้งจากการช่วงชิงความดี และโยนความผิดมาจากอีกฝ่ายหนึ่งทางการเมือง เช่น การให้ข่าวว่าความล่าช้าต่างๆ เกิดมาจากฝ่ายตรงข้ามไม่ให้ข้อมูล หรือให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือทำให้เกิดความล่าช้า เป็นต้นซึ่งจากสิ่งที่เกิดขึ้นการเข้ามามีปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ จากภาคส่วนต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยได้ทั้งในด้านสนับสนุน หรือขัดแย้ง ในกระบวนการบริหาร จัดการจัดสรรผลประโยชน์ของท้องถิ่น และการเข้ามาต่อสู้ช่วงชิงผลประโยชน์ของท้องถิ่นระหว่างภาคส่วนต่างๆ ตามแนวคิดเรื่องการเมือง และโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น(Local Politics and Structure of Local Power) อธิบายการเข้ามามีความสามารถเป็นไปได้ทั้ง เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะส่วนรวม หรือเพื่อผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่มตนเองก็ได้ ซึ่งในกรณีนี้เราก็เห็นได้ชัดเจนว่าถึงแม้ว่าแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ จะอ้างว่าเป็นการทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของสาธารณะก็ตาม แต่ก็มิใช่ผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตนเองที่จะได้รับในทางการเมืองอยู่เบื้องหลังด้วย ซึ่งผลประโยชน์ทางการเมืองดังกล่าวนี้จะแสดงออกมาในรูปแบบของคะแนนเสียงในทางการเมือง ที่ให้แต่ละฝ่ายจะได้รับในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครครั้งต่อไปนั่นเอง โดยภาพรวมของจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีปัจจัยหลายๆ

ด้านที่ช่วยส่งเสริมให้ความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้น สามารถขยายขีดความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะวิกฤตน้ำท่วมที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างมาก ทั้งปัจจัยในด้านปริมาณของงบประมาณ รวมถึงอำนาจการตัดสินใจในการบริหารจัดการงบประมาณ ดังกล่าวได้ด้วยตัวเองภายในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดก็เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญต่างๆ ที่เกิดภายในจังหวัดกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังมีจำนวนบุคลากรที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทั้งทางตรง และทางอ้อม ที่มีส่วนช่วยผลักดันให้ขีดความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนในช่วงภาวะวิกฤตน้ำท่วมที่เกิดขึ้นนั้นเพิ่มขึ้นไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในทางตรงที่มีสังกัดอยู่ในแต่ละสำนักของจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานภายในพื้นที่มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนได้เลื่อนขั้นมาอยู่ในระดับผู้อำนวยการสำนักต่างๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาก็พบว่ามีปัญหาหลักที่เป็นปัญหาใหญ่ที่กระทบต่อขีดความสามารถในการทำงานให้ความช่วยเหลือประชาชนของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครเช่น เดียวกันนั้นคือปัจจัยทางการเมือง ในความขัดแย้งกันระหว่างขั้วอำนาจฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายค้านที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครสังกัดอยู่นั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาวิจัยก็พบว่าตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครนี้มีความเป็นนักการเมือง มากกว่า นักปกครองเหมือนในจังหวัดอื่นๆ ทัวไปที่มาจากกาแต่งตั้ง

นอกจากนั้นจากการศึกษาวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกยังพบอีกว่า ทางสำนักพระราชวัง ได้ให้ความสนใจในประเด็นปัญหา และโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ของทางรัฐบาลดังกล่าว โดยได้ส่งตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วม ในคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ทางรัฐบาลได้มีการจัดตั้งขึ้น รวมถึงได้มีการขอดูรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการน้ำ 3.5 แสนล้าน ที่รัฐบาล ได้ทำรายละเอียดเสร็จแล้ว ก่อนขั้นตอนการประมูล ซึ่งใช้ระยะเวลาในการพิจารณารายละเอียดโครงการ อย่างน้อย 2 เดือน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากการทำงานของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในขณะนั้น ทั้งในส่วนของการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร และส่วนราชการลูกเงินต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น รวมไปถึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ในโครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการต่างๆ หลายวิธี เช่น การขอคูเอกสารรายละเอียดต่างๆ หรือ การส่งคนของฝ่ายตนเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเร่งด่วนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในขณะนั้น โดยใช้วิธีการประสานงานของความร่วมมือ หรือ ส่งการข้าราชการประจำ เช่น เลขาธิการนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นให้ใส่ชื่อบุคคลต่างๆ ที่ต้องการลงไปเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ฝ่ายตนต้องการ หรือ การขอคูรายงานการประชุมในทุกวันของคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาระง่วนที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เป็นต้น

ปัจจัยเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร หรือปัจจัยในด้านอำนาจต่างๆ ตามกฎหมายนั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความสามารถในความสามารถในการบริการรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ดีทั้งในระยะสั้นที่เกิดปัญหาขึ้นอย่างทันทีทันใดก็จะมีทั้งเจ้าหน้าที่ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีประสบการณ์ตรงที่ยาวนานในด้านนั้นๆ สามารถให้คำแนะนำและปฏิบัติการได้ทันทีโดย อีกทั้งมีงบประมาณที่เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนนั้นได้ถูกขยายเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น มีงบประมาณในการซื้อกระสอบทรายใช้เพื่อป้องกันพื้นที่ได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาน้ำท่วมก่อน ถึงจะสามารถเบิกงบประมาณมาใช้ได้ตามกฎหมาย หรือมีความสามารถในการซื้อปั้มน้ำใหม่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือมีประสิทธิผลดีขึ้นได้ เพื่อนำมาใช้เตรียมการก่อนล่วงหน้า ก่อนที่เหตุการณ์น้ำจะเข้าท่วมจริง ซึ่งทำให้มีเวลาในการจัดหาและเตรียมการมีมากกว่าจังหวัดอื่นทั่วไป และจากความสามารถในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้นี้ สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดที่มาของอำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย (Source of power and political Legitimacy in democratic society) ที่มองว่าอำนาจนั้นคือ ความสามารถในการสร้างอิทธิพล หรือควบคุมการกระทำของบุคคลอื่นๆ เพื่อให้เขาทำหรือไม่ทำอะไรที่ผู้มีอำนาจต้องการก็ได้

โดยอำนาจนั้นสามารถเป็นได้ทั้งในทางบังคับ หรือโน้มน้าวใจก็ได้ ซึ่งในประเด็นจะเห็นได้ชัดเจนว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครมีความสามารถในการเตรียมการในการป้องกันปัญหาน้ำท่วมในจุดต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ รวมไปถึงในกรณีที่ถ้าได้รับการร้องจากประชาชนในพื้นที่ด้วยเช่นกัน ในการขอการสนับสนุนในการเสริมคันกันน้ำต่างๆ ในจุดที่ประชาชนเห็นว่าเป็นจุดที่มีความเสี่ยงเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการร้องขอดังกล่าวก็เป็นอำนาจในด้านการโน้มน้าวประการหนึ่ง ตามแนวคิดในเรื่องที่มาของอำนาจดังกล่าว หรือกล่าวโดยสรุปก็คือประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครมีอำนาจมากกว่าในจังหวัดอื่นๆ ในการใช้งบประมาณเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า โดยไม่ต้องรอให้เหตุการณ์เกิดขึ้นก่อน หรือเกิดความเสียหายขึ้นก่อนจึงจะสามารถใช้งบประมาณได้นั้นเอง อีกทั้งอำนาจที่ประชาชนในพื้นที่ใช้นั้นก็เป็นผลมาจากการใช้กฎหมายคนละฉบับกันของประชาชนในจังหวัดที่มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง กับประชาชนในจังหวัดที่มีการแต่งตั้งโดยตรง ซึ่งทำให้สิทธิทางกฎหมายที่ได้รับแตกต่างกันนั้น กระทบต่ออำนาจและผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในท้ายที่สุด โดยความแตกต่างของสิทธิทางกฎหมายที่เกิดขึ้นนี้ขัดแย้งกับแนวความคิด เรื่องธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบ และ แนวคิดสังคมประชาธิปไตย ในประเด็นด้านความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) อย่างชัดเจนในเรื่องความเสมอภาค และความยุติธรรมทางสังคมที่พลเมืองต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย

นอกจากนั้นแล้ว เมื่อพิจารณาถึงในด้านโครงสร้างทางอำนาจ ของในแต่ละท้องถิ่นทั้งสองจะ เห็นได้ว่าทั้งสองท้องถิ่นนั้นมีโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ที่แตกต่างกันโดยในส่วนของชุมชนคลองโยงนั้น จะเห็นได้ว่าโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นภายในชุมชนนั้นมีภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อม ตามความหมายของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ที่หมายถึงกลุ่มต่างๆ ที่แม้ว่าจะไม่ได้เป็น สมาชิกของชุมชนเองแต่ก็ได้เข้ามามีส่วนในการจัดสรร จัดการต่างๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ชุมชนจะ ได้รับ แม้ว่าจะอยู่นอกเหนือพิธีของกฎหมาย ที่ได้ให้อำนาจไว้ แต่โครงสร้างอำนาจทางการเมืองใน ระดับชาติ และในระดับท้องถิ่นที่ใหญ่กว่าภายในพื้นที่ก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วม กับภายในชุมชนได้ อีกทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมของการเมืองในระดับต่างๆ ของในพื้นที่ ยังสามารถมีอิทธิพลเหนือกว่า อำนาจของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในพื้นที่ รวมถึงมีอิทธิพลเหนือกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมอีกด้วย จึงทำให้การทำงานภายในชุมชน มีลักษณะที่ไม่มีเอกภาพ ไม่สามารถรวมศูนย์อำนาจไว้ในภายใน พื้นที่ได้ทั้งในระดับ ชุมชน และระดับจังหวัด จึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ใน การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิด ประกอบกับโครงสร้างอำนาจภายในพื้นที่จังหวัดนครปฐมในระดับ จังหวัด นั้นมีลักษณะที่เป็นการเมืองที่ผูกขาด มาอย่างยาวนาน จึงทำให้ไม่เกิดความกระตือรือร้นใน ส่วนของการทำงาน ในการให้ช่วยเหลือ ประชาชนดังกล่าวจากภาวะภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่า การเมืองในระดับจังหวัดดังกล่าวจะมีที่มาจาก การเลือกตั้งก็ตาม ซึ่งตรงกันข้ามกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของชุมชน ชุมชนสวนผักนั้น อย่างสิ้นเชิง ซึ่งโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของ ภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทางตรง หรือทางอ้อม ตามความหมายอย่างกว้างของโครงสร้าง อำนาจท้องถิ่นนั้น จะเห็นได้ว่า แม้จะมีโครงสร้างอำนาจทางการเมืองในระดับชาติภายในพื้นที่เข้ามา มี ส่วนร่วมภายในชุมชนเองก็ตามแต่ก็ ไม่สามารถที่จะมีอำนาจเหนือไปกว่า อำนาจของผู้ว่าราชการ จังหวัดกรุงเทพมหานครได้ จึงให้การทำงานต่างๆ ภายในชุมชนสวนผักนั้นเป็นไปในลักษณะที่มี เอกภาพ รวมศูนย์อำนาจ ที่ค่อนข้างจะเบ็ดเสร็จเด็ดขาดภายในโครงสร้างอำนาจดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ ว่าส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ไม่มีโครงสร้างอำนาจในการเมืองระดับจังหวัด ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่ สามารถผูกขาดอำนาจ ทางการเมืองในระดับจังหวัดของพื้นที่ดังกล่าวได้แต่อย่างใด ถึงแม้ว่าพรรค ฝ่ายค้านในขณะนั้นสามารถที่จะครอบครองฐานเสียงในพื้นที่ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานก็ตาม จึงทำให้ใน พื้นที่ดังกล่าวมีการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง อยู่ตลอดเวลาเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบทางการเมืองในพื้นที่

นอกจากนั้นแล้วจะเห็นได้ว่าสิทธิทางกฎหมายนั้นส่งผลให้ผลประโยชน์ของประชาชนใน พื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นถูกปกป้องมากกว่าในจังหวัดอื่นๆ อันเป็นผลทำให้ผลประโยชน์ของ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นได้รับความเสียหายในทางเศรษฐกิจที่น้อยกว่านั่นเอง และเมื่อได้รับความเสียหายที่น้อยกว่าก็ทำให้เศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร นั้นสามารถฟื้นกลับมาได้รวดเร็วกว่าจังหวัดอื่นๆ ไปโดยปริยายในท้ายที่สุด ซึ่งทั้งหมดนั้นส่งผล กระทบโดยตรงต่อสภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครให้มีสภาพที่

ดี หรือเสียหายน้อยกว่าพื้นที่อื่นๆ นั้นเองและที่ยิ่งสำคัญไปกว่านั้นคือ ภายหลังจากภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว พบว่าบทบาทการทำงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก็ยังไม่จบสิ้นไปหลังจากปัญหาภาวะน้ำท่วมได้สิ้นสุดเพียงเท่านั้น เพราะพบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครยังได้ใช้ประสบการณ์จริงที่ได้รับจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ครั้งล่าสุดที่ผ่านมาให้เป็นประโยชน์ โดยได้ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนในการแก้ไขน้ำท่วมของพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครในระยะยาวอีกด้วย โดยได้มีการนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ด้วยโครงการต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางผ่านคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) เป็นจำนวนถึง 13,943 ล้านบาท ประกอบด้วยโครงการทั้งสิ้น 26 จำนวนโครงการ เช่น การสร้างอุโมงค์ระบายน้ำ สร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก และประตูระบายน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำ ปรับปรุงทำนบกั้นน้ำ เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาเพิ่มเติม

การจัดการน้ำท่วม นอกเหนือจะเป็นประเด็นในเรื่องของที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาจาก การเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งแล้ว ในประเด็นดังกล่าวก็ยังมีผลต่อฐานะทางชนชั้น ในแง่ที่ว่า พื้นที่ จังหวัดนครปฐม ถูกมองว่าเป็นพื้นที่ภาคการเกษตรมีมูลค่าทางเศรษฐกิจต่ำกว่า พื้นที่ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งถูกมองว่าเป็นพื้นที่เมืองหลวง รวมทั้งคนที่ถือครองทรัพย์สินหรือที่ดิน ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร ก็ถูกมองว่าเป็นชนชั้นนำในสังคม ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่า การจัดการน้ำท่วมจะเป็นประเด็นมากกว่าในเรื่องเฉพาะ แค่การเลือกตั้งหรือแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ทั้งนี้เรื่องดังกล่าว ไม่ได้อยู่ในขอบเขตการศึกษาวิจัยของผู้วิจัย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในอนาคต ในเรื่องของการเปรียบเทียบสถานะทางเศรษฐกิจระหว่าง ประชาชนในจังหวัดกรุงเทพฯ และ ประชาชนในจังหวัด นครปฐม ต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

- ASTVผู้จัดการออนไลน์. (2554). น้ำท่วมไทยกระทบ “แอปเปิล” ขาดแคลนฮาร์ดไดรฟ์ขนาด 2TB. Retrieved 3 ธันวาคม 2554
<http://www.manager.co.th/around/ViewNews.aspx?NewsID=9540000154177>
- brightpic1 (Producer). (2554, 1 กันยายน พ.ศ. 2556). ผู้ว่า กทม. อยากให้ฟังผม 13ตค54. Retrieved from <http://www.youtube.com/watch?v=7ZgSUfRzdCs>
- Good governance. (มปป.). Retrieved 27 ตุลาคม พ.ศ. 2555
http://www.thaiindexnews.com/2009/11/blog-post_3276.html
- rose, G. (Producer). (2554, 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556). สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่ากทม. แถลง 3 พฤศจิกายน. Retrieved from <http://www.youtube.com/watch?v=1-ShLJeTiYc>
- Samuelson, P. A. (1954). The pure theory of public expenditure. Retrieved 12 ตุลาคม 2555 <http://www.econ.ucsb.edu/~tedb/Courses/UCSBpf/readings/sampub.pdf>
- thaipublica. (2555). เคาะแล้วงบประมาณปี '56 กระทรวงศึกษา ู้ฟู้อันดับ 1 ได้งบ 4.6 แสนล้าน. Retrieved 16 ตุลาคม พ.ศ. 2556 <http://thaipublica.org/2012/08/the-budget-2556/>
- VoiceNews. (2554). ผู้ว่าฯ กทม.เร่งลงพื้นที่คั่นกันน้ำวัดปุณณาวาสที่พังลง. Retrieved 12 มกราคม พ.ศ. 2557 <http://news.voicetv.co.th/Thailand/21818.html>
- เชียดชาคำ (Producer). (2554, 5 มีนาคม พ.ศ. 2556). คลิปเด็ด!! อธิปไตยกรมชลฯ ปะทะ ผู้ว่า กทม. เราขอไป. Retrieved from <http://www.youtube.com/watch?v=chVBtLTUNUE>
- เฉลิมชัย โฆษิตครินทร์. (2556). สัมภาษณ์.
- เดลินิวส์. (2554). อนุมัติงบให้ กทม.Retrieved 1 กันยายน พ.ศ. 2555
<http://www.dailynews.co.th/Content/politics/107320/อนุมัติงบให้ออน.-ทร.+ซื้อเครื่องผลักดันน้ำ>
- เรือโทกฤษณ์ จินตะเวช. (2556). สัมภาษณ์.
- ไทยรัฐ. (2554). 'สุขุมพันธุ์'กร้าวสั่งตร.คุ้มกันซ่อมประตูคลองสามวา ให้บางเขนอพยพ. Retrieved 5 กันยายน พ.ศ. 2556 <http://m.thairath.co.th/content/pol/213587>
- ไมเออร์ โทมัส. (2550). อนาคตของสังคมประชาธิปไตย (ส. เบญจศิริมงคล, Trans.). กรุงเทพฯ: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท.
- กมล เปี่ยมสมบูรณ์. (2556). สัมภาษณ์.
- กรมการปกครอง. (2554). จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2555. Retrieved 1 ธันวาคม พ.ศ. 2555 http://stat.bora.dopa.go.th/stat/y_stat54.html
- กระทรวงสาธารณสุข. (2552). การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีเป้าหมายอะไร? Retrieved 26 ตุลาคม พ.ศ. 2555 http://network.moph.go.th/km_ict/?p=364

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2554). น้ำท่วม! ทำเศรษฐกิจไทยเสียหาย 1.4 ล้านล้านบาท. Retrieved 26 พฤศจิกายน 2554 <http://www.bangkokbiznews.com>
- คชเดช พิมพ์สมาน. (2556). สัมภาษณ์.
- คม ชัด ลึก. (2556). ท้องถิ่นของบปุกกรุงขอคำต่อบรัฐ28พ.ค.Retrieved 2กรกฎาคม พ.ศ. 2556 <http://www.komchadluek.net/detail/20130527/159402/ท้องถิ่นของบปุกกรุงขอคำต่อบรัฐ28พ.ค.html>
- ครอบครัวข่าวช่อง 3. (มปป.). ยอดบริจาคผ่านบัญชี "ครอบครัวข่าว 3 ช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วม 54. Retrieved 13ตุลาคม 2555 <http://www.krobkruakao.com/ข่าวสังคม/44626/ยอดบริจาคผ่านบัญชี--ครอบครัวข่าว-3-ช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วม-54-.html>
- คลองมหาสวัสดิ์. (มปป.). Retrieved 1 มิถุนายน พ.ศ. 2555 http://dds.bangkok.go.th/csd/canal_h15.htm
- จรัญ ดิษฐาพิชัย. (2556). สัมภาษณ์.
- จารินี รุทธกาญจน์. (2546). การเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนาการทางการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาลักษณะของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในกรุงเทพมหานคร. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัยนิพนธ์), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชาติชาย สุข์คานนท์. (2538). ความแตกต่างในแนวความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัยนิพนธ์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐวัฒน์ ชั้นอินทร์งาม. (2556). สัมภาษณ์.
- ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์. (2556). สัมภาษณ์.
- ทองเชื้อ วระขุน. (2556). สัมภาษณ์.
- ทิวากร แก้วมณี. (2554). ธรรมาภิบาล: การทบทวนแนวความคิดใหม่ Good Governance: Rethinking its Concept. Retrieved 26ตุลาคม พ.ศ. 2554 <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=767473>
- นันทา ประสารวงษ์. (2556). สัมภาษณ์.
- นิวัตร นนธ์ธภา. (2556). สัมภาษณ์.
- บุญลือ เจริญมี. (2556). สัมภาษณ์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). การเมืองท้องถิ่น การเมืองของใคร โดยใคร และเพื่อใคร. นนทบุรี: ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- ประชาไท. (2554). นักข่าวพลเมือง: “คลองโยง” กว่าจะป็นโฉนดชุมชนแห่งแรก. Retrieved 18 มิถุนายน พ.ศ. 2554 <http://prachatai.com/journal/2011/01/32783>
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2554a). โลกป่วน ไทยหยุดผลิตฮาร์ดดิสก์ ปิด 6 นิคมไม่มีกำหนด ลงทุน3.4 แสนล้านเคว้ง. Retrieved 19 สิงหาคม 2554 http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1319001974
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2554b). คปภ.สรุปความเสียหายน้ำท่วม 2.62แสนล้าน คลังปีประกันจ่ายค่าสินไหมภายใน 3 เดือน. Retrieved 13ธันวาคม พ.ศ.2554, from http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1323772167

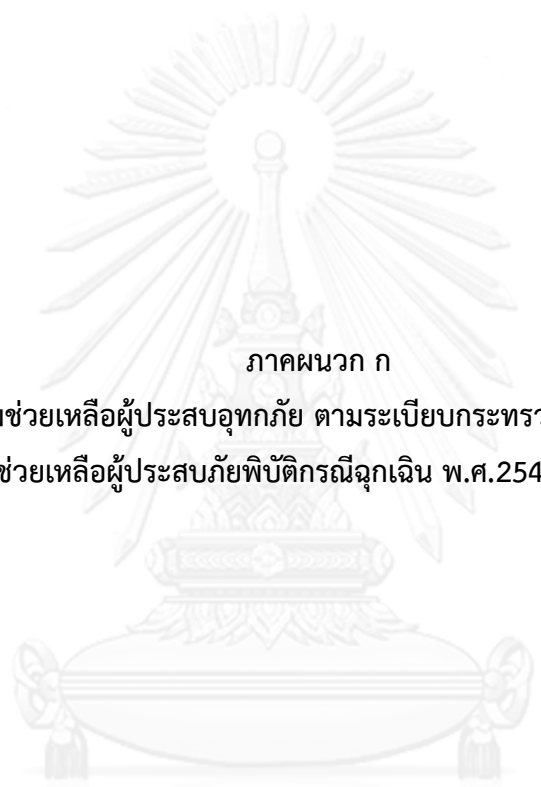
- ประทีน เวคะวะยานนท์. (2556). สัมภาษณ์.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. (2555). ความหลากหลายของชีวิตและชุมชนที่จมน้ำ” กรณีตำบลลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. นครปฐม: ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2555). รื้อถอนการพัฒนา ความยั่งยืนทางนิเวศ และความยุติธรรมทางสังคม: บทวิพากษ์เศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพฯ: บริษัท ก.พล(1996) จำกัด.
- ปัญญา อุดชาชน. (2539). บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบกฎหมายไทย. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ผศ.เด่นศิริ ทองนพคุณ. (2556). สัมภาษณ์.
- พ.ต.อ.พิทักษ์ ศุกงำเน็ด. (2556). สัมภาษณ์.
- พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542. (2542). Retrieved 28 มีนาคม พ.ศ. 2556
<http://www.thailandlawyercenter.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538973904&Ntype=19>
- พรรคเพื่อไทย. (มปป.). ส.ส. แบบแบ่งเขต. Retrieved 5 ตุลาคม พ.ศ.2556
<http://www.ptp.or.th/member/m-zone.aspx>
- พรรคประชาธิปัตย์. (มปป.). อดีต ส.ส.เขต กรุงเทพมหานคร. Retrieved 10 ธันวาคม พ.ศ. 2556
http://www.democrat.or.th/th/about/board-of-directors/cabinet_members/mpc/
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ พ.ศ. 2528. (2528). ราชกิจจานุเบกษา
 มติชนออนไลน์. (2554a). ชาวบ้านล้าลูกก้าก้อมือบประท้วง จี้เปิดประตูคลองพระยาสุเรนทร์ แบ่งน้ำเข้า
 กทม. Retrieved 6 ตุลาคม พ.ศ. 2554
http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1317908219&grpId=03&catid=03
- มติชนออนไลน์. (2554b). นายกฯออกคำสั่งพรบ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ กระทบอำนาจบริหาร
 จัดการเพื่อความเป็นเอกภาพ. Retrieved 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555
http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1319176343&grpId=00&catid=00
- รสขง เปรมทรัพย์. (2544). ความชอบธรรมทางการเมือง: เปรียบเทียบแนวความคิดของมาคิอาเวลลีสกับ
 ปีแธม. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. (มปป.). สนวนผัก : สนวนของคนจีนย่านตลิ่งชัน. Retrieved 25 เมษายน พ.ศ.2557
<http://www.lek-prapai.org/watch.php?id=841>
- วิกิพีเดีย. (2554). แม่น้ำท่าจีน. Retrieved 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 <http://th.wikipedia.org/wiki/แม่น้ำท่าจีน>
- วิกิพีเดีย. (มปป.-a). สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม. Retrieved 5 มีนาคม พ.ศ. 2554
<http://th.wikipedia.org/wiki/สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม>
- วิกิพีเดีย. (มปป.-b). อาณาจักรธนบุรี. Retrieved 10 ตุลาคม พ.ศ. 2556
<http://th.wikipedia.org/wiki/อาณาจักรธนบุรี>
- วิถี หลงสมบุญ. (2556). สัมภาษณ์.
- วีระยุทธ์ วิสัยแสวง. (2556). สัมภาษณ์.

- สนธิ์ บางยี่ขัน. (2519). เอกสารประกอบคำบรรยาย การเมืองท้องถิ่นไทย (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ส้มแก้ว. (2555). ตลาดดอนหวาย. Retrieved 15กรกฎาคม พ.ศ.2555
<http://www.somkaew.com/donwai.php>
- สมจิตร สิริวรรณไชย. (2556). สัมภาษณ์.
- สมศักดิ์ บุญเพชร. (2556). สัมภาษณ์.
- สำนักงานกรุงเทพมหานคร. (2557, 2557). หน่วยงานของ กทม.Retrieved 3ตุลาคม พ.ศ. 2556, from
www.prbangkok.com/หน่วยงานของ-กทม/48-หน่วยงานของระดับสำนัก-กทม
- สำนักงานกรุงเทพมหานคร. (มปป.). ประวัติกรุงเทพมหานคร. Retrieved 13 ตุลาคม พ.ศ.2556
<http://www.bangkok.go.th/info>
- สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร. (มปป.). จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม
การแบ่งเขตการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554. Retrieved 5เมษายน พ.ศ. 2556
<http://www2.ect.go.th/about.php?Province=bangkok&SiteMenuID=4406>
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครปฐม. (มปป.). ทำเนียบผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม. Retrieved 11
มีนาคม พ.ศ. 2556 <http://www.prdnakhonpathom.com>
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2557). นายกรัฐมนตรีไทย (พ.ศ. 2475 - ปัจจุบัน). Retrieved 10 พฤษภาคม
พ.ศ. 2556 http://www.cabinet.thaigov.go.th/pm_his.htm
- สุรัชย์ อนุตธโต. (2556). สัมภาษณ์.
- อนุชา บุรพชัยศรี. (2556). สัมภาษณ์.
- อำพร สุทธิพงศ์เกียรติ. (2556). สัมภาษณ์

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

สรุปผลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรอง
ราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สรุปผลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ
เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจ่ายเงิน
อุดหนุนราชการฯ ภายในวงเงิน ๕๐ ล้านบาท ตามข้อ ๘(๗) และวรรคสอง โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๕.๑ ข้อ ๕.๘ และข้อ ๕.๙
และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ตามหนังสือด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๖๑๗/๑๒๓๖๙ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๒. กรุงเทพมหานครให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ตั้งแต่เดือน
ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๕๕ ตามข้อ ๕.๑ รวม ๕ รายการ ดังนี้

๒.๑ ค่าวัสดุซ่อมแซมที่อยู่อาศัยประจำที่เสียหายบางส่วน จำนวน ๑๐๗,๘๗๖ หลัง เป็นเงิน
๑,๑๑๔,๔๖๑,๐๑๖.๓๔ บาท

๒.๒ ค่าวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยประจำที่เสียหายทั้งหลัง จำนวน ๒ หลัง เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐.-บาท

๒.๓ ค่าเช่าบ้าน จำนวน ๓๑๐ ครอบครัว เป็นเงิน ๘๒๒,๙๙๘.-บาท

๒.๔ ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ จำนวน ๙,๖๖๙ ครอบครัว เป็นเงิน ๖๖,๗๑๐,๙๒๐.-บาท

๒.๕ ค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต จำนวน ๘๐ รายเป็นเงิน ๒,๗๗๕,๐๐๐.-บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๑๘๔,๘๓๐,๑๑๖.๓๔บาท

๓. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อนุมัติให้กรุงเทพมหานครขยายระยะเวลาการให้
ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีอุทกภัย ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
จำนวน ๔๒ เขต รวมทั้งสิ้น ๖ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ภายในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/๑๑๗ ลงวันที่
๔ มกราคม ๒๕๕๕

ครั้งที่ ๒ ภายในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ มท ๐๖๑๗/๒๕๒๓ ลงวันที่
๘ มีนาคม ๒๕๕๕

ครั้งที่ ๓ ภายในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ มท. ๐๖๑๗/๕๐๖๓ ลงวันที่
๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

ครั้งที่ ๔ ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ มท.๐๖๑๗/๖๙๒๘ ลงวันที่
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ครั้งที่ ๕ ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ มท ๐๖๑๗/๑๒๘๙๐ ลงวันที่
๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

ครั้งที่ ๖ ภายในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ มท ๐๖๑๗/๓๓๓๙ ลงวันที่
๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖

๔. กรุงเทพมหานครได้รับอนุมัติให้ยืมเงินทรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (กรณีอุทกภัย) จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ จำนวน ๕๐ ล้านบาท

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๒๓.-บาท

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๑๔๒,๙๗๙,๓๕๐.-บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓,๑๐๘,๙๑๕,๘๗๓.-บาท โดยได้เริ่มจ่ายเงินครั้งแรก โดยโอนเงินผ่านธนาคารกรุงไทยฯ เข้าบัญชีผู้ประสบอุทกภัย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๕. กรุงเทพมหานครได้จ่ายเงินไปแล้วจนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ โดยแบ่งการจ่ายเงินออกเป็น ๒ วิธี คือการจ่ายแบบโอนเข้าบัญชีธนาคารของผู้ประสบอุทกภัย และจ่ายเป็นแคชเชียร์เช็ค

วงเงินแรก ๕๐ ล้านบาท จ่ายให้ผู้ประสบอุทกภัยไปแล้ว จำนวน ๕,๕๙๙ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๔๔,๖๑๒,๑๓๕.๓๔ บาท

วงเงินที่ ๒ จำนวน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๒๓.-บาท จ่ายให้ผู้ประสบอุทกภัย จำนวน ๑๓๔,๐๐๕ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๑๖๒,๑๙๐,๐๘๘.๙๐ บาท

วงเงินที่ ๓ จำนวน ๑,๑๔๒,๙๗๙,๓๕๐.-บาท จ่ายให้ผู้ประสบอุทกภัย จำนวน ๘๖,๗๙๔ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๐๔๔,๕๔๘,๖๖๑.๑๕ บาท

๖. กระทรวงมหาดไทยมีโทรสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุดที่ มท ๐๒๑๒.๑/ว ๓๒๐๙ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม และผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร กรณีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอุทกภัย แต่ไม่สามารถยื่นคำร้องขอรับเงินเยียวยาภายในเวลาที่กำหนด และประสงค์จะยื่นขอรับการเยียวยาค่าเสียหาย ให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ใช้แบบบันทึกยื่นคำร้องของผู้ได้รับความเสียหายจากปัญหาอุทกภัยปี พ.ศ.๒๕๕๔ เป็นแนวทางในการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อขอรับเงินเยียวยาช่วยเหลือจากรัฐบาล

๗. กรุงเทพมหานครได้รับคำร้องจากผู้ประสบอุทกภัยเพิ่มเติมอีกในกรณีขอทบทวนและกรณีตักสำรวจ สิ้นสุดเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ กท ๑๘๐๓/๑๙๔๘ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ แล้ว ดังนี้

กรณีขอทบทวน จำนวน ๔๗,๕๒๒ ราย เป็นเงิน ๓๘๒,๒๖๓,๙๒๖.-บาท

กรณีตักสำรวจ จำนวน ๑๒๘,๕๑๗ ราย เป็นเงิน ๑,๕๑๓,๙๕๘,๑๘๓.-บาท

รวมทั้ง ๒ กรณี เป็นเงิน ๑,๘๙๖,๒๒๒,๑๐๙.-บาท

๘. กรุงเทพมหานครต้องให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย กรณีผู้ยื่นคำร้องขอทบทวนจำนวน ๔๗,๕๒๒ ราย และผู้ยื่นกรณีตักสำรวจที่เหลือ จำนวน ๑๒๘,๕๑๗ ราย ที่ยื่นภายในกำหนดที่เหลือและจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือ ซึ่งต้องใช้เงินทั้งสิ้น ๑,๘๙๖,๒๒๒,๑๐๙.-บาท โดยกรุงเทพมหานครได้จ่ายเงินทรองราชการฯ ที่ได้รับอนุมัติที่เหลือจำนวน ๗๕๓,๒๔๒,๗๖๘.๑๐ บาทไปแล้วเหลือ ๒,๑๔๘.๑๐ บาท ได้ส่งคืนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ว ซึ่งต้องใช้จ่ายเยียวยาให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยเพิ่มเติมที่ต้องขอรับการอนุมัติอีกจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๔๒,๙๗๙,๔๐๐.-บาท

๙. กรุงเทพมหานครได้ขออนุมัติวงเงินทรอกราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (กรณีอุทกภัย)เพิ่มเติมอีกจำนวน ๑,๑๔๒,๙๗๙,๔๐๐.-บาท ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ กท ๑๘๐๓/๓๙๙๔ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

๑๐. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหนังสือด่วนที่สุดที่ มท ๐๖๑๗/๘๐๖๘ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ขอให้กรุงเทพมหานครให้ข้อมูลเพิ่มเติม ๗ ข้อ และกรุงเทพมหานคร มีหนังสือด่วนที่สุดที่ กท ๑๘๐๓/๔๒๒๕ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม รวม ๗ ข้อ

๑๑. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหนังสือประทับตรา ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/๘๖๖๐ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ขอให้กรุงเทพมหานครจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายเงินช่วยเหลือกรณีบ้านเสียหายบางส่วนและบ้านเสียหายทั้งหลังของแต่ละแขวง ว่ามีผู้ที่ขอรับการช่วยเหลือจำนวนเท่าใดในแต่ละช่วงวงเงินที่กำหนด ดังนี้

๑. ๑-๕,๐๐๐.-บาท มีจำนวนกี่ราย
๒. ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐.-บาท มีจำนวนกี่ราย
๓. ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐.-บาท มีจำนวนกี่ราย
๔. ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐.-บาท มีจำนวนกี่ราย
๕. ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐.-บาท มีจำนวนกี่ราย
๖. ๒๕,๐๐๑-๓๐,๐๐๐.-บาท มีจำนวนกี่ราย

และกรุงเทพมหานครได้ส่งข้อมูลให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ กท ๑๘๐๓/๔๔๐๐ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕

๑๒. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/ว๘๙๘๐ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ เรียนปลัดกรุงเทพมหานคร เข้าร่วมประชุมเพื่อหารือแนวทางให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของกรุงเทพมหานคร และปลัดกรุงเทพมหานครมอบผู้อำนวยการสำนักการคลังและผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้แทนเข้าร่วมประชุม และให้สำนักการคลังรายงานผล

๑๓. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/๙๔๘๓ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕ ได้ตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่า การจ่ายเงินทรอกราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) จำนวน ๗๕๓,๗๔๔,๒๗๖.-บาทของกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ เป็นการจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ประสบอุทกภัย กรณีขอทบทวนและกรณีตรวจสอบ ตามมติ ก.ช.ภ.กทม.ครั้งที่ ๔๒-๔๔/๕๕ เมื่อวันที่ ๑๖,๑๗ และ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการจ่ายเงินนอกเหนือไปจากที่ได้รับอนุมัติตามสัญญาเงิน จึงไม่อาจนำหลักฐานใบสำคัญการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไปขอใช้เงินยืมทรอกราชการฯได้ จึงขอให้กรุงเทพมหานครนำเงินจำนวน ๗๕๓,๗๔๔,๒๗๖.-บาท ส่งคืนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๔. กรุงเทพมหานคร มีหนังสือ ที่ กท ๑๘๐๓/๔๗๑๑ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อขออนุมัติยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ โดยให้รายละเอียดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) ในการใช้เงินยืมทรอกราชการฯ จำนวน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๓๒.-บาท ดังนี้

๑๔.๑ กรุงเทพมหานคร ได้รับอนุมัติ เงินยืมทรองราชการตามสัญญาการยืมเงินเลขที่ ๒๐/๕๕ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๓๒.-บาท เป็นค่าช่วยเหลือผู้ประสบภัย จำนวนประมาณ ๑๒๐,๙๑๕ ราย ซึ่งในขณะนั้นยังอยู่ระหว่างการรับคำร้องของผู้ประสบภัยและการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงยังไม่แล้วเสร็จ ตามกรอบเวลาที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนดให้แล้วเสร็จในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยได้รายงานจำนวนผู้ประสบภัยที่ยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือในแต่ละรายการของสำนักงานเขตต่างๆ ที่แจ้งมา โดยแบ่งจำนวนผู้ประสบภัยและวงเงินที่ผ่านการพิจารณาของ ก.ช.ภ.กทม.และที่อยู่ระหว่างการรับคำร้องและการพิจารณาของ ก.ช.ภ.เขต ดังนั้น จำนวนผู้ประสบภัยและวงเงินที่เสนอขอรับการจัดสรรจึงเป็นยอดที่เสนอขอรับความช่วยเหลือในขณะนั้น และยังคงมีอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ระหว่างการรับคำร้องและการพิจารณาของ ก.ช.ภ.เขต และยังไม่สิ้นสุดตามกรอบเวลาที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด

๑๔.๒ กรุงเทพมหานคร เริ่มจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ตามที่ได้รับอนุมัติให้ยืมเงินครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ จำนวน ๕๐ ล้านบาทและครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๓๒.-บาท โดยโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้ประสบอุทกภัย และจ่ายเป็นแคชเชียร์เช็ค

๑๔.๓ กรุงเทพมหานคร ได้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในยอดเงิน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๓๒.-บาทให้แก่ผู้ประสบอุทกภัย จำนวน ๑๒๘,๔๗๙ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๑๖๒,๑๙๐,๐๘๘.๙๐ บาท คงเหลือ ๗๕๓,๗๔๖,๔๓๔.๑๐ บาท

๑๔.๔ ระหว่างที่กรุงเทพมหานคร กำลังดำเนินการจ่ายเงินให้ความช่วยเหลือได้มีประชาชนจำนวนมากร้องขอให้กรุงเทพมหานครพิจารณาทบทวนเงินช่วยเหลือที่จ่ายให้ต่ำกว่าความเสียหายจริงและรายที่ตกสำรวจ ทั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ภายหลังการประชุมติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ปี ๒๕๕๔ นายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) เป็นประธานการประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ให้กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยกรณีขอทบทวนและกรณีตกสำรวจเพิ่มเติมได้

๑๔.๕ ผู้ประสบอุทกภัยในกรุงเทพมหานคร มีเป็นจำนวนมาก กรุงเทพมหานครต้องดำเนินการรับคำร้อง ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาอนุมัติให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของ ก.ช.ภ.เขตและ ก.ช.ภ.กทม. จึงได้ขอขยายระยะเวลาดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อนุมัติให้ขยายเวลาดำเนินการในครั้งที่ ๓ สิ้นสุดในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๔ สิ้นสุดในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕

๑๔.๖ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ กรุงเทพมหานครมีผู้ประสบอุทกภัยมายื่นขอรับความช่วยเหลือกรณีขอทบทวน จำนวน ๔๗,๕๒๒ ราย และกรณีตกสำรวจ จำนวน ๑๒๘,๕๑๗ ราย จำเป็นต้องใช้เงินทั้งสิ้น ๑,๘๙๖,๒๒๒,๑๐๙.-บาท กรุงเทพมหานครจึงใช้เงินทรองราชการฯ ที่ได้รับอนุมัติตามสัญญา ยืมเงินที่เหลือ จำนวน ๗๕๓,๗๔๖,๔๓๔.๑๐ บาท จ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ประสบอุทกภัย จำนวน ๗๕,๘๖๙ ราย แยกเป็นกรณีขอทบทวน ๓๒,๕๗๕ ราย และกรณีตกสำรวจ ๔๓,๒๙๔ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๗๕๓,๗๔๔,๒๗๖.-บาท คงเหลือ ๒,๑๕๘.๑๐ บาท ซึ่งได้ส่งคืนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ว และ

กรุงเทพมหานครขออนุมัติวงเงินอุดหนุนโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน(อุทกภัย) เพิ่มเติมที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลืออีกจำนวน ๑๐๐,๑๗๐ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๑๔๒,๙๗๙,๔๐๐.-บาท

๑๔.๗ กรุงเทพมหานคร ได้นำเงินอุดหนุนโครงการส่วนที่เหลือจำนวน ๗๕๓๗๗๖,๔๓๔.๑๐ บาท จ่ายให้ผู้ประสบอุทกภัย เนื่องจาก

๑๔.๗.๑ มีจำนวนผู้ประสบอุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานครที่บ้านเรือนและทรัพย์สินได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัย มายื่นคำร้องขอทบทวนเงินช่วยเหลือที่ได้รับต่ำกว่าความเสียหายจริงและตรวจสอบอีกจำนวน ๑๗๖,๑๓๙ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๘๙๖,๒๒๒,๑๐๙.-บาท

๑๔.๗.๒ กรุงเทพมหานครได้รับอนุมัติให้ขยายระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน(อุทกภัย) ให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งขณะนั้นมีประชาชนที่ยื่นขอรับความช่วยเหลือที่ยังไม่ได้รับเงิน ทั้งกรณีขอทบทวนและกรณีตรวจสอบที่เป็นผู้ประสบภัยรายเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกันกับที่อยู่ในเงื่อนไข รายการที่ขอรับการจัดสรรเงินอุดหนุนโครงการฯ จำนวน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๒๓.-บาท ที่ได้รับเงินช่วยเหลือไปแล้วบางส่วน และผู้ประสบภัยที่ตรวจสอบที่รอรับความช่วยเหลืออยู่ ประกอบกับเงินอุดหนุนโครงการฯ ที่ได้รับอนุมัติยังคงเหลืออยู่ กรุงเทพมหานครคำนึงถึงความทุกข์ยาก ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับและรอรับเงินช่วยเหลือเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิต และซ่อมแซมบ้านเรือนตลอดจนทรัพย์สินให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็วซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ให้แก่และจังหวัดดำเนินการให้ความช่วยเหลือบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นการเร่งด่วน เพื่อให้ได้รับเงินช่วยเหลือโดยเร็วที่สุด จึงมิได้มีการส่งเงินที่เหลือคืนก่อน

๑๔.๗.๓ กรุงเทพมหานครได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน(อุทกภัย) ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๑ กรุงเทพมหานครไม่เคยถือปฏิบัติและดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดมาก่อน

๑๔.๗.๔ กรุงเทพมหานครดำเนินการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุทกภัยด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีเจตนาที่จะทำผิดระเบียบแต่ประการใด และเชื่อว่าสามารถดำเนินการได้หากยังคงมีเงินที่ได้รับอนุมัติเหลืออยู่ ตลอดจนมีเจตนาที่จะช่วยเหลือบรรเทาความทุกข์ยากและความเดือดร้อนของประชาชนตามนโยบายรัฐบาล มิได้มีเจตนาจะไม่ปฏิบัติตามระเบียบทางราชการแต่อย่างใด

๑๕. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/๙๘๓๔ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่าได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลังและกรุงเทพมหานคร ร่วมประชุมหารือ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าเพื่อให้การพิจารณาขออนุมัติขยายวงเงินอุดหนุนโครงการเพิ่มเติมครั้งนี้ เป็นไปด้วยความรอบคอบ เห็นควรให้กรุงเทพมหานครดำเนินการให้ข้อมูลเพิ่มเติม รวม ๔ ข้อ ซึ่งปลัดกรุงเทพมหานครสั่งการให้สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการด่วน และสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้สำเนาแจ้งสำนักการคลังและสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล เพื่อให้รายละเอียดข้อมูลตามที่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแจ้งมาเพื่อสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะได้รับรวบรวมสรุปแจ้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ต่อไป

b

๑๖.ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบ กรณีการกำหนดเวลาขอทราบผลการพิจารณาไปยัง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เห็นควรกำหนดวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ หากกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย มิได้แจ้งผลดำเนินการให้ทราบภายในกำหนด กรุงเทพมหานครจะพิจารณานำงบประมาณของ กรุงเทพมหานครสำรองจ่ายให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยไปพลางก่อน ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ กท ๑๘๐๓/๒๓๙๒ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

๑๗.กรุงเทพมหานครมีหนังสือที่ กท ๑๘๐๓/๕๐๔๙ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อรายงานผลการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน(อุทกภัย) เพิ่มเติม ดังนี้

๑๗.๑ กรณีคืนเงินท่ตรงราชการ จำนวน ๗๕๓,๒๔๒,๗๖๘.๑๐ บาท กรุงเทพมหานครได้จ่ายเงิน ท่ตรงราชการฯ ที่ได้รับอนุมัติตามสัญญาการยืมเงินที่เหลือจำนวนดังกล่าว จ่ายให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยคงเหลือ เงินจำนวน ๒,๑๕๘.๑๐ บาท และได้ส่งคืนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ว ซึ่ง กทม. มีหนังสือที่ กท ๑๘๐๓/๔๗๑๑ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งเหตุผลความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินที่เหลือและขออนุมัติ ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

๑๗.๒ รายงานข้อมูลการจ่ายเงินท่ตรงราชการ จำนวน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๒๓.- บาท กทม.จ่ายให้ผู้ ประสบอุทกภัยทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๒,๑๔๔ ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ประสบอุทกภัย ๑๑๓,๕๗๒ ราย และ ผู้ประสบภัยรายเดิมที่ขอทบทวน ๑๘,๕๗๒ ราย แบ่งเป็นรายการความช่วยเหลือกรณีขอทบทวน ๑๘,๙๑๒ รายการ ใน ๔ ด้าน ดังนี้

๑๗.๒.๑ ค่าวัสดุซ่อมแซมฯ ที่เสียหายบางส่วน ๑๘,๗๙๖ รายการ

๑๗.๒.๒ ค่าเช่าบ้าน ๒๘ รายการ

๑๗.๒.๓ ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ ๘๗ รายการ

๑๗.๒.๔ ค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต ๑ รายการ

ไม่มีผู้ประสบอุทกภัยที่ยื่นกรณีตักสำรวจ ยอดผู้ประสบภัยที่ประมาณการไว้ไม่มีความคลาดเคลื่อน ซึ่งน้อยกว่า ที่ประมาณการ แต่มีรายเดิมที่ขอทบทวนเพิ่มมา ๑๘,๕๗๒ ราย

๑๗.๓ ผู้ประสบอุทกภัยที่ยื่นคำร้องกรณีขอทบทวน ๔๗,๕๒๒ รายและกรณีตักสำรวจ ๑๒๘,๕๑๗ ราย ในภายหลังต้องใช้จ่ายเงินทั้งสิ้น ๑,๘๙๖,๒๒๒,๑๐๙.- บาท ตรวจสอบแล้วมีผู้ประสบภัยบางส่วนอยู่ในกลุ่มที่ ได้รับความช่วยเหลือไปแล้ว ๑๓๐,๙๗๙ ราย เหตุที่ยื่นคำร้องขอทบทวนเพิ่มเติมเนื่องจาก นายกรัฐมนตรี เป็น ประธานการประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ให้ กทม.และจังหวัดใกล้เคียง ดำเนินการช่วยเหลือกรณี ขอทบทวนและกรณีตักสำรวจเพิ่มเติมได้

๑๗.๔ กทม.ได้จัดส่งบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย โดยแยกเป็นวงเงิน ๕๐ ล้านบาท วงเงิน ๑,๙๑๕,๙๓๖,๕๒๓.- บาท และวงเงินเพิ่มเติม ๑,๘๙๖,๒๒๒,๑๐๙.- บาท

กทม.ขอให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พิจารณาข้อมูลการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่ ส่งมา แล้วส่งให้กรมบัญชีกลางอนุมัติวงเงินท่ตรงราชการฯ โดยเร็ว และแจ้งผลให้ กทม. ทราบภายใน ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ หาก กทม.ยังไม่ได้รับแจ้งผล กทม.จะขอนำงบประมาณของ กทม. สำรองจ่ายช่วยเหลือ

ผู้ประสบอุทกภัยไปพลางก่อน และเมื่อได้รับเงินอุดหนุนจากราชการจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะนำส่งคืน กทม.ต่อไป

๑๘. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีหนังสือประทับตรา ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/๑๐๗๑๓ ลง วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่าอำนาจในการขยายวงเงินอุดหนุนจากราชการและการยกเว้นการปฏิบัตินอกเหนือ ระเบียบกระทรวงการคลัง เป็นอำนาจของกระทรวงการคลัง และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ส่งเรื่อง ให้กระทรวงการคลังแล้ว

๑๙. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/๑๒๘๙๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ แจ้งกรุงเทพมหานครว่ากระทรวงการคลังได้พิจารณาอนุมัติขยายวงเงินอุดหนุนจากราชการให้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑,๑๔๒,๙๗๙,๓๕๐.-บาท จึงขอให้กรุงเทพมหานครจัดทำเอกสารยื่นเงินอุดหนุนจากราชการในอำนาจของอธิบดี กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อจะได้เร่งดำเนินการนำไปช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยให้แล้วเสร็จ โดยเร็ว ทั้งนี้ต้องไม่เกินวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ สำหรับการจัดส่งเอกสารการขอใช้เงินอุดหนุนจากราชการ ให้ กรุงเทพมหานครจัดส่งให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยม ภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๒๐. กรุงเทพมหานครมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ กท ๑๘๐๓/๘๓๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ขออนุมัติใช้เงินอุดหนุนจากราชการฯ ที่เหลือจ่ายประมาณ ๙๘,๐๐๐,๐๐๐.-บาท เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบ อุทกภัยที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือซึ่งได้ยื่นคำร้องไว้ภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ประมาณ ๗,๔๒๓ ราย เป็นเงินประมาณ ๗๔,๙๗๑,๑๓๑.-บาท และขออนุมัติขยายเวลาการขอใช้เงินอุดหนุนจากราชการฯ วงเงิน ดังกล่าวออกไปอีก ๙๐ วัน

๒๑. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ทม ๐๖๑๗/๓๓๓๙ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ อนุมัติให้กรุงเทพมหานครขยายระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ของกรุงเทพมหานครที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือฯ ออกไปไม่เกินวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ ทั้งนี้ ผู้ประสบอุทกภัยที่จะได้รับการช่วยเหลือต้องผ่านการพิจารณาจาก ก.ช.ภ.เขต และ ก.ช.ภ.กทม. เท่านั้น และ ให้กรุงเทพมหานครจัดส่งเอกสารฯ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่เกินวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖

สรุปข้อมูลโดย กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔ เมษายน ๒๕๕๖

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามภาคประชาชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามภาคประชาชน
ผู้ได้รับผลกระทบจาก วิกฤติมหาอุทกภัยปี 2554

ในเขต.....จังหวัดชุมชน.....

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-นามสกุล ***..... เบอร์โทรศัพท์
- *** ใช้เพื่อทวนสอบการเก็บข้อมูล และสอบถามเพิ่มเติม
2. อายุ.....ปี เพศ หญิง ชาย
 3. สมาชิกในครอบครัวของท่าน มีทั้งหมด กี่คน ท่านมีพี่น้องรวมตัวท่านเองคน
 4. สถานภาพ โสด สมรส หย่า แยกกันอยู่ คู่สมรสเสียชีวิต
 5. ระดับการศึกษา ประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย ปวช-ปวส. ปริญญาตรี
 อื่นๆ.....
 6. จำนวนบุตรคน วิชา.....คน อาศัยอยู่กับท่าน จ้างให้ผู้อื่นเลี้ยง
 ฝากให้ปู่ย่าตายาย/ญาติ คนอื่นๆ เลี้ยงดู อื่นๆ ระบุ.....
 7. ท่านมีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะทั้งหมดกี่คน ใครบ้าง
 - 7.1. คนที่ 1 คือ..... จำนวน คน
 - 7.2. คนที่ 2 คือ..... จำนวน คน
 - 7.3. คนที่ 3 คือ..... จำนวน คน
 - 7.4. คนที่ 4 คือ..... จำนวน คน
 - 7.5. คนที่ 5 คือ..... จำนวน คน
 - 7.6. คนที่ 6 คือ..... จำนวน คน
 8. ท่านมีถิ่นกำเนิด
 - มีถิ่นกำเนิดในพื้นที่
 - มีถิ่นกำเนิดในจังหวัดอื่น คือ และอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มาแล้ว..... ปี
 9. บิดาของท่านประกอบอาชีพ..... เป็นระยะเวลาปี
 - มีถิ่นกำเนิดในพื้นที่
 - มีถิ่นกำเนิดในจังหวัดอื่น คือ และอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มาแล้ว..... ปี
 - ยังมีชีวิตอยู่ เสียชีวิต
 10. มารดาของท่านประกอบอาชีพ..... เป็นระยะเวลาปี
 - มีถิ่นกำเนิดในพื้นที่ ยังมีชีวิตอยู่ เสียชีวิต

- มีถิ่นกำเนิดในจังหวัดอื่น คือ และอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มาแล้ว..... ปี
11. โดยส่วนตัวแล้วท่านคิดว่าท่านมีความรู้สึกถึง หรือผูกพันกับจังหวัดนี้ ในระดับใด.
- 11.1. มากที่สุด อย่างไร.....
- 11.2. ปานกลาง อย่างไร
- 11.3. น้อยมาก อย่างไร
- 11.4. ไม่สามารถวัด หรือ ตีออกมาเป็นปริมาณได้
12. ท่านประกอบอาชีพ ทำมาแล้วเป็นระยะเวลา
13. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบอาชีพ คือ
- ยานพาหนะ เครื่องจักรกล อาคารประกอบกิจการ เครื่องมือในการประกอบอาชีพ
- อุปกรณ์สำนักงานต่างๆ สินค้าสำเร็จรูป สินค้าวัตถุดิบ อื่นๆ (ระบุ).....
14. ท่านมีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่ ไม่มี มี จำนวนไร่.....งาน.....ตารางวา
- 14.1. ติดถนน หรือ ไม่ ไม่ติด ติด อยู่ ธนาคาร และเหลืออีกงวด
- 14.2. ที่ดินของท่านถูกน้ำท่วม หรือไม่ ไม่ถูกท่วม ถูกท่วม ที่ไร่
- เป็นระยะเวลา ที่เดือน วัน
15. ท่านมีการเช่าที่ หรือไม่ ไม่เช่า เช่าจำนวนไร่.....งาน.....ตารางวา
- 15.1. ที่เช่าของท่านถูกน้ำท่วม หรือไม่ ไม่ถูกท่วม ถูกท่วม ที่ไร่
- เป็นระยะเวลา ที่เดือน วัน
16. ท่านมีการเช่าอาคาร หรือไม่ เช่าจำนวน แห่ง ไม่เช่า
- 16.1. อาคารเช่าของท่านถูกน้ำท่วม หรือไม่ ไม่ถูกท่วม ถูกท่วม ที่แห่ง
- เป็นระยะเวลา ที่เดือน วัน
17. ท่านมีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือไม่ ไม่มี มี จำนวนที่..... หลัง
- 17.1. ติดถนน หรือ ไม่ ไม่ติด ติด อยู่กับ..... และเหลืออีกงวด
- 17.2. บ้านที่อยู่อาศัยของท่านถูกน้ำท่วม หรือไม่ ไม่ถูกท่วม ถูกท่วม ที่หลัง
- เป็นระยะเวลา ที่เดือน วัน

18. ท่านมีรถยนต์ เป็นของตนเองหรือไม่ ไม่มี มี จำนวนกี่..... คัน
- 18.1. ติดไฟแนนซ์ หรือ ไม่ ไม่ติด ติด อยู่กับ และเหลืออีกงวด
- 18.2. รถยนต์ของท่านถูกน้ำท่วม หรือไม่ ไม่ถูกท่วม ถูกท่วม ที่ไร่
เป็นระยะเวลา ที่เดือน วัน
19. ท่านมีรถยนต์จักรยานยนต์ เป็นของตนเองหรือไม่ ไม่มี มี จำนวนกี่..... คัน
- 19.1. ติดไฟแนนซ์ หรือ ไม่ ไม่ติด ติด อยู่กับ และเหลืออีกงวด
- 19.2. รถยนต์ของท่านถูกน้ำท่วม หรือไม่ ไม่ถูกท่วม ถูกท่วม ที่ไร่
เป็นระยะเวลา ที่เดือน วัน
20. ท่านมีเครื่องจักรกลอื่นๆ หรือ ไม่ ไม่มี มี ระบุจำนวนกี่..... เครื่อง
- 20.1. ติดจำไฟแนนซ์ หรือ ไม่ ไม่ติด ติด อยู่กับ และเหลืออีกงวด
- 20.2. เครื่องจักรกลของท่านถูกน้ำท่วม หรือไม่ ไม่ถูกท่วม ถูกท่วม ที่เครื่อง
เป็นระยะเวลา ที่เดือน วัน
21. ท่านมีรายได้ต่อเดือน ประมาณ
- 10,000 10,000-20,000 20,000-40,000 40,000-60,000 บาท มากกว่า
- จากอาชีพหลัก จากอาชีพเสริม
22. ท่านมีหนี้สินต่อเดือน ประมาณเท่าไร
- 10,000 10,000-20,000 20,000-40,000 40,000-60,000 บาท มากกว่า
- จากอาชีพหลัก จากอาชีพเสริม อื่นๆ (ระบุ)
- 22.1. เป็นหนี้สินที่เกิดจาก
- ส่วนตัวทั้งหมด ส่วนตัวบางส่วน ที่ % ค้ำประกันผู้อื่น บุคคลอื่นๆ ในครอบครัว
23. ท่านมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่นอกเหนือจากหนี้สินต่อเดือน ประมาณเท่าไร
24. ท่านใช้บริการเงินกู้ยืมระบบหรือไม่ ไม่มี มี ดอกเบี้ยร้อยละบาท/เดือน

25. ในช่วงที่ถูกน้ำท่วม ท่านได้มีรายได้หรือไม่ เพราะอะไร (เฉพาะอาชีพพนักงานรายเดือน)
- ยังไปทำงานได้ เพราะ.....
- นายจ้างไม่ให้หยุดงาน เพราะ.....
- ยังสามารถค้าขายได้ เพราะ.....
- ยังสามารถประกอบอาชีพได้ เพราะ.....
- นายจ้างให้หยุด แต่สมัครใจไปช่วยเหลือนายจ้าง เพราะ.....
- ในช่วงหยุดงานท่านได้รับค่าจ้าง หรือไม่ ไม่ได้ ได้ จำนวนที่% จำนวนที่..... เดือน
- ขอยืมจากญาติพี่น้อง เพราะ.....
- หยุดงานเอง เพราะ.....
- อื่นๆ.....
26. ในช่วงภาวะน้ำท่วม ท่านมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น หรือไม่
- ไม่มี เพราะ.....
- มีเพิ่มขึ้น ในด้านใดมากที่สุด และเพิ่มขึ้นที่ %
- อาหาร ค่าเดินทาง ค่ารักษาพยาบาล ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำดื่ม ค่าน้ำอุปโภค ค่า รปภ.
- อื่นๆ (ระบุ).....
27. ภายหลังจากน้ำท่วม ท่านมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น หรือไม่ อย่างไร
- ไม่มี เพราะ.....
- มีเพิ่มขึ้น ในด้านใดมากที่สุด และ เพิ่มขึ้นที่ %
- อาหาร ค่าเดินทาง ค่ารักษาพยาบาล ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำดื่ม ค่าน้ำอุปโภค ค่า รปภ.
- อื่นๆ (ระบุ).....
28. ในช่วงช่วงน้ำท่วม ท่านสามารถชำระหนี้ปกติเดิมที่มีอยู่ ได้หรือไม่
- สามารถชำระหนี้ได้ ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เพราะ.....
- หนี้ที่ไม่สามารถชำระได้นั้นสร้างปัญหา ดอกเบี้ยสูงขึ้น ระบุ.....
- ภาระค่าใช้จ่ายในการถูกทวงถาม ความเครียดจากการถูกทวงถาม
- อื่นๆ.....
29. ในช่วงภาวะน้ำท่วม ท่านมีหนี้สินเกิดขึ้นใหม่หรือไม่ มี ไม่มี
- 29.1. (ถ้าท่านมีหนี้ใหม่) สาเหตุจาก.....
- จำนวน..... บาท
- 29.2. (ถ้าท่านมีหนี้ใหม่) ขอู้จาก อัตราดอกเบี้ย.....%ต่อปี

30. ภายหลังจากน้ำท่วม ท่านมีหนี้สินใหม่ หรือไม่อย่างไร (หนี้ที่ไปขอกู้ใหม่) มี ไม่มี
- 30.1. (ถ้าท่านมีหนี้ใหม่) สาเหตุจาก.....จำนวน..... บาท
- 30.2. (ถ้าท่านมีหนี้ใหม่) ขอกู้จาก.....อัตราดอกเบี้ย.....%ต่อปี
31. ที่อยู่อาศัยของท่านประสบปัญหาน้ำท่วม ทุกปีหรือไม่ ทุกปี ไม่ทุกปี
32. ที่ทำกิน หรือ ที่ทำงานของท่าน ประสบภัยน้ำท่วมเป็นระยะเวลาที่ปีเดือนวัน
33. ท่านได้รับการแจ้งเตือนเรื่องน้ำท่วม หรือ ไม่ ได้ โดยใคร..... ไม่ได้รับการแจ้งเตือน
34. ท่านได้รับเงินช่วยเหลือเยียวยา หรือ ไม่ ไม่ได้ ได้ ใช้ระยะเวลาที่วันกว่าจะได้รับ วัน
35. ท่านคิดว่าเงินที่ได้รับ คิดเป็นกี่ % ของความเสียหายทั้งหมดที่ท่านได้รับ
- 1-5% 5-10% 10-15% 15-20% มากกว่า ระบุ %
36. ที่อยู่

ที่อยู่	กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย				ลักษณะที่อยู่อาศัย					
	เช่า	เป็น ของ ตนเอง	ของ ญาติ	ของคู่ สมรส	เพิง พัก	อพาร์ท ทเมนต์	คอนโด	ตึกแถว	ทาวน์ เฮ้าส์	บ้าน เดี่ยว
ก่อนน้ำท่วม										
ระหว่างน้ำท่วม										
ปัจจุบัน										

ข้อมูลภาวะน้ำท่วมที่พักอาศัย

37. ความสูงของระดับน้ำที่ท่วมที่พัก
- 10-30 ซม. 30-60 ซม. 60-90 ซม. 90-120 ซม. 120-150 ซม. 150-180 ซม.
 180-210 ซม. 210-240 ซม. 240-270 ซม. 270-300 ซม.
38. ท่านได้ทำการอพยพย้ายที่อยู่ หรือไม่
- ได้อพยพ ไปอยู่ที่.....เป็นระยะเวลา วัน ย้ายที่อยู่ไปเรื่อยๆ
- ไม่ได้ทำการอพยพ เพราะ.....
39. ถ้าท่านได้ทำการอพยพ ย้ายที่อยู่ ท่านได้ทำการย้าย ก่อน หรือ หลัง น้ำท่วมแล้ว กี่วัน
- 1 วัน 2 วัน 3 วัน 4 วัน 5 วัน 6 วัน 7 วัน 8 วัน 9 วัน 10 วัน
- อื่นๆ ระบุ.....
- เพราะ

.....
 40. ท่านมีญาติพี่น้องที่เสียชีวิต เนื่องจากภาวะน้ำท่วมหรือไม่ อย่างไร

มี และมีความสัมพันธ์กับท่าน เป็น เสียชีวิตเนื่องจาก.....

ไม่มี

41. ผลกระทบต่อทรัพย์สิน

เครื่องใช้ในบ้าน เสียหายทั้งหมด เสียหายบางส่วน ไม่เสียหาย

มูลค่าความเสียหายโดยประมาณ.....บาท

เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เสียหายทั้งหมด เสียหายบางส่วน ไม่เสียหาย

มูลค่าความเสียหายโดยประมาณ.....บาท

ยานพาหนะ เสียหายทั้งหมด เสียหายบางส่วน ไม่เสียหาย

มูลค่าความเสียหายโดยประมาณ.....บาท

อื่นๆมูลค่าความเสียหายโดยประมาณ.....บาท

42. มีหน่วยงานรัฐหน่วยใดมาช่วยเหลือท่านบ้างในขณะน้ำท่วม ?

กรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย จำนวนกี่ครั้ง.....

สำนักงานเขต จำนวนกี่ครั้ง.....

สำนักงานอำเภอ จำนวนกี่ครั้ง.....

สำนักงานจังหวัด จำนวนกี่ครั้ง.....

มีการแจกถุงยังชีพ จำนวนกี่ครั้ง.....

ไม่มี อื่นๆ คือ จำนวนกี่ครั้ง.....

43. มีหน่วยงานเอกชนหน่วยใดมาช่วยเหลือท่านบ้างในขณะน้ำท่วม ?

มูลนิธิกรุกต่างๆ จำนวนกี่ครั้ง.....

กลุ่มชมรมต่างๆ จำนวนกี่ครั้ง.....

กลุ่มชุมชนในพื้นที่ จำนวนกี่ครั้ง.....

กลุ่มชุมชนนอกพื้นที่ จำนวนกี่ครั้ง.....

กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ จำนวนกี่ครั้ง.....

มีการแจกถุงยังชีพ จำนวนกี่ครั้ง.....

อื่นๆ คือ จำนวนกี่ครั้ง.....

ไม่มี อื่นๆ คือ จำนวนกี่ครั้ง.....

44. ท่านคิดว่า ความช่วยเหลือจากรัฐบาลและหน่วยงานราชการที่ท่านได้รับ เพียงพอหรือไม่ อย่างไร
- เพียงพอ เพราะ.....
- ไม่เพียงพอ เพราะ.....
45. ในพื้นที่ของท่าน มีนักการเมืองในระดับใดมาช่วยเหลือท่านบ้าง ในขณะที่น้ำท่วม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สส. ครั้ง สว. ครั้ง สก. ครั้ง สข. ครั้ง
- อบต..... ครั้ง อบจ. ครั้ง ผอ. ครั้ง ไม่มี
- อื่นๆ คือ จำนวนกี่ครั้ง.....
46. ในขณะที่น้ำท่วมพื้นที่ของท่าน มี สส. เป็นนักการเมืองฝ่ายใด ฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาล
47. ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม อื่นๆ ระบุ
48. ท่านคิดว่างบประมาณที่ลงมาในพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไรบ้าง เพียงพอ ไม่เพียงพอ
49. ท่านคิดว่าพื้นที่ของท่านได้รับความสนใจจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือไม่ ได้ ไม่ได้
- ภาพรวมในระดับประเทศ**
50. ท่านทราบหรือไม่ ก่อนน้ำจะท่วม ระดับน้ำในเขื่อนส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ที่ กี่%
- 100% 90% 80% 70% 60% 50% 40% 30% 20% ไม่ทราบ
51. ท่านทราบหรือไม่ ว่าวันสุดท้ายที่ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อยู่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ระดับน้ำในเขื่อนส่วนใหญ่ของประเทศ อยู่ที่ กี่%
- 100% 90% 80% 70% 60% 50% 40% 30% 20% ไม่ทราบ
52. ท่านทราบหรือไม่ ว่าวันแรกที่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ระดับน้ำในเขื่อนส่วนใหญ่ของประเทศ อยู่ที่ กี่%
- 100% 90% 80% 70% 60% 50% 40% 30% 20% ไม่ทราบ
53. จากความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าเป็นความผิดพลาดของรัฐบาลใด ระหว่าง รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ กับ รัฐบาลน.ส.ยิ่งลักษณ์ ที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมใหญ่ในครั้งนี้
- รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เพราะ.....
- รัฐบาล น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เพราะ.....
- อื่นๆ (ระบุ).....
- เพราะ.....
-
54. โดยส่วนตัวแล้ว ท่านคิดว่าเป็นความผิดของใคร ระหว่าง นายอภิสิทธิ์ กับ น.ส.ยิ่งลักษณ์ หรือ อะไร ที่ทำให้เกิดน้ำท่วมในครั้งนี้
- นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เพราะ.....

- น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เพราะ.....
- อื่นๆ (ระบุ).....
- เพราะ.....
-

55. (กรณีตอบบุคคล)ท่านคิดว่า บุคคลนั้นควรรับผิดชอบอย่างไร กับสิ่งที่เกิดขึ้น

.....

.....

ภาพรวมในระดับจังหวัด

56. ในช่วงเวลาน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2554 ผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน ชื่อ-นามสกุล อะไร ไม่ทราบ จำไม่ได้
- ชื่อ-นามสกุล
- หรือ ชื่อเล่น
57. ท่านคิดว่าผู้ว่าราชการฯ ของท่านทำงานได้ดีพอแล้ว หรือ ไม่ อย่างไร กับปัญหาที่เกิดขึ้น และ เพราะอะไร.....
58. ท่านคิดว่า ผู้ว่าฯ ของท่านมีปฏิกิริยาต่อปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นแต่ละจุด ได้รวดเร็วในระดับใด
- ภายใน 1 ชม 3 ชม. 6 ชม. 12 ชม. 24 ชม. 2 วัน 3 วัน 4 วัน ไม่แน่ใจ
- เพราะอะไร
59. ท่านคิดว่าผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน สามารถแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในแต่ละจุดที่เกิดขึ้นได้รวดเร็ว ในระดับใด
- ภายใน 1 ชม. 3 ชม. 6 ชม. 12 ชม. 24 วัน 2 วัน 3 วัน 4 วัน ไม่แน่ใจ
- เพราะอะไร
60. ท่านคิดว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน พุ่มเททำงานแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ในระดับใด
- 6 ชม/วัน 12 ชม/วัน 18 ชม/วัน 24 ชม/วัน
- 6 วัน/สัปดาห์ 7วัน/สัปดาห์ ไม่ทราบ
- เพราะอะไร
61. ท่านมีความพึงพอใจกับการทำงาน ของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน หรือ ไม่ อย่างไร
- พอใจ เพราะ.....
- ไม่พอใจ เพราะ.....

62. ท่านคิดว่า การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน ประสบผลสำเร็จในระดับใด (เช่น ป้องกันพื้นที่ได้, ระดับน้ำท่วมลดลงอย่างรวดเร็ว เป็นต้น)
- มาก เพราะ.....
- ปานกลาง เพราะ.....
- น้อย เพราะ.....
- ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะ.....
- อื่นๆ (ระบุ).....
63. ท่านคิดว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน ควรปรับปรุงการทำงานอะไร หรือ อย่างไรบ้าง ในด้าน
-
- เพราะ
-
64. ถ้าให้ท่านเป็นผู้ตัดสิน โดยเปรียบเทียบการทำงาน ระหว่าง ผู้ว่าราชการจังหวัดของท่านกับ ผู้ว่า กทม./ นครปฐม ท่านคิดใครทำงาน ได้ดีกว่ากัน ในประเด็นต่างๆ ดังนี้
- 64.1. ความไวในการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มากกว่ากัน กทม. นครปฐม
- เพราะ
- 64.2. ใครมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา มากกว่ากัน กทม. นครปฐม
- เพราะ
- 64.3. ใครมีความทุ่มเทในการแก้ปัญหา มากกว่ากัน กทม. นครปฐม
- เพราะ
- 64.4. ท่านพอใจการทำงาน ของใครมากกว่ากัน กทม. นครปฐม
- เพราะ
- 64.5. ใครมีผลความสำเร็จของการทำงาน มากกว่ากัน กทม. นครปฐม
- เพราะ
- 64.6. ท่านคิดว่าใครควร ปรับปรุงการทำงานมากกว่ากัน กทม. นครปฐม
- เพราะ
- 64.7. โดยสรุปแล้ว ท่านตัดสินว่าใครทำได้ดีกว่ากัน กทม. นครปฐม
- เพราะ

10

65. ผลจากน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ.2554 ท่านคิดว่าท่าน มีความต้องการผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีที่มาในแบบใดระหว่าง แต่งตั้ง / เลือกตั้ง ?
- เลือกตั้ง เพราะ.....
-
- แต่งตั้ง เพราะ.....
-
66. ท่านคิดว่า ความคาดหวัง/ความพึงพอใจ ของท่าน จะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ และความเร็วในการทำงาน แก้ไขปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน หรือไม่ อย่างไร
- มีอิทธิพลโดยตรง เพราะ.....
-
- ไม่มีอิทธิพลโดยตรง เพราะ.....
-
67. ถ้าให้ท่านเป็นผู้ประเมิน การทำงานแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน จาก คะแนนเต็ม 10 ท่านคิดว่าท่านจะให้คะแนนในการทำงานทั้งหมด ของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน ก็คะแนน?
- 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0
- เพราะ
-
68. ท่านคิดว่าที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน ที่มีที่มาจากการ แต่งตั้ง/เลือกตั้ง มีผลต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ของท่าน หรือไม่?
- มี เพราะอะไร
- ไม่มี เพราะอะไร
-
69. สมมุติว่า ถ้าจังหวัดของท่าน กทม. นครปฐม มีผู้ว่าราชการที่มี ที่มาจากวิธีอีกแบบหนึ่ง (แต่งตั้ง/เลือกตั้ง) ซึ่งตรงข้าม กับปัจจุบัน ท่านคิดว่าจะสามารถทำการป้องกัน/แก้ไขปัญหาน้ำท่วม ในพื้นที่ของท่านได้ดีกว่ารูปแบบปัจจุบัน หรือไม่ อย่างไร
- ดีกว่า เพราะ
-
- เช่น
- ไม่ดีกว่า เพราะ
-
- เช่น
-

11

70. ท่านคิดว่า จากความสามารถในการทำงานที่ ดี หรือ ไม่ดี ของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพเศรษฐกิจ(รวย/จน) โดยร่วมของท่าน หรือ ไม่ อย่างไร
- ส่งผลโดยตรง เพราะ
-
- ไม่ส่งผล เพราะ
-
71. (จากคำตอบข้อก่อนหน้า ถ้าตอบส่งผลกระทบโดยตรง) จากปัญหาน้ำท่วม ปี พ.ศ.2554 จากความสามารถในการทำงานที่ ดี หรือ ไม่ดี ของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน ส่งผล ต่อสภาพเศรษฐกิจของท่าน โดยทำให้ท่าน รวยขึ้น / จนลง ประมาณกี่ %
- รวยขึ้น.....% เนื่องจาก วัดได้จาก
- จนลง.....% เนื่องจาก วัดได้จาก
72. ถ้าตอบจนลง (จากคำตอบข้อก่อนหน้า) ท่านคิดว่า การแต่งตั้ง ผู้ว่ามา ให้จากส่วนกลาง โดยที่ท่านไม่ทราบว่า เขานั้น จะทำงานดี หรือ ไม่ดี เป็นการบังคับให้ท่านจนลง ในทางอ้อม หรือ ไม่
- บังคับให้จนลง ในทางอ้อม เพราะ
-
- ไม่บังคับให้จนลงในทางอ้อม เพราะ
-
73. ถ้าเป็น การบังคับให้จนลง (จากคำตอบข้อก่อนหน้า) ท่านคิดว่า การบังคับในทางอ้อม ดังกล่าวนี เป็นสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ของท่านมีสภาพทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า จังหวัดที่ไม่ถูก บังคับ/เอาเปรียบ หรือ ไม่ อย่างไร
- เป็นสาเหตุ เพราะ
-
- ไม่เป็นสาเหตุ เพราะ
-
74. ถ้าเป็นสาเหตุ (จากคำตอบข้อก่อนหน้า) ท่านคิดว่า สาเหตุดังกล่าว เป็นสาเหตุส่วนใหญ่ หรือ เป็นเพียงสาเหตุส่วนหนึ่งของสาเหตุทั้งหมด
- เป็นสาเหตุส่วนใหญ่ เพราะ
-
- เป็นเพียงสาเหตุส่วนหนึ่ง เพราะ
-

12

75. (เฉพาะนครปฐม) ท่านคิดว่า การที่จังหวัดของท่านไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าโดยตรง เป็นสาเหตุที่ทำให้จังหวัดของท่านมีสภาพเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า จังหวัดที่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าโดยตรง(กทม.) หรือไม่ อย่างไร
- เป็นสาเหตุ เพราะ
-
- ไม่เป็นสาเหตุ เพราะ
-
76. ท่านคิดว่า การไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง เป็นการเอาเปรียบ ทางเศรษฐกิจ หรือไม่
- เป็น เพราะ
-
- ไม่เป็น เพราะ
-
77. ท่านคิดว่า การไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง เป็นการบังคับให้จนในทางเศรษฐกิจ ด้วยหรือไม่
- เป็น เพราะ
-
- ไม่เป็น เพราะ
-
78. ท่านคิดว่า ถ้าจังหวัดของท่านมีสิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรง จะทำให้สภาพเศรษฐกิจ ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ และ มากน้อยเพียงใด
- ดีขึ้น ในระดับ มาก ปานกลาง น้อย ไม่สามารถระบุได้
- เพราะ
-
- ไม่ดีขึ้น ในระดับ มาก ปานกลาง น้อย ไม่สามารถระบุได้
- เพราะ
-
79. ท่านคิดว่าในสภาพแวดล้อมทางการเมืองในพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไรบ้าง ในช่วงก่อนน้ำท่วม?
- มีสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ไม่มีความขัดแย้งกัน
- มีสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ มีความขัดแย้งกันของพรรค ฝ่ายค้าน/ ฝ่ายรัฐบาล
- อื่นๆ (ระบุ)
-
80. ท่านคิดว่าในสภาพแวดล้อมทางการเมืองในพื้นที่ของท่านเป็นอย่างไรบ้าง ในช่วงขณะน้ำท่วม?
- มีสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ไม่มีความขัดแย้งกัน
- มีสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ มีความขัดแย้งกันของพรรค ฝ่ายค้าน/ ฝ่ายรัฐบาล
- อื่นๆ (ระบุ)
-

ภาคผนวก ค
คำถามสัมภาษณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คำถามสัมภาษณ์

ประเด็นปัญหา และ อุปสรรค ต่างๆ ที่พบจากน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2554

1. ในช่วงน้ำท่วม 54 หน่วยงานของท่านทำงานอะไร และ มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม อย่างไรบ้าง
2. งานหลักของหน่วยงานของท่านคือ อะไรบ้าง ในช่วงก่อนน้ำท่วม และ หลังน้ำท่วม
3. ระยะเวลาในการน้ำท่วมทั้งหมดมีกี่วัน และ ที่บ้านของท่านเองน้ำท่วม หรือไม่
4. ท่านต้องประสานงานขอความช่วยเหลือ จากหน่วยอื่น หรือไม่ อย่างไร (ช่วยวาดแผนผัง คร่าวๆ)
5. ปัญหาหลัก และ ปัญหารอง ที่ท่านต้องประสบ ในช่วงน้ำท่วม คือ ปัญหาอะไรบ้าง
6. ท่านคิดว่าปัญหาดังกล่าว เป็นข้อจำกัด ในด้านใดบ้าง และถ้าแก้ไขข้อจำกัดแล้ว จะทำให้แก้ไขปัญหา น้ำท่วม ได้ หรือไม่
7. ในพื้นที่ของท่านได้มีการประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ หรือไม่ โดยใคร และ มีผลอย่างไรบ้าง ในทางปฏิบัติ
8. ท่านคิดว่าปัจจัยเหล่านี้ ส่งผลต่อความสามารถ หรือ ประสิทธิภาพ ในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมปี พ.ศ.2554 ของท่าน/หน่วยงานของท่าน อย่างไรบ้าง ทั้งในด้านที่เป็นอุปสรรค / ส่งเสริม การทำงาน.
 - 8.1. เกี่ยวกับ ในด้านกฎหมาย (ข้อจำกัด, อำนาจ, งบประมาณ, ภารกิจมากไป-น้อยไป, ถ้าแก้กฎหมายแล้วจะดีขึ้นหรือไม่ เป็นต้น)
 - 8.2. โครงสร้างอำนาจการเมือง (ความเป็นอิสระในการทำงาน, ต้องขึ้นอยู่กับการเมืองอื่น ๆ หรือไม่, ถ้าไม่ดีขึ้น แล้วปัญหาจะหายหรือไม่)
 - 8.3. การบริหาร และ สังการ (การทำงาน, สิ่งการต่างๆ มีขั้นตอน เป็นอย่างไร เป็นต้น)
 - 8.4. หน่วยงานในขอบเขตอำนาจของท่าน (มีมาก-น้อย เพียงพอ หรือไม่ เป็นต้น)
 - 8.5. หน่วยงานนอกขอบเขตอำนาจของท่าน (มีการประสานงานขอความช่วยเหลือ หน่วยงานอื่น ๆ เป็นอย่างไรบ้าง)
 - 8.6. ความคาดหวังของ ประชาชน (ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานท่านอย่างไรบ้าง)
 - 8.7. ที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดของท่าน (มีผลต่อการทำงานอย่างไร, ถ้าผู้ที่มีที่มาอีกแบบจะมีผล คิดว่านี่หรือไม่ อย่างไร เป็นต้น)
 - 8.8. บริบทความสัมพันธ์ทางการเมืองในขณะนั้นในพื้นที่ของท่าน (ส่งผลกระทบต่อการทำงาน/ประสานงาน ของท่านอย่างไร)
 - 8.9. บริบทสภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ของท่าน (สภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ของท่านอย่างไร)
 - 8.10. กรอบข้อจำกัด และ สิ่งจูงใจในการทำงานของผู้ว่า (มีสิ่งจูงใจอะไรในการทำงานของท่านให้กับพื้นที่)
 - 8.11. งบประมาณ (งบมีผลในการทำงาน มาก-น้อย, มีงบพิเศษหรือไม่, ความรวดเร็วในการจ่ายเป็นอย่างไรบ้าง)
9. จากปัจจัยทั้งหมดทั้ง 11 ข้อ ท่านคิดว่า อะไรเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ที่มีผลต่อ ความสามารถ หรือ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ในปี 2554 ของท่าน
10. ถ้าจังหวัดของท่าน มีการเลือกตั้งผู้ว่าโดยตรง (เหมือน กรุงเทพมหานคร) หรือ แต่งตั้งโดยตรง(เหมือน จ.นครปฐม) ท่านคิดว่า จะสามารถแก้ปัญหาหลักของท่าน ได้ หรือไม่ อย่างไร
11. สำหรับฤดูฝน ในปี พ.ศ. 2556 ที่ใกล้จะมาถึงนี้ท่านคิดว่าพื้นที่ของท่านจะประสบปัญหาน้ำท่วมอีก หรือไม่ และเพราะเหตุใด จึงคิดเช่นนั้น.
12. ท่านมีการเตรียมการอย่างไรบ้าง สำหรับฤดูฝน ในปี พ.ศ. 2556 ที่ใกล้จะมาถึงนี้.
13. ถ้าให้ท่านเป็นผู้ประเมิน การทำงานในการป้องกัน และ แก้ไขปัญหาน้ำท่วม ของจังหวัดของท่าน จาก คะแนนเต็ม 10 ท่านคิดว่าท่านจะให้คะแนน ในการทำงานทั้งหมด ที่คะแนน?
14. จากปัญหาน้ำท่วมปี พ.ศ.2554 ท่านมีข้อเสนอแนะ อะไร หรือไม่ อย่างไร ให้กับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสุรชัย ฝั้นแก้ว

มี ถิ่นกำเนิดจากจังหวัดลำปางโดยกำเนิด

พ.ศ.2542 จบปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต วิศวกรรมเครื่องกล จากมหาวิทยาลัย
รังสิต

ปัจจุบัน ดำเนินธุรกิจส่วนตัว เกี่ยวกับบริษัทที่ปรึกษา ด้านวิศวกรรมเครื่องกล และ ด้าน
กังหันลม ผลิตไฟฟ้าสำหรับความเร็วลมต่ำของประเทศไทย เป็นหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY